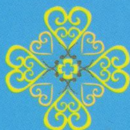
SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

DOUĂ SUTE CINCIZECI DE PARABOLE

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

DOUĂ SUTE CINCIZECI DE PARABOLE

Traducere: Pr. Victor Manolache

Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

EDITURA EGUMENIŢA
Editura Cartea Ortodoxă
2011

Tradus după originalul:
250
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΑ
ΠΑΡΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Editura Egumenița
I.S.B.N 978-606-550-048-8

Editura Cartea Ortodoxă
I.S.B.N 978-606-529-141-6

Tropar glas 8:

Din gura ta, ca o lumină de foc strălucind harul, lumea ai luminat. Vistieriile neiubirii de argint lumii ai învățat, înălțimea gândului smerit nouă ne-ai arătat. Dar cu cuvintele tale învățându-ne, părinte Ioane Gură de Aur, roagă pe Cuvântul Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Condac glas 6

Slavă...

Din cer ai primit dumnezeiescul har și cu buzele tale îi înveți să se închine unui Dumnezeu în Treime, Ioane Gură de Aur, preafericite cuvioase; după vrednicie te lăudăm deci pe tine, că ești învățător, ca cel ce arăți cele dumnezeiești.

Mărimu-te pe tine, sfințitorule Părinte Ioane Gură de Aur și cinstim sfântă și cinstită pomenirea ta; că tu te rogi pentru noi lui Hristos, Dumnezeul nostru.

Veniți toți, într-un glas să lăudăm pe Ioan Gură de Aur, zicând: pe învățătorul cel de obște.

„Suflete al meu, auzind osândirea celui care a ascuns talantul, nu ascunde Cuvântul lui Dumnezeu, ci vesteşte minunile Lui, ca umplându-te de har, să intri întru bucuria Domnului tău!"

(Slava de la Vecernia din Lunea Sfintelor Patimi)

Marele Pescar al lumii

01. Fericitul Pavel, socotind că trebuia desființată tăierea împrejur, l-a trimis pe ucenicul său, Timotei, silindu-l să se taie împrejur, pentru că tocmai iudeii erau cei care urmau să-l primească, el fiind născut din femeie credincioasă evreică şi din tată elin. Şi pentru că era netăiat împrejur, fericitul Pavel l-a obligat să se taie împrejur, **lucrând întocmai ca şi pescarii. Căci aceştia nu aruncă în mare cârligul gol, ci după ce pun în jurul lui momeala. Aşadar, să zicem că sinagoga preînchipuie marea, că iudeii sunt peştii, că Timotei este undița, că tăierea imprejur simbolizează momeala pusă în cârlig şi că fericitul Pavel este pescarul. Prin urmare, el aruncă undița în mare, adică pe Timotei, însă nu gol, ci tăiat împrejur. Dacă l-ar fi trimis netăiat împrejur, peştii ar fi plecat, văzând cârligul gol. De aceea îl îmbracă cu tăiere împrejur, încât aceştia, dându-şi seama că este ceva obişnuit la iudei, să se arunce asupra momelii. Şi în acest fel, să nu se risipească bancul de peşti, ci să fugă spre momeală.** Adică să fie atraşi prin tăierea împrejur şi să fie ținuți prin cuvântul predicii, lucru care s-a şi întâmplat. Pentru că Timotei, venind acolo şi fiind tăiat împrejur, a desființat tăierea împrejur. Prin urmare, în acest fel este lucrarea iconomiei dumnezeieşti: mai întâi arată pogorământ față de slăbiciunile omeneşti şi după aceea smulge răul din rădăcină.

Bunul cel mai mare este smerenia inimii

02. La oameni, bunul cel mai mare este unul singur: smerenia inimii şi amintirea zilei morţii, vremea în care vom ieşi goi din această mare a vieţii şi vom vedea însoţindu-ne înfierările faptelor. Vrei să-ţi aduc un exemplu spre întărirea acestui lucru? **Nişte oameni călătoreau pe o corabie cu pânze, străbătând aceeaşi mare. Şi călătorii îşi arătau unii altora lucrurile furate din multele jafuri pe care le săvârşiseră. Desigur, cârmaciul a observat toate acestea cu de-amănuntul, dar n-a făcut controlul hoţilor pentru lucrurile furate. Doar când a văzut corabia apropiindu-se de mal, a poruncit tuturor să iasă goi din corabie şi a aflat în acest fel ceea ce furase fiecare.** După părerea mea, pilda aceasta are asemănare cu viaţa. **În locul mării este viaţa noastră, iar corabia care pluteşte este creaţia, avându-L Cârmaci pe Dumnezeu, Cel Care primeşte pe corabie toate mărfurile.** Şi dacă vreun om duce o viaţă desfrânată, o va lăsa în corabia creaţiei, dacă vieţuieşte însă bine, răsplata pentru faptă va fi păstrată pentru Ziua Judecăţii. **Apoi, după ce ne apropiem de liman, de sfârşitul vieţii, Cârmuitorul ne scoate goi din corabia pământească şi faptele tuturor urmează să fie arătate în Ziua Judecăţii.** Prin urmare, să străbatem largul mării acestei vieţi curaţi de întinăciune şi să dobândim drept martor al faptelor bune zidirea. Să dezlegăm nodul cel slab care ne ţine legaţi de cele prezente, să îndepărtăm inima noastră

de dezmierdarea cea trecătoare, să alungăm grija de multe care ne duce la pieire, să nu ne legăm sufletul cu legături pământeşti, să dispreţuim slava care vine de la cele trecătoare de aici, **să dispreţuim floarea lucrurilor deşarte, care este ca şi vopseaua care lesne îşi pierde culoarea,** să străbatem viaţa ca şi cum ne-am îndrepta spre ceruri pe aripile rugăciunii. Noi, cei care păşim pe calea vieţii, să urmărim răsplata chemării celei de sus a lui Hristos.

Să ne temem de păcat, căci acesta înseamnă iadul

03. Să nu ne temem de pedeapsa veşnică, ci de mânia lui Dumnezeu, pentru că este mai înfricoşătoare decât cea dintâi. Să nu se întoarcă Dumnezeu şi să te privească cu mânie, pentru că acest lucru este cel mai rău, mai înfricoşător decât toate! Şi pentru ca să înţelegi mărimea lui, gândeşte-te la exemplul pe care ţi-l voi pune înainte: **Dacă cineva care este împărat, văzându-l pe un om tâlhar şi răufăcător osândit la chinuri, l-ar oferi pe singurul său fiu iubit ca să fie jertfit şi, în schimbul tâlharului făcător de rele, l-ar da pe fiul său, care nu era răufăcător, nu numai la moarte, ci şi la moarte de ocară, ca să-l salveze pe răufăcătorul osândit şi să-l izbăvească de faima cea rea; şi dacă, după toate acestea, răufăcătorul care a primit binefaceri de la împăratul ce l-a înălţat la o cinste aşa de mare şi i-a oferit mântuire şi slavă negrăită, l-ar ocărî, n-ar prefera să moară de mii de ori,**

desigur dacă ar avea minte, decât să se facă vinovat de o astfel de nerecunoştinţă? La acest lucru să cugetăm acum şi să suspinăm cu amar, pentru că L-am mâniat pe Dumnezeu, Binefăcătorul nostru! Şi să nu arătăm îndrăzneală pentru că El înfruntă cu îndelungă răbdare dispreţul nostru, ci tocmai de aceea să plângem cu amar! Pentru că şi în societatea omenească, atunci când cineva este lovit peste obrazul drept şi îl oferă şi pe cel stâng, se apără mai bine decât daca ar fi dat nenumărate lovituri. Şi când omul care a fost defăimat cu cuvinte de ocară nu numai că nu răspunde defăimării, ci îl şi laudă pe defăimător, atunci loveşte mai puternic decât dacă l-ar fi umplut cu defăimări nenumărate pe cel care l-a vorbit de rău. Aşadar, dacă în societatea oamenilor ne ruşinăm când aducem injurii cuiva, iar acela ne răspunde cu răbdare, cu atât mai mult trebuie să se teamă cei care păcătuiesc în fiecare zi şi nu pătimesc nimic înfricoşător de la Dumnezeu, pentru că deasupra capului lor se adună o pedeapsă nesfârşită. **Deci, gândindu-ne la toate acestea, să ne temem întâi de toate de păcat, pentru că acesta este iadul, pedeapsa veşnică, acesta înseamnă nenumărate răutăţi.** Şi nu numai să ne temem de păcat, ci să-l şi ocolim şi să ne îngrijim a plăcea lui Dumnezeu în orice moment, pentru că aceasta este Împărăţia cerurilor, aceasta înseamnă viaţă şi bunătăţi nemărginite. În acest fel vom câştiga încă de aici Împărăţia cerurilor şi bunurile viitoare.

Mântuitorul Iisus Hristos spune: Eu vă sunt tată, frate, soră, totul

04. Eu vă sunt părinte, frate, mire, locuință, hrană, veşmânt, Eu vă sunt rădăcină, temelie, orice vrei sunt Eu, ca să nu ai nevoie de nimic. Tot Eu te voi şi sluji, căci am venit să te slujesc, nu ca să fiu slujit (Mt 20, 28). Eu vă sunt prieten (Ioan 15, 14) şi mădular al trupului (I Corinteni 12, 27) şi Cap (I Corinteni 11, 3) şi frate şi soră şi mamă (Matei 12, 50) toate vă sunt, este de ajuns să vă purtați prieteneşte față de Mine. Eu M-am făcut sărac pentru tine, M-am făcut cerşetor pentru tine, M-am înălțat pe Cruce pentru tine, M-am îngropat pentru tine; în ceruri, sus, Mă rog Tatălui pentru tine; jos, pe pământ, am fost trimis Mijlocitor de către Tatăl pentru tine. Tu eşti toate prin mine, şi frate, şi moştenitor, şi prieten, şi mădular al trupului. Deci, ce doreşti mai mult? De ce îți întorci fața de la Cel Ce te iubeşte? De ce te osteneşti pentru lume? De ce scoți apă cu ulciorul spart? Pentru că aceasta înseamnă să trudeşti în viața aceasta! De ce dai prin dărac lumina zilei, de ce te lupți cu morile de vânt? De ce te osteneşti în zadar? Orice meşteşug nu are şi un scop? Acesta este vădit în fiecare lucru. Arată-mi şi tu scopul grabei în viață! Nu poți, pentru că „deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciuni!" (Ecleziast 1, 2). Să mergem la morminte: arată-mi-l pe tatăl, pe femeia ta! Unde este cel care purta veşminte de aur? Unde este cel care şedea în lectică? Unde este cel care avea

soldați? Unde este cel care purta diademă? Unde este cel care avea vestitori? **Unde este cel care a ucis pe alții, care i-a aruncat în temniță? Unde este cel care a omorât pe cine a voit şi a eliberat şi a slobozit pe cine a dorit? Nu văd pe nimeni, nimic în afară de oase şi putreziciune şi pânze de păianjen.** Toate s-au făcut tină, toate sunt poveste, toate sunt vis şi umbră, simplă istorisire şi reprezentare pictată sau nici măcar atât! Pentru că reprezentarea o privim fie şi numai în tablou, însă aici nici tablou nu vedem. Şi măcar să se fi oprit aici cele înfricoşătoare! Acum însă cinstea şi dezmierdarea şi strălucirea au ajuns cuvinte goale. Dar cele care sunt următoare acestora nu sunt umbră şi cuvinte, ci rămân şi se vor muta cu noi acolo şi se vor vădi tuturor răpirile, lăcomiile, desfrânările, adulterele, nenumăratele lucruri înfricoşătoare. Acestea nu s-au preschimbat în tablou şi pulbere, ci **şi cuvintele, şi faptele sunt scrise în ceruri.**

Slava deşartă este un demon cu înfăţişare ademenitoare

05. **Fraților, într-adevăr, slava deşartă este un demon, care are însă înfățişare ademenitoare! Pentru că dacă demonul acesta s-ar preface în ibovnică, şi ar purta veşminte aurite şi moi şi ar răspândi multe arome, îmbrăcat în chipul cel preafrumos al femeii, umbrind-o pe orice femeie prin frumusețea strălucitoare, şi dacă s-ar arăta la o astfel de vârstă care-i entuziasmează în mod special pe tineri şi le aprinde**

sufletele, adică în floarea tinereții, purtând cingătoare de aur şi având părul capului împletit în felurite şuvițe, încât să se asemene cu o prințesă persană, şi dacă apoi ar purta pe cap cunună şi ar adăuga la părul despletit multe podoabe şi ar purta la gât pietrele cele mai strălucitoare, mai prețioase şi mai aurite, şi dacă demonul acesta ar sta într-un loc pustiu în fața unei case cu faimă rea şi s-ar preface într-o fată cu înfățişare smerită şi ruşinoasă, pe care dintre trecători n-ar cuceri?

După aceea, dacă demonul l-ar conduce pe cel rătăcit în casă şi s-ar dezgoli de toată acea frumusețe şi s-ar arăta aşa cum este în realitate: **negru, înflăcărat şi sălbatic, desigur că l-ar înspăimânta pe nefericitul care a căzut în mâinile lui şi, după ce ar năvăli asupra sa, i-ar stăpâni sufletul şi i-ar zdruncina mintea. Astfel este demonul viclean al slavei deşarte.**

Dumnezeu a iubit firea noastră desfrânată

06. Dumnezeu a poftit desfrânata? Da, desfrânata, şi mă refer la firea omenească desfrânată **care refuză iubirea lui Dumnezeu şi iubeşte adesea idolii lumii.** Dumnezeu a poftit desfrânata, ca s-o facă fecioară. El, Care este atât de slăvit şi de sfânt, a poftit desfrânata? Şi de ce ? Ca **să devină Mire!** Şi ce face? Nu trimite la aceasta pe una dintre slugile sale, nu trimite un Arhanghel, nu trimite Heruvimii, nu trimite Serafimii, **ci vine El însuşi, Cel îndrăgostit... A** dorit

desfrânata şi ce face? N-o urcă pe aceasta la ceruri, ci coboară El pe pământ! Deoarece ea nu putea să se înalţe întru cele de sus, **vine El la desfrânată, şi nu se ruşinează! Vine la coliba ei (în pământul nostru smerit) şi o găseşte beată.** Şi cum vine? Nu vădindu-şi dumnezeirea, ci ca om asemenea desfrânatei, om nu la cuget, ci după firea omenească. Şi face aceasta pentru ca desfrânata să nu-L vadă şi să se înfioare, să nu tresară, să nu fugă. **Vine către desfrânată şi Se face om ... chiar dacă a găsit-o plină de răni, sălbăticită, împovărată de demoni... vine lângă ea... Aceasta este trăsătura iubitului, nu caută vina pentru greşeli, ci iartă fărădelegile şi căderile.** Şi ce face? O ia de soţie, se logodeşte cu ea. Şi ce-i dă ca semn al chezăşiei acestei legături? Inelul. Care este acesta? **Duhul Sfânt, ne spune Sfântul Apostol Pavel : „Iar Cel Ce ne întăreşte pe noi împreună cu voi, în Hristos, şi ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a şi pecetluit pe noi şi a dat arvuna Duhului, în inimile noastre" (II Corinteni 1, 21-22).**

Întristarea este viermele care mănâncă sufletul şi trupul

07. Într-adevăr, întristarea este chinul înfricoşător al sufletelor, este o durere negrăită şi o pedeapsă mai amară decât orice chin, pentru că se aseamănă cu viermele plin de otravă, care atacă nu numai trupul, ci şi sufletul însuşi. **Este un vierme care mănâncă nu numai oasele, ci şi cugetarea. Este un călău de toată**

vremea, care nu pierde doar părțile cele dinafară, ci distruge şi puterea sufletului. Este noapte continuă, întuneric fără licărire de lumină, furtună şi vijelie, fierbinţeală ascunsă care arde mai mult decât orice flacără, război fără armistiţiu, boală care face întunecate multe dintre lucrurile pe care le vedem. Pentru că soarele însuşi, şi chiar aerul curat, se pare că-i supără pe cei ce au această dispoziţie, prefăcând pentru ei miezul zilei în miezul nopţii.

De aceea şi profetul, vădind aceasta în chip minunat, a grăit: **„Soarele va apune peste aceştia în miezul zilei"(Amos 8,9),** nu cu înţelesul că soarele piere, nici că-şi întrerupe calea lui obişnuită, ci că omul întristat îşi închipuie că în miezul zilei este noapte. Noaptea întunecată nu este la fel cu noaptea mâniei, care nu vine din legea firească, ci din întunecimea cugetului. De aceea este şi înfricoşătoare, şi nesuferită, **are fața nemilostivă, este mai aspră decât orice tiran, nu cedează degrabă în fața niciunuia dintre cei care încearcă s-o risipească, ci sufletul peste care stăpâneşte îl arată de multe ori mai împietrit şi mai vârtos decât diamantul,** când acesta nu urmează filosofia după Dumnezeu (pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia înseamnă viaţă duhovnicească, viaţă după Dumnezeu, pe care o socoteşte singura viaţă filosofică).

Homosexualitatea este fapta care pierde sufletul împreună cu trupul (crimă îndoită)

08. Un anume legiuitor al păgânilor a rânduit prin lege ca sclavii să nu participe la concursurile atletice, nici să aibă relații homosexuale, însă a îngăduit acest drept al pederastiei, sau mai bine zis această spurcăciune, cetățenilor liberi. Şi aceasta a făcut-o poporul cel mai înțelept al atenienilor, prin marele lor legiuitor, Solon. Există însă şi multe alte cărți ale filosofilor care descriu şi încuviințează această boală a homosexualității. **Adică, ceea ce săvârşesc femeile desfrânate, fac şi aceştia, chiar mai rău. Pentru că la femeile desfrânate, chiar dacă împreunarea trupească înseamnă fărădelege, ea este după fire, în timp ce homosexualitatea este şi fărădelege şi potrivnică firii.** Într-adevăr, este mai rău să fie atacat cineva de oameni din sexul său, decât de oameni din alt sex. **Eu susțin că homosexualii sunt mai răi decât ucigaşii, pentru că este mai de preferat să moară cineva, decât să vieţuiască şi să se înjosească în acest mod. Deoarece ucigaşul desparte sufletul de trup, în timp ce homosexualul distruge sufletul împreună cu trupul.** Ce-am putea spune despre această nebunie, care este mult mai rea decât desfrânarea, încât nici nu putem s-o înfăţişăm? Pentru că nu zic doar că ai devenit femeie, ci că ai pierdut şi trăsătura bărbatului! Şi nu ai luat nici firea femeii, nici nu ai păstrat firea bărbatului, pe care o aveai, **ci te-ai făcut trădător al ambelor firi** şi eşti vrednic să fii târât şi să fii ucis cu

pietre şi de bărbaţi, şi de femei, deoarece ai nedreptăţit amândouă sexele. Pentru că este lucru nefiresc să-şi preschimbe cineva firea bărbătească în fire femeiască, în timp ce este bărbat, să ia locul femeii, sau mai bine zis, este nefiresc ca cineva să nu fie nici una, nici alta. Deci, **câte chinuri trebuie să fie puse de-o parte pentru aceştia? Dacă, însă, auzind de iad, zâmbeşti şi nu crezi, aminteşte-ţi de acel foc venit asupra sodomiţilor (Facere 19, 22-26).** Pentru că astfel era împreunarea trupească a bărbaţilor din ţinutul Sodomei, împreunare care făcea trupul homosexualilor lipsit de folos şi plin de ruşine. **Pentru că ce este mai scârbos decât un bărbat care săvârşeşte fărădelegea cu un altul, ca şi cum ar fi o femeie desfrânată? Ce este mai murdar? Vai, vai, ce nebunie! Vai, ce demenţă! Din partea aceasta sunteţi mai fără de minte decât dobitoacele cele necuvântătoare, decât câinii!** Pentru că în niciun chip nu se întâlneşte o astfel desfrânare între câini, căci firea cunoaşte bine însuşirile fiecărui sex şi le respectă.

Crucea este slava lui Hristos

09. Mântuitorul Însuşi, înainte să fie răstignit, a grăit: „Părinte, a venit ceasul, preaslăveşte pe Fiul Tău" (Ioan 17, 1), numind **Crucea slavă.** Despre faptul că Sfânta Cruce înseamnă slavă, ascultă ce spune Evanghelistul : „Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit" (Ioan 7, 39). Ceea ce ne spune Sfântul Evanghelist Ioan se referă la faptul

că harul nu fusese încă dat, deoarece duşmănia faţă de oameni nu fusese încă pierdută, de vreme ce Crucea nu fusese încă înălţată. **Pentru că Sfânta Cruce a risipit duşmănia lui Dumnezeu faţă de oameni, a adus împăcarea, a făcut pământul cer, i-a unit pe oameni cu îngerii, a stricat acropola morţii, a paralizat puterea diavolului, a pierdut puterea păcatului, a scăpat pământul de înşelăciune, a readus adevărul, i-a alungat pe demoni, a stricat templele idolatre, a înălţat altare, a pierdut fumul jertfelor, a sădit virtutea, a întemeiat bisericile. Crucea este voia Tatălui, slava Fiului, bucuria Sfântului Duh, lauda fericitului Apostol Pavel,** pentru că zice: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, şi eu pentru lume!" (Galateni 6, 14). Crucea este mai luminoasă decât soarele, mai strălucitoare decât razele lui. Pentru că atunci când soarele se întunecă, Crucea străluceşte. Şi soarele se întunecă nu pentru că dispare, ci pentru că este biruit de strălucirea Crucii! Crucea a sfâşiat zapisul păcatelor noastre, a făcut nefolositoare legătura morţii, Crucea este mărturia iubirii lui Dumnezeu. **„Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică"** (Ioan 3, 16). Şi iarăşi fericitul Pavel spune: „Căci dacă, pe când eram vrăjmaşi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcaţi fiind, ne vom mântui prin viaţa Lui" (Romani 5, 10). **Crucea este zidul cel tare, armă nebiruită,** garanţia

celor bogați, bunăstarea celor săraci, zidul de apărare al celor vânați, arma celor care se luptă în războaie, pieirea patimilor, dobândirea virtuților, semn minunat și nemaiîntâlnit. „Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, decât semnul lui Iona proorocul" (Matei 12, 39). Și fericitul Apostol Pavel spune, de asemenea: „Fiindcă și iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune. Însă noi propovăduim pe Hristos Cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie." (I Corinteni 1, 22-23). **Crucea a deschis Raiul, l-a băgat în Rai pe tâlhar, a condus neamul omenesc, care urma să piară și nu era vrednic nici de pământ, către Împărăția cerurilor.** Așadar, spune-mi, atâtea bunuri s-au întâmplat și ne-au venit prin Cruce, iar Hristos nu voia să fie răstignit? Și cine poate să spună aceasta? Dacă n-a vrut, însă, cine L-a silit, cine L-a constrâns? Și de ce a trimis înainte de El pe profeți, ca să vestească cum că va fi răstignit, și apoi nici să nu vrea să rabde aceasta? Și din ce pricină numește Crucea pahar, dacă n-a vrut să fie răstignit? Pentru că acest lucru arată dorința pe care o avea pentru răstignire. Adică, așa cum pentru cei care însetează paharul este plăcut, la fel și pentru El faptul de a Se răstigni. De aceea a și zis: „Cu dor am dorit să mănânc cu voi acest Paști" (Luca 22, 15). Și n-a spus-o la întâmplare, ci pentru că după seara Cinei urma Crucea.

Deşertăciune deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune

10. Desigur că întotdeauna, însă acum în mod special, avem prilejul să spunem: „Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciuni" (Eccleziast 1, 2). Aşadar, unde este veşmântul strălucitor al demnităţii împărăteşti, unde sunt făcliile luminoase, Eutropie? Unde sunt dansurile, zgomotele, petrecerile şi sărbătorile? Unde sunt cununile şi cortinele? Unde este, Eutropie, strigătul cetăţii şi aplauzele de pe hipodrom şi linguşelile spectatorilor? **Toate acestea au dispărut, vântul a suflat deodată şi a spulberat frunzele, arătând copacul gol, care, iată, se zgâlţâie din rădăcini. Pentru că atâta forţă a avut năvala vântului, încât a ameninţat să smulgă copacul din rădăcini şi să zdruncine nervurile lui.** Unde sunt acum prietenii, unde sunt ospeţele şi cinele, unde este mulţimea profitorilor şi vinul neîndoit cu apă, care curgea cât era ziua de mare, şi feluritele pregătiri ale bucătarilor şi slugile stăpânirii, care făceau şi spuneau tot ce se putea, ca să fie plăcuţi? **Noapte şi vis s-au arătat toate acelea, Eutropie, şi când a sosit ziua, au dispărut! Flori primăvăratice au fost, şi când a trecut primăvara, toate s-au veştejit! Umbră s-au arătat, care a fugit degrabă, fum care s-a risipit, baloane de săpun care s-au spart, pânze de păianjen care s-au stricat.** De aceea repetăm necontenit aceste cuvinte duhovniceşti: **„Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciuni!".** Adică aceste cuvinte trebuie să se

găsească pretutindeni, şi pe pereţi, şi pe veşminte, şi în pieţe, şi pe case, şi pe uliţe, şi pe porţi, şi la intrări şi, mai cu seamă, în conştiinţa fiecăruia, şi întotdeauna să le cercetăm! Aceasta deoarece înşelăciunea lucrurilor şi măştile şi ipocrizia sunt socotite de mulţi adevăr! Acest cuvânt trebuie să fie spus în fiecare zi, şi la cină, şi la prânz, şi în adunări! Fiecare să-l mărturisească aproapelui său şi să audă de la aproapele: "Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune!". Nu ţi-am spus mereu, Eutropie, că bogăţia este un fugar? Tu însă n-ai răbdat cuvintele noastre! Nu ţi-am spus că bogăţia este un slujitor nerecunoscător? Tu însă n-ai vrut să crezi! Iată că s-a arătat în chip practic că nu este doar slujitor fugar, nici doar nerecunoscător, ci şi ucigaş de om, pentru că bogăţia te-a făcut acum să te cutremuri şi să te înfricoşezi sub Sfânta Masă! Nu ţi-am spus, când mă certai neîncetat că-ţi grăiam adevărul, că eu te iubesc mai mult decât linguşitorii? Că eu, care te mustru, mă îngrijesc de tine mai mult decât linguşitorii care îţi fac pe plac? **N-am adăugat la cuvintele acestea că sunt mult mai bineplăcute rănile prietenilor decât sărutările viclene ale vrăjmaşilor?** (Pilde 27, 6). Dacă ai fi răbdat rănirile noastre, sărutările acestora nu ţi-ar fi pricinuit această moarte, pentru că rănile noastre îţi aduc sănătate, în timp ce sărutările lor ţi-au pregătit boală nevindecată!

Aşadar, unde sunt, Eutropie, turnătorii de vin? Unde sunt cei care mergeau cu trufie prin piaţă şi grăiau tot felul de laude, fără număr, pentru tine? **Au pierit, s-au lepădat de prietenie! Şi din agonia**

ta, aceştia câştigă siguranţă pentru ei înşişi! Noi însă nu ne-am purtat aşa, ci şi când erai rece cu noi, nu ne-am îndepărtat de tine, şi acum, când ai căzut, îţi stăm aproape şi îţi purtăm de grijă! **Şi Biserica lui Hristos, care a fost războită de tine, Eutropie, şi-a întins braţele şi te-a primit la sânul ei** (când soldaţii îl vânau ca să-l ucidă, şi-a găsit scăpare sub Sfânta Masă), în timp ce teatrele, de care te-ai îngrijit şi pentru care de multe ori te-ai ridicat împotriva noastră cu mânie, te-au trădat şi te-au pierdut! Însă n-am încetat să-ţi spunem mereu: „De ce faci acestea? De ce te întorci cu mânie împotriva Bisericii şi te arunci singur în prăpastie? Dar tu ai dispreţuit cuvintele! Şi cei de pe hipodromuri, după ce ţi-au cheltuit toată bogăţia, şi-au ascuţit săbiile, însă **Biserica lui Hristos, care a avut parte de mânia ta nesăbuită, aleargă în tot locul, voind să te salveze din mrejele morţii.**

Nimic nu este deopotrivă cu Biserica

11. Nimic nu se compară cu Biserica! Şi să nu-mi vorbeşti despre ziduri şi despre arme, pentru că zidurile, cu vremea, se învechesc, în timp ce Biserica niciodată nu îmbătrâneşte. Barbarii dărâmă zidurile, Biserica, însă, nici demonii n-o biruiesc. Şi că aceste cuvinte nu înseamnă o laudă mare, o mărturisesc faptele. Câţi au războit Biserica şi câţi n-au pierit dintre cei care au făcut-o? Biserica, însă, s-a înălţat către ceruri, ea are un final măreţ. **Când este războită, ea biruieşte, când este vânată, ea triumfă, când i se**

adresează cuvinte de ocară, ea devine mai strălucitoare. Biserica primeşte lovituri şi nu cade din pricina rănilor, este zdruncinată, dar nu se cufundă, este încercată de valuri, dar nu naufragiază, este asediată, dar rămâne nebiruită, este atacată, dar nu este învinsă! Aşadar, de ce a fost îngăduit războiul? Ca răsplata să se arate mai strălucitoare! Aţi fost de faţă în ziua aceea şi aţi văzut câte arme s-au mişcat? Mânia armatei era mai aprigă decât focul şi noi am alergat la curtea împărătească. Dar acolo ce s-a întâmplat? Cu harul lui Dumnezeu, nimic din ceea ce era acolo nu ne-a înspăimântat! Vă spun acestea, ca să le urmaţi şi voi! Deci, de ce nu ne-am înspăimântat? Pentru că nu ne-am temut de niciuna din relele de aici. Pentru că ce este rău? Moartea? Aceasta nu e rea, pentru că prin ea alergăm degrabă spre limanul cel neînviforat. Oare confiscarea averilor? „Gol am ieşit din pântecele mamei mele şi gol mă voi întoarce în pământ" (Iov 1, 21). Oare exilurile? „Al Domnului este pământul şi plinirea lui" (Psalmi 23, 1). Oare ocările? „Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri" (Matei 5, 11-12). Am văzut săbiile soldaţilor şi m-am gândit la ceruri, am aşteptat moartea şi am avut în minte Învierea! Am privit pătimirile pământeşti şi am numărat răsplătirile cereşti, am privit duşmăniile şi m-am gândit la cununa cerească! Pentru că realitatea luptelor a fost de ajuns pentru întărirea şi mângâierea mea. Am fost exilat, dar aceasta n-a fost

ocară pentru mine, pentru că un singur lucru este ocară: păcatul. **Şi dacă întreaga lume te insultă, dacă tu nu te-ai jignit pe tine, n-ai fost jignit. Trădare înseamnă numai trădarea conştiinţei. Să nu-ţi trădezi conştiinţa, şi nimic nu te trădează!**

Acele bunuri pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit!

12. Într-adevăr, suntem vrednici de zeci de mii de plânsete şi tânguiri! Dacă întreaga lume ar dobândi glas, şi pietrele, şi lemnele, şi copacii, şi fiarele, şi păsările, şi peştii, şi târâtoarele, şi întreaga făptură, în general, dacă ar avea glăsuire, ne-ar tângui pe noi, care am căzut din acele bucurii ale Raiului! Şi n-ar putea să ne tânguiască şi să ne plângă după cum s-ar cuveni! Pentru că ce raţiune, ce minte ar putea să descrie acea fericire, acea virtute, acea plăcere, acea slavă, acea fericire, acea strălucire, **„cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-au suit"** (I Corinteni 2, 9)? Nu s-a spus, pur şi simplu, că întrec închipuirea, ci că nici nu s-a gândit vreodată cineva „la cele pe care Dumnezeu le-a pregătit celor care-L iubesc pe El". Într-adevăr, cum ar putea să perceapă firea bunurile pe care le-a gătit şi le-a lucrat Dumnezeu? Deci dacă după ce ne-a creat, ne-a dăruit îndată atât de multe, fără ca noi să facem mai înainte nimic: Raiul, însoţirea cu El, ne-a făgăduit nemurirea, viaţa fericită şi lipsită de griji, oare celor care au făcut atât de multe şi s-au luptat şi au

răbdat de dragul Lui atâtea, ce nu le va dărui? **Lui Dumnezeu nu I-a fost milă de Unul-Născut Fiul Său, de dragul nostru, ci L-a dat la moarte pentru noi.** Şi dacă ne-a făcut vrednici de astfel de bunuri, în timp ce eram vrăjmaşii Lui, de câte bunuri nu ne va învrednici acum, când am devenit prietenii Lui? Domnul este bogat peste măsură şi ne dăruieşte foarte mult şi Se îngrijeşte de prietenia Lui faţă de noi, însă noi, iubiţilor, nu depunem nici cea mai mică strădanie! Dar ce zic că nu ne îngrijim? Nu dorim noi să ne bucurăm de bunurile Lui atât cât doreşte Dumnezeu! Şi că Domnul doreşte mai mult, a arătat-o prin ceea ce a făcut, dându-L pe Unul-Născut Fiul Său la moarte. Adică noi, de silă şi spre folosul nostru, dispreţuim puţin aur, în timp ce Domnul L-a dat pe Fiul Său pentru noi! Să fim pregătiţi, iubiţilor, ca să împlinim ceea ce se cuvine faţă de iubirea lui Dumnezeu, ca să ne bucurăm de prietenia Lui. Căci El ne spune: „Voi sunteţi prietenii Mei, dacă faceţi ceea ce vă spun" (Ioan 15, 14). Vai, pe vrăjmaşii Săi, pe cei care în nenumărate rânduri s-au vrăjmăşit cu El, de care Se deosebeşte pentru totdeauna într-o măsură neasemănată, pe aceştia i-a făcut şi-i numeşte prieteni? **Aşadar, ce nu ar trebui să primească şi să pătimească cineva de dragul acestei prietenii?**

Când sufletul nu are nimic sănătos, deşi pare că încă vieţuieşte, a murit

13. Sufletul, când nu are nimic sănătos înlăuntrul lui, deşi pare că încă vieţuieşte, a murit. Aceasta

se întâmplă când nu mai priveşte aurul ca pe un metal, ci ca pe ceva sfânt, când nu mai cugetă la cele viitoare, ci este atras de pământ, şi le face pe acestea în locul celorlalte. **Pentru că de unde se face vădit că avem suflet? Nu din lucrări? Aşadar, când sufletul nu le săvârşeşte pe ale lui, n-a murit oare?** Aşa, cum pot să spun că ai suflet, când nu te îngrijeşti de virtute, ci răpeşti şi săvârşeşti fărădelegea? Din faptul că mergi? Dar aceasta o fac şi animalele necuvântătoare! Din faptul că mănânci şi bei? Dar acest lucru îl fac şi fiarele! **Nu cumva din faptul că stai drept pe două picioare? Dar aceasta îmi arată mai mult că eşti fiară cu chip de om.** Pentru că atunci când le ai pe toate ale fiarei, nu însă şi dimensiunea, cu mult mai mult mă nelinişteşti şi mă înfricoşezi, mai mult cred că eşti monstru în închipuire. Într-adevăr, dacă aş privi fiara grăind cu glas omenesc, nu aş putea să spun despre aceasta că este om, ci tocmai pentru aceasta aş zice că este fiară mai monstruoasă decât fiara. Deci, de unde aş putea să aflu că ai suflet omenesc, **când ragi precum măgarii, când ţii minte răul precum cămilele, când muşti precum urşii, când răpeşti precum lupii, când furi precum vulpile, când eşti viclean precum şerpii, când eşti lipsit de ruşine precum câinele, din toate acestea, cum aş putea să aflu că ai suflet de om?** Vreţi să vă arăt că sufletul este mort şi când vieţuieşte? Să mutăm din nou cuvântul nostru la acei bărbaţi din vechime şi, dacă socotiţi, să vorbim despre acel bărbat care a avut legătură cu săracul Lazăr şi vom afla ce este, în final, moartea sufletului. Deoarece bogatul

avea sufletul mort, şi acest lucru se vădeşte din cele pe care le săvârşea, căci dintre lucrările sufletului, n-a făcut niciuna, ci mânca şi bea şi se deda doar la dezmierdări. În acest fel sunt şi acum cei nemilostivi şi aspri, deoarece şi aceştia au sufletul mort, întocmai precum acel bogat. Pentru că toată fierbinţeala sufletului pentru iubirea faţă de aproapele se distruge, şi el este mai mort decât trupul neînsufleţit. Sufletul nu se risipeşte în putrejune, fum şi cenuşă, precum trupul, ci în cele care sunt chiar mai murdare decât acestea, în beţie, în mânie, în lăcomie, în iubiri iraţionale şi în pofte nepotrivite.

Cum să te numesc om, când ai mai multe defecte decât fiarele?

14. Aşadar, răspunde-mi, cum aş putea să recunosc în tine pe cel credincios, de vreme ce toate cele de mai sus îmi confirmă contrariul? Dar de ce vorbesc despre credincios, când nici măcar nu pot să afirm cu certitudine că eşti om? **Când loveşti cu piciorul precum măgarul şi dai năvală precum taurul, când fornăi după femei precum armăsarul şi eşti lacom precum ursul şi îţi îngroşi trupul precum catârul şi ţii minte răul precum cămila şi răpeşti precum lupul, eşti iute la mânie precum şarpele, muşti precum scorpia, eşti viclean precum vulpea, ai înlăuntrul sufletului tău venin precum cobra şi vipera** şi porţi război împotriva fraţilor tăi precum acel diavol viclean, cum este

cu putință să te socotesc printre oameni, de vreme ce văd că ai astfel de trăsături? În timp ce caut diferența dintre credincios și catehumen, există primejdia să nu aflu deosebirea dintre om și fiară. Deci, cum să te numesc? Fiară? Fiarele însă au doar unul dintre aceste defecte! **Tu, dimpotrivă, după ce le-ai adunat pe toate la un loc, depășești starea animalică a acelora! Să te numesc satană? Dar satana nu este nici rob pântecelui, nici împătimit de bani!** Deci, răspunde-mi tu! Cum să te numesc om, când ai mai multe defecte decât fiarele și decât satana? Și dacă nu este cu putință să te numesc om, cum să te numesc credincios? Și lucrul cel mai rău este cu siguranță faptul că, în timp ce avem atâta răutate, nu sesizăm că sufletul nostru și-a pierdut frumusețea, nici nu ne dăm seama de urâțenia lui! Deci, când te găsești la frizerie și te îngrijești de părul tău, iei oglinda și cercetezi cu atenție înfățișarea generală a podoabei capilare și îi întrebi pe cei aflați de față și pe frizerul însuși dacă a aranjat frumos partea din față a părului. **Și dacă ești bătrân, nu te rușinezi deseori să urmărești să ai înfățișare de tânăr.** Și nu sesizăm deloc că sufletul nostru nu doar că și-a pierdut frumusețea, ci a luat chip de fiară, s-a făcut după mitul idolatru Scyla sau Himeră".

Și cea mai mică lovitură îl umilește pe cel stăpânit de slavă deșartă

15. Spune-mi, deci, de ce îți întinzi gâtul? De ce mergi pășind în vârful picioarelor? De ce îți ridici

sprâncenele? De ce îți umfli pieptul? Niciun fir din capul tău nu poți să-l faci alb sau negru, şi tu pluteşti prin văzduh, de parcă stăpâneşti toate! Probabil că ai dori să-ți crească aripi, ca să nu mai mergi pe pământ! **Probabil doreşti să fii dihanie cu aripi!** Nu cumva te faci acum dihanie cu aripi, de vreme ce, în timp ce eşti om, te străduieşti să zbori? Sau mai bine, de vreme ce zbori înlăuntrul tău şi arzi să fii peste tot? **Cum să te numesc, ca să-ți pierd îngâmfarea? Să te numesc cenuşă şi praf şi fum şi pulbere?** Am dat nume meschinăriei tale, însă n-am zămislit exact imaginea pe care am urmărit-o, deoarece vreau să prezint fierbințeala ta şi toată slava ta deşartă. Aşadar, ce imagine am putea să găsim, care să se potrivească acestora? Mi se pare că se aseamănă cu câlții arşi. Deoarece şi aceia, în timp ce par umflați după ardere şi îşi păstrează forma, la cea mai mică atingere de mână, se fac pulbere în întregime şi par mai de nimic decât orice praf. La fel sunt şi sufletele acestora, pentru că aerul slavei deşarte, la cea mai mică lovitură, poate să-i umilească şi să-i risipească. Pentru că cel trufaş trebuie neapărat să fie şi bolnav. **Căci înălțarea de sine nu este sănătoasă şi aşa cum baloanele de săpun se sparg lesne, la fel şi aceştia se pierd cu uşurință.**

Dacă însă nu crezi, dă-mi un om obraznic şi îngâmfat şi vei vedea că la cea mai mică greutate devine mai fricos şi decât iepurele. Pentru că aşa cum flacăra ce se înalță din vreascurile subțiri se aprinde şi în acelaşi timp se face scrum, în timp ce firea lemnelor tari nu se aprinde cu uşurință, dar păstrează

vreme îndelungată flacăra, la fel şi sufletele puternice şi statornice, nici nu ard, nici nu se sting cu uşurinţă, însă cele slabe le pătimesc pe amândouă într-un moment foarte scurt. Deci, ştiind toate acestea, să lucrăm smerenia, **pentru că nimic nu este mai puternic decât smerenia. Ea este mai tare şi decât piatra şi mai dură decât diamantul** şi ne păzeşte mai mult decât turnurile, decât cetăţile şi decât zidurile, de vreme ce se face mai înaltă decât toate cursele de război ale diavolului.

Om după nume şi nu după cugetare

16. „Tot trupul este ca iarba şi toată mărirea lui, ca floarea câmpului! Se usucă iarba, floarea se veştejeşte, că Duhul Domnului a trecut pe deasupra.(...) Iarba se usucă şi floarea se veştejeşte, dar cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veac" (Isaia 40, 6-8). Ai devenit bogat în bani, dar ce legătură are aceasta cu sufletul? Eşti mai bogat în bani şi mai sărac în suflet, **eşti plin de frunze, dar lipsit de rod. Spune-mi, care este folosul?** Ai primit bani pe care urmează să-i părăseşti aici, ai primit stăpânire, din care se naşte duşmănia. Vino, desfată-te de cuvintele filosofilor, cheltuieşte-ţi păcatele tale, consumă-ţi fărădelegile, curăţeşte-ţi conştiinţa, fă cugetul tău să se înalţe, fă-te înger şi om! **Părăseşte firea trupului şi primeşte aripile uşoare ale vieţii, izbăveşte-te de cele văzute şi agaţă-te de cele nevăzute!** Înalţă-te la ceruri, psalmodiază împreună cu îngerii, stai lângă tronul ceresc cel înalt. **Părăseşte fumul şi umbra şi iarba şi pânza de păianjen,** pentru

că nu ştiu ce nume să-ţi dau prin aceste lucruri ieftine! Aceste fapte le voi spune şi nu voi înceta să le mărturisesc! Vino şi fă-te om, ca să nu te batjocorească denumirea firii. Oare aţi înţeles ceea ce v-am spus? Este om, zici, dar de cele mai multe ori este om după nume, nu însă şi după cugetare. **Pentru că atunci când te văd că vieţuieşti iraţional, cum să te numesc om, şi nu bou? Când te văd că răpeşti, cum să te numesc om, şi nu lup? Când te văd că desfrânezi, cum să te numesc om, şi nu porc? Când te văd viclean, cum să te numesc om, şi nu şarpe? Când văd că ai otravă, cum să te numesc om, şi nu viperă? Când te văd nesăbuit la minte, cum să te numesc om, şi nu măgar? Când te văd că săvârşeşti adulter, cum să te numesc om, şi nu iapă? Când te văd fără convingere şi fără minte, cum să te numesc om, şi nu piatră?** Ai primit nobleţe de la Dumnezeu, de ce trădezi virtutea firii tale? Ce faci? Spune-mi! Unii oameni silesc firea, îmblânzesc leii şi îi târăsc în mijlocul pieţei. Tu îmblânzeşti leul, care este animal nesupus, **şi te faci pe tine mai sălbatic şi decât lupul?** Şi cel mai rău este că fiecare dintre animalele necuvântătoare are un defect: lupul răpirea, şarpele viclenia, vipera otrava, însă în omul viclean nu există aceasta, pentru că de cele mai multe ori nu are doar un defect, ci devine şi răpitor, şi viclean, şi otrăvitor, şi adună în sufletul lui toate relele dobitoacelor necuvântătoare. **Deci cum să te numesc om pe tine, care nu ai pecetea Împărăţiei, nu ai porfira, nu ai cununa?** „Să facem pe om după chipul şi asemănarea Noastră" (Facere 1, 26). Gândeşte-te la Chipul Celui după care

ai fost creat şi să nu decazi la nivelul animalelor necuvântătoare!

Cei care îşi îmbuibează pântecele oferă masă bogată viermilor

17. „Lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui" (Efeseni 6, 12), iar tu îţi îngroşi trupul, în timp ce trebuie să te lupţi?

Vrăjmaşul diavol stă scrâşnind din dinţi, în timp ce tu te găseşti într-o stare de moleşeală şi îţi concentrezi atenţia la masă? Ştiu că acestea le spun pe nedrept, dar nu pentru toţi: „Cine are urechi de auzit să audă!" (Matei 13, 9). **Hristos Se topeşte de foame, în timp ce tu te pierzi pe tine prin îmbuibarea pântecelui?** Sunt două lucruri cu desăvârşire opuse. Aşadar, ce rău nu pricinuieşte viaţa în desfătare? Ea este potrivnică sieşi şi de aceea nu ştiu cum poartă numele acesta. Pentru că aşa cum slava deşartă înseamnă necinste, în timp ce bogăţia este sărăcie, deşi poartă numele acesta, la fel şi viaţa în dezmierdări este scârbă. **Nu cumva urmează să fim aduşi jertfă şi de aceea ne îngrăşăm? De ce oferi viermilor o masă bogată?** De ce sporeşti putreziciunea, de ce verşi izvoare de sudoare şi aduni putoare? De ce te arăţi pe tine nefolositor faţă de toate? Vrei ca ochiul tău să devină puternic? Fă-ţi trupul tău puternic, deoarece şi la corzile instrumentelor, cea groasă şi lipsită de mlădiere este nefolositoare pentru melodii, în timp ce aceea care este subţiată pe toate părţile, este plină de ritm şi

armonie. De ce-ți îngroși sufletul? De ce-ți pregătești un zid mai gros? **De ce creezi un nor de fum foarte dens în momentul în care de pretutindeni se ridică vapori ca ceața deasă?** Dacă nu altul, cel puțin atleții să te învețe că trupul mai ușor este mai puternic. **Prin urmare, și sufletul care viețuiește cu evlavie este mai puternic, pentru că se aseamănă la sprinteneală cu catârul și calul.**

Milostenia este capabilă să ne șteargă păcatele

18. „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut" (Matei 25, 40). **Dacă Împăratul a invitat pe cineva la cină și în timp ce erau de față slujitorii Lui, a grăit către aceștia: „Mulțumiți-l pe acesta în locul Meu, căci el, când eram sărac, M-a hrănit și M-a găzduit, Mi-a făcut multe binefaceri în momentele de strâmtorare!"**, cum nu și-ar cheltui fiecare toți banii lui pentru acela față de care Împăratul a simțit atâta mulțumire? Cum nu l-ar număra printre casnicii Săi? Cum nu S-ar îngriji să-l apropie și să-l facă prietenul lui? Ați văzut puterea cuvântului? Dacă în situația împăratului care este om, lucrul acesta se bucură de atâta cinste, gândește-te la Hristos, Care în ziua aceea a Judecății ne cheamă în prezența îngerilor și a tuturor puterilor cerești și grăiește: „Acesta M-a găzduit pe pământ, Mi-a făcut numeroase binefaceri, când eram străin M-a adunat de pe drumuri". Deci, gândește-te la

îndrăzneala în fața îngerilor, la lauda în fața puterilor cereşti! Cum nu este cu putință ca acela pentru care Hristos mărturiseşte să nu aibă îndrăzneală mai mare decât îngerii? Prin urmare, fraților, mare lucru este milostenia, pe aceasta s-o iubim din toată inima, căci nimic nu se poate asemui cu ea. **Milostenia este capabilă să ne ierte şi celelalte păcate şi să ne izbăvească de Judecata viitoare! În timp ce tu taci, milostenia stă şi te apără, sau mai bine zis, în timp ce tu nu grăieşti, guri nenumărate mulțumesc pentru tine. Atâtea bunuri izvorăsc din milostenie, şi noi ne arătăm nepăsători şi trândavi! Dăruieşte pâine câtă poți. Nu ai pâine? Dă un obol (ban) ! Nu ai obol? Dă un pahar cu apă rece! Nu ai nici aceasta? Tânguieşte-te împreună cu cel îndurerat, şi ai plată! Pentru că plata nu ține de nevoie, ci de buna dispoziție.**

Milostenia este împărăteasa virtuţilor

19. Să ne oprim acum şi să arătăm cea de-a patra cale a pocăinței. Şi care este aceasta? Mă refer la milostenie, la împărăteasa virtuților, care degrabă îi înalță pe oameni în lăcaşurile cereşti, apărătorul cel mai bun. Milostenia este lucru mare şi de aceea şi înțeleptul Solomon grăieşte cu putere: **„Este mare lucru omul, dar mai mare valoare are omul care dă milostenie"** (Pilde 20, 6). **Mari sunt aripile milosteniei, ea străbate văzduhul, lasă în urmă luna, depăşeşte razele soarelui şi ajunge în înaltul cerului. Şi nici acolo nu se opreşte, ci despică cerul, lăsând în urmă**

mulțimea îngerilor și cetele arhanghelilor și toate puterile cele de sus și stă lângă însuși Tronul împărătesc. Și acest lucru poți să-l afli din însăși Sfânta Scriptură, care zice: „Corneliu, rugăciunile și milosteniile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu" (Fapte 10, 4). Expresia: „înaintea lui Dumnezeu" înseamnă că și dacă ai multe păcate, nu trebuie să te temi, deoarece ai apărător milostenia! Pentru că nicio putere cerească nu se împotrivește milosteniei! Ea cere datoria, ea are zapisul păcatelor pe care-l ține în mâini. Pentru că graiurile acestea sunt ale Mântuitorului Însuși: „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici Mie Mi-ați făcut" (Matei 25, 40). Astfel, oricâte păcate ai avea, milostenia ți le șterge pe toate.

Cel care va da un pahar cu apă rece unuia dintre aceștia mici ai Mei, în numele Meu, nu-și va pierde plata sa!

20. Negustorii de untdelemn sunt săracii care stau în fața bisericii, așteptând milostenie de la tine. Și cât untdelemn să cumpăr? Cât dorești! Nu stabilesc o măsură, ca să nu pui înainte drept pretext sărăcia. Cât poți, atâta cumpără! Ai obol? **Cumpără cerurile, și nu pentru că cerul este sărac, ci pentru că Domnul este iubitor de oameni. Nu ai obol? Dă un pahar de apă. „Cel ce va da de băut unuia din aceștia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata**

sa" (Matei 10, 42). Negoțul și negustoria reprezintă cerul, iar noi rămânem nepăsători! **Dăruiește pâine, și primește Raiul,** dăruiește-le pe cele mici, și primește-le pe cele mari, **dăruiește-le pe cele trecătoare, și primește-le pe cele nemuritoare, dăruiește-le pe cele stricăcioase, și primește-le pe cele nestricăcioase!** Dacă era bâlci și erau alimente din abundență și ieftine, iar cele multe s-ar fi vândut în schimbul celor puține, n-ați fi vândut averile voastre și, împărțindu-le pe toate celelalte, nu v-ați fi străduit să dobândiți acel negoț? Și acolo unde lucrurile sunt stricăcioase, arătați atâta râvnă, iar acolo unde marfa este nemuritoare, arătați atâta lenevie și nepăsare? **Dăruiește săracului încât, chiar dacă tu taci, nenumărate guri să mărturisească pentru tine prin prezența acolo a milosteniei și prin apărarea ei. Milostenia este izbăvirea sufletului!** De aceea, așa cum în fața ușilor bisericii există vasele pline cu apă, ca să-ți speli mâinile, la fel în afara bisericii stau săracii, ca să-ți speli mâinile sufletului tău! Ți-ai spălat mâinile trupești cu apă? **Spală și mâinile sufletului tău cu milostenia!** Nu pune înainte ca îndreptățire sărăcia, căci văduva, aflată în starea cea mai cumplită de sărăcie, l-a găzduit pe profetul Ilie (III Regi 17) și sărăcia nu i s-a făcut piedică, ci ea l-a primit pe profet cu mare bucurie și de aceea s-a și bucurat de roadele vrednice ale iubirii de străini și a secerat spicele milosteniei.

Părinţii noştri i-au aşezat pe săraci în faţa uşilor bisericilor

21. Puterea milosteniei este mare şi despre ea v-am vorbit şi la adunarea trecută şi vă voi grăi şi acum. Deci nimeni să nu socotească deasa amintire ca o osândire a ascultătorilor! Pentru că şi la concursuri, spectatorii îi încurajează pe alergătorii pe care-i văd apropiindu-se de premii şi au multe şanse de victorie. Aşadar şi eu, pentru că văd că primiţi cu multă râvnă cuvintele despre milostenie, tocmai de aceea vă îndemn deseori spre aceasta. **Săracii sunt vindecătorii sufletelor noastre, binefăcătorii şi ocrotitorii noştri. Pentru că nu dai cât primeşti, ci dăruieşti bani şi primeşti Împărăţia cerurilor!** Uşurezi sărăcia şi te împrieteneşti cu Însuşi Domnul tău! Vezi că răsplata nu este egală? Acestea sunt pe pământ, acelea în cer, acestea se pierd, acelea rămân, acestea se strică, acelea nu pătesc nicio stricăciune. **Din motivul acesta şi părinţii noştri i-au aşezat pe săraci în faţa uşilor bisericilor, ca privirea acestora să amintească de milostenie şi celui mai nepăsător şi mai lipsit de omenie.** Pentru că atunci când stau mulţi bătrâni cocoşaţi, zdrenţuroşi, robi, necuraţi, ţinându-şi toiegele pe care de-abia pot să se sprijine, de multe ori fără ochi şi betegi în tot trupul, cine este atât de nesimţitor, atât de aspru, încât să stea împotriva vârstei, a bolii, a beteşugului, a sărăciei şi a veşmântului zdrenţuit şi în general în faţa tuturor celor care se fac pricină de mângâiere, să rămână insensibil în faţa tuturor acestora? De aceea stau

în fața ușilor noastre mai puternici decât orice pricină și prin înfățișarea lor ne atrag atenția și îi cheamă spre iubire de oameni pe cei care intră în biserică. Pentru că așa cum s-a consacrat să existe fântâni în curțile bisericilor, încât cei care urmează să se roage lui Dumnezeu să-și spele mai întâi mâinile și după aceea să le ridice la rugăciune, la fel și pe săraci, părinții noștri i-au așezat în fața ușilor, în loc de fântâni și izvoare, **pentru ca să ne curățim mai întâi sufletul cu iubirea de oameni, așa cum ne spălăm mâinile cu apă, și după aceea să ne rugăm.** Pentru că nici firea apei nu curățește atât de mult întinările trupului cât spală puterea milosteniei murdăria sufletului. Deci, așa cum nu îndrăznești să intri să te rogi cu mâinile nespălate, cu toate că greșeala aceasta este cea mai mică, la fel, să nu vii vreodată pentru rugăciune fără să faci milostenie.

Dacă vrei să te împrietenești cu Domnul tău, arată-I faptele milosteniei tale

22. Dacă cineva, șezând într-un loc înalt, ar putea să vadă toate lucrurile omenești, gândește-te câtă nebunie ar afla în acestea și câte lacrimi n-ar vărsa, în câte hohote de râs n-ar izbucni, câtă ură n-ar arăta față de ele! Pentru ca astfel de lucruri săvârșim, ce sunt vrednice de râs, de lacrimi și de ură, peste măsură de nesăbuite! **Unul hrănește câini, ca să prindă fiare sălbatice, preschimbându-se el însuși în fiară. Altul hrănește măgari și tauri, ca să care pietre, în timp ce îi disprețuiește pe oamenii care mor de foame. Și**

cheltuieşte aur fără măsură, ca să construiască oameni de piatră (statui), în timp ce pe oamenii adevăraţi, care devin de piatră din cauza răutăţii lui, îi dispreţuieşte. Un altul, adunând mozaicuri de aur, cu multă osteneală împodobeşte zidurile, **în timp ce, privind la pântecele goale ale săracilor, se arată nepăsător.** Unii îşi cumpără veşminte peste veşminte, **în timp ce altul nu are cu ce să-şi acopere nici propriul său trup gol.** Un altul îl răpune pe fratele său prin tribunale, altul îşi cheltuieşte banii cu desfrânatele şi cu profitorii, altul cu mimii şi cu cetele de lăutari, altul în clădiri strălucitoare, în vânzarea ogoarelor şi a caselor. Din nou, unul numără dobânzile banilor săi, altul, dobânzile dobânzilor, în timp ce altul ticluieşte zapise pline de multe ucideri şi nu poate să se bucure nici de odihna nopţii, priveghind la relele altora. Când se face ziuă, toţi aleargă, unul pentru câştig nedrept, altul pentru cheltuiala plină de desfrânare, alţii pentru furtul care este ştiut de toţi. Şi toată grija se învârte în jurul acestor lucruri, în timp ce de cele duhovniceşti nici nu poate fi vorba, iar la biserică toţi merg doar ca să privească. Însă ceea ce se cere de la noi nu este aceasta, ci este nevoie de fapte şi cuget curat. Dacă însă toată ziua o cheltuieşti în lăcomie, iar după aceea, intrând în biserică, spui puţine cuvinte, nu numai că nu L-ai făcut pe Dumnezeu milostiv faţă de tine, dar L-ai şi mâniat peste măsură! **Pentru că dacă vrei să te împaci cu Domnul tău, arată fapte, învaţă mulţimea suferinţelor, îngrijeşte-te de cei goi, flămânzi, nedreptăţiţi, de căile fără număr ale iubirii de oameni, pe care Dumnezeu ţi le-a rânduit.**

Momentul în care Sfântul Ioan Gură de Aur a luat marea hotărâre să devină preot

A.

23. Deci, care este taina? Din ziua aceea în care mi s-a impus gândul preoției, de multe ori am fost în primejdie ca trupul să-mi înțepenească cu desăvârşire. Atâta teamă şi nelinişte a stăpânit sufletul meu! Având înainte slava Miresei lui Hristos (Biserica), sfințenia, frumusețea ei duhovnicească, înțelepciunea şi buna-cuviință şi cugetând eu, ticălosul, la greşealele mele, n-am încetat vreodată să o plâng pe aceea şi să mă învinuiesc pe mine. **Am suspinat tot timpul şi m-am întrebat: oare cine a rânduit aceasta? Ce păcat însemnat a săvârşit Biserica? Cum L-a mâniat atât de mult pe Stăpânul ei, încât să fie lăsată în mâinile mele, cel mai nevrednic dintre toți oamenii, şi să rabde o astfel de ruşine?** Acestea cugetam şi n-am putut să rabd nici gândul acestei lucrări nepotrivite. Am rămas în nesimțire, precum apoplecticii, şi nu puteam nici să văd, nici să aud. Când am scăpat din acest mare impas (pentru că a cedat în câteva rânduri), m-au cuprins lacrimile şi întristarea. Şi după preaplinul lacrimilor, m-a cuprins iarăşi frica, tulburându-mi, înfricoşându-mi şi zdruncinându-mi cugetul. În atâta tulburare am vietuit în tot acest răstimp, în vreme ce tu, Vasile, nu ştiai şi credeai că trăiesc liniştit! **Acum, însă, mă voi strădui să-ți descopăr învolburarea sufletului meu şi poate aşa mă vei înțelege.** Prin urmare, cum, în ce chip să-ți fac vădite lucrurile? Pentru ca să le priveşti

limpede, n-ar fi alt chip decât să-mi golesc inima, dar pentru că acest lucru este cu neputință, mă voi strădui să-ți arăt, Vasile, pe cât este cu putință, încețoșarea de până acum a mâhnirii mele printr-o imagine neclară, iar tu înțelege golul meu sufletesc.

B.

Să presupunem că cineva o are logodnică[1] pe fiica împăratului întregului univers şi că fiica aceasta este de o frumusețe negrăită, care depăşeşte firea omenească şi întrece prin aceasta tot neamul femeiesc. Mai are, de asemenea, şi o astfel de virtute sufletească, încât, prin purtarea ei frumoasă, depăşeşte foarte mult chiar neamul bărbaților din toate timpurile, şi din trecut, şi din viitor, precum şi toate măsurile viețuirii morale. Şi umbreşte prin frumusețea caracterului ei orice altă frumusețe trupească. Să presupunem că Logodnicul ei (Hristos) nu Se aprinde doar pentru aceste harisme ale logodnicei, ci, pe lângă acestea, este stăpânit de dorul pentru ea şi prin patosul Lui îi lasă în umbră pe toți amanții maniaci ai istoriei. După aceea, în timp ce arde de iubire, **aude de la cineva că acea logodnică urmează să fie căsătorită cu un om umil (Ioan Gură de Aur) şi fără stare, urât şi slăbănog şi mai urâcios decât toți oamenii pământului.** Vasile, oare ți-am reconstituit o parte a durerii

[1] De multe ori, Biserica este numită de către scriitorii bisericeşti Mireasă sau Logodnică.

mele şi este de ajuns ca să închei parabola? Socotesc că este de ajuns pentru descrierea golului meu sufletesc, căci de altfel, doar pentru aceasta am folosit imaginea.

Sufletul omului blând

24. Sufletul omului blând se aseamănă cu o culme de munte, care are în jur o aură fină, care primeşte razele curate ale luminii, care revarsă apele curate ale izvoarelor şi pune înainte multe dintre harurile florilor. Este asemenea livezilor şi grădinilor de primăvară şi se aseamănă chiar cu ierburile şi cu florile, cu frunzişurile şi cu apele curgătoare. Dacă se întâmplă să se audă şi vreun glas, el este melodios şi oferă multă mulţumire celor care îl ascultă. Pentru că se aseamănă cu păsările cântătoare, care stau în vârfurile frunzelor copacilor, şi cu greierii, cu privighetorile şi cu rândunelele, care slobozesc laolaltă o împreunăglăsuire, sau cu zefirul care suflă dulce printre frunzele copacilor şi face să şuiere brazii şi pădurile de conifere şi imită de multe ori lebedele. Sau se aseamănă cu livada cea plină de roade şi cu crinii ce se pleacă unul către altul, şi închipuie o culoare albăstrie, întocmai ca largul azuriu al mării cu valurile liniştite. Multe imagini de acest fel poate să afle cineva. Pentru că atunci când îşi aruncă privirea asupra florilor, crede că priveşte culorile curcubeului, când se uită la zambile, crede că priveşte marea cu valurile ei, când se uită la crini, crede că vede cerul. Atunci se întâmplă ca omul să fie mulţumit nu numai de privelişte, de privire, ci

şi de trupul lui, pentru că pe acela îl înalţă şi îl uşurează, încât crede că se află mai mult în cer decât pe pământ. Există însă şi un alt glas melodios, cel al apei care se porneşte de una singură din vârful muntelui şi coboară printre stânci şi provoacă prin căderea ei pe pietre susurul liniştit şi cald şi creează cu desfătare o astfel de istovire a mădularelor noastre, încât poartă degrabă somnul spre ochi. **Aţi ascultat cu mulţumire povestirea şi poate că veţi deveni iubitori ai pustiei.**

Sufletul omului îndelung-răbdător

25. Din sufletul omului îndelung-răbdător nu iese duh de mânie, ci cuvinte liniştitoare şi îmbietoare, care preînchipuie într-adevăr acea linişte a zefirului. Şi sfaturile lui care nu pricinuiesc nicio supărare, ci imită păsările cântătoare, nu-l arată pe acesta că este minunat? Pentru că fiorul graiului nu cade asupra trupului, ci uşurează sufletele. Doctorul n-ar putea să-l scape atât de repede de febră pe omul care are fierbinţeală, oricâte strădanii ar depune, **cât ar putea omul îndelung-răbdător să-l răcorească prin duhul cuvintelor sale, primindu-l pe cel mânios, care arde de mânia lui. Dar de ce vorbesc despre medic? Nici fierul înroşit şi cufundat în apă nu se izbăveşte atât de grabnic de fierbinţeala lui, cât omul mânios care vine în legătură cu sufletul îndelung-răbdător. Căci aşa cum în piaţă, când sunt aduse păsări cântătoare, toţi cred că este pălăvrăgeală, la fel se întâmplă şi cu învăţăturile noastre, atunci când cad în sufletele**

pline de mânie. Deci îngăduința este mai dulce decât mânia și obrăznicia. Și nu doar aceasta, ci și faptul că pe una a lăsat-o Dumnezeu și pe cealaltă diavolul. Vedeți că n-am spus la întâmplare aceea că și dacă nu existau diavolul și Dumnezeu, chiar și aceste învățături singure erau capabile să ne îndepărteze de mânie. Pentru că cel îndelung-răbdător și lui însuși își este mulțumitor, și celorlalți folositor, iar cel foarte mânios și lui însuși își este neplăcut, și pe ceilalți îi vatămă. Pentru că nu este nimic mai urât decât un om mânios, nimic mai stânjenitor, mai împovărător, mai rușinos, după cum nimic nu este mai desfătat decât cel care nu știe să se mânie. **Este mai bine să locuiești împreună cu fiara sălbatică decât cu un astfel de om.** Pentru că fiara sălbatică, odată îmblânzită, rămâne așa, în timp ce omul mânios, ori de câte ori îl îmblânzești, iarăși devine fiară, deoarece s-a obișnuit pe sine cu astfel de deprinderi. **Pentru că, așa cum este deosebire între o zi frumoasă și plină de soare și o vreme de iarnă, plină de multă mohoreală,** la fel este deosebire între sufletul omului mânios și sufletul omului îngăduitor.

Imnul Sfântului Ioan Gură de Aur închinat Sfântului Mucenic Roman, cel căruia i s-a tăiat limba

26. Luptele în arenă dăruiesc trupurilor bărbăție și cunoștințe în iscusința întrecerilor, în timp ce pomenirea martirilor înarmează sufletele

împotriva meşteşugirilor demonilor şi le învaţă cum să înfrunte loviturile acelora. Asemenea este şi amintirea atletului Roman, care astăzi s-a încununat. Pentru că cine n-ar primi curaj în luptele împotriva diavolului, întărindu-şi sufletul său prin luptele martirului pe care nu l-a înfricoşat mulţimea atâtor primejdii? Într-adevăr, atunci stăpânea în lume marea domnie tiranică a necredinţei, **viaţa omenească era asemenea mării tulburate în adânc, talazurile mării se revărsaseră pe pământ** şi suferinţa înfricoşătoare, venită din partea necredinţei, ameninţa să cufunde corabia evlaviei în care se aflau peste tot mulţi cârmaci morţi (episcopi), un mare număr de marinari (martirii) se pierduseră în valuri şi toţi erau plini de temeri amare şi de frica naufragiului. **Împăraţii suflau mai înfricoşător decât vijeliile, tiranii aduceau valuri înfricoşătoare, tronurile cârmuitorilor înclinau tot spre aceasta, judecătorii propovăduiau lepădarea de Hristos, legiuitorii ameninţau cu pedepse înfricoşătoare.** Bărbaţii erau răpiţi şi duşi să jertfească idolilor, femeile erau târâte spre scârba altarelor, fără să lipsească din turbarea aceasta fecioarele. Preoţii erau exilaţi sau daţi la tăiere, iar credincioşii îndepărtaţi de locaşurile sfinte. Deci, după ce l-au atârnat pe martirul Roman pe lemn, l-au sfâşiat, însă acesta săruta lemnul ca pe pomul vieţii. Judecătorii l-au biciuit pe martir, silindu-l să-şi mărturisească sentimentele. Judecătorul necredinţei i-a tăiat limba, silindu-l să treacă sub tăcere pe Cel în Care crede. Vai, vai! Născocire înfricoşătoare a vicleniei! Sufletul ce cugetă cele ale lui Hristos nu

l-am schimbat, spunea el, deci cel puțin să-i tai limba care vorbește despre Hristos! Taie, tirane, limba, ca să afli că firea, și fără limbă, grăiește despre Hristos! Gura se umple de bucurie, oferind lui Hristos limba ca jertfă nemaiîntâlnită. Limba a simțit mare bucurie, devenind martir înaintemergător al mucenicului Roman. **Vai, vai! Limbă, care ai apucat să te muți înainte de suflet în mulțimea mucenicilor! Oh! Gură care l-ai născut pe martirul ascuns înlăuntrul tău! Oh, limbă care ai arătat gura jertfelnic! Oh, gură care ai dat limba la tăiere!** Viteazule, având templu, ai uitat de templul gurii, în care ai jertfit limba plină de sângiuiri ca pe o mioară nemaiîntâlnită. Oare ce ritor va împleti cununi de laudă virtuților tale? **Romane, ai primit limba din firea omenească, tu însă ai arătat-o martir! Ai primit gura pentru paza limbii, dar tu ai arătat gura altarul limbii!** Ai primit instrument ca să vorbești, tu ai arătat-o însă tăiată în țărână, ai primit limba ca slujitor al cuvintelor, și tu ai jertfit-o ca pe o oaie neprihănită lui Hristos! **Cu ce numire potrivită să cinstesc limba ta? Cu ce nume să-ți împodobesc limba?** Călăii au mișcat sabia împotriva limbii, însă limba, asemenea lui Isaac cel legat (din jertfa lui Avraam) n-a tresărit, ci ca și cum s-ar fi aflat deasupra altarului gurii, a primit cu mulțumire lovitura, învățând limbile oamenilor **că nu trebuie doar să grăiască despre Hristos, ci să se lase și junghiate pentru Hristos.** Ai răpit, viteazule Roman, mărinimia jertfei patriarhului Avraam, oferind în locul fiului său, unul-născut Isaac, vlăstarul unul-născut al limbii. Deci cu dreptate ți-a

sădit Hristos a doua limbă, pentru că te-a găsit bun lucrător al celei dintâi.

De ce o numim Săptămâna Mare?

27. **Cârmacii, trecând prin nenumărate arhipelaguri, în timp ce pânzele sunt deschise şi înălţimea încărcăturii potrivită, când urmează să se apropie de ţărm, sunt cu luare aminte şi se ostenesc mai mult, astfel încât vasul să nu se ciocnească de vreo stâncă sau piatră şi osteneala de mai înainte să fie fără de folos.** La fel fac şi alergătorii. Când ajung la sfârşitul cursei, atunci aleargă chiar mai repede, astfel încât să ajungă cei dintâi la final şi să se învrednicească de premii. Şi atleţii, după multe lupte şi victorii, când se luptă pentru cunună, pentru ca să câştige şi să plece încununaţi, se luptă chiar mai mult. Deci aşa cum cârmacii, alergătorii şi luptătorii se îngrijesc şi priveghează mai mult când se apropie de final, la fel şi noi, care cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns la sfârşitul Postului celui Mare, care am călătorit în corabia postirii şi am ajuns în Săptămâna Mare, trebuie să prelungim acum ajunarea şi să înmulţim rugăciunile şi să ne mărturisim cu acrivie toate câte am păcătuit şi să împlinim toate faptele bune, milostenia din prisos, îngăduinţa, blândeţea şi orice altă virtute, astfel încât, după ce am ajuns împreună, prin aceste izbânzi, în ziua Paştilor, să ne desfătăm cu bunăvoinţa Domnului. O numim Săptămâna Mare nu pentru că are ceasuri mai multe, căci altele sunt zilele care au

mai multe ceasuri. Nici pentru că are mai multe zile, pentru că şi toate celelalte săptămâni, ca şi aceasta, au acelaşi număr de zile. **Prin urmare, de ce o numim Săptămâna Mare?** Pentru că bunurile care s-au agonisit în timpul ei sunt pentru noi mari şi negrăite. **Pentru că în aceasta a încetat războiul îndelungat, moartea a fost biruită, blestemul a pierit, stăpânirea diavolului s-a risipit, robii lui au fost răpiţi. În aceasta s-a făcut împăcarea lui Dumnezeu cu oamenii, cerul a devenit locuinţă, oamenii s-au amestecat cu îngerii, cele despărţite s-au unit, gardul s-a dărâmat, cheia a fost aruncată, Dumnezeul păcii le-a împăcat pe cele din cer cu cele de pe pământ.** Aşadar, pentru aceasta o numim Săptămâna Mare, pentru că în ea Domnul ne-a dăruit mulţime de daruri. De aceea mulţi prelungesc postirea, privegherea şi slujbele sfinte de noapte şi fac milostenie, ca să arate prin faptele lor cinstea pe care o acordă Săptămânii celei Mari. Deci, dacă Dumnezeu ne-a dăruit într-însa atâtea bunătăţi, nu trebuie să arătăm şi noi respectul şi cinstea prin ceea ce putem?

Slava deşartă este precum rodia sau mărul Sodomei şi Gomorei

28. Oare cine dintre voi s-a rugat lui Dumnezeu pentru mine şi pentru întregul Trup al Bisericii, încât să stingă focul care s-a născut din slava deşartă, văpaia care pierde întregul Trup, flacăra care împarte

în multe părți Trupul cel unic și sfâșie iubirea? **Căci precum fiara care s-a repezit asupra unui trup nobil și sensibil, care nu se poate apăra, la fel și slava deșartă și-a înfipt colții înveninați în Trupul Bisericii și a vărsat veninul ei, umplând-o de multă putoare.** Și pe unele dintre mădulare le-a tăiat și le-a aruncat departe, pe altele le-a sfâșiat și le-a făcut bucăți, iar pe altele le-a înghițit. Și dacă era cu putință ca cineva să privească cu ochii slava deșartă și Biserica, ar fi avut parte de un spectacol cumplit, mult mai înfricoșător decât cele care se întâmplă în stadioane. **Ar fi văzut Trupul Bisericii aruncat la pământ și slava deșartă stând deasupra lui, privind pretutindeni și ținându-i cu tărie pe cei căzuți, fără să se îndepărteze deloc de aceștia și fără să arate milă față de ei!** Deci cine dintre noi va alunga fiara slavei deșarte? Alungarea acesteia este lucrarea lui Dumnezeu, Care a îngăduit lupta. Acesta, în urma rugăciunilor noastre, îi va trimite pe îngerii Săi. Și după ce vor lega gura obraznică și lipsită de rușine a slavei deșarte cu niște funii, astfel o vor îndepărta. **Slava deșartă este un astfel de lucru, cu adevărat rodul Sodomei,** pentru că și fructul are înfățișare strălucitoare și creează celor care-l privesc părerea că este rod sănătos, datorită înfățișării lui părelnice. Dacă iei însă în mâinile tale rodia sau mărul, imediat se fărâmă între degete și după ce străpungi coaja ce cuprinde rodul, **degetele se cufundă în praf și cenușă.** În acest fel este și slava deșartă. Când cineva o privește, pare însemnată și minunată, dar când o prindem cu mâinile, atunci

degrabă cufundă sufletul nostru în țărână. Şi că slava deşartă este un astfel de lucru se face vădit din multe. Din ce? Vreți să începem mai întâi cu lucrurile legate de Biserică? Acum cuvântul meu este silit să se mute la credincioşii noştri, **care în timp ce Îl văd pe Hristos însetat şi lipsit de hrana necesară, nu vor să-I dea nici cel mai mic ajutor.** Şi cât cheltuiesc unii pentru teatre, desfrânate, mimi şi dansatori, doar pentru ovații, nu cheltuiesc credincioşii noştri pentru Împărăția cerurilor.

Porţile iadului nu vor birui Biserica

29. Hristos a îngăduit să se întâmple aşa. După ce a îngăduit ca Biserica Lui să se arate în lume ca o corabie pe mare, nu a oprit furtuna, ci a smuls-o din furtună, nu a liniştit marea, ci a întărit corabia. Şi în timp ce de pretutindeni se ridicau popoarele precum valurile sălbatice şi în timp ce duhurile viclene o loveau ca vânturile turbate, iar de pretutindeni se ridica vijelia, a oferit Bisericii mare linişte. **Şi lucrul cel mai minunat este nu numai că furtuna nu a sfărâmat corabia, ci că corabia a îndepărtat furtuna. Pentru că prigoanele neîntrerupte nu numai că nu au cufundat corabia, ci au şi fost risipite de Biserică.** Cum şi în ce chip şi de unde? Din hotărârea aceea care spune: „**Porțile iadului nu o vor birui**". Câte nu au făcut idolatrii, ca să şteargă cuvântul acesta, ca să anuleze hotărârea, şi nu au putut s-o distrugă! Pentru că hotărârea a fost a lui Dumnezeu. **Şi de aceea se arată precum un**

turn construit cu grijă din pietre neşlefuite şi legat cu fier, pe care vrăjmaşii, lovindu-l din toate părţile, nu dărâmă nici clădirea, nu strică nici liantul, ci pleacă fără să veteme deloc turnul şi fără să-i pricinuiască vreun rău, arătând şi puterea lor nefolositoare. La fel şi cuvântul acesta, ca un turn înalt, înconjurat cu trăinicie în mijlocul lumii, deşi lovit de idolatrii din toate părţile, s-a arătat mai puternic, în timp ce puterea lor s-a dovedit nefolositoare. Şi aşa au murit! Deci ce n-au urzit împotriva acestei hotărâri: „Porţile iadului nu o vor birui"? **Armatele s-au pregătit, armele s-au mişcat, împăraţii s-au înarmat, popoarele s-au ridicat, cetăţile s-au urnit, judecătorii s-au umplut de mânie, născocind tot felul de pedepse. Niciun fel de pedeapsă nu a fost trecut cu vederea. Foc şi fier, dinţii fiarelor şi prăpăstii şi înecuri şi hăuri şi lemn şi cruce şi cuptor şi toate chinurile câte n-au mai existat până atunci au fost puse în lucrare.** Mulţimea ameninţărilor a fost de negrăit, făgăduinţele pentru onoruri nespuse, încât prin cele dintâi să-i înfricoşeze, prin cele de-al doilea să-i câştige şi să-i ademenească. Deci niciun fel de înşelăciune şi constrângere nu a fost trecut cu vederea. Pentru că, într-adevăr, părinţii i-au dat pe fiii lor şi copiii nu i-au cunoscut pe părinţii lor, mamele au uitat durerile naşterii şi legile firii au fost răsturnate. Dar temeliile Bisericii nici în acest fel nu s-au zdruncinat. Războiul a avut loc între rudenii, însă n-a atins zidurile Bisericii, datorită acelui cuvânt: **„Porţile iadului nu o vor birui".** Desigur, să nu gândeşti că a fost un simplu cuvânt, ci a fost Cuvântul lui

Dumnezeu, pentru că Acesta şi cerul l-a întemeiat cu cuvântul (Psalmul 32, 6), şi pământul l-a întărit pe ape (Psalmul 103, 6), făcând densă şi grea această fire. Şi marea cea nestăpânită în năvala ei, care are atâtea valuri, printr-un cuvânt a împrejmuit-o de pretutindeni cu un zid lipsit de putere, nisipul. **Aşadar, dacă Acela cu un cuvânt a întărit cerul, a întemeiat pământul, a pus stavilă mării, de ce te miri că pe Biserica lui Hristos, care este mai preţioasă decât cerul şi pământul şi decât marea, a întărit-o cu cuvântul acesta?**

La ceasul rugăciunii, în biserică nu sunt îngăduite discuţiile, râsetele şi zgomotul

30. Vedeţi câtă răutate stăpâneşte în lume. Oare n-am avut dreptate când am zis **că este ca mulţimea de iarbă şi noianul de ape nestăvilit?** Nu zic că săvârşesc lucruri de acest fel, ci că atât de mare indiferenţă îi stăpâneşte pe cei care intră în biserică, încât nici nu vor să se îndrepte. Căci îi văd pe unii stând şi discutând la ceasul în care se face rugăciunea, şi nu numai când se face rugăciunea, ci şi când preotul îi binecuvântează. Oh, mare îndrăzneală! Când vor dobândi mântuirea? Cum vom putea să primim milostivirea lui Dumnezeu? Dacă mergi într-un cerc de copii, îi vei vedea pe toţi jucându-se la fel, în acelaşi ritm, fără să treacă nimic cu vederea. Deci aşa cum harpa creează în chip potrivit o simfonie panarmonică şi ritmată prin armonizarea tuturor corzilor ei, **la fel şi aici trebuie ţinută de toţi o înţelegere în armonie, pentru că am**

devenit o biserică, suntem mădularele potrivite ale aceluiaşi cap, toţi am devenit un trup. Dacă cel mai mic lucru este trecut cu vederea, totul se distruge şi se pierde. **Astfel, buna-rânduială a multora este distrusă de neorânduiala unuia singur.** Şi este înfricoşător faptul că deşi nu vii aici ca să iei parte la o joacă sau la un cor de copii, tu stai în neorânduială! Nu ştii că te afli împreună cu îngerii, că psalmodiezi împreună cu ei? Înalţi cântări şi râzi? Este vrednic de mirare că nu se sloboade fulger nu numai asupra acelora, ci şi asupra noastră! Pentru că faptele acestea sunt vrednice de trăsnet. Împăratul este de faţă, inspectează armata, tu însă stai sub privirile îngerilor, râzând şi arătându-te nepăsător faţă de cel care râde? Deci până când vom fi osândiţi? Până când ne vom bate joc de noi? **Oare nu se cuvenea ca pe oamenii de acest fel să-i îndepărtăm din biserică ca pe nişte pierzători, ca pe nişte stricători, ca pe unii care răspândesc dezordinea, ca pe nişte desfrânaţi şi plini de nenumărate rele? Când vor înceta râsetele aceştia, care şi în ceasul cel înfricoşător râd?** Când vor lepăda flecăreala, ei care vorbesc chiar şi în vremea binecuvântării? **Nu au respect faţă de cei prezenţi, nu se tem de Dumnezeu?** Oare nu ne este de ajuns nepăsarea duhovnicească şi faptul că în timp ce ne rugăm, gândul nostru se află în altă parte, ci adăugăm şi râsete şi multă gălăgie? Oare cele care se întâmplă aici sunt scene de teatru?

Nu şovăi să mergi adesea la biserică

31. Dacă cineva se mută şi locuieşte în atelierul de parfumuri, şi fără să vrea inspiră mireasma, cu atât mai mult se întâmplă aceasta cu cel care merge la biserică. Aşa cum din lene se naşte lipsa de râvnă, la fel şi din lucrare se naşte zelul. Şi chiar dacă eşti plin de rele şi necurat la suflet, să nu eziţi să mergi la biserică. Şi care este câştigul, vei întreba, dacă nu le împlinesc pe acestea pe care le aud? Nu este puţin lucru, **nu este mic câştigul dacă-ţi recunoşti nevrednicia!** Nu este nefolositoare această teamă, nici fără rost datoria. Dacă doar suspini că nu ai făcut câte ai auzit, vei ajunge cândva la hotărârea să le faci. Pentru că nu este cu putinţă ca cel care vorbeşte să nu aibă câştig. Căci atunci când dorim să citim o carte, imediat ne adunăm gândurile, ne spălăm mâinile. Vezi câtă atenţie arătăm înainte de lectură? Deci dacă facem aceasta în mod necontenit şi cu grijă, vom dobândi mare folos. Pentru că nu am fi spălat mâinile noastre dacă n-am fi avut în sufletul nostru respectul. Aşadar, iubiţilor, să luăm aminte la Sfintele Scripturi, iar dacă nu, cel puţin să cercetăm Evangheliile şi să ne folosim din acestea.

Jertfa lui Avraam a fost preînchipuire

32. Vă rog să vă gândiţi la ceea ce a suferit Avraam când a fost numit tată de către fiul său, Isaac,

pe care a vrut să-l aducă jertfă. Cum nu i s-au tăiat genunchii, cum nu i s-au sfărâmat mădularele, cum nu i s-a zdruncinat mintea auzind cuvântul „tată" rostit de fiul său? Şi totuşi a răbdat toate acestea şi l-a legat pe Isaac şi a luat cuţitul în mâna sa dreaptă, ca să-l ucidă pe unicul său fiu mult-iubit. Cât de vrednică de cinste este dreapta aceea care s-a înarmat împotriva fiului său? Nu ştiu cum să prezint prin cuvinte toate câte s-au întâmplat. **Cum nu i-a paralizat mâna, cum nu i-a căzut cuţitul din mână, cum nu s-a sfărâmat în întregime şi nu s-a zdrobit?** Cum a răbdat să-l vadă pe Isaac legat? Cum n-a rămas pe loc mort? Cum şi-a ţinut nervii, cum a răbdat mintea lui? Nu pot să descriu prin cuvinte ceea ce s-a întâmplat! Câţi sunteţi părinţi sau mame, veniţi lângă mine, întindeţi mâinile, ajutaţi cuvântul meu, pentru că îmi pierd puterile în faţa acestei realităţi! Iertaţi-mă, dar vă rog să mă ajutaţi! **De multe ori, un părinte are cinci sau şase fii şi fiice, şi când unul din aceştia se îmbolnăveşte, tatăl stă în jurul patului său, sărutând ochii copilului, îmbrăţişându-i mâinile, socotind ziua noapte şi lumina întuneric,** fără să se schimbe stihiile firii, ci pentru că din scârba tristeţii nu-i mai pasă de ele. Se întind paturi moi, medicii stau în preajmă, oameni mulţi înconjoară bolnavul, dar **tatăl se topeşte în întregime.** Şi dacă are bani mulţi, îi este indiferent, dacă are mii de griji, le alungă pe toate, neputând să-şi vină în fire, fiind beat de tristeţe, şi toate podoabele lui nu pot să vindece răul. La fel se poartă şi mama: plânge, este plină de foc, aprinsă în întregime, caută

putere să împartă durerea, sau mai bine zis s-o poarte ea întreagă, ca să scape copilul care se chinuieşte de boală. Pentru mamă, nici viaţa de aici, nici cea viitoare nu este nimic, **ci dintre toate acestea socoteşte că lucrul cel mai preţios este să-i fie dată ei toată boala copilului. Nu ştiu cum să descriu pătimirea aceasta!** Gândiţi-vă şi la Avraam, că a suferit aceleaşi lucruri, dar iată că filozofează (are înţelepciune dumnezeiască) şi se supune poruncii lui Dumnezeu, călcând în picioare firea, iar porunca Stăpânului a devenit mai puternică decât mădularele lui. Pentru că le-a răbdat pe acestea, aşa cum am spus mai înainte, ca om, dar a filozofat ca prieten al lui Dumnezeu. Şi ai putut să-l vezi pe Isaac martor viu, care a şi murit, chiar dacă n-a murit. Pentru că după intenţia tatălui său a murit, iar după iubirea de oameni a lui Dumnezeu nu a murit. El era tip şi icoană a Stăpânului. A fost arătat modelul, ca să urmeze apoi Adevărul (Veniţi toţi să lăudăm pe Cel Care S-a răstignit pentru noi, căci pe Acesta, Maria, văzându-L pe lemn, a grăit: Deşi suferi pe Cruce, Tu eşti Fiul şi Dumnezeul meu").

Moartea este călăul neînduplecat

33. Moartea este călăul care nu primeşte mită. Mâna ei nu se lasă convinsă de aur, nici nu poate fi cumpărată cu bani de către morţii bogaţi, ci pe toţi îi păzeşte în groapă ca într-o temniţă. Apropie-te, ca să vezi mai bine rămăşiţele oaselor şi vei plânge mai cu amar deşertăciunea acestei vieţi. **Faţa s-a făcut**

cenuşă, a devenit mai neagră decât fumul, ochii au fost goliţi de putrejune, gura s-a deschis şi deseori îngăduie intrarea diferitelor reptile. Viermii urmează stricăciunii şi ca nişte vrăjmaşi îşi împart trupul şi cercetează deschis şi nervii, şi venele. Prin urmare, bine face pruncul care de-abia iese din pântece şi începe îndată să plângă, iar nu să râdă. Adică plânge ca şi cum ar osândi viaţa aceasta de la care primeşte de îndată gustul darurilor dătătoare de moarte. **Pentru că pruncul, îndată ce se naşte, este legat de mâini şi de picioare şi după ce a primit legăturile, se bucură de alăptare, ca şi cum începutul vieţii ar fi înaintemergătorul morţii.** Pruncul de-abia a intrat în viaţă şi degrabă i s-a oferit podoaba morţilor, adică firea le vesteşte celor născuţi sfârşitul. De aceea şi pruncul, când de-abia s-a născut, se tânguie, ca şi cum strigă prin plânsul lui către mamă: „**De ce, mamă, m-ai adus în această lume, în care arătarea vieţii este o prevestire a morţii? De ce m-ai adus în acest veac foarte tulburat, de ce aceste tânguiri încă din primul moment?** De ce m-ai adus într-o astfel de viaţă în care şi tinereţea este mizerabilă, pentru că se pierde înaintea bătrâneţii, iar bătrâneţea este ceva nedorit care duce spre moarte. **Mamă, grea este calea vieţii de faţă pentru cei ce aleargă, pentru că are drept sfârşit moartea!**"

Puterea sfintei rugăciuni este nemărginită

34. Rugăciunea este luminarea sufletului, cunoaşterea adevărată a lui Dumnezeu, mijlocitoarea

între Dumnezeu şi oameni, vindecarea patimilor, leacul împotriva bolilor, liniştea sufletului, călăuză care duce la ceruri, care nu se învârte în jurul pământului, ci purcede spre înălţimea cerului. **Rugăciunea depăşeşte zidirea, străbate în chip duhovnicesc văzduhul, se înalţă deasupra văzduhului, străbate corul stelelor, deschide porţile cerurilor, trece de îngeri, lasă în urmă Tronurile şi Domniile, îi întrece pe Heruvimi şi, după ce se arată mai presus decât toată firea zidită, se sălăşluieşte aproape de Treimea cea neapropiată.** Acolo se închină Dumnezeirii, se învredniceşte să devină împreună-vorbitoare cu Împăratul ceresc. Prin rugăciune, sufletul care s-a înălţat în văzduhul cel mai de sus al cerurilor este îmbrăţişat de Domnul în chip negrăit, **aşa cum pruncul este îmbrăţişat de mama lui, şi cu lacrimi strigă cu putere, dorind să se bucure de laptele dumnezeiesc.** El cere ceea ce-i trebuie şi primeşte în dar toate cele mai presus de firea văzută. Rugăciunea este împuternicitul nostru demn de respect. Ea umple de bucurie inima, odihneşte sufletul, creează înlăuntrul nostru frica de pedeapsă, dorinţa pentru Împărăţia cerurilor, ne învaţă smerenia, ne oferă cunoştinţa păcatului, îl împodobeşte pe om, în general, cu toate bunurile, ca o perdea înfrumuseţată cu toate virtuţile, ce înconjoară sufletul. Rugăciunea poartă sufletul care se găseşte pe pământ către Izvorul ceresc şi după ce îl umple cu acea apă, îl face pe el izvor de apă, dinlăuntrul căruia izvorăşte viaţa veşnică (Ioan 4, 14). Rugăciunea ne dă adevărata înştiinţare despre cele viitoare şi face mai tare

credința în cunoașterea bunurilor de acolo, ea ne arată și comorile ascunse, nevăzute, întunecate, ți-l arată pe potrivnicul tău, sfâșie taberele celor de alt neam, pierde puterile potrivnice și conduce către Însuși Împăratul ceresc. Când vorbesc despre rugăciune, să nu crezi că rugăciunea înseamnă cuvinte. **Rugăciunea este dorul după Dumnezeu, iubirea negrăită,** care nu este săvârșită de către oameni, ci de puterea harului dumnezeiesc, despre care Sfântul Apostol Pavel spune: „De asemenea și Duhul vine în ajutorul slăbiciunii noastre, căci noi nu știm cum să ne rugăm cum trebuie, ci Însuși Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite. Iar Cel Ce cercetează inimile, știe care este dorința Duhului, căci după Dumnezeu, El se roagă pentru Sfinți" (Romani 26, 27). Această rugăciune este bineplăcută Domnului, ea este bogăție neîmpuținată și hrană cerească ce satură sufletul. Și cel ce gustă din ea a câștigat dorul veșnic după Domnul, care arde inima ca un foc năvalnic. Așadar, făcându-ți rugăciunea într-un mod exemplar, împodobește-ți casa cu bunătate și inimă smerită, luminează-o cu lumina dreptății, cu fapte bune, ca pe lespedea cea mai bună, și în loc de ziduri și mozaicuri prețioase, împodobește-o pe acesta cu credință și îndelungă-răbdare. În toate să așezi rugăciunea drept acoperiș, așa cum îți ridici etajul ca să-ți închei casa, ca să-I pregătești locaș desăvârșit Stăpânului și să-L primești pe Domnul ca într-o casă împărătească, frumoasă la vedere, **și să-L ai pe Domnul ca pe o statuie așezată în templul sufletului tău, în toate zilele, prin harul Domnului tău.**

Înţelepciunea cu care a fost făcut ochiul nostru

35. Dacă doreşti să afli câtă este înțelepciunea Dumnezeului Care ne-a creat, gândeşte-te la ceea ce se poate face din noroi. **Ce altceva decât plintă şi cărămidă arsă? Dumnezeu, însă, a putut face din acel noroi, din care se face doar plintă şi cărămidă, un ochi atât de frumos, încât să se minuneze cei care-l văd,** şi să pună înlăuntrul ochiului nostru atâta putere, încât să poată privi marile înălțimi ale văzduhului şi printr-o pupilă atât de mică să poată sesiza şi cuprinde atâtea imagini de trupuri şi munți şi văi şi înălțimi şi mări şi tot cerul. **Nu-mi aminti, nefericitule, de lacrimi şi de urdori, pentru că acestea vin din păcatul tău!** Ci gândeşte-te la frumusețea ochiului şi la puterea vederii lui, că în timp ce parcurge atâta întindere de văzduh, nu oboseşte şi nu se chinuieşte. Picioarele însă, şi puțin să meargă, obosesc şi paralizează, în timp ce ochiul, deşi parcurge o atât de mare distanță în lungime şi în lățime, nu simte nicio oboseală. Şi pentru că este mai necesar decât toate mădularele trupului, nu l-a lăsat să obosească, încât slujirea lui să fie neîmpiedicată şi liberă. Ce cuvânt ar putea să descrie toate calitățile acestui mădular, însuşirile ochiului?

Smerenia datorată înălţimii duhovniceşti biruieşte greutatea păcatului

36. Dumnezeu, datorită iubirii Sale negrăite față de oameni, îi încuviințează şi îi primeşte nu doar pe cei smeriți, ci şi pe cei care îşi mărturisesc cu pocăință păcatele lor, înconjurându-i pe aceştia cu milostivirea şi cu bunăvoința Lui. Şi pentru ca să afli ce lucru bun este să nu cugeți cele înalte despre tine, imaginează-ți două trăsuri **şi înjugă la una dintre ele dreptatea şi trufia, iar la cealaltă, păcatul şi smerenia.** Şi vei vede că perechea păcatului va depăşi dreptatea, nu din pricina puterii ei, ci datorită puterii celei care trage împreună cu ea, a smereniei, în timp ce cealaltă pereche va rămâne în urmă, nu din pricina neputinței dreptății, ci a greutății şi a mărimii mândriei, **pentru că aşa cum smerenia, din pricina înălțimii celei mari duhovniceşti, biruieşte greutatea păcatului şi reuşeşte să urce către cer, la fel şi mândria, din pricina marii greutăți şi a mulțimii ei, reuşeşte să biruiască dreptatea uşoară şi s-o tragă lesne în jos.** Şi ca să vezi că perechea păcatului şi a smereniei este mai rapidă decât perechea dreptății şi a trufiei, aminteşte-ți de fariseu şi de vameş. Fariseul a înhămat la căruță dreptatea şi trufia, spunând următoarele: „Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri, sau ca şi acest vameş" (Luca 18, 11). Oh, mare nebunie! Nu i-a ajuns firea omenească întreagă cu trufia ei, ci s-a pornit cu mare nebunie şi împotriva vameşului care

stătea lângă el. Deci, ce a făcut vameşul? Nu a respins cuvintele rele ale fariseului, nu s-a mâniat pentru osândire, ci a primit cuvintele lui cu recunoştinţă. Şi în felul acesta boldul vrăjmaşului s-a făcut medicament şi vindecare, durerea a devenit laudă, iar osândirea cunună.

Viaţa de aici este un han

37. Nu ştii că viaţa de aici este o călătorie? Oare eşti cetăţean? Nu! Eşti călător. Ai înţeles ce am spus? Nu eşti cetăţean, ci drumeţ şi călător. Să nu spui că am această cetate sau pe cealaltă. Nimeni nu are cetate. Ea se află sus, iar cele de aici reprezintă calea. Deci mergem în fiecare zi atâta cât firea încuviinţează cu bucurie. Oare cineva adună pe cale bani? Cineva, pe cale, ascunde aur în pământ? **Deci când intri în han, spune-mi, te apuci să-l înfrumuseţezi? Nu, ci mănânci şi bei şi te grăbeşti să pleci! Viaţa de aici este un han.** Am intrat, am străbătut viaţa de aici, să ne îngrijim să ieşim cu nădejde bună, să nu lăsăm nimic aici, ca să nu pierdem acolo. Când intri în han, ce-i spui copilului? **Ia seama bine unde îţi pui lucrurile, nu cumva să laşi ceva aici, să nu se piardă ceva, nici mic, nici neînsemnat, ca să ne întoarcem cu toate lucrurile acasă! La fel şi noi în viaţa aceasta.** Să vedem viaţa ca pe un han şi să nu părăsim nimic aici, în han, ci să le întoarcem pe toate în cetatea mamă. Eşti trecător şi drumeţ, sau mai bine zis, chiar mai neînsemnat decât trecătorul. De ce? Îţi voi spune! Trecătorul ştie

când intră în han şi când pleacă de acolo, pentru că îşi este propriul stăpân şi el hotărăşte când va intra şi când va pleca. Eu însă nu ştiu când intru în han, adică în viaţa de aici, nu ştiu nici când ies. Şi deseori pregătesc mâncăruri pentru multă vreme, dar Domnul mă cheamă degrabă: „**Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Şi cele ce ai pregătit ale cui vor fi?**" (Luca 12, 20). Ieşirea din han este nesigură, deţinerea bunurilor nestatornică, în tot locul prăpăstii nenumărate, talazuri de pretutindeni. De ce alergi ca nebunul după umbre? De ce laşi adevărul şi fugi după umbre?

Crucea este slava Fiului şi mărturia iubirii lui Dumnezeu

38. Crucea a risipit duşmănia lui Dumnezeu faţă de oameni, a adus împăcarea, a făcut pământul cer, i-a unit pe oameni cu îngerii, **a zdrobit acropola morţii, a paralizat puterea diavolului, a pierdut puterea păcatului.** A izbăvit pământul de înşelăciune, a readus adevărul, i-a alungat pe demoni, a sfărâmat templele, a pierdut arderile de tot, a sădit virtutea, a întemeiat bisericile. **Crucea este voia Tatălui, slava Fiului, bucuria Duhului Sfânt, lauda fericitului Apostol Pavel,** pentru că el zice: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, şi eu pentru lume" (Galateni 6, 14). Crucea este mai luminoasă decât soarele, mai strălucitoare decât

razele lui. Pentru că atunci când soarele se întunecă, Crucea strălucește. Și soarele se întunecă nu pentru că dispare, ci pentru că este biruit de strălucirea Crucii. **Crucea a rupt zapisul nostru, a făcut nefolositoare legătura morții, Crucea este mărturia iubirii lui Dumnezeu. „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16).** Și iarăși, fericitul Apostol Pavel spune: „Căci dacă, pe când eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui" (Romani 5, 10). Crucea este zid întărit, armă nebiruită, siguranța bogaților, bunăstarea săracilor, zidul celor care sunt vânați, arma celor care se războiesc, pierderea patimilor, **dobândirea virtuții, semn minunat și nemaiîntâlnit.**

Hristos este Vița, iar noi suntem mlădițele

39. Așadar, să ne alipim de Hristos, și mai ales s-o facem prin fapte: „Dacă păziți poruncile Mele, rămâneți întru iubirea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui" (Ioan 15, 10). Și ne unește prin multe exemple, la care trebuie să iei aminte! Hristos este Capul, noi trupul, și este oare cu putință să existe vreo ruptură între cap și trup? **Hristos este temelia, noi suntem zidirea, El este Vița, iar noi mlădițele. Mântuitorul este Mirele, iar noi mireasa, El este păstorul, iar noi oițele. Acela**

este calea, iar noi cei ce călătorim pe cale. De asemenea, noi suntem templul, El este Cel Care Se sălăşluieşte în templu. Hristos este Cel întâi-născut, iar noi suntem fraţii Lui, El este moştenitorul, noi cei care moştenim împreună cu El. Hristos este viaţa, noi cei care vieţuim. Hristos este Învierea, noi cei înviaţi. Acesta este lumina, noi cei luminaţi. Cel care se îndepărtează puţin, înaintând, se va îndepărta şi mai mult. De pildă, trupul se pierde dacă tăietura săbiei se adânceşte într-un anumit loc. Şi clădirea se strică dacă are cel mai mic gol, şi mlădiţa devine nefolositoare dacă este ruptă din rădăcină, chiar şi puţin. Astfel, acest lucru mic nu este mic, ci înseamnă aproape totul. Când facem o mică greşeală sau arătăm chiar şi puţină trândăvie, să nu rămânem nepăsători la faptul că greşeala este mică, căci ea degrabă se va face mare dacă nu luăm seama. În chip asemănător, un veşmânt, dacă începe să se rupă şi noi ne arătăm nepăsători faţă de acesta, el se sfâşie cu desăvârşire. De asemenea, dacă nu luăm seama la un etaj din care au căzut puţine cărămizi, aceasta duce la dărâmarea întregii case.

Hristos a dezarmat începătoriile şi stăpâniile viclene

40. Diavolul a fost întrebat: de unde ai primit rana cea nevindecată? Din pricina cui nu mai ai nicio putere? De către cine ai fost stăpânit? De cine ai fost

legat atunci când ai plecat? Şi el nu va răspunde nimic altceva decât: de Trupul lui Hristos, care a fost răstignit. **Prin Acest Trup al lui Hristos au fost zdrobite puterile lui, capul lui, prin Acesta au fost ruşinate începătoriile şi stăpâniile viclene.** Pentru că Sfânta Scriptură spune: „Dezbrăcând de putere începătoriile şi stăpâniile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin Cruce" (Coloseni 2, 15). **A fost întrebată şi moartea: de ce a fost zdrobit boldul tău? De cine a fost risipită biruinţa ta asupra oamenilor?** De cine au fost alungate puterile tale şi ai ajuns de râsul copiilor şi al femeilor, tu, care erai înfricoşătoare şi pentru tirani, şi pentru drepţi, înainte de aceasta? Şi-ţi va spune că pricina este acest Trup al lui Hristos. Şi aşa cum se întâmplă cu cei care primesc mâncare şi nu pot s-o păstreze în pântece ca s-o digere şi din pricina aceasta varsă şi tot ce au mâncat înainte, la fel se întâmplă şi cu moartea. **După ce a primit Trupul lui Hristos, pe care n-a putut să-L mistuie, le-a scos şi pe cele pe care le avea înlăuntrul ei. Pentru că moartea a avut dureri de pântece şi s-a chinuit câtă vreme L-a purtat pe Hristos, până când L-a scos prin vărsătură.** De aceea şi Sfântul Apostol Pavel spune: „Pe Care Dumnezeu L-a înviat, dezlegând durerile morţii, întrucât nu era cu putinţă ca El să fie ţinut de ea" (Fapte 2, 24). Pentru că nicio femeie care naşte copil nu a simţit atâta durere cât a simţit moartea, care a avut Trupul Stăpânului, pe care scoţându-L, s-a rănit. Şi ceea ce s-a întâmplat cu idolul din Babilon care, după ce a primit mâncarea, a crăpat în două, acelaşi lucru s-a întâmplat

şi cu moartea. **Pentru că Hristos nu a ieşit din nou din gura morţii, ci după ce a sfâşiat la mijloc şi a tăiat pântecele balaurului, a ţâşnit din cele mai dedesubt cu multă strălucire şi lumină, şi nu doar până la cer, ci până la însuşi Tronul împărătesc din ceruri, pentru că acolo S-a înălţat cu Trupul.** Şi din Trupul Său ne-a dat şi nouă să mâncăm, ca să ne împărtăşim cu el, iar aceasta este lucrarea iubirii Lui neţărmurite.

Cei care se silesc răpesc Împărăţia cerurilor

41. „Cei care se silesc, răpesc Împărăţia cerurilor", ne spune Sfânta Scriptură. Este nevoie de silinţă şi răpire, pentru că Împărăţia nu se găseşte în chip simplu în faţa noastră, nici nu este pregătită. Cel care răpeşte se găseşte necontenit în stare de trezvie, de priveghere, pândeşte şi are grijă ca la momentul potrivit să ducă la îndeplinire răpirea. **Nu vedeţi că, în războaie, cel care vrea să răpească priveghează toată noaptea? Că întreaga noapte rămâne înarmat?** Aşadar, dacă cei care răpesc cele pământeşti priveghează şi stau înarmaţi şi noaptea, ce vom face noi, care vrem să răpim cele duhovniceşti, pentru care este nevoie de mai mare grijă decât pentru cele pământeşti, noi, **care dormim şi sforăim chiar şi ziua, în timp ce suntem mereu neînarmaţi şi goi? Pentru că cel care este plin de păcate se află neînarmat şi gol, după cum cel care lucrează dreptatea este mereu înarmat.** Nu ne întărim pe noi înşine cu milostenia,

nu ne împodobim cu luminile aprinse, nu ne păzim cu armele duhovniceşti, nu învăţăm, din nefericire, calea care duce la ceruri, nu ne găsim în stare de trezvie, nu priveghem, şi din pricina aceasta nu reuşim să răpim nimic! „Cei care se silesc, răpesc Împărăţia lui Dumnezeu!". Deci dacă cineva ar vrea să primească Împărăţia cerurilor, nu s-ar da pe sine mai înainte la mii de morţi? Nu şi-ar lua măsuri de apărare? Nu ar studia arta războiului? N-ar face toate acestea ca să-şi îndeplinească acest scop, şi aşa ar năvăli la atac? Noi însă nu lucrăm aşa, ci vrem să răpim în timp ce dormim şi de aceea plecăm cu mâinile goale. Nu te uiţi la cei care răpesc, cum fug, cum aleargă, cum pătrund peste tot? Este nevoie de alergătură, căci în acelaşi timp diavolul te urmăreşte şi-i îndeamnă şi pe cei care sunt lângă tine să te împiedice. **Dar dacă eşti puternic, dacă eşti vigilent, pe unul îl loveşti cu piciorul, altuia îi dai brânci şi pe toţi îi pui pe fugă ca pe păsări.** Deci dacă ai scăpat de aici, dacă ai lăsat în urmă piaţa şi gălăgia multă, adică viaţa aceasta, vei ajunge la cele care sunt mai presus de acestea şi care înseamnă viaţa veşnică, aşa cum în pustie nu există zgomot, nici cineva care să împiedice. **Ai răpit? Mai este nevoie de puţină putere după răpire, încât să nu se micşoreze ceea ce ai primit.** Dacă alergăm, dacă nu privim nimic din toate câte sunt în faţa ochilor noştri, dacă nu ne îngrijim de nimic altceva decât cum să evităm pe cei care ne împiedică, am putea cu siguranţă să păstrăm lucrurile pe care le-am răpit. **Ai răpit înţelepciune? Nu te opri, fugi, stai departe de diavol! Dacă vede**

că nu poate să te prindă, diavolul nici nu te va mai urmări. La fel şi noi, când nu-i vedem pe cei care au răpit ceva (au dispărut), ca să ducem lucrurile până la capăt într-un anume fel, nici noi înşine nu alergăm în urma lor, dar nici altora nu le poruncim să-i prindă, ci-i lăsăm să plece. **La fel şi tu, aleargă degrabă de la început. Când te găseşti departe de diavol, acesta nici nu va reuşi să te urmărească mai departe şi te vei găsi şi în siguranţă, primind bunătăţile negrăite ale Domnului nostru Iisus Hristos.**

Hristos ne-a înconjurat cu arme mai puternice decât oricare foc

42. Dumnezeu a grăit către şarpe: „Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele şi între toate fiarele câmpului; pe pântecele tău să te târăşti şi ţărână să mănânci în toate zilele vieţii tale!" (Facere 3, 14). Dacă Dumnezeu l-a pedepsit în acest fel pe şarpele cel văzut, cu ce pedeapsă îl va pedepsi pe diavolul cel înţelegător? Dacă l-a pedepsit cu astfel de osândă pe instrumentul lui, este limpede că pe vicleanul diavol îl aşteaptă o pedeapsă mult mai mare. Pentru că aşa cum părintele iubitor, găsindu-l pe ucigaşul fiului său, nu pedepseşte doar ucigaşul, ci sfărâmă în bucăţi însăşi sabia, **la fel şi Hristos, după ce l-a găsit pe diavolul care l-a ucis pe om, nu l-a pedepsit doar pe diavol, ci a rupt în bucăţi şi sabia diavolului.** Astfel, iubiţii mei, să ne aruncăm în lupte, deoarece Hristos ne-a înconjurat **cu arme mai strălucitoare**

decât orice aur, mai tari decât orice diamant, mai fierbinţi şi mai puternice decât oricare foc, mai uşoare decât oricare aer. Pentru că firea acestor arme nu îngreunează deloc genunchii, ci întăreşte mădularele şi le face să se înalţe spre culmi, şi dacă vrei să arunci cu armele acestea spre cer, nu există nicio piedică. Firea acestor arme este nouă, deoarece şi chipul luptei este nou. **Pentru că în timp ce sunt om, sunt nevoit să mă lupt cu demonii, şi în timp ce port trup, mă lupt cu puterile netrupeşti.** De aceea, Dumnezeu nu a făcut platoşa mea din fier, **ci din dreptate.** De aceea nici scutul meu nu l-a făcut din aramă, **ci din credinţă.** Am sabie foarte ascuţită, **cuvintele Sfântului Duh.** Diavolul aruncă săgeţi împotriva mea, eu am sabie. Diavolul este arcaşul, **eu sunt cel înarmat cu sabie.** Învaţă şi din aceasta gândirea diavolului: arcaşul nu îndrăzneşte să se apropie, ci îşi aruncă săgeţile de departe. Dar oare numai arme ne-a pregătit Hristos? Nu, ci ne-a pregătit şi masă mai puternică decât orice armă, ca să te războieşti fără să oboseşti, ca să-l biruieşti pe diavol, primind darurile Lui cele bogate. Pentru că diavolul, dacă te vede întorcându-te la Cina împărătească, aşa cum un om vede un leu scoţând foc din gura lui, la fel fuge mai repede decât orice vânt. **Şi dacă îi arăţi diavolului limba înroşită de Sângele cel sfânt, nu va putea să stea. Dacă-i arăţi gura ta înroşită, ca o fiară fricoasă va alerga înapoi şi va dispărea de pe faţa pământului.**

Harul lui Hristos nu se micşorează cu nimic

43. Dacă scoţi o picătură din ocean, micşorezi oceanul cu o picătură, chiar dacă micşorarea aceasta este lipsită de importanţă. Despre acel Izvor, însă, nu putem să spunem acelaşi lucru. Pentru că oricât ar scoate cineva, el rămâne la fel, fără nici cea mai mică împuţinare. De aceea, trebuie să trecem la un alt exemplu, pentru că acesta este neputincios şi nu poate să reprezinte ceea ce căutăm, sau mai bine zis, exemplul de mai-nainte ne conduce către sensul de acum. **Să zicem că există un izvor de foc şi că din izvorul acela se aprind zece mii, sau douăzeci, sau treizeci de mii de candele. Oare focul acesta nu continuă să aibă aceeaşi tărie chiar şi după ce dăruieşte atât de mult din puterea lui?** Presupun că exemplul este limpede pentru fiecare. Dacă în trupurile care se supun împărţirii şi împuţinării prin scădere s-a găsit cineva care, şi când dăruieşte celorlalţi din al său, nu se vatămă deloc, cu atât mai mult se întâmplă aceasta cu acea putere a harului, netrupească şi nevătămată.

Lăcomia i-a făcut pe iubiţii ei ucigători de părinţi

A.

44. Aşadar, după ce am găsit-o pe ibovnică, şi mă refer la lăcomie, vino să-ţi arăt că aceasta te urăşte şi îţi întoarce spatele şi câte săbii ridică împotriva

ta şi câte şanţuri sapă, câte curse îţi întinde, câte prăpăstii îţi pregăteşte, încât măcar aşa să-ţi stingi iubirea pentru ea. Deci, de unde este cu putinţă să cunoaştem acestea? **De pe cale, din războaie, de pe mare, din tribunale.** Pentru că şi largul mării l-a umplut de sânge, şi săbiile judecătorilor le-a mânjit cu sânge prin multele nelegiuiri. I-a înarmat pe cei care pândesc noaptea pe drumuri şi pe cei care se luptă ziua, **i-a convins pe oameni să nu mai ţină seama de firea lor, i-a făcut ucigaşi de părinţi şi de mame şi toate relele le-a adus lăcomia în viaţă.** Ea nu i-a adus pe cei care o iubesc într-o stare mai bună decât a celor care scot metalele din pământ. Pentru că aşa cum aceia se ostenesc fără să se bucure de nimic, închişi şi întemniţaţi în întuneric, la fel şi cei afundaţi în peşterile iubirii de arginţi, fără ca nimeni să-i silească, îşi atrag singuri asupra lor pedeapsa, legându-se pe ei înşişi cu cingători nedezlegate. Şi totuşi condamnaţii, atunci când se înnoptează, sunt izbăviţi de cazne, în timp ce aceştia sapă şi ziua, şi noaptea după aceste metale înşelătoare (aurul). Şi în timp ce primii au o anumită măsură pentru acea lucrare trudnică, aceştia nu cunosc nicio măsură, ci cu cât sapă mai mult, cu atât doresc chinuirea. Dacă osândiţii o fac fără voia lor, lacomii o împlinesc de bună-voie. Şi dacă-mi vorbeşti de boala lor înfricoşătoare, nici să se izbăvească nu pot, pentru că nu urăsc patima cea rea. **Deci ca şi porcul în bălegar, aceştia se simt mulţumiţi, tăvălindu-se în putoarea iubirii de argint, suferind mai rău decât acei osândiţi.** Într-adevăr, despre faptul că se găsesc

într-o stare mai rea, ascultă toate câte se întâmplă cu osândiții, şi atunci vei cunoaşte şi câte se întâmplă cu iubitorii de argint.

B.

Se spune că acel pământ purtător de aur are crăpături şi cotloane în acele peşteri întunecate. De aceea, răufăcătorul care a fost osândit să se chinuiască necontenit a primit torță şi târnăcop şi astfel intră în peşteri şi poartă cu el un vas cu untdelemn, ca să alimenteze torța, pentru că înlăuntru este întuneric şi în timpul zilei, aşa cum am spus mai înainte. **După aceea, când a sosit vremea, este chemat la o mâncare plină de scârbă. Şi pentru că osânditul nu ştie că a venit vremea, paznicul loveşte de sus în pereții peşterii, făcând zgomot puternic, şi astfel le anunță, cu bubuituri şi cu glas puternic celor care lucrează jos, sfârşitul zilei. Oare v-ați înfiorat la auzirea acestor lucruri?** Să vedem însă dacă nu cumva iubitorii de argint nu pătimesc mai rău decât aceştia, pentru că ei au un păzitor mai aspru, iubirea de argint, care este atât de aspru, încât odată cu trupul, leagă şi sufletul. Şi acest întuneric este mai înfricoşător decât cel din peşteri. Pentru că nu este un întuneric perceput de simțuri, ci când acesta se naşte înlăuntrul lor, oriunde s-ar duce, îl poartă cu ei. Căci în acest fel s-a stins ochiul sufletului. De aceea şi Hristos îi pedepseşte pe toți aceştia, zicând: „Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!"

(Matei 6, 23). Osândiții au cel puțin torțe ca să-i lumineze, în timp ce aceştia sunt lipsiți chiar şi de această luminiță. De aceea, şi în timpul zilei cad în nenumărate hăuri. Şi osândiții, când vine noaptea, se odihnesc, de vreme ce au eşuat la țărmul comun al tuturor nefericiților, **în timp ce lăcomia, prin mâlul ei, le-a închis iubitorilor de arginți şi acest țărm.** Noaptea, când nimeni nu-i deranjează, se îngrijesc cu trudă de atâtea lucruri, încât se devorează pe ei înşişi fără să fie împiedicați de nimeni. Şi dacă chinurile vieții de aici sunt în acest fel, pe cele ale vieții viitoare cine ar putea să le descrie? **Şi am în vedere cuptoarele nesuferite, râurile de foc, scrâşnirea dinților, legăturile cele nedezlegate, viermele cel otrăvitor, întunericul cel nesfârşit, relele care nu au niciodată sfârşit!** Deci, să ne înfricoşăm, iubiților, să ne cutremurăm de izvorul atâtor rele şi pedepse, de mânia cea nesățioasă, de pierderea mântuirii noastre!

Limbile invidioase sunt mai rele decât gurile însângerate

45. Din nefericire, sunt unii care bat câmpii într-o asemenea măsură încât îi blestemă nu doar pe vrăjmaşii lor, ci şi pe copiii vrăjmaşilor lor şi, dacă ar fi cu putință, le-ar mânca şi trupurile, dacă nu le-au mâncat cumva. Să nu-mi spui că nu ți-ai înfipt dinții în trupul celui care ți-a produs tristețe! Ai făcut ceva mult mai rău decât ai fi putut, cerând să cadă asupra lui mânie din cer, dorind să fie dat pedepsei veşnice,

şi să piară împreună cu toată familia lui. **Deci acest lucru nu este mai rău decât toate muşcăturile? Nu este mai dureros decât toate săgeţile? Hristos nu te-a învăţat aceste lucruri!** Nu ţi-a poruncit să-ţi umpli gura de sânge în acest fel. Limbile acestea sunt mai rele decât gurile însângerate de trupuri omeneşti. Cum îl vei saluta pe fratele tău? Cum te vei apropia să aduci jertfă? Cum vei gusta din sângele împărătesc, având atâta otravă în sufletul tău, când te rogi şi spui: zdrobeşte-l, spulberă-i casa, pierde-i toate, Doamne? Şi rugându-te să-l găsească orice fel de nenorocire, nu te deosebeşti cu nimic de un ucigaş sau de o fiară care mănâncă trupul! Deci să oprim această boală şi această nebunie şi să le arătăm celor care ne-au întristat iubirea care ne-a fost poruncită, ca să ne asemănăm Părintelui nostru Cel din ceruri.

Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut la moarte, pentru mântuirea noastră

46. „Cine va grăi puterile Domnului şi cine va face auzite toate laudele Lui?" (Psalmul 105, 2). Cine nu se va minuna, cine nu se va înfiora pentru grija Lui negrăită, dându-şi seama că pentru robii Săi nemulţumitori L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut la moarte, şi aceasta ca blestem, ca ruşine, o moarte care se potriveşte celor care au îndrăznit să se răzvrătească, moarte care se aplică osândiţilor. **Pentru că a fost răstignit pe lemnul Crucii şi a fost scuipat şi pălmuit şi lovit**

în cap şi a fost batjocorit, a fost îngropat şi mormântul Lui a fost pecetluit. Şi pe toate acestea le-a răbdat pentru tine şi pentru grija faţă de tine, ca să piardă stăpânirea păcatului, ca să strice turnul de apărare al diavolului, ca să taie tăria morţii, ca să ne deschidă nouă porţile cerului şi ale Raiului, ca să piardă blestemul, ca să dezlege osândirea de mai înainte, ca să înveţi răbdarea, ca să te deprinzi cu umilinţa, ca să nu te strâmtoreze nimic din viaţa de aici, nici moartea, nici atacul, nici batjocura, nici înjurăturile, nici biciuirile, nici urzelile vrăjmaşilor, nici osândirile, nici loviturile, nici vorbirea de rău, nimic din toate care sunt asemănătoare acestora. Pentru că şi Domnul a trecut prin toate şi S-a făcut asemenea ţie în toate şi le-a biruit pe toate cu putere, ca să te înveţe şi să te deprindă să nu te temi de nimic din acestea. Şi nici cu acestea nu S-a mulţumit, ci când Domnul S-a înălţat la ceruri, ne-a dăruit harul negrăit al Sfântului Duh şi i-a trimis pe Apostoli ca să slujească acestui scop. Şi a făcut acestea cu toate că a văzut că aceşti propovăduitori ai vieţii au pătimit nenumărate rele, au fost biciuiţi, înjuraţi, înecaţi, chinuiţi de foame şi de sete, au vieţuit zilnic în moarte, **le-au răbdat pe toate pentru tine şi pentru grija faţă de tine. Pentru tine, omule, Domnul a pregătit Împărăţia cerurilor, pentru tine bunurile negrăite,** sfârşitul acela în ceruri, feluritele lăcaşuri, fericirea care nu poate fi tâlcuită niciodată prin cuvinte (**cele pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la mintea omului nu s-au suit, pe acestea le-a pregătit Dumnezeu pentru cei care-L**

iubesc pe El). Deci, având atâtea exemple despre pronia Lui în Noul Testament, în Vechiul Testament, în viața de aici, în viața viitoare, cele care se vor întâmpla, cele care au fost, cele care se fac în fiecare zi, cele vechi, cele trecătoare, cele de la sfârşit, cele veşnice, cele legate de trup, cele legate de suflet şi privind de pretutindeni mulțimea de dovezi care grăiesc despre pronia Lui, **spune-mi, de ce încă te mai îndoieşti?**

Aşadar, mergeți în focul care a fost pregătit diavolului

47. Tu, însă, şi după toate acestea, te porți sălbatic față de cel sărac. Şi cu siguranță, deşi este vinovat pentru nenumărate rele, sărăcia şi foamea sunt capabile să înmoaie acel suflet care nu este înroşit în foc peste măsură. Deci tu continui să fii sălbatic şi urmezi mâniei leilor. Şi deşi leii nu ar mânca niciodată trupuri moarte, tu însă, cu toate că-l vezi pe sărac că este necăjit cu atâtea rele, **calci asupra lui în timp ce este căzut, sfâşii trupul lui prin ocări, aduni suferință peste suferință şi pe cel care a ajuns la țărm îl faci să se lovească de stâncă şi-i pricinuieşti un naufragiu mai înfricoşător decât al celor care se găsesc pe mare. Şi cum îi vei spune lui Dumnezeu: miluieşte-mă?** Şi cum ceri iertarea păcatelor, când îl înjuri pe acel sărman care n-a păcătuit deloc, şi ceri pedeapsă pentru foamete şi pentru o nevoie atât de mare şi întreci în sălbăticie toate fiarele? Pentru că acestea, deoarece sunt silite de pântece, mănâncă hrana cu care

sunt obişnuite, în timp ce tu, fără să te mişte, nici să te silească nimeni, îl mănânci pe fratele tău, muşcându-l şi sfâşiindu-l pe acesta, şi nu cu dinţii, **ci cu cuvinte mai înfricoşătoare decât muşcăturile. Deci, cum să primeşti Sfânta Împărtăşanie după ce ţi-ai înroşit limba cu sânge omenesc? Cum împarţi pace cu limba care este plină de război?** Şi cum te vei desfăta de hrana materială, când aduni atât de multă otravă? Nu îndrepţi sărăcia, dar de ce o întărâţi? Nu uşurezi pe cel care se găseşte într-o stare nenorocită, de ce îl şi umileşti? Nu împuţinezi strâmtorarea, de ce o înmulţeşti? Nu dăruieşti bani, de ce adresezi şi cuvinte de ocară? N-ai auzit cât vor fi pedepsiţi cei care nu-i hrănesc pe săraci? La ce pedepse vor fi osândiţi? „Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolilor şi îngerilor lui!" (Matei 25, 41). Dacă însă aşa vor fi osândiţi cei care nu-i hrănesc pe săraci, ce pedeapsă vor primi cei care, pe lângă faptul că nu-i hrănesc, îi şi înjură? Cât de mare va fi pedeapsa pe care o vor suferi, cât de cumplită gheena!

Postirea face sufletul mai puternic

48. Fericitul Apostol Pavel spune: „Cu cât omul cel dinafară se pierde, cu atât cel dinlăuntrul nostru se înnoieşte". **Pentru că postirea este hrana sufletului** şi aşa cum hrana trupească creşte trupul, la fel şi postirea face sufletul mai vânjos, îi face aripile mai uşoare, îl poartă deasupra acestei lumi, îi dă prilejul să-şi închipuie lucrurile cereşti, după ce-l aşează pe acesta

mai presus de plăcerile şi desfătările vieţii pământeşti. **Şi aşa cum corăbiile mai puţin încărcate străbat largul mării mai repede, iar cele încărcate mult se mişcă greu şi se scufundă,** la fel şi postirea, după ce face mintea mult mai uşoară, o pregăteşte să străbată cu uşurinţă largul vieţii de aici, ca să ne întoarcem către ceruri, să ne arătăm mişcaţi de cele cereşti şi să nu dăm nicio importanţă celor trecătoare, ci să le dispreţuim ca fiind mai lipsite de preţ decât umbra şi visurile. Beţia şi lăcomia pântecelui însă, deoarece aşează greutate asupra minţii şi îngroaşă trupul, robesc şi sufletul, de vreme ce-l asediază din toate părţile şi nu îngăduie mecanismului gândirii să fie mai puternic. Îl pregătesc pe om să se îndrepte către prăpastii şi să lucreze toate cele care sunt potrivnice propriei mântuiri. Profetul Amos grăieşte despre aceştia: „Vai de voi, cei fără de grijă din Sion (...). Voi fugiţi de ziua cea de nenorocire şi vă hărăziţi o odihnă plină de primejdii. Iată că ei stau tolăniţi pe paturi de fildeş şi stau întinşi în aşternuturile lor şi mănâncă miei din turmă şi viţei crescuţi în staul. Se arată dibaci în cântece de liră şi întocmai ca David se întrec în instrumente muzicale. Beau din cupe vin şi din pârga untdelemnului îşi fac miresme pentru uns şi nu le pasă de prăbuşirea casei lui Iosif!" (Amos 6, 1; 3-6). Aţi văzut cât de mult a osândit profetul luxul? Şi aceasta, când a vorbit despre iudei, care erau nesimţitori, nemulţumitori şi mâncau în fiecare zi peste măsură.

Harul fecioriei este mare

49. Cinci fecioare fără de minte au venit şi au bătut la uşa Mirelui, strigând cu putere: „deschide-ne!” Şi dinlăuntru a răspuns glasul Mirelui: „Plecaţi de aici, nu vă cunosc pe voi!” Gândeşte-te că după atâtea osteneli au fost alungate exact atunci când şi-au înfrânat necumpătarea, când s-au luptat împreună cu puterile cereşti, când au dispreţuit lucrurile din lume, când au răbdat arşiţa cea mare, când au trecut dincolo de nisipurile fierbinţi, când au zburat de la pământ la cer, când n-au stricat pecetea trupului, când a luat sfârşit întrecerea cu îngerii, când şi-au călcat în picioare nevoile trupeşti, când au uitat de firea lor, **când au biruit pe cele netrupeşti prin trupul lor, când şi-au însuşit marea şi nebiruita avuţie a fecioriei.** Un astfel de lucru este fecioria, pe care nimeni dintre cei vechi n-a putut să-l ţină. De aceea şi harul fecioriei este mare, pentru că este lucru însemnat să-şi stăpânească cineva trupul. Am descris în cuvinte frumuseţea fecioriei, ca să afli limpede măreţia acestei virtuţi care poartă război în fiecare zi şi care nu poate niciodată să fie liniştită. Acest război este mai greu decât războiul cu barbarii, pentru că războiul cu aceştia mai are şi întreruperi, când se încheie alianţe; şi uneori se ciocnesc, alteori nu, existând posibilitatea de a-ţi reface puterile şi câştigând timp de odihnă. **În situaţia acestui război de păstrare a fecioriei, însă, nu există întrerupere, pentru că cel care poartă războiul este diavolul,** care ştie să găsească prilej de atac şi care nici

nu aşteaptă replierea, ci stă întotdeauna pe poziţia lui, căutând s-o găsească pe fecioară lipsită de apărare, ca să-i dea lovitura de moarte. Şi fecioara nu poate vreodată să oprească acest război, ci poartă cu ea tulburarea şi pe cel care o războieşte. **Războinicul diavol n-o lasă să se odihnească nici seara, nici noaptea, nici dimineaţa, nici la amiază, ci o războieşte necontenit, punându-i înainte plăcerea, amintindu-i de căsătorie,** astfel încât să alunge departe de la ea virtutea şi să pună în locul ei răutatea, să o îndepărteze de înţelepciunea venită din feciorie şi să semene înlăuntrul ei desfrânarea. În fiecare moment, flacăra cuptorului plăcerii se înteţeşte, arzând în ascuns. Deci gândeşte-te cât de mare este osteneala izbânzii! Aşadar, după toate acestea, cele cinci fecioare fără de minte au auzit cuvintele: „Plecaţi de la Mine, nu vă cunosc pe voi!" Ia seama însă cât de mare lucru este fecioria, când are ca soră milostenia, n-o biruieşte niciun rău, ci stă deasupra tuturor. De aceea n-au intrat cele cinci fecioare neînţelepte, **pentru că n-au avut împreună cu fecioria şi milostenia.**

Omul se deosebeşte de animalele necuvântătoare prin cuvânt

50. Când intri în Biserica din Antiohia, priveşti nobleţea cetăţii. Intri şi îi vezi pe săraci şezând acolo, de la miezul nopţii până în zori, vezi praznice sfinte care se fac ziua şi noaptea şi oameni care nu se tem nici ziua, nici noaptea de tirania somnului, nici de

nevoile sărăciei. Este cetatea cea mare, cetatea-mamă a întregii lumi. Câți episcopi, câți dascăli nu au venit aici și, după ce au învățat poporul, au plecat pregătindu-se să sădească și în alt loc Legea? **Când pomenești de vrednicii și averi de bani, lauzi frunzele copacului, și nu rodul acestuia. Spun acestea nu ca să lingușesc iubirea voastră, ci ca să propovăduiesc virtutea voastră.** Sunt fericit datorită vouă. Fericiți să fiți și voi datorită vouă înșivă! „Fericit este cel ce vorbește în urechile oamenilor care ascultă" (Înțelepciunea lui Isus Sirah 25, 9). La fel am fost și eu fericit. „Fericiți cei care flămânzesc și însetoșează de dreptate!" (Matei 5, 5). Ai văzut cum ați devenit fericiți datorită vouă înșivă? Fericit este omul care dorește cuvintele duhovnicești, căci acestea ne deosebesc de animalele necuvântătoare. Adică nu este vorba despre analogia cu trupul, nici faptul că ne hrănim și bem, nici că viețuim, căci pe toate acestea le au și animalele necuvântătoare. Deci prin ce se deosebește omul de dobitoace? **Prin puterea cuvântului și de aceea omul este și făptură cugetătoare. Pentru că așa cum se hrănesc trupurile, la fel se hrănește și sufletul. Deci trupul se hrănește cu pâine, în timp ce sufletul cu cuvânt.** Așadar, dacă ai vedea un om mâncând pietre, ai putea să spui că este om? La fel, dacă sufletul nu s-ar hrăni și cu cuvântul, ci cu nechibzuința, ai spune: „Acesta și-a pierdut și statutul de om!". **Pentru că hrana arată noblețea omului.** Deoarece adunarea s-a întregit și avem iarăși marea plină de valuri liniștite și largul mării brăzdat de adieri ușoare, **să tragem corabia**

în faţă, deschizând, în loc de pânze, limba, chemând, în locul zefirului, harul Sfântului Duh, în loc de braţ şi cârmă, folosind drept cârmaci Crucea. Pentru că marea are ape sărate, în timp ce aici există apa cea vie. Acolo există animalele necuvântătoare, în timp ce aici există sufletele raţionale. **Acolo, cei care plutesc aruncă ancora din mare pe pământ, în timp ce aici, cei care plutesc aruncă ancora de pe pământ în cer.** Acolo există corăbii, **în timp ce aici cuvintele duhovniceşti.** Acolo pânzele, **în timp ce aici limba.** Acolo suflarea Zefirului, **aici suflarea Sfântului Duh.** Acolo cârmuitor este omul, **în timp ce aici Cârmaciul este Hristos.** Pentru aceasta şi corabia, chiar dacă se zgâlţâie, însă nu se scufundă. Desigur că vasul putea să plutească şi pe mare liniştită, dar nu a îngăduit Cârmuitorul-Hristos, ca să vezi şi răbdarea celor care plutesc şi să te încredinţezi bine şi de înţelepciunea Cârmaciului.

Întotdeauna au existat femei bune şi femei rele

51. Eu, Ioan, mă pun chezăşie pentru mântuirea ta, primejduindu-mi mântuirea, chiar dacă ai femeie. Femeia îţi este folositoare dacă îţi este de ajutor. Ce se întâmplă însă când ea nu este folositoare? Fă-o să-ţi fie de ajutor! Nu cumva nu au existat şi femei bune, şi femei rele, ca să nu ai îndreptăţire? Femeia lui Iov nu a fost nesăbuită? Sarra, femeia lui Avraam însă, a fost

bună. Îți voi arăta o femeie rea și vicleană. Femeia lui Iov, deși a fost vicleană și rea, sfătuindu-l să-L blesteme pe Dumnezeu, nu l-a vătămat pe bărbatul ei. **Ce a făcut însă femeia? A zdruncinat turnul? A aruncat jos diamantul? A biruit stânca? L-a rănit pe soldat? A găurit corabia? A smuls copacul? Nimic din toate acestea! Ci femeia l-a lovit, iar turnul a devenit mai neclintit. Femeia a ridicat valurile, dar corabia nu s-a scufundat, ci a plutit cu vânt prielnic. Rodul lui a fost cules și copacul nu s-a zgâlțâit, i-au picat frunzele, dar rădăcina lui a rămas nezdruncinată.** Vă spun toate acestea ca să nu aducă cineva ca pretext răutatea femeii lui. Femeia ta este rea? Îndreapt-o! Dar, zice, Eva m-a scos din Rai! Dar tot ea te-a și înălțat la ceruri (Maica Domnului). Aceeași fire femeiască, dar cu purtare diferită. Deci n-a fost rea femeia lui Iov? Susana însă a fost bună (Istoria Susanei). Egipteanca a fost desfrânată (Facere 39, 7), Sarra însă a fost plină de cuviință. Ai văzut-o pe egipteancă? Uită-te și la Sarra! Pentru că și printre bărbați, unii sunt fără de minte, în timp ce alții sunt înțelepți. Iosif a fost bun, în timp ce bătrânii au fost desfrânați[2] . Vezi pretutindeni răutatea și virtutea, fără ca femeile să fie judecate prin firea lor, ci categorisite după purtarea cugetării lor. Nu-mi pune înainte pretexte.

[2] Se referă la bătrânii din istoria Susanei.

Un mic fragment din scrisoarea a XI-a către Olimpiada

52. Astfel este firea durerii, pe cei care o rabdă cu blândețe și bărbăție îi arată mai presus de necazuri, mai înalți decât săgetările diavolului, deprinzându-i să disprețuiască cursele. **Durerea este un mijloc de educație morală, care are un rezultat bun atunci când omul o rabdă cu blândețe și bărbăție.** De altfel și copacii, cât se găsesc în părțile umbroase, devin mai fragili și mai lipsiți de rodire, **în timp ce aceia care au legătură cu starea schimbătoare a văzduhului și primesc atacurile vântului și fierbințeala razelor de soare, devin mai puternici, dobândesc frunziș bogat și se umplu de roade.** De obicei, la fel se întâmplă și cu marea. Cei care se urcă pentru prima oară în corabie, chiar dacă se întâmplă să fie foarte viteji, din cauza lipsei de experiență, se tulbură, se înfricoșează și sunt cuprinși de amețeli întunecate, în timp ce aceia care au străbătut multe mări și au răbdat multe furtuni, stânci și pietre și recifuri, sălașele fiarelor și atacurile piraților, care au înfruntat necontenit uraganul, **stau pe corabie mai curajoși decât cei care merg pe pământ și se arată fără frică** nu numai când sunt lângă carenă, ci și când sunt aninați de pereții corăbiei, sus la proră și la pupă. Și cei care înainte de această experiență erau cuprinși dintr-o singură privire de tremur și frică, după o deprindere îndelungată cu furtunile, trag și odgoanele, înalță și pânzele, trag și la vâsle și aleargă cu ușurință prin toată corabia. **Oh, ce lucru**

însemnat este virtutea şi dispreţuirea lucrurilor lumeşti! Prin curse, cel virtuos câştigă, prin cei care-l pândesc, se încununează, prin cei care îi fac rău, străluceşte şi mai mult! Aceştia care încearcă să-i atragă, prin încercări îi arată mai puternici pe cei care lucrează virtutea, mai înalţi, nebiruiţi, necuprinşi, fără să aibă nevoie de arme şi suliţe, nici de ziduri şi tranşee şi turnuri şi bani şi tabere de luptă, **ci doar de cuget statornic şi de suflet neînduplecat, care mustră orice cursă omenească.**

De ce te lauzi, tu, care eşti pământ şi pulbere?

53. „De ce te lauzi, tu, care eşti pământ şi pulbere?" Nu-mi vorbi despre frumuseţea chipului, nici despre grumazul întins, nici despre veşminte şi animale şi de cei care te însoţesc, ci gândeşte-te unde se încheie toate acestea, şi numai după aceea să-mi grăieşti. Şi dacă tu vorbeşti despre cele materiale şi stricăcioase, îţi voi vorbi şi eu despre lucrurile amintite în Scriptură, care sunt mult mai strălucitoare decât acelea. Deci aşa cum nu ne minunăm de cele materiale şi schimbătoare, văzând că, în fond, toate sunt tină, la fel nu ne minunăm nici de cele omeneşti. Pentru că şi acestea sunt tină, chiar mai înainte să se risipească şi să devină pulbere. **Arată-mi pe cel mândru, cu capul pe sus, când are febră şi este gata de moarte, şi atunci voi discuta cu tine şi îţi voi spune ce s-a întâmplat cu acele multe podoabe, unde s-au dus acei**

linguşitori mulţi, unde sunt îngrijirile slugilor, mulţimea banilor şi a averilor, ce vânt a suflat şi le-a risipit pe toate! Îmi vei spune însă că şi pe năsălie întins are cu el semnele bogăţiei şi ale opulenţei, este acoperit cu stofe ţipătoare la vedere, îl însoţesc bogaţi şi săraci, mulţimile rostesc cuvinte de cinste. Oricum însă, şi acestea sunt vrednice de mult râs! Şi este dovedit faptul că laudele se risipesc şi pier precum florile. Pentru că atunci când trecem pragul porţilor cetăţii şi ne întoarcem, după ce am lăsat trupul lui viermilor, te voi întreba din nou, unde s-au dus toate acele mulţimi? Ce s-a întâmplat cu strigătele şi cu tulburarea? Unde sunt lumânările, unde este mulţimea femeilor? Oare nu sunt toate vis? Ce s-a întâmplat cu glasurile? Unde sunt acele guri multe care strigau şi se străduiau să-i dea curaj, spunându-i că nu există nicio moarte?

Hristos suferă de foame

54. Spune-mi, deci, ce diferenţă este între prostia celui care a construit un platan de aur şi a celor ce fac vase din argint şi oliţe de noapte din alabastru? **Şi ce fac femeile (mă ruşinez, dar sunt nevoit s-o spun) care îşi lucrează oliţe de argint?** În timp ce Hristos suferă de foame, tu trăieşti în astfel de desfătări? Mai mult, faci astfel de lucruri prosteşti? Ce pedeapsă nu vor suferi aceştia? Chiar te întrebi de ce există tâlhari, de ce există criminali, de ce există ucigaşi, de ce există atâtea rele, de vreme ce diavolul te târăşte încoace şi încolo? Căci a avea cineva farfurii de argint nu este

lucrarea sufletului evlavios, ci o consecință a bogăției. **A face însă și olițe, și vase necurate de argint, oare aceasta mai este dovada opulenței?** N-aș putea să spun că este dovada bogăției, ci a prostiei. Însă nici aceasta nu o voi spune, ci că este urmarea nebuniei și chiar ceva mai rău decât nebunia. Știu că mulți mă batjocoresc pentru aceasta, dar nu-mi pare rău, numai să reușesc ceva mai mult. Într-adevăr, bogăția îi face pe oameni proști și nebuni. Dacă averea lor era atât de mare, ar fi dorit ca și pământul să fie din aur, și zidurile, probabil și cerul, și văzduhul să fie de aur. Cât de mare este nebunia! Cât de înfricoșătoare este fărădelegea! Cât de mare este smuceala! **Unul care a fost creat după chipul lui Dumnezeu moare de frig, și tu faci olițe de argint? Câtă trufie! Ce ar fi făcut mai mult acesta, dacă era nebun? Cinstești în acest mod fecalele când le păstrezi în oliță de argint?** Știu bine că ascultând acestea te rușinezi, dar trebuie să-ți fie rușine de cele pe care le faci, ca și bărbații care sunt supuși unor astfel de neputințe, pentru că aceasta este desfrânare și împietrire și neomenie și sălbăticie și fărădelege. Ce Scylă, ce Himeră, ce balaur, ce demon, ce diavol ar face acestea? Care ar fi folosul lui Hristos? Și care ar fi câștigul credinței, când cineva îi tolerează pe idolatri, sau mai bine zis nu pe idolatri, ci pe demoni?

Ceea ce este catârul pentru car, aceea este sufletul pentru trup

55. De ce toți merg pe calea cea largă, de ce toți sunt absorbiți de lucrurile de aici şi nu se gândesc deloc la lucrurile viitoare? Desigur că aleargă neîncetat după desfătările trupeşti, în timp ce lasă sufletele lor să se topească de foame. Şi cu toate că în fiecare zi primesc nenumărate răni, niciodată nu înțeleg relele în care se găsesc. De asemenea, pentru pătimirile trupului, sunt vizitați de cei care-i vindecă şi îi cheamă ei înşişi la casa lor, îi plătesc cât pot de mult, arată mare răbdare şi rabdă lecuirea plină de osteneală, ca să-şi cumpere sănătatea trupului. În ceea ce priveşte sufletul, însă, deşi acesta se găseşte într-o stare rea, îl neglijează cu desăvârşire şi nu se îngrijesc să dobândească mult-dorita lui sănătate. Şi fac aceasta cu toate că ştiu bine că trupul este muritor şi stricăcios, asemenea florilor de primăvară, că se veştejeşte şi se usucă şi se dă stricăciunii precum acelea, în timp ce sufletul a fost cinstit cu nemurire şi a primit îndrumarea trupului. **Pentru că aşa cum este catârul pentru car şi cârmaciul pentru corabie şi muzica pentru instrument, aceasta a rânduit Creatorul să fie sufletul pentru acest vas de pământ, care este trupul.** Pentru că sufletul ține frâul, mişcă cârma, loveşte corzile, iar când face bine acest lucru, alcătuieşte cântarea bineplăcută a virtuții, în timp ce atunci când pierde sunetele sau creşte puterea lor mai mult decât se cuvine, distruge şi arta, şi armonia. Prin urmare, mulți oameni neglijează

sufletul şi nu-l socotesc vrednic de puţină îngrijire, ci îşi cheltuieşte tot timpul vieţii cu grijile trupeşti. **Şi unii urmează viaţa marinarilor, se luptă cu valurile şi cu vânturile între viaţă şi moarte, punându-şi nădejdile mântuirii în câteva scânduri.** Alţii preferă sudoarea lucrării pământului, înjugând boi la plug şi arând pământul, uneori semănând şi secerând, alteori plantând şi culegând, şi toată vremea înaintează într-un astfel de chin. Alţii se ocupă cu negoţul şi de aceea călătoresc pe pământ şi pe mare şi preferă ţara străină, părăsindu-şi locul şi rudeniile şi prietenii şi femeile cu copiii lor, plecând în pământ străin pentru puţin câştig.

Slava, se zice, înseamnă să fie admirat cineva de către toţi

56. Cinstea înseamnă, se zice, a se bucura cineva de slavă din partea celor mari. Într-un cuvânt, să iubeşti mai mult slava care vine de la oameni decât slava care izvorăşte de la Dumnezeu. Dacă iubind slava oamenilor, dispreţuieşti slava care izvorăşte de la Dumnezeu, nu vei putea să vezi cât de urâtă este aceasta, nici cât este de vrednică de râs. **Pentru că aşa cum cei care au căzut în plasele unei femei urâte, viclene şi rele, atâta timp cât se întâmplă s-o iubească pe aceasta, nu pot să vadă urâţenia ei, pentru că patima le-a întunecat judecata**, la fel şi aici, câtă vreme suntem stăpâniţi de patimă, nu putem să sesizăm ce fel de rău este. Deci cum am putea, zice, să ne

izbăvim de aceasta? Gândeşte-te la cei care au cheltuit bani nenumăraţi şi n-au primit niciun folos din aceasta. Cugetă la cei care au murit, de câtă slavă s-au bucurat şi în niciun loc slava nu a fost permanentă, ci a pierit, s-a stricat! Gândeşte-te că este un simplu nume şi că nu are nicio valoare reală. **Pentru că spune-mi, ce este slava? Dă-i o definiţie! Să fie admirat cineva de către toţi, zici. Pe drept sau pe nedrept?** Pentru că dacă este pe nedrept, n-ar putea să fie admiraţie, ci bârfă, osândire şi linguşeală, dacă este pe drept, aceasta nu este cu putinţă. **Căci poporul nu are judecăţi drepte, ci îi admiră pe cei care îi slujesc poftele lui.** Şi dacă doriţi, luaţi aminte la cei care dăruiesc lucrurile lor desfrânatelor, hipodromurilor şi dansatorilor. Prin urmare, ce-aş putea să vă sfătuiesc să faceţi în continuare? Să luaţi aminte la Dumnezeu, să vă mulţumiţi cu laudele din partea lui Dumnezeu, să săvârşiţi toate câte plac lui Dumnezeu, să le împliniţi pe cele bune şi să nu rămâneţi cu gura căscată în faţa vreunuia dintre lucrurile omeneşti. Pentru că aceasta pierde şi postirea, şi rugăciunea, şi milostenia şi nimiceşte toate bunurile. **Tocmai aceasta să nu păţim, să evităm această patimă şi doar spre un singur lucru să ne aţintim privirile: spre lauda venită din partea lui Dumnezeu.**

Soţia trebuie aleasă după purtarea ei, nu după avere

57. De ce trebuie să vorbesc despre pace şi înţelegere? Pentru că însăşi patima dobândirii de bani ne-a vătămat de multe ori prin faptul că am luat o femeie mai bogată. Pentru că atunci când cineva îşi cheltuieşte toată averea, ca să dobândească o zestre bogată şi după aceea se întâmplă moartea prematură a soţiei lui, atunci este silit de rudeniile ei să întoarcă toată zestrea. Adică aşa cum cei care pătimesc naufragiul pe mare îşi salvează doar trupul lor, la fel şi soţul, după multe certuri şi lupte şi injurii şi judecăţi, iese având liber doar trupul lui. **Şi aşa cum negustorii lacomi care umplu corabia cu greutate peste măsură şi o încarcă mai mult decât rezistă, scufundă vasul şi pierd toate**, la fel şi aceştia care au făcut nenumărate căsătorii, deoarece au crezut de multe ori, nefericiţii, că vor dobândi prin soţie o mai mare avere, au pierdut şi ceea ce aveau. **Şi aşa cum acolo, în mare, când cade deodată un val năprasnic şi scufundă vasul, la fel şi aici, când vine brusc moartea timpurie, îl lipseşte pe soţ, odată cu soţia, şi de celelalte bunuri ale lui.** Deci având în mintea noastră toate acestea, să nu ne gândim la bani, ci la chipurile cele bune de vieţuire, la modestie şi înţelepciune. Pentru că o femeie înţeleaptă, nobilă şi măsurată în felul de a fi, chiar dacă este săracă, va putea să folosească sărăcia mai bine decât bogăţia. Aşa cum din nou, o femeie destrăbălată şi desfrânată şi certăreaţă, chiar dacă ar

găsi nenumărate comori în casă, **după ce le risipeşte mai repede decât vântul,** îl înconjoară pe bărbatul ei cu sărăcia şi cu nenumărate suferinţe. Să nu căutăm bogăţia, ci pe femeia care va administra bine bunurile ei.

Să te ruşinezi doar când păcătuieşti, iar nu când te căieşti

58. Ai săvârşit fărădelegea? Ai fost robit de desfrânată? Ai mers la teatru? Ţi-ai adus aminte din nou de sfatul meu şi te-ai ruşinat? Vino aici în biserică! Te-ai întristat? Roagă-L pe Dumnezeu! Până aici ai reuşit îndreptarea ta! Vai de mine, zici tu! Am auzit sfatul tău şi nu l-am păzit, cum să intru în biserică? Cum să aud din nou cuvântul tău? Dar tocmai pentru aceasta vino, pentru că nu l-ai ţinut, ca să-l asculţi din nou şi să-l ţii. **Dacă medicul îţi pune medicamentul pe rană şi nu te vindeci, nu ţi-l pune din nou a doua zi?** Să luăm ca exemplu un tăietor de lemne care vrea să taie un stejar. El ia securea ca să-l taie din rădăcină. Şi dacă-i dă o lovitură şi pomul nu cade, nu-i mai dă şi altă lovitură? A doua, a treia, a patra, a cincea, nu-i dă şi a zecea lovitură? **La fel fă şi tu, căci stejarul închipuie desfrânata, este pomul neroditor care odrăsleşte ghinde pentru hrana porcilor necuvântători.** El a prins de mult timp rădăcini în mintea ta, prin îmbrăcămintea copacului ţi-a stăpânit mintea. Şi cum să cadă într-o singură zi desfrânarea, care este înrădăcinată în pământ de atâta vreme? Nu este lucru de

mirare că ai auzit lucrul acesta de două ori, de trei, de zece, de nenumărate ori; tu taie numai lucrul cel rău şi tare, obiceiul cel rău. Iudeii mâncau mană şi căutau cărnurile pe care le mâncau în Egipt. „Ne era bine în Egipt" (Numeri 11, 18), ziceau ei. Atât este de ruşinoasă şi de rea obişnuinţa! Pentru că chiar dacă reuşeşti în zece zile, în douăzeci, în treizeci, nu te iubesc, nu sunt mulţumit, nu te îmbrăţişez mai mult. Doar să nu renunţi, **ci să te ruşinezi şi să te osândeşti pe tine. Să nu-ţi fie ruşine să intri din nou în biserică, să te ruşinezi doar când păcătuieşti, nu când te căieşti.** Ia seama ce ţi-a făcut diavolul! Două sunt lucrurile de care trebuie să ţii seama: de păcat şi de căinţă. Păcatul este rana, căinţa este medicamentul. Adică, aşa cum există acestea pentru trup, la fel există şi pentru suflet păcat şi căinţă, **dar păcatul are trebuinţă de ruşine, iar pocăinţa de îndrăzneală.**

Nu primim deloc iertare dacă dăm vina pe altcineva

59. Să nu te temi de diavol, deşi este duh fără trup, deşi întâmpini greutăţi din partea lui. Căci nu este nimeni mai neputincios decât cel care este sub legături, chiar dacă diavolul nu are ipostas trupesc, aşa cum nu este nimeni mai tare decât cel care are îndrăzneală, chiar dacă poartă trup muritor (Fericitul Pavel). Toate acestea le-am spus acum nu ca să-l izbăvesc pe diavol de osândă, ci ca să vă eliberez pe voi de trândăvie. **Deoarece diavolul doreşte mult să aruncăm**

asupra lui vina pentru propriile păcate, încât hrănindu-ne cu această nădejde şi săvârşind tot felul de răutăţi, să mărim noi înşine greutatea pedepsei. Căci nu suntem iertaţi deloc prin aruncarea vinei asupra diavolului pentru propriile noastre păcate, aşa cum nu a fost iertată nici Eva. Noi, însă, vă rog să nu facem aceasta, ci să luăm aminte la adâncul păcatelor şi la rănile noastre, pentru că aşa vom putea să punem deasupra şi medicamentele pentru vindecarea noastră, căci acela care nu-şi ia în seamă boala nu se va îngriji deloc de vindecarea lui. Avem multe păcate, ştiu! Toţi suntem sub pedeapsă, dar n-am fost excluşi de la iertare, nici nu ne găsim în afara pocăinţei, pentru că încă suntem pe scaunul de judecată, pregătiţi pentru luptele pocăinţei. Eşti bătrân, ai ajuns în ceasul cel din urmă al vieţii, dar să nu crezi că din pricina bătrâneţii ai pierdut prilejul pocăinţei, nici să deznădăjduieşti pentru mântuirea ta, **ci aminteşte-ţi de tâlharul care a fost iertat pe cruce! Într-adevăr, ce clipă este mai scurtă decât aceea în care te încununezi? Pentru tâlhar a fost de ajuns o clipă ca să se mântuiască. Eşti tânăr? Nu te împăca cu gândul că eşti la vârsta tinereţii, nici că mai ai destulă vreme de trăit. „Că ziua Domnului vine aşa, ca un fur noaptea" (I Tesaloniceni 5, 2).** De aceea Domnul nici nu ne-a înştiinţat despre ziua morţii noastre, ca să arătăm zel şi grijă. Nu vezi în fiecare zi tineri care mor? De aceea, scriitorul sfânt ne îndeamnă cu înţelepciune: „Nu întârzia a te întoarce la Domnul şi nu amâna din zi în zi. Că fără de veste va izbucni mânia Domnului şi

în vremea răzbunării vei fi dat pieirii" (Înțelepciunea lui Isus Sirah 5, 8). Deci bătrânul să ia seama la îndemn, iar tânărul la această povățuire.

Dumnezeu are felurite medicamente pentru mântuirea noastră

60. Întocmai fac şi judecătorii: ei nu doar pedepsesc, ci îi şi încununează pe cei care locuiesc în cetăți, nici nu le dau doar daruri, ci de multe ori îi şi pedepsesc. De aceea au drept simbol sabia, căci au pregătite şi prăpăstii, şi roată, şi țăruşi, şi călăi, şi alte nenumărate feluri de pedepsire. **Şi ceea ce este călăul pentru judecători, este foametea pentru Dumnezeu, căci ea, ca un alt călău, ne înțelepțeşte şi ne îndepărtează de răutate.** Acelaşi lucru putem vedea că se întâmplă şi la agricultori. Pentru că ei nu se îngrijesc doar de rădăcina viței, nici doar de împrejmuirea ei, ci încă şi scurtează şi taie multe din ramuri. De aceea nu folosesc doar hârlețul, ci şi foarfecă potrivită pentru tăiat. Şi nu-i osândim pe aceştia, ci atunci îi admirăm mai mult, când îi privim că taie şi aruncă multe cordițe nefolositoare, încât prin îndepărtarea celor prisositoare să asigure salvarea celorlalte. Deci aşa cum nu este absurd să-i acceptăm pe tată, pe medic, pe judecător şi pe agricultor - pe părinte, când îl îndepărtează pe fiul său de acasă, pe medic, când chinuieşte bolnavul, pe judecător, când pedepseşte, pe agricultor, când taie vița, tot astfel nu putem să-L judecăm **pe Dumnezeu, să-L osândim şi să ne pornim împotriva Lui cu**

osândiri nenumărate dacă voieşte câteodată, când suntem cu capul greu din pricina băuturii, să ne facă să ne revenim din multa beţie. Cât de mare este prostia să-i îndreptăţim pe aceştia care sunt robi împreună cu noi, iar pe Dumnezeu să nu-L îndreptăţim. Acestea le spun din grija pentru cei care osândesc, ca **să nu-şi însângereze picioarele lor, lovind cu ele în cuie, să nu primească lovituri în cap, aruncând cu pietre spre cer.**

Niciun om n-ar putea să spună că este curat, măcar o zi

61. Oare fericitul Pavel a îndrăznit să spună că este curat, el care, înconjurând pământul şi marea, ca şi cum ar fi avut aripi, a condus la Hristos nenumărate neamuri, el care s-a făcut părtaş la taine negrăite, care a fost răpit până la al treilea cer? Nicidecum! Ci a tăgăduit cu desăvârşire. S-a numit pe sine născut înainte de vreme şi ultimul dintre Apostoli, şi nu a considerat că este vrednic de acest nume. **„Nu sunt vrednic să mă numesc apostol" (I Corinteni 15, 9), spune el.** Deci ce este acest delir? Ce este această trufie, ce este această nebunie? Om fiind, te numeşti pe tine curat şi eşti convins că eşti fără de păcat? Câtă prostie arată aceste lucruri! A te numi pe tine lipsit de păcat este **ca şi cum ai zice că largul mării este lipsit de valuri. Adică aşa cum largul mării nu scapă de valuri, la fel nici noi de păcate.** Sau nu ştii cine suntem atunci când ne bucurăm, când ne întristăm, când suntem bogaţi,

când suntem săraci, când ne înjură, când ne laudă, când ne prigonesc, când ne războiesc, când ne bucurăm de odihnă, când răbdăm de foame, când ne săturăm? Când patimi nenumărate, împrejurări fără de număr, boli fără sfârşit ale trupului, lucruri nefireşti ne înconjoară sufletul, **îndrăzneşti să spui, găsindu-te la strâmtoare, cu atâta tulburare în apele tale, că eşti curat?** Şi cine-ar putea fi mai necurat decât cel care se comportă aşa? Pentru că, spune-mi, ar putea să spună cineva că este curat, măcar o singură zi? Căci chiar dacă nu desfrânează, nu săvârşeşte adulter şi nu păcătuieşte prin aceste lucruri oprite, ar putea să se laude **că n-a căzut în păcatul slavei deşarte, că nu s-a trufit, că nu a privit cu ochi desfrânaţi**, că nu a dorit din lucrurile aproapelui, că nu a grăit minciuni, că n-a uneltit, **că nu i-a blestemat pe vrăjmaşii săi, că nu l-a invidiat pe prietenul lui?** Dacă cel care iubeşte doar pe acela care-l iubeşte şi el va primi prin aceasta mai puţină iertare decât vameşul, de ce iertare va fi vrednic cel care îl invidiază chiar şi pe prietenul său? **În timp ce te cufunzi în atât de multe rele, îndrăzneşti să te numeşti pe tine curat?** •

Mucenicia celor şapte fraţi Macabei şi a mamei lor

62. Pentru ca să nu credeţi că aceste cuvinte sunt mari şi goale, ci ca să cunoaşteţi bine că femeile sunt mai viteze decât bărbaţii, vă aduc exemplul aceleia care a fost femeie după fire, dar prin puterea

credinței a atins cerurile. Și este vorba despre mama Macabeilor (II Macabei 7, 1-42), care a purtat paisprezece cununi. Și adu ca exemplu orice soldat dorești, pe cel mai viteaz, pe cel mai strașnic în lupte, pe cel mai mărinimos, și vei vedea că în comparație cu el, femeia aceasta este atât de înaltă, pe cât sunt de departe cerurile de pământ. Căci până și soldatul cel mai viteaz se teme în război de o lovitură, și doar moartea este mai scurtă și mai ușoară decât aceasta, **în timp ce femeia a stat ca un munte și a fost străpunsă pentru fiecare copil, suferind înlăuntrul sufletului ei dureri mai înfricoșătoare decât loviturile acelea pe care le-au primit ei în coaste.** Pentru că era femeie și văduvă și ajunsese la adânci bătrâneți și le cunoașteți pe acestea toți cei care ați devenit părinți și ați născut copii (șapte copii), că sunt mai rele decât orice instrument de tortură. Și nicio săgeată ascuțită nu provoacă răni însoțite de atâta suferință, cât fiecare dintre acestea care au pătruns sufletul ei. Deci gândește-te ce cumplit a fost **să-i vadă pe copiii ei, unul câte unul, cu trupul făcut bucăți prin foc și sabie, prelungind chinurile mamei. Cum privea, cum auzea, cum răbda mirosul trupurilor arse, primind nenumărate morți pentru fiecare copil!** Dar ea stătea ca o piatră neclintită, fără să fie mișcată de valuri, ci risipind **ca fierul și ca diamantul** valurile înspumate. **Mai bine mărturisesc că nu pot să numesc cum se cuvine tăria acestei femei. Deci spune-mi, pe aceasta o voi numi femeie sau bărbat în toate, sau nu cumva mai presus decât toți acești bărbați?**

Duhul Sfânt a dat putere şi veşmintelor şi umbrei apostolilor

63. Dar să vorbesc despre Duhul Sfânt. El a dat apostolilor inelul, spunând: luaţi-l şi daţi-l la toţi. Se împarte inelul? Se împarte, dar nu se desparte. Se împarte, dar nu se sfârşeşte. Află despre dărnicia Sfântului Duh. Şi fericitul Petru, şi fericitul Pavel au primit Duhul Sfânt. **Duhul Sfânt a străbătut lumea, i-a izbăvit pe păcătoşi de păcate, i-a vindecat pe şchiopi, i-a îmbrăcat pe cei goi, i-a înviat pe cei morţi, i-a curăţit pe leproşi, a închis gura diavolului, pe demoni i-a pierdut, a grăit împreună cu Dumnezeu, a sădit Biserica, a dărâmat templele, a răsturnat altarele idolatrilor, a risipit răutatea, a sădit virtutea, pe oameni i-a făcut îngeri.** Arvuna a umplut întreaga lume. Şi când spun întreagă, mă refer la cât pământ luminează soarele: marea, insulele, munţii, văile şi dealurile. Fericitul Pavel a colindat întreaga lume ca un înaripat, având ca armă gura, el, făcătorul de corturi, cel care croia cu cosorul şi cosea pieile. Şi acest meşteşug nu s-a arătat piedică virtuţii, ci făcătorul de corturi, Pavel, s-a arătat mai puternic decât demonii, cel fără de glas, mai filosof decât filosofii. De unde? A primit arvuna, a păstrat inelul şi l-a purtat. Toţi au văzut că Împăratul a arvunit firea noastră. Demonul a văzut şi a fugit, L-a privit pe logodnic, s-a cutremurat şi a dat înapoi, a privit veşmintele şi a dat bir cu fugiţii. **Oh, puterea Duhului Sfânt! Acesta a dat putere nu doar sufletului şi trupului, ci şi**

veşmintelor, şi nu doar veşmintelor, ci şi umbrei apostolilor. Fericitul Petru cutreiera pretutindeni şi umbra lui alunga bolile, îndepărta demonii şi învia morții. Fericitul Pavel cutreiera lumea ca să smulgă spinii necredinței, să sădească semințele evlaviei, având, ca cel mai bun agricultor, plugul învățăturii.

Izbânzile fericitului Apostol Pavel

64. La câți n-a mers înaripatul Apostol Pavel? La traci, la sciți, la inzi, la mauri, la cei din Sardinia, la goți, **la fiarele sălbatice, şi pe toate le-a schimbat.** Cu ce? Cu arvuna Duhului Sfânt! Cum a rezistat? Prin harul Sfântului Duh! Cel ce a dat arvuna Duhului a fost simplu cetățean, gol şi desculț. De aceea şi zice: „Şi pentru acestea, cine e destoinic?" (II Corinteni 2, 16). „Nu că de la noi înşine suntem destoinici, să cugetăm ceva ca de la noi înşine, ci destoinicia noastră este de la Dumnezeu" (II Corinteni 3, 5). Vezi ce a făcut Duhul Sfânt? A găsit pământul plin de demoni şi l-a făcut cer. Nu vă plecați mintea la cele trecătoare, ci aduceți-le în minte pe acestea. Atunci era tânguire, peste tot erau altare, în tot locul fum, arderi de tot, adultere, ritualuri, jertfe, demoni înnebuniți, acropole ale diavolului, desfrânare nemaiîntâlnită, şi fericitul Pavel era unul. Cum nu a fost înghițit, cum nu a fost spulberat? Cum şi-a deschis gura lui? A intrat în Tebaida şi a luat robi. **A intrat în curțile împărăteşti şi l-a făcut pe împărat ucenic al său. A intrat în tribunal, şi judecătorul i-a zis: „Cu puțin de nu mă**

înduplеci să mă fac şi eu creştin!" (Fapte 26, 28) şi judecătorul a devenit ucenic. A intrat în închisoare şi l-a luat cu el pe temnicer. A mers în insula barbarilor şi a făcut o viperă învăţător. S-a dus în cetatea Romei şi l-a răpit pe senator. S-a dus la râuri, în locuri pustii, în toate părţile lumii. Nici pământul, nici marea n-au fost lipsite de izbânzile lui. Pentru că a dat inelul de logodnă şi, după ce a dat arvuna, spune: „Pe acestea ţi le dau acum, pe altele ţi le făgăduiesc!" De aceea, proorocul David îi zice logodnicei: **„Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită"** (Psalmul 44, 11). Nu se referă la veşmânt, ci la virtute. De aceea Scriptura, în alt loc spune: „Cum ai intrat aici fără haină de nuntă?" (Matei 22, 12). Prin urmare nu se referă la veşmânt, ci la desfrânare şi la fapta rea şi neruşinată.

Hristos vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc

65. După aceea, Dumnezeu îi grăieşte firii omeneşti: „Nu te-am sădit în Rai?" Ea îi răspunde: „Da!" „Şi cum ai căzut de acolo?" „A venit diavolul şi m-a scos din Rai!" „Ai fost sădită în Rai şi ai fost scoasă de acolo, iată că acum te sădesc înlăuntrul Meu, Eu sunt pământul care te ţin." „Cum?" „Diavolul nu îndrăzneşte să se apropie de Mine! Nici în cer nu te urc, căci aici eşti mai presus decât cerul. Te păstrez înlăuntrul Meu, Eu, Domnul cerului. Păstorul te păzeşte şi lupul nu vine. Sau mai bine este să-l las pe diavol să se apropie?" Şi Domnul ţine firea noastră, diavolul se apropie

şi este biruit. „Te-am sădit înlăuntrul Meu!" De aceea zice: „Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele" (Ioan 15, 5). Şi a sădit firea omenească înlăuntrul Lui. Şi ce mai zice? „Doamne, eu sunt păcătoasă şi necurată!" „Nu purta tu de grijă, Eu sunt doctor. Cunosc foarte bine vasul Meu, ştiu cum s-a stricat. Înainte de aceasta era din tină şi s-a stricat. Îl plăsmuiesc iarăşi de la început prin baia naşterii din nou şi îl predau focului". Deci ia seama, a luat tină din pământ şi l-a făcut pe om, l-a plăsmuit. Diavolul a venit şi l-a stricat. **Dumnezeu a venit şi l-a luat din nou, l-a plăsmuit iarăşi, l-a băgat în baia Botezului, dar n-a lăsat să fie trupul lui de tină, ci l-a făcut învârtoşat. A dat tina focului Sfântului Duh. „Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc"** (Matei 3, 11). În apă, ca să fie plăsmuită din nou, în foc, ca să se învârtoşeze. De aceea, proorocul David, profeţind de mai înainte, a spus: „Ca pe vasul olarului le vei zdrobi!" (Psalmul 2, 9). Nu a zis: „Ca pe vasele învârtoşate pe care le are fiecare, pentru că vasele acestea sunt cele pe care olarul le construieşte la roată. **Deci vasele olarului sunt de lut, în timp ce ale noastre sunt învârtoşate.** Prevestind arderea lor din nou prin Botez, spune: „Ca pe vasele olarului le vei zdrobi". Le plăsmuieşte din nou, zice, şi le bagă în foc. Eu mă cufund în Botez, şi trupul meu este plăsmuit din nou, ars din nou în focul Duhului Sfânt şi devine învârtoşat.

Vremea când Sfântul Ioan Gură de Aur a plecat în exil

66. Privesc multele valuri şi furtuna înfricoşătoare şi corăbiile de lemn pregătite. Şi eu stau ca un cârmaci în furtuna cea mare, la cele două prove ale corăbiei, adică Vechiul şi Noul Testament, şi cu vâslele îndepărtez învolburarea. Nu cu vâslele de lemn, ci cu Sfânta Cruce a Domnului preschimb furtuna în vreme senină. Domnul porunceşte şi robul se încununează, de aceea Domnul nu-l predă diavolului. Şi un lucru nu ştiu oamenii, că din cel necurat se vădeşte vasul cel mai curat. **Fraţii mei, vă vorbesc despre trei lucruri, despre credinţă, ispită şi înţelepciune. Dacă ziceţi că daţi dovadă de credinţă, urmaţi fericitului Avraam, care a îmbătrânit cu vârsta şi a arătat roade coapte. Şi dacă ziceţi că răbdaţi ispita, urmaţi fericitului Iov. Cunoaşteţi chipul vieţuirii lui, aţi auzit de răbdarea lui şi sfârşitul lui nu v-a scăpat. Şi dacă ziceţi că arătaţi înţelepciune, urmaţi fericitului Iosif, care a fost vândut în Egipt şi ea l-a salvat când se topea de foame.** Pentru că ispita i-a venit de la o desfrânată egipteancă, robită de iubire, care a stat lângă el şi i-a zis: „Culcă-te cu mine!" Pentru că egipteanca voia să-l golească de înţelepciunea lui în Egipt. Şi iată aici din nou egipteanul![3] Însă nici desfrânata nu l-a doborât pe sfânt, nici egipteanul pe aceasta, ci s-a arătat

[3] Se referă la Teofil, episcopul Alexandriei.

împreună înțelepciunea libertății, noblețea copiilor și desfrânarea păgânei. **Frații mei, hoțul nu vine unde găsește paie și iarbă și lemne, ci unde se află aur, argint sau mărgăritare. La fel și diavolul, nu intră acolo unde se găsesc cei care duc o viață monahală.**

Spune-ţi tu întâi păcatele tale, ca să te izbăveşti

67. Omule, nu cumva poți să-mi spui chipul în care ai fost creat? La fel, nu cumva poți să-mi spui și despre felul în care se șterg păcatele? **Pentru că dacă focul ce cade năprasnic asupra ierburilor le mistuie, cu mult mai mult voința lui Dumnezeu mistuie păcatele noastre, le smulge din rădăcină și-l face pe cel care a păcătuit asemenea cu cel care n-a păcătuit.** Să nu-mi ceri modul, să nu cercetezi peste măsură ceea ce se întâmplă, ci să crezi în minune. Spui că am făcut multe și mari păcate. Dar cine este fără de păcat? Eu însă am făcut, spui tu, păcate mai înfricoșătoare și mai mari decât toți oamenii. Îți este de ajuns pentru jertfă acest lucru. **„Fă tu însuți socoteala cea dintâi, ca să te dezvinovățești" (Isaia 43, 26).** Recunoaște că ai păcătuit și acest lucru va fi pentru tine începutul îndreptării. Arată durere, mâhnire, varsă lacrimi. Oare desfrânata a vărsat altceva? Nimic în afară de lacrimi și pocăință. **A luat drept călăuză pocăința și a venit la izvor (la Hristos).**

Cel care se înfrânează doar de la mâncăruri, hulește foarte mult postul

68. Am spus aceste lucruri nu ca să disprețuim pocăința, ci dimpotrivă, ca s-o cinstim, pentru că cinstea postului nu este înfrânarea de la mâncăruri, ci îndepărtarea de păcate. De aceea, cel care limitează postirea doar la înfrânarea de la bucate, acela este cel care aduce mai cu seamă ocară în special postirii. Postești? Arată acest lucru prin fapte! Ce fel de fapte, zici? **Dacă-l vezi pe cel sărac, să-l miluiești! Dacă îl vezi pe vrăjmașul tău, să te împaci cu el! Dacă îl vezi pe prietenul tău că propășește, să nu-l invidiezi! Dacă vezi femeie frumoasă în calea ta, să treci mai departe și să nu iei seama la ea!** Adică să nu postești doar cu gura, ci și cu ochii, și cu auzul, cu picioarele și cu mâinile și cu toate mădularele trupului tău. Mâinile să postească și să rămână curate de răpire și de lăcomie. Picioarele să postească îndepărtându-se de drumurile care duc la priveliștile desfrânate. Ochii să postească neațintind niciodată privirea asupra chipurilor frumoase, să nu rămână uimiți în fața frumuseții străine. Pentru că hrana ochilor este privirea. Deci dacă lucrurile pe care le privesc sunt pline de păcat și fărădelege, atunci postirea se pierde și toată mântuirea sufletului este răsturnată. Dacă însă ochii privesc cele care sunt după lege și lipsite de primejdie, atunci privirea aceasta împodobește postirea. Pentru că ar fi lucrul cel mai lipsit de sens ca, sub pretextul postirii, să ne înfrânăm de la mâncăruri și de la mâncarea

îngăduită, în timp ce cu ochii să nu ne îndepărtăm de mâncarea oprită. Nu mănânci carne? Nu trebuie să mănânci nici desfrânarea cu ochii! Să postească şi auzul tău! Postirea acesta este să nu primeşti vorbe rele şi diavoleşti, pentru că s-a spus: „Să nu iei aminte la zvon deşert!" (Ieşire 23, 1). Să postească şi gura de cuvinte pline de ruşine, pline de ocară. **Pentru că ce folos avem că ne abţinem să mâncăm peşte şi pui, dar îi mâncăm şi îi muşcăm pe fraţii noştri?** Cel care înjură este ca şi cum ar mânca trupul şi carnea fratelui, ca şi cum ar muşca din trupul aproapelui. De aceea, fericitul Apostol Pavel ne înfricoşa, spunându-ne următoarele: „Iar dacă vă muşcaţi unul pe altul şi vă mâncaţi, vedeţi să nu vă nimiciţi voi între voi!" (Galateni 5, 15).

Ce este lăcomia?

69. Ia seama bine, omul neîndreptat care iubeşte lăcomia şi vrea tot mai mult îţi este exemplu. Încep astfel cu cei care sunt mai prejos decât tine. Cel care curăţă mizerii este nemulţumit şi suferă pentru că nu scapă de această meserie nenorocită şi vrednică de osândă. Dar dacă îl scapi de aceasta şi îi aranjezi să câştige din destul hrana zilnică, iarăşi va fi nemulţumit, pentru că nu are mai mult decât cele necesare. Şi dacă îi dai mai mult, va voi din nou să le îndoiască pe acestea şi se va arăta tulburat pentru acest lucru nu mai puţin decât înainte. Şi dacă-i dai îndoit, şi dacă-i dai întreit, iarăşi se va întrista pentru că nu

se remarcă în politică. Şi dacă-i dai şi aceasta, se va socoti pe sine nefericit pentru că nu este printre primii dintre cetăţeni. Dar şi dacă dobândeşte această cinste, se va tângui pentru că nu este la conducere. Când devine conducător, va fi iarăşi nemulţumit pentru că nu stăpâneşte o naţie întreagă. Când stăpâneşte şi naţia întreagă, iarăşi nu simte bucurie, pentru că nu domneşte peste mai multe popoare. Când stăpâneşte peste multe popoare, nu se va socoti împlinit, pentru că nu le stăpâneşte pe toate. Când devine comandant de oşti, se va întrista că nu este împărat. Şi dacă devine împărat, nu este mulţumit pentru că nu este singur. Dacă este singur, se va întrista că nu împărăţeşte peste barbari. Şi dacă stăpâneşte peste barbari, nu este mulţumit că nu stăpâneşte peste tot universul. Şi dacă domneşte peste tot universul, de ce să nu domnească şi peste alt univers? **Şi astfel, gândul înaintează spre nemărginit şi nu-l lasă niciodată să cugete şi să judece corect. Ai văzut că şi dacă îl faci pe omul cel mai neînsemnat şi mai sărac împărat, nu pierzi tristeţea, dacă mai înainte nu pierzi lăcomia?**

Pomenirea sfinţilor ne scapă de duhurile viclene şi necurate

70. Corăbierii iubesc înainte de toate partea aceea a largului mării care este presărată cu insule şi limanuri dese. Pentru că largul mării, fără limanuri, chiar dacă are linişte, provoacă mare cutremur celor care călătoresc. Acolo însă, unde există ţărmuri şi

stânci şi insule răspândite în tot locul, călătoresc cu multă siguranţă. **Căci şi dacă văd marea sălbăticindu-se puţin, având în faţă refugiul, pot să găsească degrabă şi lesne izbăvire de primejdiile posibile.** De aceea, nu numai când vin lângă ţărm, ci şi când se găsesc departe, simt o mare mângâiere la vederea lui. Pentru că nu întăreşte sufletele lor mai puţin vârful muntelui ce se vede de departe, fumul ce urcă şi turmele oilor care pasc la poalele muntelui. **Când ajung însă la intrarea de pe ţărm, se umplu de toată bucuria.** Pentru că atunci aruncă şi vâslele şi îşi spală cu apă dulce şi trupurile lor, care sunt acoperite cu apă sărată şi, după ce ies la ţărm şi rămân puţină vreme la uscat cu trupurile goale, alungă toată nemulţumirea din călătoria pe mare. Şi aşa cum corăbierii iubesc mai mult decât toate această parte a mării pentru locurile de odihnă dese şi neschimbătoare, la fel şi eu iubesc foarte mult acest anotimp, primăvara, nu pentru că am scăpat de iarna grea, nici pentru că ne bucurăm de timpul cald în care zefirul suflă uşor, **ci pentru că ne întâmpină necontenit ţărmurile duhovniceşti, adică praznicele Sfinţilor Mucenici.** Pentru că ţărmurile nu-i întăresc atât de mult pe corăbieri, cât pe credincioşi sărbătorile acestor sfinţi. Deoarece pe corăbieri îi salvează ţărmurile de atacul valurilor mării şi de îndelungata marinărie, pe credincioşii însă care frecventează praznicele martirilor, pomenirea acestor sfinţi îi izbăveşte de obicei **de duhurile viclene şi necurate, de gândurile rele şi de marea tulburare care se iscă în sufletul lor.** Şi chiar dacă vine cineva având vreo

supărare din pricina problemelor sociale sau familiale, aceasta pleacă după ce este alungată, iar el devine mai vesel şi mai uşor nu pentru că a lăsat vâslele, nici pentru că a părăsit cârma, ci pentru că a îndepărtat încărcătura nesuferită şi felurită a tristeţii lumeşti, primind în sufletul lui multă desfătare.

Moartea trupurilor noastre nu este pierdere, ci reînnoire

71. Cel care a încheiat viaţa putrezeşte şi se strică, se face praf şi pulbere. Şi ce importanţă are aceasta, iubitule? Tocmai de aceea trebuie să se bucure cineva. **Pentru că şi atunci când cineva urmează să construiască o casă ce s-a stricat şi s-a învechit, mai întâi îi scoate afară pe cei care locuiesc într-însa şi după aceea dărâmă casa şi o construieşte mai strălucitoare.** Şi pe cei pe care îi scoate afară nu-i întristează ceea ce s-a întâmplat, ci mai mult îi bucură. Pentru că nu iau aminte la stricarea zidurilor, ci îşi închipuie clădirea viitoare, pe care nu o văd. La fel şi Dumnezeu, pentru că vrea să construiască, strică trupul nostru, iar sufletul nostru care locuieşte înlăuntru îl scoate afară cel dintâi, ca şi în cazul casei, ca să-l plăsmuiască mai strălucitor şi să-l aşeze înlăuntru cu slavă şi mai mare. Deci să nu luăm aminte la dărâmătură, ci la strălucirea viitoare. Şi iarăşi, dacă cineva are o statuie stricată de vreme şi de rugină şi în cea mai mare parte spartă, după ce o face bucăţi, o pune într-un cuptor şi topind-o, o arată astfel mai strălucitoare. **Deci aşa**

cum topirea în cuptor nu este pierdere, ci înnoirea acelei statui, la fel şi moartea trupurilor noastre nu este o catastrofă, ci o înnoire. Prin urmare, când vezi că trupurile noastre se fac ţărână şi putrezesc ca în cuptor, să nu te opreşti prin aceasta la ceea ce vezi, ci aşteaptă reînnoirea. Şi să nu te opreşti nici la măsura acestui exemplu, ci caută cu gândul tău la cele dinainte. Pentru că făcătorul de statui, când plăsmuieşte trupul de aramă, nu îţi dă aur şi statuie nemuritoare, ci o construieşte tot din aramă. Dumnezeu însă nu face la fel, ci în timp ce pune înlăuntru lut şi trup muritor, îţi întoarce statuie de aur şi nemuritoare. **Pământul primeşte trupul stricăcios şi muritor, iar Dumnezeu ţi-l întoarce nestricăcios şi nemuritor.**

Cine este omul lipsit de răutate?

72. Pe cine osândim cu toţii? Este limpede că-l osândim pe cel care ocărăşte. Şi dacă este mai prejos decât noi, vom spune că este nebun, dacă este de aceeaşi cinste, că este prost, dacă este mai presus, nici aşa nu-l vom accepta. Pentru că, spune-mi, pe cine acceptăm? Pe cel care face tulburare, pe cel care este plin de confuzie, pe cel care devine ca o fiară, pe cel care se poartă după firea comună, **sau pe cel care este liniştit, paşnic şi plin de toată înfrânarea? Acesta nu se aseamănă cu îngerul, iar celălalt nici măcar cu omul. Pentru că unul nu poate nici relele lui să le ţină în frâu, în timp ce altul şi pe cele străine le ţine. Unul nu poate nici măcar pe sine să se sufere,**

în timp ce altul îl rabdă şi pe celălalt. Unul se găseşte în naufragiu, în timp ce altul pluteşte în siguranţă, şi corabia lui se îndreaptă spre ţintă cu vânt prielnic. Pentru că nu a lăsat vântul mâniei ce a suflat în pânze să răstoarne corabia cugetului, ci după ce a suflat o briză uşoară şi mulţumitoare, lucrarea **lipsei răutăţii conduce corabia cu multă linişte la ţărmul evlaviei.** Şi aşa cum în corabia care se scufundă, corăbierii nu le mai cunosc pe cele pe care le aruncă, fie că acestea sunt ale lor, fie că sunt ale străinilor de la care le-au primit spre păstrare, ci le aruncă pe toate care se găsesc, fără excepţie, şi preţioase, şi lipsite de valoare, iar atunci când trece vremea rea, se gândesc la acelea pe care le-au aruncat şi lăcrimează şi nu simt linişte din pricina pagubei celor pe care le-au aruncat, la fel şi aici, **când mânia suflă şi naşte confuzie şi tulburare, nu ştiu să scoată din gură, cu rânduială, cele care se cuvin, iar numai când mânia încetează, atunci se gândesc la ce cuvinte au scos din gură şi se umplu de părere de rău.**

Puterea preoţiei este mai mare decât puterea împărătească

73. Împăratul a fost ales să se îngrijească de lucrurile lumeşti, în timp ce instituţia preoţiei se găseşte în ceruri. **„Orice vei lega pe pământ va fi legat şi în ceruri" (Matei 16, 19).** Împăratul are responsabilitatea pentru lucrurile de aici, eu pentru cele din ceruri, şi când spun eu, mă gândesc la preot. **Deci nu**

înfiera preoția când vezi un preot netrebnic. Pentru că nu trebuie să osândim instituția, ci pe cel care se folosește în chip rău de bine. Pentru că și Iuda s-a făcut trădător, însă aceasta nu înseamnă că trebuie să osândim apostolia, ci cugetul aceluia. Osânda nu apasă asupra preoția, ci asupra cugetului celui rău. Deci nici tu să nu defaimi preoția, ci pe preot, care se folosește rău de acest lucru bun. Iar atunci când cineva vorbește cu tine și spune: „L-ai văzut pe acel creștin?", tu spune-i: „Eu nu vorbesc cu tine despre persoană, ci despre lucruri". Căci atâția medici au devenit călăi și au dat otravă în loc de medicamente! **Însă nu osândesc meșteșugul medicinii, ci pe cel care îl folosește în chip rău. Câți marinari nu au scufundat corăbii? Însă nu le-a scufundat marinăria, ci gândirea cea rea a acelora.** Și dacă există vreun creștin rău, nu osândi învățătura și preoția, ci pe cel care folosește în chip rău acest lucru bun. Împăratul are responsabilitatea trupurilor, în timp ce preotul pe cea a sufletelor. Împăratul dăruiește plata datoriei în bani, **în timp ce preotul plata păcatelor.** Împăratul silește, **preotul roagă pe oameni.** Acela constrânge, **acesta sfătuiește.** Împăratul are arme văzute, **preotul, arme duhovnicești.** Împăratul se războiește cu barbarii, **preotul se luptă cu demonii. Puterea preoției este mai înaltă.** De aceea, împăratul își pune capul sub mâinile preotului, iar în Vechiul Testament preoții îi ungeau pe împărați.

Mic fragment din scrisoarea a XII-a a Sfântului Ioan Gură de Aur către Olimpiada

74. Lucru vrednic de admirație este că tu îi întărești și îi antrenezi pe cei care se găsesc în jurul tău, fără să mergi în piață, nici să cobori în mijlocul cetății, ci așezată într-un mic foișor și în pridvor. Și în timp ce marea se învolburează atât de mult, în timp ce talazurile se înalță într-o asemenea măsură, când de pretutindeni apar recife și stânci și pietre și fiare, și peste toate stăpânește noapte adâncă, **tu ești liniștită precum miezul zilei, iar vântul prielnic pare că și-a întins pânzele răbdării și tu plutești cu multă ușurință, nu numai fără să te zgâlțâi din pricina acestui val înfricoșător, dar și fără să te uzi. Și este lucru foarte iscusit, pentru că astfel este cârma virtuții.** Cu siguranță că negustorii și cârmacii, corăbierii și cei de pe mare, când văd desimea norilor sau atacul vânturilor sălbatice sau curentul valurilor ce clocotesc cu spumă multă, țin corăbiile înlăuntru. Însă dacă se întâmplă să fie undeva în larg, folosesc orice mijloc să tragă corabia la țărm, spre o insulă sau spre un liman. Tu însă, Olimpiada, în timp ce vânturile și atâtea valuri sălbatice se ciocnesc de pretutindeni între ele, **în timp ce fundul mării a fost răscolit de violența furtunii** și unii s-au cufundat, alții plutesc morți pe ape, alții se agață de scânduri goi, alergând în mijlocul mării răutăților și plutind în furtuna potolită, tu bine numești toate acestea povești. Pentru că și cârmacii, chiar dacă au mii de experiențe în știința lor, nu au însă

meşteşugul să răzbată, să stea împotriva oricărei furtuni. De aceea, de multe ori evită lupta cu valurile. **Tu însă ai ştiinţă mai înaltă decât orice furtună, ai puterea filosofiei sufletului, care este mai puternică decât mii de tabere, mai tare decât armele şi mai sigură decât turnurile şi zidurile.**

Mic fragment din scrisoarea a VII-a către Olimpiada

75. Olimpiada, vreau să-ţi închid din nou rana golului tău sufletesc şi să risipesc gândurile care aduc acest nor. Care este acest gând care-ţi tulbură cugetul? **Faptul că furtuna ce a cuprins Biserica este sălbatică şi întunecată şi le-a făcut pe toate ca o noapte fără de lună şi se înalţă în fiecare zi, pricinuind naufragii amare şi înmulţind ticăloşia lumii?** Acest lucru îl ştiu şi eu şi nimeni nu ridică nicio împotrivire. Şi, dacă doreşti, îţi voi descrie o imagine a celor care se întâmplă în Biserică, încât să-ţi arăt mai clar tragedia (Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur sunt pline de astfel de descrieri frapante). Privesc marea care se dezlănţuie de pretutindeni, care se stârneşte din abisul cel de jos, pe marinarii ale căror cadavre plutesc pe ape, pe altele care sunt scufundate. Văd lemnul vaselor măcinat, pânzele sfâşiate, catargele frânte, vâslele căzute din mâinile marinarilor, pe căpitani stând în locul cârmacilor, deasupra dărâmăturilor, cu mâinile aşezate pe genunchi, plângând din pricina necazului, tânguindu-se, suspinând. **Şi nu se vede nici cerul,**

nici țărmul, ci pretutindeni este întuneric adânc, întunecime fără lună, care nu-ți îngăduie să-i vezi nici pe cei de aproape. Se aude doar bubuitul puternic al valurilor şi apele sălbatice care se ridică de pretutindeni împotriva corăbierilor. Până când vom căuta lucruri cu neputință de făptuit?[4] **Orice imagine aş căuta a lucrurilor de aici, cuvântul pleacă biruit de cele rele.** Dar deşi le cunosc bine pe toate acestea, nu deznădăjduiesc, Olimpiada, pentru nădejdea cea bună, gândindu-mă la Cârmaciul acestui univers, **Care nu biruieşte furtuna cu meşteşugul marinăresc, ci risipeşte tulburarea doar printr-o căutătură a ochilor Săi.**

Mic fragment din scrisoarea a XIII-a către Olimpiada

76. Tu însă, fiind chinuită atât de mult de golul sufletesc, îți pui asupră-ți pedeapsă, de vreme ce eşti confuză, tulburată şi cuprinsă de tristețe exagerată? Acestea trebuia să le facă cei care urmau să-şi recunoască relele lor în viitor. Aceia ar trebui acum să se tânguiască cu dreptate, să plângă, să se ascundă, să-şi acopere fețele, să intre în pământ, să nu privească nici acest soare, ci închişi undeva în întuneric, să-şi plângă faptele lor cumplite pe care le-au pricinuit atâtor biserici! Tu însă, Olimpiada, trebuie să te

[4] Vorbeşte despre cunoaşterea de mai înainte a faptelor.

bucuri şi să te veseleşti, pentru că ai atins culmea virtuţilor. **Pentru că ştii foarte bine, cu limpezime, că nimic nu se aseamănă cu răbdarea, ci că aceasta este, înainte de toate, împărăteasa virtuţilor, temelia izbânzilor, liman neînviforat, pace în războaie, linişte în furtuni, siguranţă în curse, puterea care-l arată pe cel ce o are mai tare şi decât diamantul.** Aceasta virtute a răbdării n-ar putea s-o treacă cu vederea nici armele în mişcare, nici taberele desfăşurate, nici maşinile de asediu, nici arcurile, nici suliţele aruncate, nici însăşi tabăra demonilor, nici cetele întunecate ale puterilor potrivnice, nici însuşi diavolul pregătit cu toată armata şi viclenia lui. Deci de ce te temi? Din ce pricină suferi, de vreme ce ai învăţat să dispreţuieşti viaţa însăşi, dacă vremea o cere? Deci doreşti să te vezi izbăvită de relele care te ţin? Se va întâmpla şi aceasta, şi încă repede, cu ajutorul lui Dumnezeu! Deci să te bucuri şi să te veseleşti, să te desfeţi cu izbânzile tale duhovniceşti şi niciodată să nu deznădăjduieşti!

Omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu

77. Desigur că şi câinele primeşte multă îngrijire, însă omul, sau mai bine zis Hristos, din pricina câinelui şi a tuturor lucrurilor pe care le-am amintit, este lăsat în foamea cea mai cumplită. Ce este mai rău decât această confuzie? Ce este mai înfricoşător decât această fărădelege? **Câte râuri de foc ar fi necesare pentru un astfel de suflet? Omul care a fost creat**

după chipul lui Dumnezeu este lăsat în mizerie din pricina acestei neomenii, în timp ce privirile catârilor ce o cară pe femeie parcă strălucesc de atâta aur, ca şi lemnele şi pieile ce țin acoperişul trăsurii. Şi dacă trebuie să construieşti tron sau scări, toate sunt făcute din aur şi argint, în timp ce mădularul lui Hristos, pentru care a venit din cer şi pentru care Şi-a vărsat sângele, **nu se bucură nici de hrana trebuitoare din pricina lăcomiei tale!** Desigur că şi paturile sunt acoperite peste tot cu argint, în timp ce trupurile sfinților au fost lipsite şi de veşmintele cele mai de folos, iar Hristos prețuieşte pentru tine mai puțin şi decât slujitorii, şi decât catârii, şi decât patul, şi decât scaunul, şi decât scările. Pentru că eu chiar pe cele mai prețioase dintre acele lucruri le trec cu vederea, lăsându-vă pe voi să le găsiți.

Bogăţia voastră să se risipească în pântecele săracilor

78. Sărăcia este loc de care nu te poți atinge, liman neînviforat, siguranță veşnică, desfătare izbăvită de primejdii, plăcere adevărată, viață netulburată, petrecere fără valuri, tihnă nebiruită, maica filosofiei, frâul neroziei, micşorarea pedepsei, rădăcina smereniei. Din ce pricină, spune-mi, eviți sărăcia şi urmăreşti iubirea de arginți, care este vrăjmaş ucigător de oameni şi mai înfricoşător decât orice fiară? Pentru că astfel este iubirea de arginți, astfel este nebunia după bani! De ce iei locuitor împreună cu tine un vrăjmaş

permanent? De ce sălbăticeşti fiara pe care trebuia s-o îmblânzeşti? Şi cum ar putea, ziceţi, să devină blândă? Dacă primiţi cuvintele mele. Deci cum opreşti fiara ca să fie fiară? Eu cu siguranţă pot s-o îmblânzesc, dacă voi doriţi! Pentru că atât de mare este puterea cuvintelor. Deci cum poate fi izbăvită de sălbăticia ei? Să învăţăm mai întâi cum devine fiara înfricoşătoare. Deci cum devine aşa? **După cum leii, leoparzii, urşii, când sunt ţinuţi în frâu şi închişi în întuneric, se aprind în mânia lor şi îşi înmulţesc furia, la fel şi bogăţia, când este închisă şi băgată în pământ, urlă mai tare decât leul şi se întărâtă întotdeauna.** Dacă scoţi însă bogăţia din întuneric **şi o risipeşti în pântecele săracilor**, fiara devine atunci oaie, uneltitorul devine ocrotitor, **stânca devine ţărm, naufragiul devine plutire liniştită.** Căci şi la corăbii poţi să vezi aceasta! Când încărcătura este peste măsură de grea, scufundă vasul, însă când este potrivită, corabia călătoreşte cu vânt prielnic. Aceasta se întâmplă şi în casele noastre. Când aduni bani mai mulţi decât nevoile tale, apare o mică suflare de vânt şi împrejurarea venită de la lucrurile neaşteptate scufundă corabia cu totul. Dacă însă aduni doar cât îţi cere nevoia, atunci când izbucneşte furtuna, străbaţi cu uşurinţă valurile. Deci să nu doreşti mai mult, ca să nu le pierzi pe toate. Nici să aduni peste nevoile tale, ca să nu le pierzi şi pe cele necesare. Nici să depăşeşti graniţele consfinţite, ca să nu fii lipsit de toate bunurile tale. Ci să le tai pe cele prisositoare, ca să te îmbogăţeşti cu cele necesare.

Bogăţia este un trădător înfricoşător, care îi războieşte pe cei care o iubesc

79. Pretutindeni sunt măşti nenumărate. Mulţi sunt cei îmbrăcaţi în piei de oaie, în tot locul nenumăraţi lupi ascunşi şi cineva ar putea **să vieţuiască mult mai în siguranţă printre vrăjmaşi decât printre cei care par că sunt prieteni.** Cei care ieri purtau de grijă, care linguşeau, care sărutau mâinile, acum s-au arătat deodată vrăjmaşi. După ce şi-au aruncat măştile, au devenit mai cumpliţi decât toţi osânditorii şi pe aceştia faţă de care se arătau mai înainte plini de recunoştinţă, îi osândesc şi îi ocărăsc. Deci care să fie pricina pentru toate acestea? **Iubirea lor pentru bani, nebunia după iubirea de arginţi, boală nevindecată, cuptor care nu se stinge niciodată, tiranie care s-a întins pretutindeni în lume.** Pentru aceasta şi noi, pe cele pe care le-am spus mai înainte nu vom înceta să le spunem şi acum, cu toate că mulţi le-au osândit înainte şi ne-au spus acestea: „nu încetezi să-ţi înarmezi limba ta împotriva bogaţilor? Nu încetezi să te războieşti mereu cu aceştia?" Oare eu îi războiesc? Oare eu mă înarmez împotriva lor? Nu am spus mereu că bogăţia este un evadat, de vreme ce merge de la unul la altul? Şi fie că doar merge şi nu-l ucide, fie că pleacă, pentru a nu-l ucide mai mult. Acum însă şi pustiurile le lasă în ocrotirea ei şi **săbiei îi dă, şi în prăpastie îi conduce, pentru că este trădător înfricoşător şi îi războieşte îndeobşte pe cei care o iubesc.** Bogăţia este un fugar nemulţumit, un ucigaş de oameni nemilos, o fiară

neîmblânzită, o prăpastie abruptă din toate părțile, un recif plin de valuri necontenite, ca largul mării lovit de vânturi nenumărate, un tiran care poruncește în chip înfricoșător, un stăpânitor mai înfricoșător decât barbarii, **vrăjmaș neîmpăcat, potrivnic neînduplecat, care niciodată nu-și stăpânește dușmănia față de cei care îl dețin, aceasta este bogăția.**

Până în acest moment flămânzim și însetăm

80. Fericitul Apostol Pavel, care a străbătut toată lumea, care și-a călcat în picioare nevoile firii, care a alungat pe demoni, care cu veșmintele sale îi vindeca pe cei bolnavi, care cu glasul și cu umbra sa îl înfricoșa pe diavol, pe care credincioșii îl cinsteau ca pe un înger, care era cinstit chiar și de fiare, de care s-a înfricoșat largul mării și nu l-a înghițit, ținându-l o zi și o noapte, cetățeanul Raiului, cel care a fost răpit până la al treilea cer, care a luat parte la cele negrăite împreună cu Dumnezeu, care s-a trudit mai mult decât toți apostolii, vasul ales, prietenul Mirelui Bisericii, Apostolul neamurilor, cel care a alergat pe pământ și pe mare și a primit pretutindeni răsplata bărbăției sale, **care a luptat neîncetat cu foamea și cu setea, care s-a luptat cu goliciunea și cu frigul, spunea: „Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm și suntem goi" (I Corinteni 4, 11).** Acesta a fost mort pentru lume, el, care a socotit că lumea este moartă, **cetățeanul cerurilor, înflăcăratul iubitor de Hristos,**

mai fierbinte decât focul, mai puternic decât fierul, mai dur decât diamantul.

Aşadar, acestuia să-i fim următori, lui să ne asemănăm şi, dispreţuind cele trecătoare, să le dăruim pe toate cele care par bune lui Dumnezeu, ca să dobândim şi bunurile viitoare.

Milostenia dăruieşte Împărăţia cerurilor

81. De aceea este numită milostenia şi sămânţă, deoarece lucrul acesta nu înseamnă cheltuială, ci adunare. Tu, însă, când trebuie să semeni, nu te gândeşti că goleşti hambarele de seminţe, ci priveşti la secerişul viitor al roadelor, la momentul acela de care nu eşti sigur că va veni neapărat. Pentru că în mod real şi boala plantelor, şi în special a cerealelor, şi grindina, şi urşii, şi schimbările de vreme, şi multe altele împiedică nădejdea noastră viitoare. Însă când urmează să semeni în cer, acolo unde nu mai este nicio schimbare a climei şi unde a dispărut pricina oricărei tristeţi şi curse, eziţi şi îţi este teamă! Şi ce iertare vei afla când, însămânţând pământul, nădăjduieşti, şi faci aceasta cu bucurie, **în timp ce, atunci când urmează să semeni în mâna lui Dumnezeu, eziţi şi te arăţi nepăsător? Pentru că dacă pământul îţi întoarce toate câte ai semănat, cu mult mai mult mâna lui Dumnezeu îţi va întoarce cu prisosinţă cele pe care le vei dărui.** Deci cunoscând acestea, să nu luăm aminte la cheltuială când facem milostenie, ci la câştig şi la nădejdile

viitoare şi la câştigul vieţii prezente. Pentru că milostenia nu ne dăruieşte doar Împărăţia cerurilor, ci şi siguranţa şi bogăţia în viaţa de acum. Cine spune aceasta? Însuşi Domnul, Care le dăruieşte. Căci spune că cel care a dat bunurile sale săracilor va primi de o sută de ori mai mult în viaţa aceasta şi va moşteni viaţa veşnică. Vezi că răsplătirile, şi în această viaţă, şi în cealaltă, sunt foarte bogate? Deci să nu ezităm şi să nu amânăm, ci în fiecare zi să aducem rodul milosteniei, ca lucrurile de aici să ne vină de bunăvoie şi să dobândim viaţa viitoare, de care fie ca toţi să avem parte, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

Prigoanele neîncetate n-au afundat Biserica

82. După ce Hristos a îngăduit ca Biserica Lui să fie trimisă în lume ca o corabie pe valuri, nu a oprit furtuna, **ci a smuls-o din furtună,** nu a liniştit marea, **ci a întărit corabia.** Şi în timp ce popoarele se ridicau de pretutindeni ca valurile sălbatice şi în timp ce duhurile viclene o loveau ca vânturile înfricoşătoare, iar de pretutindeni se ridica vijelia, **în Biserică** s-**a arătat mare linişte.** Şi lucrul cel mai minunat este nu numai că vijelia n-a sfărâmat corabia, **ci că însăşi corabia a stins vijelia.** Pentru că prigoanele neîncetate nu numai că nu au afundat Biserica, ci au şi răspândit-o peste tot. Cum şi în ce mod şi de către cine? Din hotărârea aceea care grăieşte: „**Porţile iadului nu o vor birui!**".

Câte n-au făcut idolatrii ca să şteargă cuvântul acesta, ca să anuleze hotărârea, şi nu au putut să o desfiinţeze! Pentru că hotărârea era a lui Dumnezeu. Şi aşa cum un turn construit din pietre necioplite şi legat cu grijă cu bucăţi de fier, deşi lovit de pretutindeni de duşmani, nici zidirea nu poate fi stricată, nici legătura desfăcută, ci duşmanii pleacă fără să veteme deloc turnul şi fără să-i pricinuiască vreun rău, arătând doar că puterea lor este fără niciun folos, întocmai şi cuvântul acesta, ca un turn înalt, înconjurat cu siguranţă în mijlocul lumii, lovit de idolatrii în tot locul, s-a arătat puternic, făcând nefolositoare puterea vrăjmaşilor, care în felul acesta au şi murit. Deci ce nu au urzit împotriva acestei hotărâri? **Armatele s-au pregătit, armele s-au mişcat, împăraţii s-au înarmat, popoarele s-au răsculat, cetăţile s-au revoltat, judecătorii s-au mâniat, născocind orice fel de pedeapsă. Nici un chip de pedeapsă nu a fost trecut cu vederea. Focul şi fierul şi dinţii fiarelor, prăpăstiile şi sugrumările şi hăurile şi lemnul şi crucea şi cuptorul şi toate chinurile câte s-au arătat până atunci au fost puse în lucrare. Mulţimea ameninţărilor a fost de nedescris.**

La săvârşirea Tainei Dumnezeieşti, îngerii înconjoară Sfântul Jertfelnic

83. Când este chemat Duhul Sfânt şi se săvârşeşte Jertfa cea Înfricoşătoare şi preotul vine în comuniune strânsă cu Stăpânul tuturor, unde să-l rânduim pe un astfel de preot, spune-mi? Şi câtă curăţenie

şi evlavie să-i cerem? Gândeşte-te cum trebuie să fie mâinile care săvârşesc aceste Taine, cum trebuie să fie limba preotului care rosteşte aceste cuvinte! Sufletul care a fost învrednicit de atâta har nu trebuie să fie mai curat şi mai sfânt decât oricare altul? Atunci şi îngerii stau de faţă împreună cu preotul, şi toată ceata puterilor cereşti strigă şi umple locul Jertfelnicului, spre cinstirea Celui jertfit. Eu însă am auzit pe cineva povestind ceea ce i-a spus un bătrân care avea deseori descoperiri că, odată s-a învrednicit să vadă o astfel de privelişte: în timpul săvârşirii Sfintelor Taine, a văzut deodată, pe cât i-a stat în putinţă, **mulţime de îngeri cu veşminte strălucitoare, care înconjurau Jertfelnicul şi îşi plecau feţele în jos, aşa cum vedem că stau soldaţii în prezenţa împăratului.** Şi eu cred că s-a întâmplat aceasta. Şi un altul, care nu a fost înştiinţat de al doilea, ci s-a învrednicit el însuşi să vadă şi să audă, mi-a povestit că cei care pleacă din lumea aceasta, **dacă se împărtăşesc cu Preacuratele Taine şi îşi dau duhul cu conştiinţă curată, sunt însoţiţi şi purtaţi de aici de către îngeri, datorită împărtăşirii lor cu harul dumnezeiesc.**

Nu deznădăjdui, vino în Biserică şi arată pocăinţă!

84. Aţi văzut duminica trecută războiul şi biruinţa, războiul diavolului şi biruinţa lui Hristos? Aţi văzut cum pocăinţa a fost lăudată şi cum diavolul nu a suferit lovitura, ci s-a temut şi s-a înfiorat? Ce te

temi, diavole, când se preamăreşte pocăinţa? De ce te îndurerezi, de ce te înfiori? „Da", zice, „cu dreptate sufăr şi mă chinui, **pentru că această pocăinţă mi-a răpit lucruri mari." Şi care sunt acestea? Desfrânata, vameşul, tâlharul, hulitorul.** Într-adevăr, pocăinţa i-a răpit diavolului multe lucruri, i-a distrus însăşi acropola, primind prin aceasta lovitura cea de pe urmă. Te vei încredinţa de acest lucru, iubitule, din cele pe care le-a arătat mai înainte experienţa. Aşadar, din ce pricină nu ne bucurăm de o astfel de omilie şi nu venim regulat la biserică, urmărind cu bucurie pocăinţa? Dacă eşti încă păcătos, vino în biserică să-ţi mărturiseşti păcatele tale. Şi dacă eşti drept, vino ca să nu-ţi pierzi dreptatea, pentru că biserica este liman pentru amândoi, şi pentru drept, şi pentru păcătos. **Eşti păcătos? Nu deznădăjdui, ci vino în biserică şi arată pocăinţă! Ai păcătuit? Spune-i lui Dumnezeu: „Am păcătuit!". Ce osteneală este? De cât timp ai nevoie? De câtă durere? Ce fel de strâmtorare ai, ca să spui: am păcătuit?** Oare dacă nu spui că eşti păcătos, nu-l vei avea acuzator pe diavol? Apucă şi răpeşte vrednicia diavolului, pentru că slujirea aceluia este să te osândească. Prin urmare, de ce n-o iei înaintea diavolului, încât să-ţi spui tu păcatul şi să-l ştergi, de vreme ce ştii că ai un astfel de acuzator ce nu poate să tacă? Ai păcătuit? Vino în biserică şi spune-i lui Dumnezeu: am păcătuit! Nimic altceva nu cere de la tine, decât acest lucru. **Pentru că Sfânta Scriptură spune: „fă tu însuţi socoteala, ca să te dezvinovăţeşti" (Isaia 43, 26). Spune păcatul, ca să te izbăveşti de păcat.**

Biserica este baie duhovnicească

85. În Biserică vedem că se vorbeşte foarte mult despre aceste lucruri. De aceea, pe bună dreptate ar putea să numească cineva biserica **tribunal, spital, şcoală a credinţei, dascăl al sufletului, şcoală a căilor ce duc la ceruri.** Că puterea Bisericii este mai îngăduitoare decât toate, se vădeşte din cele ce urmează. Conducătorul politic, dacă prinde un bărbat adulter, îl pedepseşte pe loc. Care este însă folosul? Abordarea aceasta nu are puterea să piardă greşeala. **Adică, în timp ce rana este la cap, nu te îngrijeşti să vindeci durerea, ci să tai capul.** Eu, preotul, însă, nu lucrez aşa, ci vindec durerea. Şi desigur că-l ţin departe pe cel bolnav de Sfintele Taine şi de biserici, dar când îl vindec şi îl scap de greşeli şi îl fac mai bun prin pocăinţă, îl redau braţelor ei. Şi zice: cum este cu putinţă să alungi adulterul? Este cu putinţă, foarte cu putinţă, dacă cineva se supune acestor legi. Pentru că Biserica este baie duhovnicească sfântă, care nu curăţă murdăria trupească, ci tot felul de necurăţii ale sufletului, prin multe chipuri de pocăinţă. Pentru că tu, dacă-l laşi nepedepsit, îl vei face mai rău. Dacă îl pedepseşti, îl laşi nevindecat, în timp ce eu, nici nu-l las nepedepsit, nici nu-l pedepsesc ca tine, **ci îi dau pedeapsa care îmi stă în putere şi îndrept răul făcut.**

Timpul acestei vieţi este o mare cu naufragii

86. Astfel lucrează şi cei care plutesc pe marea aceasta întinsă şi largă. Şi chiar dacă corabia lor pluteşte cu vânt prielnic şi chiar dacă se bucură de toată siguranţa, dacă văd însă de departe pe alţii că se scufundă, nu se îngrijesc pentru siguranţa lor, arătându-se nepăsători faţă de suferinţa acelora, ci după ce opresc corabia şi aruncă ancorele şi coboară pânzele, aruncă frânghii şi bărci de salvare, încât cel care este în primejdie să nu fie înecat de valuri, ci să se agaţe de una din acestea şi să scape de naufragiu. Deci omule, urmează şi tu corăbierilor! **Căci şi tu pluteşti pe marea cea întinsă şi largă, adică pe întinderea acestei vieţi, mare care are fiare şi piraţi, stânci şi recife, care este tulburată de multe valuri şi răutăţi! Şi mulţi sunt cei care naufragiază adesea în această mare!** Deci când vezi pe vreunul dintre cei ce plutesc că, din pricina unei oarecare întâmplări diavoleşti, şi-a pierdut bogăţia mântuirii lui, că se zdruncină şi este în primejdie să se înece, opreşte corabia ta şi chiar dacă drumul tău este altul, îngrijeşte-te de mântuirea aceluia, lăsându-le deoparte pe ale tale. Pentru că cel care este în primejdie să se scufunde nu suferă amânare, nici întârziere. Deci, opreşte-te în acel moment, răpeşte-l degrabă din naufragiu, foloseşte-te de orice mijloc ca să-l tragi din adâncul pierzării! Şi dacă te preocupă nenumărate lucruri, să nu socoteşti nimic mai necesar decât mântuirea bolnavului. Pentru că dacă vrei

să amâni chiar şi pentru puţin, îl vei scăpa din pricina sălbăticiei timpului rău. De aceea, în suferinţele de acest fel, este nevoie de iuţime din partea noastră şi de foarte mare grijă. Ascultă cum se grăbeşte fericitul Apostol Pavel, şi pe mulţi alţii îi mişcă, văzând un om care este în primejdie să se scufunde: „Voi, dimpotrivă, mai bine să-l iertaţi şi să-l mângâiaţi, ca să nu fie copleşit de prea multă întristare unul ca acesta. De aceea vă îndemn să întăriţi în el dragostea" (II Corinteni 2, 7-8).

Citirea Dumnezeieştilor Scripturi este adierea Duhului

87. Desfătată este livada, plăcut este grădinarul, dar lucru mult mai desfătat este citirea Dumnezeieştilor Scripturi. Pentru că acolo sunt flori care se veştejesc, **în timp ce aici sensuri care întotdeauna au putere deplină.** Acolo este zefirul ce suflă, **în timp ce aici este adierea Sfântului Duh.** Acolo ghimpii care înţeapă, **aici pronia lui Dumnezeu care oferă siguranţă.** Acolo greierii cântă, **în timp ce aici profeţii dulce glăsuiesc.** Acolo, mulţumirea ce vine din privelişte, **aici folosul care vine din lectură.** Grădina se află într-un singur loc, în timp ce Dumnezeieştile Scripturi se găsesc în toate părţile lumii. Grădina odrăsleşte după anotimpuri, în timp ce Dumnezeieştile Scripturi, şi iarna, şi vara au frunze bogate şi sunt pline de roade. Deci să luăm aminte la citirea Dumnezeieştilor Scripturi, pentru că dacă iei

seama la Scriptură, mâhnirea pleacă departe de tine, ţi se sădeşte în suflet mulţumirea, piere de la tine răutatea, se înrădăcinează virtutea, nu eşti tulburat de lucrurile pe care le pătimesc cei chinuiţi de furtună. **Marea se învolburează, tu însă pluteşti cu linişte pentru că ai drept cârmaci citirea Dumnezeieştilor Scripturi, şi ispita împrejurărilor nu strică această cârmă.** Şi că nu spun minciuni o adeveresc înseşi lucrurile. Cu puţine zile înainte Biserica a fost asediată, a venit armata, iar din ochii soldaţilor scăpăra foc, dar măslinul nu s-a veştejit. Săbiile au fost scoase, dar nimeni nu a fost rănit. Curtea împărătească era în agonie, Biserica în siguranţă, cu toate că războiul a fost mutat aici. Pentru că aici l-a căutat pe Eutropie, care s-a refugiat în biserică, iar noi am fost de faţă fără să ne înfricoşăm de mânia lor. Oare de ce? Aveam zălog sigur cuvintele: „T**u eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui" (Matei 16, 18).**

Piatra ascuţită a strâmtorărilor arată sufletul folositor

88. Să nu cercetăm aceasta, pentru că dacă dorim să cercetăm cine vieţuieşte mai mult în chip mulţumitor, cel care se osteneşte şi se chinuieşte, sau cel care duce o viaţă luxoasă, ne vom încredinţa că cel care se osteneşte. Căci dacă de la început, trupul celui care duce o viaţă plină de dezmierdări este slab şi molâu, după aceea, simţurile trupurilor lui nu sunt

curate, nici sănătoase, ci sleite şi molatece. Şi pentru că acestea nu sunt sănătoase, nici plăcerea nu pare sănătoasă. Care cal este folositor? Cel care îşi duce viaţa în dezmierdări, sau cel care munceşte? Ce corabie este folositoare? Cea care pluteşte, sau cea care trândăveşte în port? Care apă este folositoare? Cea care curge, sau cea care stă? Care unelte de fier sunt folositoare? Cele care se găsesc în mişcare, sau cele care nu fac niciun fel de lucrare? Nu sunt cele dintâi mai strălucitoare, asemănându-se cu argintul, în timp ce celelalte se umplu de rugină şi se arată peste tot nefolositoare, pierzându-şi o parte din firea lor? Ceva asemănător se întâmplă şi cu sufletul ce rămâne trândav. **Asupra lui se întinde un fel de rugină care-i pierde şi strălucirea, şi celelalte însuşiri. Şi în ce chip ar putea cineva să curăţească această rugină? Prin piatra ascuţită a necazurilor. Ele arată sufletul folositor şi potrivit pentru toate.** Pentru că, spune-mi, cum ar putea să taie patimile, când tăişul ei s-a îngroşat şi se îndoaie precum plumbul? Cum îl va răni pe diavol? **Cui nu-i e scârbă de omul care-şi măreşte neîncetat trupul lui gras şi se târăşte precum foca?**

Fericitul Pavel ne spune: „Duhul să nu-L stingeţi!"

89. Fericitul Apostol Pavel ne spune: „Duhul să nu-L stingeţi!", adică harisma Duhului, pentru că aşa obişnuia el să numească harisma Duhului Sfânt. Viaţa întinată stinge Duhul. Pentru că aşa cum cineva

stinge lumina candelei când toarnă peste ea apă şi pământ sau face acelaşi lucru lipsind-o de untdelemn, la fel se întâmplă şi cu harisma Sfântului Duh. Pentru că dacă te risipeşti în lucruri şi griji pământeşti care pier, ai stins Duhul. Şi chiar dacă nu faci nimic de acest fel, vine din altă parte ispita, care atacă cu putere ca vântul. Iar dacă flacăra nu este puternică şi candela nu are untdelemn din destul sau dacă nu închizi poarta, vântul le distruge pe toate. Care este însă intrarea? **Ceea ce pentru candelă este poarta prin care intră vântul, aceea sunt pentru noi ochiul şi urechea. Nu lăsa ca vântul puternic al vicleniei să pătrundă prin acestea, pentru că altminteri candela se va stinge. Astupă-le, deci, pe acestea cu frica lui Dumnezeu.** Uşa este gura, închide-o, ferec-o, pentru ca să dea şi lumină, să respingă şi atacul din afară. De pildă, te-a înjurat cineva, te-a vorbit de rău? **Tu închide gura, pentru că dacă o deschizi, ai întețit vântul.** Nu vezi casele ce au două uşi față în față? Dacă vântul suflă puternic şi tu închizi prima dintre uşi, el nu are nicio putere, căci se pierde cea mai mare parte a puterii lui. **La fel şi acum, există două uşi, gura ta şi gura celui care te înjură şi te jigneşte.** Dacă închizi gura ta şi nu laşi vântul potrivnic, ai stins toată puterea cea neînfrântă a vântului. Deci să nu stingem harisma aceasta! De multe ori, însă, este posibil ca şi fără amenințarea vreunei ispite flacăra să se stingă, atunci când untdelemnul se sfârşeşte. Şi când nu faci milostenie, Duhul se stinge. Căci din mila lui Dumnezeu a venit Duhul la tine. Şi după aceea, dacă vede că nu există în tine

acest rod, Duhul nu rămâne în sufletul nemilostiv. Când însă Duhul se stinge, veți cunoaște că în cealaltă vreme sunteți ca într-o noapte fără lună. Deci să nu stingem această lumină! Orice faptă vicleană, și vorbirea de rău, și înjurătura, și orice altceva spui, stinge lumina.

Bogăția folosește doar să aprindă cuptorul în ziua aceea a Judecății viitoare

90. Bogăția este o adevărată buruiană, care nu are niciun rod, urâtă la vedere și scârboasă la folosință, umplându-i de mâhnire pe cei care o ating. Și nu doar ea însăși nu are rod, ci le împiedică și pe celelalte să lăstărească. Astfel este bogăția! Nu numai că nu aduce rod veșnic, ci și pe cei care vor s-o poarte îi ține și îi împiedică. Mâncarea cămilelor necuvântătoare sunt buruienile care înseamnă hrană bună pentru foc. **Un astfel de lucru este și bogăția, nu folosește la nimic decât numai la aprins cuptorul în ziua aceea a Judecății viitoare.** Desigur, asemenea este și cămila ce mănâncă buruienile. Pentru că cei care o cunosc spun că nu există printre dobitoace vreun animal care să nutrească o atât de mare mânie, să fie atât de încăpățânat, să păstreze atât de mult amintirea răului, precum cămila. Astfel este bogăția, ea hrănește patimile necugetate ale sufletului, în timp ce pe cele raționale le împunge și le rănește, așa cum se întâmplă cu buruienile. Această plantă este cam aspră și tăioasă și lăstărește de la sine. Să vedem însă și unde lăstărește,

ca s-o smulgem din rădăcină. Ea apare în părțile pietroase, printre stânci și în locurile uscate, unde nu este umezeală. Deci când cineva este tăios și pietros, adică nemilostiv, lăstărește din această buruiană. Dar când copiii agricultorilor vor să taie buruienile, nu o fac cu tăișul fierului. Dar cum? **Aprind focul și astfel pierd toată răutatea pământului.** Adică nu este de ajuns s-o tai de deasupra, căci rădăcina ei este adânc înfiptă în pământ, nici s-o scoți din rădăcină, pentru că o parte din răutate rămâne în pământ, ca atunci când o boală atacă trupul și rămân multe sechele, ci toată acea umezeală a buruienilor de sus, tot veninul este tras din pântecele pământului de focul ce arde, datorită fierbințelii lui. Așa cum ventuza, așezată pe trup, absoarbe orice răutate, **la fel și focul absoarbe orice vătămătură a buruienilor și lasă pământul curat**. De ce le-am spus pe acestea? Pentru că trebuie să curățim în tot locul iubirea de bogăție. Există și la noi focul ce trage această boală din suflet, mă refer la focul Duhului Sfânt. Dacă lăsăm acest foc liber, vom putea să uscăm nu numai buruienile, ci și umezeala lor. Pentru că dacă buruienile sunt înrădăcinate adânc, toate se fac în zadar.

Acest Sânge prețuiește cât lumea întreagă

91. Sfintele Taine ale Bisericii și Sfântul Jertfelnic ne stârnesc teamă. Din Paradis izvorăște fluviul care lasă să curgă râurile văzute. Din această

Sfântă Masă țâșnește izvorul ce revarsă apele duhovnicești. În apropierea acestei fântâni duhovnicești au fost sădite nu sălcii neroditoare, ci copaci care ajung până la cer, care au întotdeauna rod neveștejit și copt. Cel care are arșiță, să meargă la acest izvor și să se răcorească! Pentru că Izvorul acesta alungă fierbințeala și pe toate cele care ard le răcorește, pe cele care sunt arse nu de soare, ci de săgețile înroșite. Căci își are începutul și rădăcina de sus, din acea parte din care izvorăște. Pâraiele acestui izvor sunt multe și pe ele ni le-a lăsat Mângâietorul. Și Fiul lui Dumnezeu Se face Mijlocitor fără să țină târnăcopul și fără să pregătească drumul, ci gătind dispoziția noastră lăuntrică. **Acest Izvor este izvorul luminii, care scoate la iveală razele adevărului.** Împreună cu Izvorul acesta se află și Puterile cele de sus, care privesc la frumusețea apelor și la strălucirile cele neapropiate, deoarece acelea văd mai bine puterea lucrurilor ce se găsesc în fața lor. **Căci precum aurul când se topește, dacă l-ar pune cineva pe mână sau pe limbă, desigur dacă acest lucru ar fi cu putință, ele ar deveni îndată aurii, la fel și Sfintele Taine, când acoperă sufletul, îl preschimbă cu mult mai mult.** Pentru că râul clocotește mai puternic decât focul, dar nu arde, ci botează numai ceea ce va primi. Acest Sânge a fost pururi pe altare și pe jertfele drepților. El reprezintă valoarea lumii, cu el Hristos a izbăvit Biserica și cu el a împodobit-o în întregime. Pentru că așa cum omul care își cumpără robi dă aur în schimb, iar dacă dorește să-i împodobească, o face tot cu aur, **la fel și Hristos ne-a cumpărat**

şi ne-a înfrumuseţat prin Sângele Său. Toţi câţi se fac părtaşi acestui Sânge stau împreună cu Îngerii, cu Arhanghelii şi cu Puterile cele de sus, poartă veşmântul împărătesc al lui Hristos şi ţin armele duhovniceşti. Dar nu am spus încă lucrul cel mai de seamă: **au aceleaşi veşminte ca şi Împăratul Hristos.**

Seminţele au căzut între spini

92. Pierderea cugetului este îndoită, venită pe de o parte din bogăţie, pe de altă parte din lux, din griji. Pentru că fiecare din aceste patimi este capabilă să scufunde corabia. Însă când amândouă, bogăţia şi luxul, lucrează împreună, gândeşte-te cât de mare va fi naufragiul! Şi nu trebuie să te miri dacă viaţa în desfătări este numită spini. **„Alte seminţe au căzut între spini, dar spinii au crescut şi le-au înăbuşit" (Matei 13, 7).** Tu nu simţi aceasta, deoarece te îmbată patima. Cei sănătoşi însă ştiu că luxul vatămă sufletul mai mult decât grija şi pricinuieşte dureri mai grele trupului şi sufletului. Pentru că omul nu este vătămat atât de mult de grijă, cât de îndestulare. Un astfel de om este chinuit de nesomn, de dureri de cap, de tâmple şi de dureri sufleteşti, şi gândeşte-te că acestea sunt mai rele decât mulţimea de spini. **Şi aşa cum spinii pe care-i apucă cineva rănesc mâinile care îi ţin, la fel şi luxul distruge şi picioarele, şi mâinile, şi capul, şi ochii şi, în general, toate mădularele trupului,** fiind uscat şi neroditor precum spinul şi rănind cu mult mai mult, mai ales părţile principale

ale trupului. El aduce bătrânețe mai înainte de vreme și istovește simțurile, întunecă și pierde ascuțimea gândului, istovește trupul, face mai mare hârdăul mizeriei, adună rele din belșug, mărește povara și face greutatea insuportabilă. **De aceea căderile sunt multe și necontenite, iar naufragiile dese.** Spune-mi însă, te rog, de ce îți încarci trupul cu grăsime? **Oare te păstrăm ca să te jertfim? Oare vei fi supliment la o masă?** Bine faci că hrănești păsările ca să se îngrașe, deși nici acolo nu faci bine. Pentru că atunci când se îngrașă peste măsură, sunt nepotrivite pentru o dietă sănătoasă. Atât de mare rău este îmbuibarea, încât și asupra animalelor lucrează în chip pierzător. Pentru că hrănind peste măsură păsările, le arătăm nefolositoare și pentru ele însele, și pentru noi. Oamenii care se hrănesc cu acestea devin puhavi și bolnăvicioși și se înconjoară cu grea sarcină. **Pentru că nimic nu este atât de vătămător și primejdios pentru trup ca mâncarea.** Nimic nu contribuie într-atât la degradarea, la pieirea și la stricăciunea acestuia, cât neînfrânarea.

Mâinile celor care miluiesc sunt liman liniștit pentru cei săraci

93. Tu alergi la masa pregătită și ești nerăbdător, în timp ce săracul stă și așteaptă până seara și rabdă și dorește să-și asigure hrana zilei. Și văzând că ziua se încheie și că nu a adunat încă banii necesari pentru hrana zilnică, suferă, se mânie și se silește să facă lucruri peste puterea lui. De aceea, la lăsarea

serii, săracii ne atacă cu tărie, jură strâmb, îi înjură pe alții, se tânguie, se rușinează, își întind mâinile și sunt siliți să facă alte lucruri nenumărate, pline de rușine. Pentru că se tem ca nu cumva, după ce toți pleacă la casele lor, să ajungă să rătăcească prin cetate ca în pustiu. Și precum cei care au căzut în naufragiu în timpul zilei, când prind o barcă, sunt siliți să ajungă la țărm înainte de căderea serii, ca să nu-i prindă din întâmplare noaptea și să pătimească un naufragiu mai înfricoșător, fiind departe de liman, **la fel și săracii, deoarece se tem de foame ca de naufragiu,** sunt cuprinși de nerăbdare să adune înainte de căderea serii banii de care au nevoie pentru hrană, încât să nu se întâmple ca după ce toți pleacă la casele lor, să rămână în afara țărmului. **Căci mâinile celor care miluiesc sunt liman liniștit pentru cei săraci.**

Nădejdea noastră în Dumnezeu este ancoră sigură

94. Așadar, după ce ne-am întărit pe noi înșine cu nădejdea în Dumnezeu, **ca și cu o ancoră sigură și nebiruită,** să rămânem astfel și să suferim toate cu ușurință, privind nu la osteneala virtuții, ci gândindu-ne la răsplata pentru osteneală. Pentru că și negustorul, după ce pleacă de la țărm și ajunge în mijlocul mării, **nu se gândește doar la pirați, naufragii, fiarele mării, la furtună, la desele schimbări ale vremii și la eșecuri,** ci și la câștigul pe care îl va dobândi după aceea, când va scăpa de toate acestea. Și hrănindu-se

cu nădejdea, primeşte toate încercările, ca să câştige mai mulţi bani şi să revină mai bogat în ţară. Nici agricultorul nu se gândeşte doar la ostenelile lucrării pământului, la inundaţii şi la nerodirea pământului, la boala grânelor şi la paguba lăcustelor, **ci se gândeşte şi la cules şi le rabdă pe toate cu tărie fără să simtă ostenelile, pentru că aşteaptă recolta.** Şi deşi nădejdea recoltei este nesigură, nu leapădă însă ostenelile, ci hrănindu-se cu cele mai bune nădejdi, depune orice jertfă, pentru că aşteaptă ca ostenelile lui să fie răsplătite. La fel şi soldatul, se înarmează şi merge la război şi nu se gândeşte doar la răni şi la ucideri şi la atacurile vrăjmaşilor şi la alte nenorociri, **ci şi la victorie şi la triumf, şi aşa poartă lupta.** Deşi există nesiguranţa şi primejdia de a fi biruit, după ce alungă astfel de gânduri şi se întăreşte cu cele mai bune nădejdi, lasă orice lenevire şi după ce ia toate armele, năvăleşte spre tabăra duşmanului. Prin urmare, iubiţilor, dacă negustorul şi soldatul şi agricultorul, a căror nădejde este foarte mică, iar eşecurile şi piedicile mai multe, aşa cum aţi auzit, mari şi felurite, dacă aceştia nu deznădăjduiesc şi nu ocolesc ostenelile, ce iertare vom avea noi, cei nepăsători faţă de virtute, care nu primim de bună voie ostenelile, în timp ce avem o nădejde atât de sigură, atâtea bunuri pentru noi şi o răsplată aşa de mare pentru toate câte le vom face?

Când Dumnezeu este împreună cu oamenii, ei nu trebuie să se teamă de nimic

95. Dumnezeu a venit lângă noi când S-a arătat pe pământ, S-a însoțit cu oamenii şi a arătat mare grijă pentru noi. Căci n-a venit lângă noi Îngerul, nici Arhanghelul, ci Însuşi Domnul! După ce S-a pogorât din ceruri, Şi-a asumat toată îndreptarea noastră, vorbind cu desfrânatele, mâncând cu vameşii, intrând în casele păcătoşilor, dând îndrăzneală tâlharilor, trăgându-i lângă El pe magi, făcându-le şi îndreptându-le pe toate, şi însăşi firea omului unind-o cu Sine. Deci pe toate acestea le vesteşte proorocul de mai înainte, referindu-se în acelaşi timp şi la Naştere, şi la acel câştig negrăit şi nemăsurat al durerilor Naşterii. **Căci atunci când Dumnezeu este împreună cu oamenii, ei nu trebuie să se teamă, nici să se cutremure de ceva,** ci să aibă curaj întru toate, lucru care s-a şi întâmplat. Când s-au risipit toate cele vechi şi nemişcate, s-a desființat hotărârea împotriva neamului omenesc, **puterile păcatului au paralizat, stăpânirea diavolului s-a risipit, Raiul cel nepătruns s-a deschis pentru prima dată unui tâlhar şi ucigaş de oameni, absidele** cereşti s-au lărgit, omul s-a amestecat cu îngerii, firea noastră s-a înălțat la Tronurile cereşti, **făcând neputincioasă legătura iadului, moartea a rămas un simplu nume** lipsit de conținut, cetele mucenicilor şi femeilor au făcut să se piardă puterile iadului. Deci pe toate acestea proorocul descoperindu-le doar printr-un simplu cuvânt, a săltat şi a jucat de bucurie, **proorocindu-ni-L pe Emanoil.**

Sufletul celui care merge adesea la Biserică este minunat şi plin de strălucire

96. Aşadar, iubite, să nu arăţi nepăsare pentru viaţa ta de pe pământ, pentru că fie de te supără vreo tristeţe, fie grijile lumeşti, fie patimile iraţionale, aici, în Biserică, toate sunt puse pe fugă, se risipesc, se sting. Dimpotrivă, la adunările din piaţă, la teatre şi în alte locuri din afara Bisericii, strângem multe griji, tristeţi şi slăbiciuni sufleteşti, cu care ne întoarcem la casele noastre. Dacă mergi necontenit la Biserică, lepezi de bună seamă relele pe care le-ai primit în afara ei. Dacă însă te îndepărtezi de Biserică şi pleci, vei pierde oricum şi bunurile pe care le-ai dobândit din Dumnezeieştile Scripturi, pentru că prin adunările şi convorbirile din afara Bisericii, dispare puţin câte puţin bogăţia ta duhovnicească. Şi că acesta este adevărul, plecând de aici, ia seama la cei care au lipsit astăzi din Biserică şi vei afla câtă diferenţă este între dorinţa ta şi tristeţea acelora. **Nici mireasa ce rămâne în iatacul de nuntă nu este atât de frumoasă şi de fericită pe cât de minunat şi slăvit este sufletul ce merge adesea la Biserică şi împarte miruri duhovniceşti.** Pentru că cel care vine cu râvnă şi credinţă în Biserică, pleacă de aici după ce primeşte nenumărate comori. Numai să-şi deschidă gura, şi imediat îi umple de bună-mireasmă şi bogăţie duhovnicească pe cei care-l însoţesc. Dacă iarăşi cade în mii de rele, pe toate le rabdă cu uşurinţă, de vreme ce a primit aici în Biserică, din Dumnezeieştile Scripturi, puterea de a

răbda şi a filosofa[5]. **Şi precum este cel care stă mereu pe stâncă şi îşi râde de valuri,** la fel este şi cel care participă necontenit la adunări şi se adapă din cuvintele dumnezeieşti, ca şi cum s-ar afla pe sine deasupra pietrei judecăţii corecte a lucrurilor şi nu va fi stăpânit de nimic omenesc, pentru că s-a aşezat pe sine deasupra atacului lucrurilor din lume. Căci după ce a rodit mare folos şi îmbunătăţire sufletească, nu numai din sfat, ci şi din rugăciune, şi din binecuvântarea părintească, şi din adunarea Bisericii, şi din iubirea fraţilor, şi din altele nenumărate, pleacă astfel ducând în casa lui nemărginite bunătăţi. Deci luaţi aminte de câtă binecuvântare vă bucuraţi voi astăzi şi câtă pagubă vor suferi cei care nu au venit! Pentru că voi veţi pleca din Biserică după ce veţi fi primit plata martirilor, în timp ce aceia, pe lângă faptul că au fost lipsiţi de acest mare câştig, vor suferi şi altă pagubă, **adunând multele gunoaie ale grijilor pentru preocupările lor nefolositoare.**

Pofta a fost dată spre naşterea de copii şi zămislirea vieţii

97. Aşadar, după voi ar trebui să ne stricăm ochii, pentru că prin ochi se coboară în suflet pofta.

---

[5] Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia este viaţă şi nevoinţă duhovnicească sau viaţa după Dumnezeu, pe care o consideră ca singura viaţă filosofică.

Însă nici ochiul, niciun alt mădular nu este cauza, **ci doar voia noastră stricată.** Dacă nu suporți aceasta, de ce nu-ți tai limba, ca să te fereşti de blasfemie, mâinile, ca să scapi de răpire, picioarele, ca să nu meargă spre rău şi întregul tău trup, ca să zic aşa? Pentru că de multe ori şi auzul, ascultând muzică, arată sufletul molâu, şi nările, după ce au primit mirosul dulce, au ignorat sufletul, şi l-au stăpânit cu nebunia băuturii. **Deci pe toate să le tăiem, şi urechile, şi mâinile, şi picioarele, şi nasurile?** Căci toate acestea sunt lucrurile fărădelegii viitoare şi ale nebuniei drăceşti. Nu, ci noi trebuia să îndreptăm doar năvala nestăpânită a sufletului, dar demonul viclean, care veşnic se bucură de ucideri, i-a înşelat şi i-a convins pe oameni să distrugă organul (castrarea), ca şi cum a greşit Ziditorul. Deci cum zici tu că atunci când se îngraşă trupul, pofta se aprinde? Iată din nou păcatul sufletului, pentru că a ne îngrăşa nu ține de trup, ci de suflet. Pentru că dacă voia să înmoaie trupul, sufletul avea toată puterea pentru aceasta. Tu te asemeni cu cel care-l vede pe un altul că aprinde focul, că aşează deasupra lemne şi aprinde casa şi osândeşte focul a cărui vâltoare se întețeşte din pricina mulțimii lemnelor, lăsându-l la o parte pe cel care a aprins flacăra. **Crima aceasta nu este însă a focului, ci a celui care a aprins focul.** Pentru că focul a fost dat ca să slujească spre hrănire, luminare şi spre alte slujiri de acest fel, şi nu ca să aprindă case. **La fel şi pofta a fost dată spre naştere de copii şi zămislire a vieții, nu spre adulter şi desfrânare şi preadesfrânare.** Pentru ca să devii tată, şi nu adulter, pentru ca

să te uneşti cu femeia şi nu s-o strici în fărădelegi, ca să laşi urmaşi, şi nu ca să-i umpli de ruşine pe urmaşii celuilalt. Pentru că a săvârşi adulter nu este urmarea poftei trupeşti, ci a desfrânării, care este potrivnică firii. Pentru că pofta caută doar unirea, iar nu o astfel de împreunare.

Biserica este casa părintească, un trup şi un duh

98. De aceea vi le spun şi vă rog cu stăruinţă, căci a crea cineva schismă în Biserică nu este un rău mai mic decât a cădea în erezie. Spune, te rog, dacă cineva slujeşte împlinind poruncile unui mare împărat şi nu adoră un alt împărat, dar a primit veşmântul de porfiră al împăratului şi l-a întins la pământ şi l-a prefăcut cu sabia în multe bucăţi, oare va fi pedepsit mai puţin decât cei care s-au legat să slujească unui alt împărat? Ce-ar fi dacă odată cu aceasta, cu sfâşierea mantiei, l-ar prinde de gât pe însuşi împăratul, l-ar ucide şi i-ar sfâşia fiecare mădular al trupului? Ce osândă ar fi vrednică de faptele lui? Dacă cel care este slugă, făcând acestea împăratului pământesc, va fi pedepsit cu cea mai mare pedeapsă, spune-mi, acela care Îl taie şi Îl imparte pe Hristos, făcând schismă în Biserică, de ce chinuri nu este vrednic? Oare cu cele cu care este ameninţat? Nu cred, ci cu alt chin mult mai înfricoşător! Să spuneţi aceasta voi, femeilor care vă găsiţi aici, căci aveţi acest obicei, să povestiţi celor care lipsesc această pildă şi să îi înfricoşaţi! Dacă unii

cred că ne chinuiesc şi se răzbună pe noi cu aceasta, să ştie bine că se ostenesc fără niciun rost, pentru că dacă vrei să te răzbuni pe noi, eu, Ioan, îţi arăt chipul în care ai putea să te răzbuni fără să te păgubeşti. Mai mult, nu este posibil să te răzbuni fără să vetemi, dar cu vătămarea cea mai mică! **Loveşte-mă, scuipă-mă în public când mă întâlneşti, răneşte-mă! Te înfiori la auzul acestor lucruri? Dacă te înfiori când îţi spun să mă loveşti pe mine, Ioan, nu te înfiori când Îl rupi în bucăţi pe Domnul tău, când sfâşii mădularele Domnului fără să te înfricoşezi? Biserica este casa părintească, un trup şi un duh. Deci vrei să te războieşti cu mine? Opreşte-te doar la mine.** De ce te războieşti cu Hristos în locul meu? Mai mult, de ce loveşti în rănile Lui? Desigur că în nicio împrejurare nu este bună răzbunarea, dar a aduce injurii altuia în locul celui care te nedreptăţeşte este lucrul cel mai rău. **De noi ai fost nedreptăţit. De ce-L întristezi pe Hristos, Care nu te-a nedreptăţit? Aceasta este dovada celei mai mari nebunii!**

Pocăinţa deschide cerul şi ne conduce în Rai

99. Pocăinţa, înspăimântătoare şi înfricoşătoare pentru păcătos, este medicamentul greşealelor şi pierderea fărădelegilor. Pocăinţa este ştergerea lacrimilor, îndrăzneala către Dumnezeu. **Pocăinţa este armă împotriva diavolului, sabia ce îi taie capul, este nădejdea mântuirii, pieirea deznădejdii. Pocăinţa**

deschide cerul şi ne duce în Rai. Pocăinţa îl biruieşte pe diavol - desigur că şi de aceea vorbesc necontenit despre ea - aşa cum a ne pune nădejdea în noi înşine ne duce la cădere. Eşti păcătos? Să nu-ţi pierzi nădejdea! Nu încetez să vă ofer aceste medicamente, ştiind ce armă puternică împotriva diavolului este pocăinţa, ce lucru minunat înseamnă a nu fi stăpâniţi de deznădejde. Dacă ai păcate, să nu-ţi pierzi nădejdea, nu încetez să vă spun fără oprire aceste lucruri. **Şi dacă păcătuieşti în fiecare zi, în fiecare zi să te căieşti!** Şi ceea ce facem caselor vechi când devin ruine, adică curăţim zidurile şi le construim din nou, şi nu încetăm grija noastră continuă pentru acestea, la fel să facem şi cu noi înşine. **Dacă astăzi ai fost învechit de păcat, înnoieşte-te prin pocăinţă!** Şi oare este cu putinţă, zice, să se căiască cineva şi să se mântuiască? Desigur că este cu putinţă. Toată viaţa mea mi-am petrecut-o în păcate şi mă mântuiesc dacă mă pocăiesc? Da, cu siguranţă! De unde se vădeşte acest lucru? Din iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Adică nu cumva vrei să-mi păstrez curajul numai prin pocăinţă? Oare căinţa ta poate să curăţească atât de multe păcate? Dacă pocăinţa ar fi singură, atunci ai avea dreptate să te temi, însă pentru că pocăinţa este unită cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, trebuie să ai curaj! Pentru că nu există măsură în iubirea lui Dumnezeu, nici nu poate fi tâlcuită în cuvinte bunătatea lui Dumnezeu. Adică răutatea ta are măsură, medicamentul, însă, nu are măsură. Răutatea ta, oricâtă ar fi, este răutate omenească, în timp ce iubirea de

oameni a lui Dumnezeu este negrăită. Deci ai curaj, căci ea întrece răutatea ta. Gândeşte-te la o scânteie ce a căzut în largul mării. Oare poate să rămână acolo sau să se facă văzută? Precum este scânteia faţă de largul mării, **tot astfel este răutatea ta faţă de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, sau mai bine zis nici atât, ci cu mult mai mult. Pentru că largul mării, chiar dacă este uriaş, are hotar, în timp ce iubirea de oameni a lui Dumnezeu este nemărginită.**

Învăţătorule, izbăveşte-ne, că pierim!

100. După ce, oarecând, tiranul necredincios a jertfit demonilor şi a răspândit fum şi putoare şi a întinat toate cu picăturile necredinţei, a înaintat cu toată puterea spre Biserică şi, ţinând securea însângerată, a căutat Jertfelnicul fără de sânge (Sfânta Masă), ca să aducă jertfa fărădelegii. Dar turbarea tiranului nu a scăpat de atenţia mucenicului Roman. Mucenicul a alergat îndată şi, oprindu-l pe tiran la porţile Bisericii, a împiedicat vădita pornire a necredinţei. Şi aşa cum un cârmaci experimentat şi prevăzător, văzând marea pornindu-se cu năvală împotriva provei, nu rabdă să stea cu mâinile în sân, ci cu picioarele lui sprintene aleargă prin toată corabia, înalţă pupa folosindu-se de cârmă şi opreşte vasul ce se luptă cu valurile, asemenea şi fericitul Roman, având înălţată partea ce este în primejdie, străpunge furtuna şi, punându-şi în practică meşteşugul cu pricepere, brăzdează largul mării. În timp ce marea idolatră mugeşte blesteme,

năvăleşte cu turbare împotriva corăbiei Bisericii şi aruncă spuma sângiuirilor asupra Jertfelnicului celui fără de sânge (Sfânta Masă), singur fericitul Roman se aşează împotriva mării turbate şi, privind corabia Bisericii aflată în cea mai mare primejdie, Îl trezeşte pe Domnul, Care Se află în corabie, **Îl trezeşte în timp ce doarme, cufundat în somnul îndelungii Lui răbdări.** Fericitul Roman priveşte largul mării răscolit de vânturile potrivnice şi rosteşte cuvintele pe care le-au rostit şi ucenicii când se aflau în primejdie: **„Învăţătorule, izbăveşte-ne, că pierim!" (Luca 8, 24). Piraţii înconjoară corabia, lupii atacă turma, tâlharii sapă în iatacul Tău de nuntă, şuiere desfrânate lovesc de pretutindeni pe Mireasa Ta (Biserica), şarpele cel de demult distruge încet Raiul, piatra, care este temelia Bisericii, se zdruncină! De aceea, Doamne, aruncă din cer ancora Evangheliei şi sprijină piatra zdruncinată: „Învăţătorule, izbăveşte-ne, că pierim!" (Luca 8, 24).**

Lucruri nenumărate ne trag spre virtuţi

101. Tu nu îngădui să-ţi intre în pupila ochiului nici cel mai mic fir de praf, însă te arăţi cu desăvârşire nepăsător faţă de sufletul tău care poartă povara atâtor mari rele? Deci, spune-mi, când vom putea să curăţim această putrejune la care adăugăm în fiecare zi tot mai multă mizerie? **Spune-mi, când vom tăia spinii, când vom semăna seminţele cele bune?** Nu-ţi dai seama că a venit vremea secerişului? Noi, însă,

nici măcar n-am arat ogoarele! Deci, dacă va veni Lucrătorul şi ne va osândi pentru aceasta, ce răspuns Îi vom da? Ce Îi vom spune? Că nu ne-a dat nimeni sămânța? Însă semințele acestea ni se oferă din belşug în fiecare zi. **Oare îi vom spune că nu a tăiat nimeni spinii? Însă secera este în fiecare zi ascuțită.** Oare Îi vom spune că ne atrag grijile lumeşti? Dar de ce nu te-ai răstignit față de lucrurile din lume? Pentru că dacă este considerat slujitor viclean cel care a spus că i s-a dat un singur talant pe care nu l-a înmulțit, **spune-mi, ce va auzi cel care a pierdut şi ceea ce i-a fost încredințat?** Dacă acel rob a fost dus acolo unde este scrâşnirea dinților, **ce vom pătimi noi, care în fiecare moment suntem traşi spre virtute de nenumărate lucruri, însă le refuzăm pe toate şi şovăim de frică?** Pentru că, într-adevăr, ce lucru nu este capabil să te îndemne spre virtute? Nu vezi josnicia vieții, nesiguranța ei, truda lucrurilor omeneşti, sudoarea? Oare este posibil ca virtutea s-o dobândim prin osteneală, iar răutatea fără osteneală? Aşadar, dacă şi într-o situație, şi în alta se cere trudă, de ce nu preferi virtutea, care oferă atât de mult câştig? Mai ales că sunt anumite situații în care virtutea nu cere deloc osteneală! **Într-adevăr, spune-mi ce osteneală i se cere cuiva ca să nu osândească, să nu mintă, să nu se jure, să nu se mânie împotriva aproapelui său? Dimpotrivă, a le săvârşi cineva pe toate acestea este lucru plin de osteneală care cere multe griji. Prin urmare, ce îndreptățire şi ce iertare vom avea în momentul în care nici pe acestea nu putem să le săvârşim? Aşadar, după ce le ținem bine pe toate în mintea noastră, să evităm**

răutatea şi să preferăm virtutea, încât să dobândim şi bunurile de aici, şi bunurile viitoare.

Răbdarea se câştigă atunci când învăţăturile prind rădăcini în inimile noastre

102. „Deci zicea Iisus către iudeii care crezuseră în El: Dacă veţi rămâne în cuvântul Meu, sunteţi cu adevărat ucenici ai Mei; Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi" (Ioan 8, 31-32). Avem nevoie de multă răbdare, iubiţii mei, şi **răbdarea se câştigă atunci când învăţăturile au prins rădăcini în inimile noastre.** Pentru că aşa cum un stejar, care şi-a înfipt adânc rădăcinile lui în pământ şi se păstrează prin acestea cu tărie, nu poate fi smuls de niciun vânt, oricât de puternic ar sufla, la fel şi sufletul dăruit cu frica de Dumnezeu, nu va putea fi smuls de nimeni de lângă Dumnezeu. **Pentru că pironirea în Dumnezeu este mai puternică decât înrădăcinarea.** Spre aceasta ne îndeamnă şi proorocul David, când spune: „Străpunge cu frica Ta trupul meu, că de judecăţile Tale m-am temut" (Psalmul 118, 120). Aşa trebuie să te fixezi şi să te legi şi tu, ca să fii prins ca şi cuiul ce pătrunde adânc. Pentru că aşa cum cei care sunt cu totul devotaţi, cu greu vor fi robiţi, la fel şi potrivnicii lor, cu uşurinţă vor fi robiţi şi îndepărtaţi degrabă. Tocmai aceasta au pătimit şi iudeii atunci. Pentru că după ce auziseră de Hristos şi crezuseră în El, ei s-au îndepărtat din nou.

Fragment din omilia ţinută în cinstea Mucenicului Varlaam

103. Pentru că dacă febra are puterea să îndoaie mădularele bolnavul, şi fără voia lui, şi să i le distrugă, câtă bărbăţie nu a avut atunci mucenicul Varlaam, ţinând în mâna sa **cărbunii aprinşi şi nelăsându-se biruit**? Dar nu a făcut-o, ca să afli foarte limpede că harul lui Dumnezeu a fost cel care s-a aflat împreună cu atletul şi l-a întărit, împlinind neputinţa firii. Nici mâna nu a suferit cele pe care trebuia să le sufere în mod normal, ci ca şi cum s-ar fi făcut de diamant, aşa a rămas de neschimbată. Cine, văzând-o atunci, ar fi putut să nu o admire? Cine ar fi putut să nu se înfioare? Îngerii s-au plecat de sus, au privit Arhanghelii, spectacolul era înfricoşător, covârşind cu adevărat firea omenească. Adică cine nu ar fi dorit să-l vadă pe om nechinuindu-se şi nepătimind cele ale oamenilor, făcându-se el însuşi jertfelnic şi jertfă şi preot? **De aceea şi fumul s-a înălţat îndoit, unul de la tămâia ce ardea, altul de la trupul ce se topea, iar fumul acesta era mai plăcut, mireasma lui mai puternică decât a celuilalt.** Şi s-a întâmplat acelaşi lucru ca şi cu rugul. Adică aşa cum rugul acela ardea şi nu se mistuia, la fel şi aici, mâna ardea, dar sufletul nu se mistuia. Trupul s-a topit, dar credinţa nu s-a împuţinat. Trupul s-a arătat istovit, dar nu l-a sleit lenevirea. **Şi cărbunii aprinşi, după ce au străpuns mijlocul palmei, au căzut jos, însă bărbăţia sufletului ucenicului nu a căzut.** Mâna a ars şi a căzut, pentru că era

trup, şi nu diamant, sufletul însă a cerut din nou altă mână, încât şi prin aceea să-şi arate răbdarea lui. Şi precum soldatul viteaz ce a năvălit asupra vrăjmaşilor şi sfârtecând şirul potrivnicilor, şi-a frânt sabia din pricina deselor lovituri venite una după alta, după care se întoarce şi cere iarăşi altă sabie, pentru că nu s-a săturat încă să-i ucidă pe vrăjmaşi, **la fel şi sufletul fericitului Varlaam, după ce şi-a pierdut mâna, sfâşiată de cetele de demoni, a cerut din nou altă mână, ca şi prin aceea să-şi arate râvna.**

Cu cât mai uşoare sunt poruncile, cu atât mai mare este pedeapsa

104. „Adevărat zic vouă, întrucât aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut" (Matei 25, 40). Hristos nu spune aceste cuvinte doar pentru ucenicii Săi, nici doar pentru cei care au preferat viaţa monahală, ci pentru fiecare om credincios. Pentru că acesta, chiar dacă este rob şi unul dintre cerşetorii din piaţă, dar crede în Dumnezeu, este îndreptăţit să se bucure de toată bunăvoinţa noastră. Şi dacă îl trecem cu vederea pe acest om care este gol sau flămând, vom auzi aceste cuvinte. Şi pe bună dreptate, căci ce greutate sau ce povară a cerut de la noi? Ce a cerut din cele care nu sunt foarte uşoare şi lesnicioase? **Pentru că Hristos nu a zis: „Bolnav am fost şi nu M-aţi înviat", ci: „Nu M-aţi cercetat". Nu a zis: „În temniţă am fost şi nu M-aţi scos afară", ci: „Nu aţi venit să Mă vedeţi" (Matei 25, 43). Prin**

urmare, cu cât mai uşoare sunt poruncile, cu atât mai mare este pedeapsa pentru cei care le încalcă. Pentru că spune: ce lucru este mai uşor decât să mergi şi să intri în închisoare? Când îi vezi pe unii legaţi, pe alţii plini de mizerie, pe alţii cu părul mare şi îmbrăcaţi cu zdrenţe, pe alţii murind de foame şi alergând la picioarele tale precum câinii, pe alţii cu coastele rănite, pe alţii legaţi, purtaţi chiar atunci prin piaţă, pe alţii care cerşesc toată ziua fără să adune hrana de care au nevoie şi cerând de la stăpâni să le împlinească noaptea acea trebuinţă aspră şi rea, **chiar dacă eşti de piatră, vei deveni neapărat mai iubitor de oameni, chiar dacă îţi duci viaţa în plăceri şi desfrânare, în tot cazul vei deveni mai filosof, cercetând lucrurile omeneşti prin suferinţele străinilor.** Pentru că de bună seamă îţi vei face o părere despre acea zi înfricoşătoare şi despre felurile chinurilor. Cugetând şi gândind la acestea, vei alunga neapărat şi mânia, şi plăcerea, şi iubirea pentru lucrurile lumeşti **şi îţi vei arăta sufletul mai paşnic decât orice ţărm lipsit de griji** şi vei filosofa despre acel tribunal al morţii, cugetând că dacă la oameni se arată o grijă atât de mare şi există atâta ordine şi frică şi ameninţări, mult mai mult se va întâmpla aceasta la Dumnezeu, „căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu" (Romani 13, 1). Aşadar, dacă Dumnezeu a dat cârmuitorilor atâta putere, ca să împlinească toate acestea, cu mult mai mult le va împlini Însuşi Dumnezeu.

Milosteniile care au ajuns înaintea lui Dumnezeu

105. Moartea ne răpeşte din desfătare şi ne conduce la răspunsurile pentru care trebuie să dăm seama şi la chinurile veşnice. Deci, ca să nu se întâmple aceasta, să lucrăm în chip deplin milostenia. Pentru că aceasta este împărăteasa virtuţilor, care stă cu tărie acolo, scăpându-ne de iad şi de pedeapsă, şi nimeni nu se va împotrivi celui care intră în ceruri împreună cu milostenia. **Într-adevăr, aripile ei sunt uşoare şi nespus de mari, îndrăzneala lor depăşeşte însuşi Tronul Împărătesc, ţinând înlăuntrul lor pe cei prinşi de bunăvoia lor. Pentru că spune Scriptura: „Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu" (Fapte 10, 4).** Aşadar, de ce să nu ne înălţăm şi noi pe culmile acelea, după ce ne-am izbăvit de această lăcomie plictisitoare şi de acea desfătare şi mărinimie nefolositoare? Să le facem folositoare pe cele de prisos, luând acea multă bogăţie şi dând-o în mâna Judecătorului, Care va putea s-o păzească în siguranţă şi Care va deveni foarte îngăduitor şi milostiv în ziua aceea a Judecăţii. **Şi dacă am făcut mii de păcate, ne va da iertare şi răspuns bun,** pe care fie să-l primim cu toţi, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

Să ne curăţim păcatele cu rugăciuni şi milostenie

106. Îi laud şi îi încuviinţez foarte mult pe cei ce se socotesc pe ei înşişi necuraţi după împreunarea cu femeile desfrânate, însă faptul că nu urmează chipul potrivit de a se curăţi îl judec şi îl osândesc. Pentru că dacă necurăţia trupească o îndepărtezi cu uşurinţă prin spălarea cu apă, acum însă, când ţi-ai întinat sufletul şi l-ai făcut necurat, caută un astfel de curăţitor care ar putea să îndepărteze întinăciunea lui. Şi care este baia acestui păcat al desfrânării? **Izvoare de lacrimi fierbinţi, suspine care urcă din străfundurile inimii, evlavie necontenită, rugăciuni îndelungate, milostenii, şi mai ales milostenii mărinimoase,** osândirea acestor fapte şi nesăvârşirea acelor lucruri. În acest mod se izbăveşte firea de păcat, astfel se curăţeşte întinarea sufletului. Prin urmare, dacă nu facem asemenea lucruri, chiar dacă am trece prin toate apele râurilor, n-am putea să îndepărtăm nici cea mai mică parte a acestui păcat. Deci lucrul cel mai bun este să nu cunoască nimeni acest păcat murdar. Dacă a căzut însă vreodată, să ia aceste medicamente, după ce mai întâi făgăduieşte că nu va mai cădea în aceleaşi păcate. Pentru că dacă, păcătuind, le osândim pe acestea care deja s-au întâmplat, iar apoi le încercăm din nou, nu ne vor fi de folos în niciun chip medicamentele curăţitoare. **Pentru că cel care se spală şi se murdăreşte din nou în aceeaşi mocirlă se aseamănă celui** care dărâmă din nou ceea ce a construit, celui care zideşte din

nou ca să dărâme, şi nu câştigă nimic mai mult decât numai aceea că face lucrurile de prisos şi se chinuieşte. Aşadar şi noi, ca să nu cheltuim zadarnic şi fără sens viaţa noastră, să ne curăţim păcatele de mai înainte şi să petrecem cealaltă vreme a vieţii noastre cu înţelepciune şi simplitate şi în tot felul de fapte bune, având-L astfel şi pe Dumnezeu binevoitor faţă de noi, ca să dobândim Împărăţia cerurilor, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

Dacă nu existau săraci, am fi pierdut mijlocul cel mai important al mântuirii noastre prin milostenie

107. Într-adevăr, milostenia este un mare bun şi darul lui Dumnezeu, care ne asemuieşte pe cât este cu putinţă cu El, atunci când o punem în practică. Aceasta arată în final că eşti om. Deci cineva, vorbind despre trăsăturile omului, a adăugat: „Este mare lucru omul, dar mult mai important este omul milostiv". Milostenia este o faptă mai însemnată decât a învia morţii. Pentru că este un lucru mai important să dai de mâncare lui Hristos Celui flămând decât să învii morţii în numele Lui. În prima situaţie, tu faci o binefacere lui Hristos, în a doua situaţie, Hristos îţi face ţie. În cazul acesta, atunci când săvârşeşti minuni, tu Îi eşti dator lui Dumnezeu, în timp ce în cazul milosteniei, Dumnezeu îţi este dator. Milostenia adevărată este aceea pe care o faci cu râvnă, cu mărinimie, când nu

crezi că dai, ci că primeşti, când o faci ca să ţi se facă binefaceri, ca să câştigi, ca să nu pierzi. **Într-adevăr, dacă nu existau săraci, am fi pierdut mijlocul cel mai important al mântuirii noastre, pentru că n-am fi avut cui să dăm bani.** Astfel săracul, care se socoteşte pe sine mai netrebnic decât toţi, este mai folositor decât toţi. Dacă cineva crede că nu are nevoie de ceilalţi, nu-i rămâne decât să moară. Nu vezi că toţi au nevoie de ceilalţi? Soldatul de meşteşugar, meşteşugarul de negustor, negustorul de agricultor, robul de cel liber, stăpânul casei de slujitor, săracul de bogat, bogatul de sărac, cel care nu poate să lucreze de cel milostiv, milostivul de cel căruia îi face milostenie. Pentru că cel ce miluieşte împlineşte o mare trebuinţă, cea mai mare dintre toate. Tu ai primit poruncă să faci milostenie cu cel flămând şi nu-i dai nici măcar preţul cuvenit pentru grâul tău! **Hristos S-a lipsit de slava Lui, şi tu nu te înduri nici de o bucată de pâine. Câinele tău este îmbuibat, în timp ce Hristos Se topeşte de foame.** Slujitorul tău crapă din pricina mâncării, în timp ce Domnul lui şi al tău nu are nici hrana necesară. Este aceasta purtare iubitoare?

Nimic nu hrăneşte iubirea ca milostenia

108. Astfel este milostenia! Lângă fântâna aceasta nu lăstăresc brazi şi plopi, nici chiparoşi, ci alte plante mai mari, mult mai frumoase decât primele, precum iubirea de Dumnezeu, lauda oamenilor, slava care se cuvine lui Dumnezeu, bunăvoinţa din

partea tuturor, pierderea păcatelor, îndrăzneală mare, dispreţuirea banilor, **milostenia cu care se hrăneşte planta iubirii. Pentru că nimic nu hrăneşte iubirea precum o face milostenia.** Milostenia face ca ramurile să se înalţe, acest izvor al milosteniei este mai înalt decât cel al Raiului. Când cade în apa milosteniei, moartea dispare ca o scânteie în râu. La fel şi acolo unde picură, milostenia oferă mari daruri. **Acest izvor al milosteniei usucă râul de foc ca pe o scânteie, izvorul acesta înăbuşă ca nimeni altul viermele care nu moare (Marcu 9, 44). Cel care o are pe aceasta nu scrâşneşte din dinţi.** Dacă un strop din apele izvorului milosteniei pică pe legături, el le desface, şi dacă pică în cuptor, pe toate le stinge. Deci umple partea izvorului cu ramuri agăţătoare, sădeşte toţi copacii roditori în mâinile săracilor. orice fel de pom roditor vrei. **Fiecare parte din acest pământ este rodnică, deşi suprafaţa mâinii este mică,** şi cu toate acestea copacul sădit în acest loc ajunge până la cer şi stă neclintit.

Bogaţilor, nu vă mai săturaţi să mâncaţi şi să-i răniţi pe săraci!

109. Iarăşi te ridici împotriva bogaţilor? îmi vor spune. Da, căci voi iarăşi vă ridicaţi împotriva săracilor! Iarăşi te arăţi potrivnic celor care răpesc? Din nou sunt împotriva celor care-i fură pe săraci. **Voi, bogaţii, nu vă săturaţi să mâncaţi şi să-i răniţi pe săraci, la fel nici eu nu mă satur să vă mustru!** Vei fi mereu alipit de aceştia? Necontenit vei fi legat de

sărac? Depărtează-te de turma mea, pleacă departe de cireada mea, nu mi-o mai pierde. Dar dacă îmi strici turma, mă judeci că te osândesc? Dacă eram păstorul oilor, nu m-ai fi osândit că nu alung lupul ce atacă turma? **Sunt păstorul oilor cuvântătoare. Nu te alung cu pietre, ci cu cuvinte, sau mai bine zis nu te alung, ci te poftesc: fă-te oiță și vino în turma mea!** De ce distrugi turma, tu care ești dator s-o înmulțești? Nu te alung pe tine, ci alung lupul. Dacă nu ești lup, nu te alung! Dacă ai devenit însă lup, să te osândești pe tine însuți! Nu sunt împotriva bogaților, ci pentru cei bogați. Pentru că aceste lucruri pe care le spun le grăiesc spre binele tău, chiar dacă tu nu simți așa. Cum le grăiești spre binele meu? Pentru că te izbăvesc de păcat, te eliberez de răpire, mă fac prieten cu toți, iubit de toți. Mereu te întreb: ai răpit? Ai arătat că ești lacom? Vino și te voi schimba, voi preface dușmănia în prietenie, primejdia în siguranță, pe acestea ți le dau aici, dar și acolo îți voi da Împărăția cerurilor, ca să nu te găsești în chinurile nesfârșite, ci să te desfătezi de bunătățile **„pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, (...) pe care Dumnezeu le-a gătit celor ce-L iubesc pe El" (I Corinteni 2, 9).** Acestea sunt lucrările omului care te prigonește sau ale celui care te sfătuiește? Ale omului care te urăște sau ale celui care te iubește? Desigur că tu mă urăști, dar eu te iubesc, căci am poruncă de la Domnul meu: **„Iubiți pe vrăjmașii voștri" (Matei 4, 44). Nu încetez să te tămăduiesc. Pe când era răstignit, Domnul nostru grăia: „Părintele Meu, iartă-le**

lor, că nu ştiu ce fac" (Luca 23, 34). Nu cumva te alung? Patima ta o alung. Oare pe tine te prigonesc? Răutatea ta o prigonesc! Şi nu mă socoteşti binefăcătorul tău? Nu mă consideri epitropul tău? Nu mă socoteşti ocrotitorul tuturor? Cine altul ţi-ar grăi despre acestea? Conducătorul? Nu ţi-ar spune nimic din toate acestea, decât numai despre ucideri şi osândiri. **Nu cumva ţi-ar spune femeia ta? Aceasta îţi vorbeşte despre podoabe şi obiecte din aur. Oare copilul tău? Acesta îţi vorbeşte despre moştenire, testament, împărţirea averii.**

Să fugim de ospeţele pline de viclenie

110. Ce-ar putea să spună cineva despre durerile picioarelor, despre osânza care înconjoară trupul din toate părţile, despre celelalte boli ce se nasc din această scârbă deplină? **Pentru că nimic nu este atât de ruşinos decât femeia care mănâncă mult.** De aceea, la femeile cele mai sărace vom vedea mai multă frumuseţe a chipului, pentru că cele prisositoare se mistuie şi nu se adaugă la trupul ei, precum noroiul prisositor, fără rost şi zadarnic. Pentru că lucrarea zilnică, ostenelile, chinurile, mâncarea măsurată şi hrana simplă dăruiesc acestora multă frumuseţe şi bună-dispoziţie. Pe cei care se dedau plăcerilor să nu-i priveşti doar în ceasul desfătării, ci să-i vezi când au încheiat. Atunci ia aminte la ei şi vei vedea că trupurile acestora se aseamănă mai mult cu trupurile fiarelor şi ale animalelor necuvântătoare decât cu trupurile

oamenilor. Pentru că vei vedea că au capul greu, că se întind ca şi cum ar fi legaţi, că au nevoie de pat, de saltea şi de multă linişte, că sunt tulburaţi ca şi cum se găsesc în furtună mare şi au nevoie de alţii ca să-i salveze, că doresc starea aceea în care se găseau înainte să se umfle, acum, când sunt gata să crape. **Căci precum femeile însărcinate în luna a noua, la fel sunt şi ei, cu burţile grele, şi când merg, şi când privesc, şi când vorbesc, şi când fac toate.** Dacă dorm puţin, au vise necuviincioase şi pline de nenumărate închipuiri. Ce ar putea să spună cineva despre nebunia lor, adică de pofta trupească? Pentru că şi aceasta are rănile ei, şi precum armăsarii ce turbează de pofta trupească, la fel şi aceştia sunt stăpâniţi de turbarea beţiei şi atacă pe oricine şi saltă cu mai multă dobitocie şi nebunie decât caii. Şi săvârşesc multe alte fapte de ruşine, pe care nu ne este îngăduit nici să le grăim. Prin urmare nu ştiu nimic, nici cele ce suferă, nici cele pe care le săvârşesc. Dar cel care nu se lasă pradă îmbuibării pântecelui nu este aşa. **El se poartă ca cel ce şade la ţărm şi priveşte naufragiile altora, care se bucură de curată şi necontenită desfătare, ducând viaţa care se potriveşte omului liber. Deci înţelegând acestea, să fugim de petrecerile şi dezmierdările viclene** şi să preferăm hrana simplă şi măsurată, încât având bună dispoziţie sufletească şi trupească, să cultivăm orice virtute.

Biserica este locul învăţăturii şi al rugăciunii

111. La teatru, când mimul îi face pe ceilalţi să râdă şi când o imită pe femeia care desfrânează, atât de mulţi spectatori îl urmăresc în multă linişte şi dau multă atenţie celor văzute, fără ca cineva să poruncească cuiva să tacă. Şi nu auzi nici zgomot, nici strigăt, nici cea mai mică şoaptă, în timp ce, atunci când Dumnezeu vorbeşte din ceruri despre lucruri atât de înfricoşătoare, noi stăm cu mai multă neruşinare şi decât câinii, şi nu-L cinstim pe Dumnezeu nici cât cinstim desfrânatele la teatru. **V-aţi înfiorat auzind acestea? Când le săvârşiţi, să vă înfioraţi mult mai mult!** Acestea le-a spus şi fericitul Apostol Pavel acelora care îi treceau cu vederea pe săraci şi mâncau de unii singuri: „Oare nu aveaţi case ca să mâncaţi şi să beţi, sau dispreţuiţi Biserica lui Dumnezeu şi-i ruşinaţi pe cei care n-au mâncăruri?" **Aceasta să-mi îngăduiţi să spun şi eu despre cei care fac zgomot şi vorbesc în biserică: oare nu aveţi case ca să flecăriţi?** Sau dispreţuiţi Biserica lui Dumnezeu şi îi pierdeţi şi pe cei care vor să se înţelepţească şi să se liniştească? Este lucru plăcut şi iubit de voi să vorbiţi cu cunoscuţii voştri? Nu sunt împotrivă, dar să faceţi aceasta în casele voastre, în piaţă, la băi, **pentru că Biserica nu este loc de vorbire,** ci loc de învăţătură. Acum însă Biserica nu se deosebeşte cu nimic de piaţă. Dacă n-ar fi prea îndrăzneţ să o spun, probabil că nu se deosebeşte cu nimic nici de teatru. Astfel, femeile care se adună în

Biserică se înfrumusețează cu mai multă neruşinare decât femeile care desfrânează acolo. Cu siguranță că pentru aceasta sunt atraşi aici şi mulți dintre desfrânați. Şi dacă cineva vrea să încerce să piardă o femeie, cred că niciun loc nu i se pare mai potrivit decât Biserica. Şi dacă cineva are nevoie să plătească sau să cumpere ceva, consideră Biserica un loc mai bun decât piața. Pentru că aici se vorbeşte despre acestea mai mult decât în ateliere. Şi dacă vrei să auzi ceva dintre lucrurile politice sau din ceea ce se întâmplă în case sau în tabere, nu te duce la tribunale, nici la medic, pentru că aici, în Biserică, sunt cei care le cunosc pe toate şi ştiu cum se întâmplă acestea mai bine decât toți, mult mai mult decât lucrurile Bisericii. Poate v-am făcut să simțiți multă ruşine, eu însă nu cred. Deoarece stăruiți în acestea, de unde să înțeleg că v-ați ruşinat de cele spuse? Prin urmare, la nevoie ne vom întoarce din nou la aceste lucruri.

Pe această piatră voi zidi biserica Mea

112. Ce este cu graiurile acestea care au o putere atât de mare: **„Pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porțile iadului nu o vor birui" (Matei 16, 18)?** Acestea sunt zidul, acestea sunt împrejmuirea, siguranța, limanul şi refugiul. Tu însă ia aminte, te rog, la trăinicia zidului. Pentru că n-a zis că nu o vor birui doar amenințările oamenilor, ci nici chiar cursele diavolului. Pentru că spune: „Porțile iadului nu o

vor birui!". Nu a zis că nu o vor ataca, ci că nu o vor birui. Cu siguranță o vor ataca, dar nu va cădea. Prin urmare, ce înseamnă de fapt cuvintele: „Porțile iadului"? Pentru că este posibil să nu înțelegeți cuvântul, să învățăm ce înseamnă poarta cetății și atunci vom cunoaște și ce înseamnă poarta iadului. Poarta cetății este intrarea ce duce în cetate și, prin urmare, poarta iadului este primejdia ce duce în iad. Deci cuvintele pe care le spune înseamnă aceasta: deși ne lovesc și ne atacă astfel de primejdii, ca să ne ducă în iad, **Biserica rămâne nezdruncinată.** Desigur că Domnul ar fi putut să nu îngăduie ca Biserica să fie încercată de strâmtorări. Deci din ce pricină le-a îngăduit? Pentru că a împiedica ispitele este mult mai rău decât a le lăsa să vină și a nu îngădui ca Biserica să pătimească vreun rău din pricina atacului lor. De aceea a lăsat să vină împotriva Bisericii toate ispitele, pentru ca Biserica să se arate mai statornică, de vreme ce „Suferința aduce răbdare, și răbdarea încercare, și încercarea nădejde" (Romani 5, 3-4). Și pentru ca să arate mai multă importanță puterii Lui, răpește Biserica din porțile morții. **De aceea a lăsat să vină furtuna și nu a îngăduit să se cufunde corabia.** La fel și pe căpitanul unei corăbii, nu-l admirăm când salvează corabia ce plutește cu vânt prielnic, nici când vântul suflă la prova, **ci atunci când marea fiind tulburată, valurile sălbatice și izbucnește furtuna, el scoate corabia din furtună împotrivindu-se cu meșteșugul lui năvalei vânturilor.**

Dacă te lipseşti de rugăciune, eşti precum peştele scos din apă

113. Dacă cineva spune că rugăciunile sunt nervii sufletului, socotesc că spune adevărul. Pentru că aşa cum trupul se păstrează prin nervi şi aleargă şi stă şi trăieşte şi se păstrează în chip armonios, iar dacă cineva îi taie nervii aceştia, distruge întreaga armonie a trupului, la fel şi sufletele dobândesc constituţie armonică prin sfintele rugăciuni, şi aleargă cu uşurinţă pe calea evlaviei. **Dacă te lipseşti pe tine însuţi de rugăciune, vei face ca şi cum ai scoate peştele din apă, pentru că ceea ce este apa pentru peşte, la fel este rugăciunea pentru tine.** Prin rugăciune poţi, precum acela prin apă, să zbori şi să depăşeşti cerurile, şi să vii aproape de Dumnezeu. Prin urmare, toate acestea pe care vi le-am spus sunt capabile să arate puterea sfintei rugăciuni. Probabil însă că ea reiese mai bine din cuvintele lui Hristos. „Hristos le-a spus ucenicilor Săi şi o pildă, ca să-i înveţe cum trebuie să se roage întotdeauna şi să nu-şi piardă nădejdea: Într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se temea şi de oameni nu se ruşina. Şi era, în cetatea aceea, o văduvă care venea le el , zicând: Fă-mi dreptate faţă de potrivnicul meu. Şi un timp n-a voit, dar după aceea a zis întru sine: Deşi de Dumnezeu nu mă tem şi de om nu mă ruşinez, totuşi, fiindcă văduva aceasta îmi face supărare, îi voi face dreptate, ca să nu vină mereu să mă supere. Şi a zis Domnul: Auziţi ce spune judecătorul cel nedrept? Dar Dumnezeu, oare, nu va face dreptate

aleşilor Săi, care strigă către El ziua şi noaptea şi pentru care El rabdă îndelung?"
Deci, va asigur că Dumnezeu va face repede îndreptăţire robilor Săi, şi îi va pedepsi pe cei care-i nedreptăţesc.

Când veţi face toate, să ziceţi: suntem slugi netrebnice

114. Dreptul este dator să se teamă de mândrie mai mult decât păcătosul. Acest lucru l-am spus şi ieri, dar îl spun şi astăzi pentru cei care au lipsit. Pentru că păcătosul are în mod silit conştiinţa păcatului, în timp ce dreptul se laudă cu izbânzile lui. Ca şi în cazul corăbiilor, cei care au corabia goală nu se tem de atacul piraţilor, pentru că aceia nu vin să jefuiască corabia care nu are nimic de preţ, câtă vreme cei ce au corabia plină cu încărcătură se tem de piraţi. **Pentru că piratul se duce acolo unde este aur, argint şi pietre preţioase. La fel şi diavolul, nu-l ameninţă cu uşurinţă pe păcătos, ci pe drept, în care se află multă bogăţie.** Pentru că de multe ori trufia vine din duşmănia diavolului, de aceea este neapărată nevoie să fim cu luare-aminte. Cu cât eşti mai mare, cu atât să te smereşti mai mult pe tine. **Când te înalţi pe culmi, ai nevoie să te asiguri că nu cazi. De aceea şi Domnul nostru ne zice: „când veţi face toate cele poruncite vouă, să ziceţi: suntem slugi netrebnice" (Luca 17, 10).** De ce te trufeşti, de vreme ce eşti om înrudit cu pământul, de aceeaşi fiinţă cu pulberea, şi după fire,

şi după cuget, şi după dorinţa lucrurilor? Astăzi eşti bogat, mâine sărac, astăzi eşti sănătos, mâine bolnav, astăzi vesel, mâine întristat, astăzi întru slavă, mâine întru necinste, astăzi tânăr, mâine bătrân. Nu cumva rămâne ceva statornic din cele omeneşti? **Nu urmezi calea apelor, a râurilor?** Adică de-abia apare, că te şi părăseşte mai repede decât umbra. Aşadar, de ce te trufeşti, omule, tu care eşti fum, deşertăciune? Pentru că omul este asemenea deşertăciunii. **Zilele omului sunt ca floarea câmpului, iarba se usucă şi floarea ei cade.**

Cine eşti tu, omule, ca să te împotriveşti lui Dumnezeu?

115. De ce nu te încredinţezi cuvintelor Sfântului Apostol Pavel, care zice: **„Dar, omule, tu cine eşti care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Oare făptura va zice Celui ce a făcut-o: de ce m-ai făcut aşa?" (Romani 9, 20).** Vezi câtă ascultare cere? Câtă tăcere? De aceea ne şi aminteşte de firea noastră şi se mânie pe tină şi pe cărămidar, deşi are aceeaşi fire cu a cărămidarului şi a tinei. Dacă acolo unde este însăşi firea (cărămidarul şi tina), ascultarea (tinei) este atât de mare, iar diferenţa şi în fire, şi în cunoaştere, şi în toate celelalte este nemărginită, ce iertare va primi omul cel atât de josnic şi de neruşinat, care iscodeşte cu de-amănuntul toate câte se cuvin lui Dumnezeu, Creatorului său? Omule, gândeşte-te cine eşti, pentru că aceasta arată cuvintele: „Tu cine eşti, omule?" **Nu**

eşti tină? Nu eşti pulbere şi cenuşă? Nu eşti praf? Nu eşti fum? Nu eşti iarbă? Nu eşti floarea ierbii? Pentru că toate aceste imagini ni le arată necontenit proorocii, străduindu-se să înfăţişeze felul neînsemnat al firii omeneşti. Iar Dumnezeu, pe Care Tu Îl iscodeşti amănunţit, este **Nestricăcios, Neschimbător, Veşnic, Atotputernic, fără de început, fără de sfârşit, Necuprins, Fiinţă Care depăşeşte mintea, înfrânge cugetul, Negrăit, de neînţeles** nu numai pentru mine şi pentru tine, ci şi pentru prooroci şi apostoli, încă şi pentru puterile cereşti neprihănite, nevăzute, fără de trup, care locuiesc veşnic în ceruri. Deci, când îi vezi pe heruvimi zburând în jurul acelui tron înalt şi nevăzut, ascunzându-şi feţele cu aripile lor deschise, acoperindu-şi picioarele şi trupul şi chipurile lor, şi scoţând acel glas plin de uimire (Sfânt! Sfânt! Sfânt!), să nu crezi că au aripi şi picioare, pentru că puterile acestea sunt nevăzute, ci prin aceste imagini să-L înţelegi pe Cel neajuns, pe Cel necuprins, pe Cel Ce şade pe tron. Pentru că, într-adevăr, şi pentru puterile acestea, El este necuprins şi neajuns, cu toate că este accesibil. Desigur că nici nu era ceea ce li se părea acestora. Pentru că Dumnezeu nu şade, nici tronul Lui nu este înconjurat, nici nu este cuprins de vreun loc şi dacă serafimii nu au putut să-L vadă pe Dumnezeu în timp ce El şedea pe tron, iar ei Îl înconjurau (toate lucrurile acestea arată pogorământ, şi nu stăpânire), ci-şi acopereau cu aripile deschise feţele lor, deoarece nu sufereau strălucirea ce se revărsa de acolo, ci doar cântau şi preamăreau, înălţându-şi cu multă

frică glasul acela tainic al sfinţeniei, nu vei merge să faci o groapă adâncă şi să te ascunzi, tu care vrei cu atât de mare neruşinare să-L cercetezi pe Cel negrăit şi necuprins de puterile cereşti, iscodind pronia lui Dumnezeu?

Diavolul viclean pizmuieşte faptele noastre bune

116. Mă rog iubirii voastre să ia seama la cuvintele mele, pentru că astfel câştigul vostru va fi îndoit. Şi pe cei care lipsesc de la adunare să-i faceţi mai zeloşi, ducându-le cele spuse, şi sufletul vostru să-l faceţi mai filosof. Pentru că aşa cum firea pământului, când nu este îngrijită, scoate plante sălbatice, în timp ce atunci când se bucură necontenit de îngrijirea mâinilor agricultorului, produce rod folositor, la fel şi sufletul omului nepăsător naşte spinii păcatelor, în timp ce sufletul care se bucură de îngrijire produce rodul bogat al virtuţii. De aceea şi înţeleptul ne sfătuieşte, zicând: **„Omul lipsit de minte se aseamănă cu ogorul, şi cel sărac cu duhul cu viţa de vie. Dacă-l laşi necultivat, va deveni neroditor şi se va umple de buruieni" (Pilde 24, 30).** Deci ca să nu se întâmple acest lucru acum, folosim neîncetat secera cuvântului. Şi dacă lăstăreşte ceva rău, îl tăiem întotdeauna, însă dacă iese ceva roditor şi copt, îl hrănim şi îl adăpăm şi îi oferim neîncetat îngrijirea noastră şi îl aducem la o mai mare rodire. Pentru că avem nevoie de îndoită îngrijire, sau mai bine zis întreită. O dată, ca să scăpăm

de răutate, apoi ca să dobândim virtutea şi în final, ca să păstrăm ceea ce am dobândit, fiind nevoie şi aici de foarte multă osteneală. **Pentru că şi demonul necurat pizmuieşte faptele noastre bune şi se porneşte să atace mai mult pe cei care au dobândit virtutea.** Şi aşa cum piraţii şi cei care scufundă vasele trec cu vederea corăbiile ce transportă nisip, în timp ce pe cele care au înlăuntrul lor încărcătură scumpă şi bogăţie le atacă şi le găuresc în partea de jos, le izbesc în partea de sus şi le lovesc în partea de mijloc, la fel îi vânează, îi pizmuieşte şi îi războieşte **şi duhul cel rău pe cei care au dobândit într-o mare măsură virtutea.**

Aşa cum îl căutăm pe cel pierdut, la fel să-L căutăm şi pe Dumnezeu

117. Aşa cum îl căutăm pe cel pierdut, la fel să-L căutăm şi pe Dumnezeu! Nu stăm necontenit cu mintea acolo? Nu-i întrebăm pe toţi? Nu mergem şi în alte părţi? Nu făgăduim bani? De exemplu, să presupunem că am pierdut un copil. Ce nu facem? **Ce pământ, ce mare nu străbatem?** Şi pentru noi nu mai contează nimic, nici banii, nici casele, nici toate celelalte lucruri ale noastre, ci numai găsirea copilului nostru! Şi dacă îl găsim, îl ţinem, îl strângem în braţele noastre şi nu-l părăsim. Şi când căutăm ceva, facem totul ca să aflăm ceea ce căutăm. Nu cu atât mai mult trebuie să facem aceasta când este vorba despre Dumnezeu? Sau mai bine zis, nu doar atât, ci cu mult mai mult. Dar pentru că suntem neputincioşi, să-L

căutăm pe Dumnezeu cel puțin așa cum căutăm banii sau pe copilul nostru. Nu pleci în țări străine de dragul lui? Oare nu ai plecat niciodată în ținut străin pentru bani? Nu le cercetezi pe toate cu atenție? Nu ai mai mult curaj când le găsești? „Căutați și veți afla", ne spune Sfânta Scriptură. Într-adevăr, căutarea necesită mare strădanie, dar mai ales căutarea lui Dumnezeu. Pentru că piedicile sunt multe, nenumărate sunt obstacolele ce întunecă această căutare, multe cele care împiedică simțirea noastră. Adică nu este așa precum soarele, care este vădit, care se găsește în fața tuturor și pe care nu este nevoie să îl căutăm.

Virtutea trebuie să fie legată de smerenie

118. Vă rog să urmăm patriarhului Avraam și să ne îngrijim să păstrăm făpturile noastre nerobite, pentru ca virtutea să nu devină prilej de mândrie, iar smerenia o pricină ca să ne arătăm nepăsători față de virtute, ci să ținem întotdeauna măsura și să așezăm ca temelie și fundament al reușitelor noastre smerenia, încât să păstrăm în siguranță faptele virtuții noastre. **Pentru că virtutea adevărată este întotdeauna legată de smerenie.** Fiindcă cel care așează la temelie piatră, cu siguranță va putea zidi clădirea la orice înălțime dorește. **Aceasta este garanția cea mai mare, zidul cel nestricat, turnul nebiruit.** Temelia ține întreaga zidire, fără s-o lase să cadă în fața puterii vânturilor, în fața izbirii ploii și a vremii, ci o arată mai înaltă decât orice cursă și cu neputință de cucerit, ca și cum ar

fi construită din stânci. Ea atrage spre noi răsplătirile prin darul Iubitorului de oameni Dumnezeu, de la Care patriarhul Avraam a primit atât de multe făgăduințe.

Dumnezeu l-a făcut pe om cu voie liberă

119. „Pus-a lângă tine foc şi apă; oriunde vei vrea, vei tinde mâna ta." (Înțelepciunea lui Isus Sirah 15, 16). „De veți vrea şi Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca. Iar de nu veți vrea, nici Mă veți asculta, atunci sabia vă va mânca" (Isaia 1, 19). Dar poate că va zice careva: „vreau!" Şi cine este atât de nesăbuit ca să nu vrea? Dar după părerea mea, nu este de ajuns voința. Este suficientă doar atunci când vrei pentru că trebuie să vrei şi dacă faptele tale te arată ca pe unul care vrea. Acum însă nu vrei cu tărie. Şi dacă doriți, vom adeveri aceasta prin alte lucruri. Deci spune-mi, cel care vrea să se căsătorească cu o femeie, este de ajuns să vrea acest lucru? Deloc! Ci **caută şi pețitor, şi pe prietenii săi vrednici care se interesează zi şi noapte de problema lui şi adună şi bani.** De asemenea, negustorul nu şade în casa lui mulțumindu-se cu voința că vrea să câştige, ci plăteşte şi corabie, adună şi marinari şi oameni, împrumută şi bani, cutreieră ținutul şi cercetează prețurile mărfurilor. Deci cum nu este ciudat faptul că pentru cele pământeşti arătăm atât interes, în timp ce, atunci când este vorba să câştigăm cerul, ne mulțumim doar cu dorința de a voi? Mai mult, nici în aceasta nu arătăm râvna de care este

nevoie. Adică cel care doreşte după cuviinţă, trece şi la faptele care îl conduc acolo unde doreşte. De aceea, când foamea te sileşte să mănânci, nu aştepţi ca bucatele să vină la tine, ci faci tot ceea ce îţi stă în putere ca să le aduni. Şi în sete, şi în friguri, şi în toate celelalte, eşti la fel de lucrător şi de pregătit pentru îngrijirea trupului. Deci fă aceasta şi pentru Împărăţia cerurilor, de bună seamă vei izbândi! **Pentru că de aceea te-a creat Dumnezeu cu voie liberă, ca să nu-L osândeşti pe El că, chipurile, te-a silit.** Tu însă, te superi pentru acestea cu care te-a cinstit şi pe care ţi le-a dat.

Păcatul îl face pe om fără ruşine

120. Mânia este câine neruşinat, deci să înveţe să asculte de lege. Dacă într-o turmă există un câine atât de sălbatic, încât nu ascultă de păstor când îi porunceşte şi nu recunoaşte glasul lui, toate s-au stricat şi s-au distrus. El se hrăneşte împreună cu oile, dar dacă mănâncă oile, se face nefolositor şi este ucis. Dacă a învăţat să asculte de tine, hrăneşte-l, căci este folositor atunci când latră împotriva lupilor, a hoţilor, a tâlharilor, şi nu împotriva turmelor, nici împotriva alor tăi. Dacă nu ascultă, pe toate le pierde. Dacă învaţă să dispreţuiască, pe toate le strică. **Prin urmare, blândeţea ce se află în tine să nu fie pierdută de mânie, ci păstrată şi înmulţită.** Mânia va fi păzită şi aşezată la loc foarte sigur dacă pierde gândurile întinate şi viclene, dacă îl alungă pe diavol din toate părţile. Doar

astfel se păstrează blândețea, când nu gândim niciun rău față de aproapele. În acest fel devenim cuviincioşi, când nu ne obişnuim să fim neruşinați. Nimic nu-l face pe om atât de lipsit de ruşine cât conştiința vicleană şi desfrânată. De ce sunt desfrânatele neruşinate? De ce sunt fecioarele ruşinoase? **Desfrânatele nu sunt aşa din pricina păcatului? Fecioarele nu se poartă aşa datorită înțelepciunii lor? Pentru că nimic nu-l face pe om atât de lipsit de ruşine ca păcatul!**

„Domnul a spus să-i iubim pe vrăjmaşii noştri şi să ne rugăm pentru ei"

121. „Ați auzit că s-a zis: să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău. Iar Eu vă zic vouă: iubiți pe vrăjmaşii voştri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc şi rugați-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepți şi peste cei nedrepți" (Matei 5, 43-45). Vezi cum a pus la urmă încununarea virtuților? De aceea ne învață nu numai să primim pălmuirile, ci să întoarcem şi obrazul drept (Matei 5, 39). Nu numai să dăm haina odată cu cămaşa, ci să-l şi însoțim două mile pe cel care ne roagă să-l însoțim o milă. Şi altceva mai mult decât acestea! Pentru că Domnul n-a zis: „să nu urăşti!", ci: „să iubeşti!". N-a spus: „nu nedreptăți!", ci: „fă bine!". Şi dacă cercetează cineva cu atenție, va afla şi în acestea cu mult mai mult. **Pentru că**

n-a zis doar să iubim, ci şi să ne rugăm. Ai văzut câte scări a urcat Domnul şi cum ne-a aşezat pe însăşi culmea virtuţii? Ia aminte acum la cele de mai sus. Prima treaptă: să nu pui niciodată început nedreptăţii. A doua treaptă, după început: să nu întorci cu aceeaşi măsură. A treia treaptă: să nu te tulburi de ceea ce ai pătimit, ci să rămâi liniştit. A patra treaptă: să vii în întâmpinarea celui care te-a nedreptăţit. A cincea treaptă: să te oferi mai mult decât vrea cel care te-a nedreptăţit. A şasea treaptă: să nu-l urăşti pe cel care te-a vătămat. A şaptea treaptă: să îl iubeşti pe acesta. A opta treaptă: să îi faci bine şi chiar mai mult. A noua treaptă: să te rogi totodată lui Dumnezeu pentru el. Vezi înălţimea duhovnicească? De aceea are şi răsplată strălucitoare. Deoarece porunca a fost foarte mare, deoarece se cerea suflet viteaz şi multă râvnă, de aceea se adaugă şi plata după măsură, mai mult decât pentru toate cele dinainte. Toate acestea se referă la ceea ce este mai înfricoşător decât toate, să devenim asemenea cu Dumnezeu, pe cât le stă în putere oamenilor. **„Ca să fiţi", zice, „asemenea Tatălui vostru Cel din ceruri".**

Fragment din scrisoarea a VIII-a către Olimpiada

122. Dacă bogatul acela care a dispreţuit doar un om, pe săracul Lazăr, suferă o astfel de pedeapsă, şi celui care a smintit un singur om i-ar fi mai de folos să-şi atârne de gât o piatră de moară şi să se înece în

mare (Matei 18, 6), atunci cei care smintesc o lume întreagă şi tulbură atâtea biserici, care au umplut toate prin tulburarea şi zgomotele lor şi au întrecut învârtoşarea şi neomenia tâlharilor şi a barbarilor, care atât l-au slujit pe conducătorul lor, diavolul, şi pe demoni, tovarăşii lor, încât această învăţătură plină de respect, plină de sfinţenia şi vrednicia Celui Care a dat-o, au făcut-o de batjocura iudeilor şi a idolatrilor; care au pierdut mii de suflete şi au pricinuit mii de naufragii peste tot în lume, care au aprins un foc atât de mare, care au sfâşiat Trupul lui Hristos şi au risipit pretutindeni mădularele Lui, pentru că zice: **„Voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare în parte" (I Corinteni 12, 27) - sau mai bine zis, de ce mă lupt să arăt nebunia lor, de vreme ce nu poate fi tâlcuită prin cuvânt? Deci câtă pedeapsă, crezi, Olimpiada, că vor răbda atunci acei pierzători şi vărsători de sânge?** Într-adevăr, dacă aceia care nu L-au hrănit pe Hristos Cel flămând sunt osândiţi împreună cu diavolul în focul cel nestins, gândeşte-te câtă pedeapsă vor suferi cei care au lăsat să moară de foame cetele monahilor şi ale fecioarelor, care i-au lăsat goi pe cei îmbrăcaţi, care nu numai că nu i-au adunat pe cei străini, ci i-au şi vânat, care nu numai că nu i-au vizitat pe cei bolnavi, ci şi mai mult i-au chinuit, care nu numai că nu i-au cercetat pe cei întemniţaţi, ci s-au şi îngrijit să-i ducă în temniţă, liberi fiind? **Prin urmare, atunci îi vei vedea pe toţi aceştia chinuindu-se, arzând în foc, legaţi, scrâşnind din dinţi, în dureri, tânguindu-se zadarnic şi căindu-se fără folos şi câştig, precum acel**

bogat. Şi aceştia te vor vedea din nou încununată cu acea moştenire fericită, dănţuind împreună cu îngerii, împărăţind împreună cu Hristos, şi vor striga şi se vor tângui, căindu-se foarte pentru relele pe care ţi le-au pricinuit, îţi vor adresa rugăminţi, amintindu-ţi de mila şi de iubirea de oameni, dar nu le va fi lor de niciun folos.

Fragment din cuvântarea închinată muceniculului Roman

123. Mucenicul Roman, sfătuindu-i pe cei ce căzuseră din credinţă şi îşi trădaseră mântuirea lor, le-a înălţat mâinile, le-a sprijinit genunchii paralizaţi, i-a adus înapoi pe cei ce fugiseră, a alungat teama, a îndepărtat spaima, a adus curajul, din fricoşi, i-a făcut râvnitori, din cerbi şi căprioare, i-a făcut lei ce insuflau putere multă, a adunat din nou armata lui Hristos şi a aşezat ruşinea de atunci asupra capetelor vrăjmaşilor. Deci văzând diavolul că se întâmplă o astfel de schimbare, că cei care ieri şi mai înainte se temeau şi tremurau în faţa lui îl batjocoresc acum şi lucrează cu îndrăzneală, că se aruncă în primejdii şi dau năvală fără teamă spre chinuri, pricepând atunci cine este pricina, lăsându-i pe toţi, a alergat cu toată puterea împotriva lui Roman, pornindu-şi toată forţa şi nebunia lui împotriva acelui cap fericit. Şi ce face diavolul? Luaţi seama la răutatea lui! Nu l-a îndrumat pe mucenicul Roman la chinuri, nu i-a tăiat capul lui, pentru că vremea de mai înainte îl învăţase pe diavol că toate

acestea sunt lucruri pierdute. **Cărbuni aprinşi, spune diavolul, am pus sub picioarele lor, şi aceştia alergau ca pe roate, am aprins focuri, şi aceştia s-au aruncat în foc ca în izvoarele apelor răcoroase. Am sfâşiat coastele lor şi le-am crestat tăieturi adânci şi am făcut să curgă râuri de sânge, însă aceştia, ca şi cum ar fi fost înveşmântaţi peste tot cu aur, aşa se arătau plini de respect, i-am aruncat în prăpăstii şi i-am înecat în largul mării**, şi se purtau nu ca şi cum ar fi coborât în adânc, ci ca şi cum s-ar fi urcat la ceruri, săltând de bucurie şi veselie la fel ca cei care jucau într-un sfânt alai şi se plimbau printr-o livadă înverzită. Înfruntau pedepsele nu ca pe nişte pedepse, ci primindu-le ca pe florile de primăvară, încununându-se cu acestea şi cu multa lor veselie.

Întoarcerea Sfântului Ioan Gură de Aur din exil

124. Dacă aş fi fost de faţă, aş fi împărţit cu voi biruinţa, dar pentru că am fost în exil, podiumul vostru s-a arătat gol. Dar şi aceasta este spre lauda mea şi din nou împart cu voi biruinţa, pentru că v-am crescut în aşa fel, încât să vă arătaţi nobleţea chiar şi atunci când tatăl vostru lipseşte. **Pentru că aşa cum atleţii viteji îşi arată tăria chiar şi când lipseşte antrenorul lor, la fel şi nobleţea credinţei voastre şi-a vădit frumuseţea ei şi atunci când a lipsit învăţătorul.** Şi oare mai este nevoie de cuvinte? Pietrele strigă, zidurile îşi înalţă glasul. Mergi în curţile împărăteşti şi vei

auzi îndată despre „credincioşii Constantinopolului". Mergi pe mare, în pustie, în munţi, în case şi peste tot este scrisă lauda voastră. Prin ce aţi biruit? Nu prin bani, ci prin credinţă! O, popor care-şi iubeşte învăţătorul! O, popor care-l iubeşte pe părintele său! Fericită este cetatea aceasta, nu pentru capiteluri şi pentru coloanele de aur, ci pentru virtutea voastră. Atât de multe s-au arătat cursele, dar rugăciunile voastre au biruit! Şi acest lucru s-a făcut în chip foarte firesc, pentru că rugăciunile erau neîncetate şi izvoarele de lacrimi se scurgeau necontenit. Aceia au avut săgeţi, voi însă aţi avut lacrimi. Aceia mânie, voi blândeţe. Aceia au făcut ceea ce au voit, voi v-aţi rugat. Şi unde se află acum cei care au strigat împotrivă? Oare am pus mâna pe arme? Oare am întins arcurile? Oare am aruncat săgeţi? **Ne-am rugat, şi aceia au fugit, ca o pânză de păianjen s-au risipit, iar voi ca nişte stânci nu v-aţi clintit.** Mă bucur pentru voi. Desigur, am ştiut şi înainte câtă bogăţie am, dar am admirat-o şi acum. Am fost departe, şi cetatea s-a răsculat. Pentru un om, tot largul mării s-a făcut cetate. Femei, bărbaţi, copii, femei cu prunci în braţe şi-au primejduit viaţa în largul mării, au dispreţuit valurile. **Robul nu s-a temut de stăpân, femeia nu s-a clătinat din pricina firii ei neputincioase, Biserica a devenit piaţă, aflându-se în tot locul, şi toate acestea s-au făcut pentru mine.**

Cei care au primit har şi dreptate din belşug

125. Cine a înarmat moartea împotriva lumii? Faptul că un singur om a mâncat din pom. Deci dacă moartea a primit o atât de mare putere dintr-o singură greşeală, cum se întâmplă că unii au primit atâta har şi dreptate, mai mare decât acel păcat, şi atunci cum ar fi posibil să fie responsabili pentru moarte? De aceea, n-am spus aici har, ci plinătate de har, pentru că n-am primit doar atât har cât aveam nevoie pentru ştergerea păcatului, ci cu mult mai mult. Pentru că într-adevăr, ne-am izbăvit de chin şi ne-am îndepărtat de orice răutate, am fost născuţi din nou de Dumnezeu şi am înviat după ce a fost îngropat omul nostru cel vechi, ne-am i zbăvit, ne-am îndreptat, am fost înfiaţi şi ne-am sfinţit, **am devenit fraţi şi împreună moştenitori cu Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu.** Ne-am făcut Trup al Său şi ne-am unit cu El şi aparţinem Acestui Trup. Şi aşa cum trupul este unit cu capul, la fel şi noi ne-am unit cu El. Deci pe toate acestea, Sfântul Apostol Pavel le-a numit „plinătatea harului", arătându-ne că n-am primit doar leacul trebuincios rănii, ci şi sănătatea, şi frumuseţea, şi cinstea, şi vredniciile care întrec cu mult firea noastră. Şi fiecare dintre acestea putea să distrugă de un singură moartea, însă când s-au arătat toate împreună spre ajutor, nici urma, nici umbra morţii nu mai putea să se facă văzută, de vreme ce a dispărut în întregime. Deci aşa cum cineva bagă în închisoare pe unul care îi

datorează zece oboli şi-l bagă în temniţă nu numai pe acesta, ci şi pe femeie, şi pe copii, şi pe slujitori, din pricina lui, dar vine un altul şi îi plăteşte nu numai zece oboli, ci-i dăruieşte mii de talanţi de aur **şi îl duce pe cel eliberat în curţile împărăteşti şi pe tronul puterii celei mai de sus şi îl face părtaş cinstirii şi strălucirii celei înalte,** unul ca acesta nu va fi cinstit doar pentru cei zece oboli, cât era datoria, ci pentru toate câte a dăruit. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu noi. Pentru că Hristos a plătit mult mai mult decât datoram şi darul Lui pentru greşeala noastră este a**tât de nemărginit, pe cât este largul mării faţă de o picătură de apă.** Aşadar omule, să nu te îndoieşti când vezi o atât de mare bogăţie a bunătăţilor, nici să cercetezi cum a dispărut acea scânteie a morţii şi a păcatului, de vreme ce s-a revărsat năvalnic asupra ta o aşa mulţime de harisme. Pentru că aceasta a arătat-o şi Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Cei care au primit prisos de har şi de dreptate vor împărăţi plini de viaţă".

Cuvântul este mai ascuţit decât orice sabie cu două tăişuri

126. Vă rog să arătaţi răbdare pentru lungimea cuvântului! Pentru că, într-adevăr, este lipsit de logică faptul că în timp ce zi de zi sunteţi răniţi în pieţe, în case, de către prieteni, de rudenii, de vrăjmaşi, de vecini, de slujitori, de femeia, de copiii şi de gândurile voastre, nici măcar o zi întreagă pe săptămână să nu vă îngrijiţi de vindecarea acelor răni, ştiind că modul

acesta de vindecare este lipsit de cheltuială şi nedureros. **În acest moment nu ţin în mână cuţitul ascuţit al medicului, ci, în loc de cuţit, folosesc cuvântul care este mai ascuţit decât orice sabie şi taie din rădăcină putreziciunea întregului păcat, fără însă să provoace durere celui care este tăiat.** Nu am în mâna mea foc, ci o învăţătură mai năprasnică decât focul, care nu aduce arsuri, ci care opreşte întinderea răutăţii şi care oferă, în loc de durere, multă mulţumire celui care scapă de răutate. Aici nu este nevoie de timp, nu este nevoie de osteneli, nici de bani. Este de ajuns doar să dorim şi toate cele ce ţin de virtute le şi dobândim. Şi dacă înţelegem porunca lui Dumnezeu, Care porunceşte şi legiuieşte, vom primi destulă învăţătură şi îndemn. Pentru că nu vorbim de la noi înşine, ci vă îndrumăm pe toţi către Legiuitorul. Deci urmaţi, ascultaţi legile cele dumnezeieşti.

Dacă cineva vieţuieşte necontenit în fărădelege, va suferi nenumărate boli

127. Cu ce ar putea asemui cineva pântecele bogaţilor? Vă rog să nu vă arătaţi nemulţumiţi de cuvintele mele, ci mustraţi-mă dacă nu privesc bine lucrurile! Aşadar, cu ce le-ar putea compara cineva? Pentru că toate câte le-am spus nu sunt suficiente ca să arate netrebnicia lor, mi-a venit în minte şi o altă asemănare referitoare la pântecele celor bogaţi. Care? Aşa cum în canale, atunci când apar multe grămezi de bălegar, ierburi, paie, pietre şi pământ, mizeria astupă

canalele şi nu poate să se scurgă, **la fel se întâmplă şi cu stomacurile lor.** Deoarece pântecele lor sunt destupate în partea de jos, cele mai multe dintre aceste lichide scârboase ies în afară. Nu se întâmplă la fel însă şi cu cei săraci, ci aşa cum izvoarele ce scot ape limpezi, curgătoare, adapă grădini şi ogoare cultivate, la fel şi stomacurile săracilor sunt lipsite de astfel de lucruri prisositoare. Pântecele bogaţilor, şi mai cu seamă ale celor care mănâncă bine, nu sunt precum cele ale săracilor, ci pline cu sucuri, flegme, fiere, sânge stătut, lichide putrezite şi altele asemănătoare. **De aceea, dacă cineva trăieşte neîncetat în necumpătare, nu va rezista mult şi va primi nenumărate boli.** Aşadar, cu plăcere i-aş întreba: de ce există mâncăruri? Ca să ne hrănească sau să ne distrugă? Ca să ne pierdem sănătatea sau să o păstrăm? Ca să ne pierdem puterile sau ca să le întărim? **Este evident că mâncarea o primim ca să ne hrănim, ca să ne păstrăm sănătatea şi puterea.** Prin urmare, de ce le folosiţi anapoda şi aduceţi astfel în trupul vostru boli şi neputinţe? Săracul însă nu le foloseşte aşa, ci în schimbul mâncării simple, primeşte sănătatea, robusteţea şi puterea. Deci să nu plângi, ci să te bucuri de sărăcie, care este maica sănătăţii! Şi dacă vrei să fii bogat, dispreţuieşte bogăţia! **Pentru că bogăţia nu constă în a avea bani, ci în a nu avea nevoie de bani!** Dacă reuşim aceasta, şi în această viaţă vom fi mai înstăriţi decât toţi bogaţii, şi în viaţa cealaltă vom dobândi bunătăţile veşnice, pe care fie să le câştigăm toţi, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos!

Nu există niciun păcat care să nu se şteargă prin pocăinţă

128. Iubiţilor, nimeni să nu deznădăjduiască de mântuirea lui! Răutatea nu este firească, am amintit de voia slobodă şi de libertate. Eşti vameş? Poţi să devii evanghelist! Eşti hulitor? Poţi să devii apostolul neamurilor! Eşti mag? Poţi să te închini Domnului! **Nu există niciun păcat care să nu fie şters prin pocăinţă.** De aceea şi Domnul a ales cele mai frumoase roade ale vicleniei, ca să nu poată cineva, la sfârşit, să scape de osândă. Să nu-mi spui: m-am pierdut, ce să mai fac? Să nu-mi spui: am păcătuit, ce voi face? Ai Doctor mai presus decât boala, ai Vindecător Care biruieşte firea bolii, ai Medic Care vindecă cu privirea, ai Doctor Care te îndreaptă cu voinţa lui, Care poate şi vrea să te vindece. **El te-a creat pe când nu existai, iar acum, când ai devenit rău, va putea cu mult mai mult să te îndrepte!** N-ai auzit că prima dată a luat tină din pământ şi l-a făcut pe om? **Cum a făcut din pământ trup? Cum a făcut nervii? Cum a făcut oasele? Cum a făcut pielea? Cum a făcut venele? Cum a făcut nasul? Cum a făcut ochii? Cum a făcut sprâncenele? Cum a făcut genele? Cum le-a făcut pe toate celelalte?** Întâia materie a fost pământul, prima substanţă, şi iscusinţa Ziditorului a intervenit şi a făcut felurimea creaţiei.

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa

129. „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa". O numesc aici zi, gândindu-mă nu la mersul soarelui, ci la izbânzile care s-au dobândit întru ea. Precum atunci când spun „zi vicleană", nu mă refer la mersul soarelui, ci la relele care se întâmplă în această zi, la fel o numesc şi „zi bună", după lucrurile minunate care au avut loc în timpul ei. Şi spunând aşa, mă refer la următoarele: la izbânzile lui Dumnezeu care s-au dobândit întru ea, pe care le-a făcut Mântuitorul, pentru că doar acea Mână putea să facă cele ce s-au întâmplat. Adică, cu ce s-ar putea asemăna ziua aceasta în care a avut loc împăcarea lui Dumnezeu cu omul, în care s-a încheiat războiul îndelungat, în care **pământul s-a făcut cer, în care oamenii nevrednici ai pământului s-au arătat vrednici de Împărăţia cerurilor,** în care cea mai frumoasă parte a firii noastre a fost aşezată mai presus de ceruri, în care **Raiul s-a deschis şi noi am dobândit din nou vechea patrie, în care blestemul s-a pierdut, păcatul s-a risipit,** cei care au fost pedepsiţi de Lege au dobândit mântuirea lor fără ajutorul Legii, în care tot pământul şi marea L-a cunoscut pe Domnul ei şi în care s-au întâmplat alte lucruri nenumărate pe care nu le putem înfăţişa acum prin cuvânt.

Omul viclean îşi adună durere şi osândă

130. Deoarece fiarele de acest fel - cele îmbrăcate pe dinafară în piei de oaie, iar pe dinăuntru lupi - sunt greu de descoperit, proorocul David recurge la rugăciune şi cere ajutorul lui Dumnezeu, ca să scape de cursa lor. Pentru că de multe ori diavolul este cel care se strecoară în ele şi le aşează astfel. Multe sunt cursele pe care le primim de pretutindeni, pentru că şi omul rău face aceasta, şi demonul sălbatic ne războieşte, şi ispita nesuferită ne supără. De aceea am şi fost învăţaţi să spunem când ne rugăm: „Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău" (Matei 6, 13). Luptele sunt felurite şi taberele gata de atac. Tocmai de aceea trebuie să fim pregătiţi pentru toate. Pentru că aşa cum cel care urmează să se arunce în largul mării, în volbura apelor, în atacul vânturilor sălbatice, în adunarea de nori, în pietrele şi stâncile de sub apă, în avântul fiarelor şi în tabăra ispitelor, în foame, în sete, în mare şi în golful fără ocrotire, în cearta marinarilor şi în lipsa proviziilor, **este dator să le prevadă şi să le înfrunte pe toate**, la fel şi omul care a venit în nestatornicia acestei vieţi ar fi bine să fie pregătit şi pentru patimile trupeşti, şi pentru bolile sufleteşti, şi pentru cursele oamenilor, şi pentru revoltele vrăjmaşilor, şi pentru otrăvurile viclene ale prietenilor, şi pentru sărăcie, şi pentru chinuri, şi pentru ispite, şi pentru atacurile demonilor, şi pentru mânia diavolului, **desigur dacă vrea să intre în cetatea împărătească**

şi să ajungă la limanul plin de bunătăţi. Deci aici îl numeşte om rău, însă când vorbeşte despre diavol, îl numeşte viclean. Dar de ce? Pentru că diavolul a devenit tatăl răutăţii, de aceea este numit prin excelenţă viclean. Şi s-a socotit că este de ajuns să fie folosită doar însuşirea în locul numelui, din pricina vicleniei exagerate care nu este din fire, ci a fost dobândită după aceea. Însă dacă vrei să afli de unde a provenit numele acestei viclenii, încă şi de aici vei trage mari foloase. **Aşadar a fost numită viclenie deoarece adaugă durere şi osândă celui care o are.** De aceea, ca să arate acestea, înţeleptul spune: „Dacă tu eşti înţelept, eşti înţelept pentru tine, şi dacă eşti batjocoritor, singur vei purta ponosul" (Pilde 9, 12).

Dumnezeirea nu are nevoie de nimic

131. Astfel, ia aminte că toate poruncile Lui contribuie la odihna şi mântuirea şi fericirea noastră, pentru că şi atunci când zice: „Fericiţi cei milostivi...! Fericiţi cei curaţi cu inima...! Fericiţi cei blânzi...! Fericiţi cei săraci cu duhul...! Fericiţi făcătorii de pace...!", Hristos nu câştigă nimic din acestea în mod absolut, ci le porunceşte ca să ne îndemne şi să ne înfrumuseţeze pe noi. Şi când spune: „am fost flămând", nu o spune pentru că are El Însuşi nevoie de iubirea ta de oameni, ci ca să te îmbărbăteze spre iubirea de oameni. Pentru că putea şi fără tine să-l hrănească pe sărac, dar a poruncit acestea ca să-ţi dăruiască mai mare comoară. Aşa cum soarele, care este zidire, nu are

nevoie de ochii noştri şi nu pierde nimic din lumina lui dacă cineva nu-l priveşte, ci câştigaţi suntem noi, care ne bucurăm de lumina lui, tot astfel se întâmplă şi cu Dumnezeu. Ca să pricepi şi în alt chip ceea ce îţi spun, spune-mi, cât de mare socoteşti că este deosebirea dintre Dumnezeu şi oameni? **Oare cât deosebirea dintre oameni şi ţânţari sau mult mai mare? Este evident că este mult mai mare şi mai necuprinsă. Deci dacă noi, cei cuprinşi de slavă deşartă, nu avem nevoie nici să fim preamăriţi, nici să fim slujiţi de ţânţari, cu mult mai mult dumnezeirea nu are nevoie de nimic, ci este nepătimaşă.** Cu cât noi săvârşim mai multe binefaceri, cu atât mai mult Se desfată El de mântuirea noastră, cu atât mai multă bucurie simte pentru noi. De aceea, şi atunci când săvârşeşte multele minuni, lăsându-le pe ale Sale, caută binele tău. Pentru că zice: „Dacă un frate are o femeie necredincioasă, şi ea voieşte să vieţuiască cu el, să nu o lase" (I Corinteni 7, 12). „Oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare, o face să săvârşească adulter, şi cine va lua pe cea lăsată săvârşeşte adulter" (Matei 5, 32). **Dacă femeia ta este desfrânată, zice, nu te silesc să locuieşti împreună cu ea. Dacă însă este necredincioasă, nu te împiedic să locuieşti împreună cu ea.** Din nou, în alt loc spune că dacă te-a întristat cineva, îţi poruncesc să laşi jertfa ta pentru Mine şi să alergi la cel care te-a întristat. Pentru că Scriptura zice: „Dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi mai întâi

şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău" (Matei 5, 23-24).

Hristos ne-a pregătit să avem cugetare dreaptă

132. Din nefericire, în tot locul găseşti trufie peste măsură, în tot locul slavă deşartă, niciunde cele necesare, ci peste tot cele prisositoare. Şi mă tem ca nu cumva, sub constrângerea acestei nebunii, neamul femeiesc să primească chip de fiară, pentru că a devenit lucru firesc ca femeile să dorească să aibă şi firele de păr din aur. Deci dacă femeile îndrăznesc şi lucruri mai ciudate decât acestea, cred cu mult mai mult că ele vor dori ca, topindu-şi tot aurul, să ajungă să-şi ungă de jur împrejur şi buzele, şi genele. Dacă însă nu credeţi şi socotiţi că le spun în glumă, vă voi povesti ceea ce am auzit şi există şi acum. **Împăratul perşilor are barba de aur, unul dintre lucrurile cele mai înfricoşătoare legate de această pornire, şi aşa cum este beteala, la fel şi firele de păr ale aceluia sunt împodobite cu foi subţiri de aur, iar el stă întocmai ca un monstru.** Slavă Ţie, Hristoase! Câte bunătăţi ne-ai dăruit din belşug! **Cum ne-ai pregătit să avem cugetare dreaptă, de câtă prostie şi de câtă nesăbuinţă ne-ai izbăvit!** Iată că vă spun dinainte, nu doar vă sfătuiesc, ci dispun şi poruncesc: cel care vrea să audă şi cel care nu vrea să audă, dacă stăruiţi să faceţi acestea, nu voi mai răbda, nu voi mai accepta, nu vă

voi mai lăsa să treceți pragul bisericii! **Pentru că, într-adevăr, la ce-mi trebuie o mulțime de bolnavi?**

Proorocul David spunea: „Când voi ajunge să văd fața lui Dumnezeu?"

133. Sfântul Apostol Pavel suspina pentru întârzierea plecării lui din viața de aici, iar proorocul David se jeluia pentru același lucru. De aceea zicea: „Când voi ajunge să văd fața lui Dumnezeu?" Și dacă ar fi fost un om simplu, neînsemnat și umil, care trăiește în sărăcie, chiar și atunci ar fi fost lucru însemnat să disprețuiască viața de aici, ceea ce nu este cazul lui. Căci el era împărat, se bucura de o viață preadesfătată și era părtaș la o slavă atât de mare, căci a avut nenumărate victorii și a biruit în multe războaie și a fost strălucitor și preaslăvit pretutindeni, însă iată că pe toate acestea le disprețuiește, și bogăția, și slava, și toată viața luxoasă, îndreptându-și toată atenția spre cele viitoare. **Aceasta este trăsătura unei cugetări sufletești înalte, este dovada unui suflet de filosof care arde după dragostea cerească.** Deci lui David să-i urmăm și noi și să nu ne minunăm de cele de aici, ca să le admirăm pe cele viitoare! Și mai mult, să ne minunăm de cele viitoare, ca să nu le admirăm pe cele trecătoare. Pentru că dacă viețuim necontenit cu gândul la cele viitoare și ne gândim la Împărăția cerurilor, la nemurire, la viața veșnică, la însoțirea cu îngerii, la comuniunea cu Hristos, la acea slavă nemuritoare, la viața izbăvită de orice durere, și dacă cugetăm că și

lacrimile, şi durerile, şi ocările, şi moartea, şi tristeţile, şi durerea, şi bătrâneţile, şi bolile, şi neputinţele, şi sărăcia, şi ocara, şi văduvia, şi păcatul, şi dispreţul, şi pedeapsa, şi iadul, şi orice alt lucru al acestei vieţi sunt tristeţe şi scârbă, că toate acestea pier, atunci punem în locul acestora **pacea, blândeţea, îngăduinţa, iubirea, bucuria, slava, cinstea, strălucirea şi toate celelalte, câte nici cuvântul nu ar putea să le descrie, şi nimic din bunurile acestei vieţi nu ar putea să ne atragă, ci am putea spune împreună cu Profetul David: „Când voi ajunge să văd faţa lui Dumnezeu?"**

Fragmente din cuvântul închinat Sfântului Lucian al Antiohiei

134. Precum cei care se botează sunt cufundaţi în apă, la fel şi mucenicii sunt udaţi cu însuşi sângele lor, lucru care s-a întâmplat şi cu mucenicul Lucian. Dar înainte de ucidere, trebuie să vorbesc despre viclenia diavolului. Atunci când diavolul a înţeles că mucenicul Lucian dispreţuieşte orice fel de pedeapsă şi chin şi că nu a putut să biruiască filosofia Sfântului[6], nici aprinzând cuptorul, nici săpând prăpastie, nici pregătind roata de tortură, nici înălţându-l pe lemn, nici aruncându-l în hăuri, nici oferindu-l dinţilor

[6] Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia înseamnă viaţă duhovnicească şi viaţa în nevoinţă după Dumnezeu, pe care o consideră drept singura viaţă filosofică.

fiarelor, a născocit un alt chip mai înfricoşător. Diavolul se învârtea încolo şi încoace, căutând să găsească pedeapsa care să fie în acelaşi timp şi mai aspră, şi mai îndelungată. Deoarece pedepsele care sunt insuportabile oferă foarte repede izbăvirea prin moarte, în timp ce pedepsele care durează mult nu sunt atât de dureroase, diavolul s-a îngrijit să afle o pedeapsă care să le cuprindă în acelaşi timp pe amândouă, şi suferinţa îndelungată, şi durerea peste măsură, de nesuportat, încât prin duritatea şi prin prelungirea timpului să doboare cugetul lui neînduplecat. Şi ce face? **Îl predă pe Sfântul Lucian înfometării.** Tu, însă, auzind de înfometare, să nu treci repede peste cuvânt, **pentru că această moarte este mai înfricoşătoare decât toate** şi martori sunt cei care au încercat-o. Fie ca noi să nu o încercăm, pentru că am fost învăţaţi să ne rugăm bine, adică să nu fim lăsaţi în ispită (Matei 6, 13). **Foamea şade în măruntaie precum un călău şi sfâşie toate mădularele, mâncând de pretutindeni trupul, mai tare decât orice foc şi fiară, oferind o durere îndelungată şi nedescrisă.** Şi ca să afli ce lucru înfricoşător este foamea, să ştii că de multe ori mamele au mâncat şi pe copiii lor, nesuferind puterea tiranică a acestui rău. Şi această suferinţă dramatizând-o proorocul, spunea: **„Mâinile femeilor milostive au fiert pe copiii lor" (Plângerile lui Ieremia 4, 10). Mamele** i-au mâncat pe aceia pe care i-au născut, pântecele care i-a zămislit s-a făcut mormânt şi foamea a biruit firea.

Să aveţi gândurile voastre îndreptate spre cele de sus

135. Să cercetăm lucrurile cu mare atenţie! De multe ori şi femeia se face cursă celor care nu sunt cu luare aminte, de multe ori şi copiii, şi prietenii, şi vecinii. Şi din ce pricină există atât de multe curse? ar întreba cineva. Ele există ca să nu ne îndreptăm spre cele de jos, ci să le căutăm pe cele de sus. **Pentru că şi păsările, câtă vreme străbat înălţimea văzduhului, nu sunt lesne prinse de vânători**, la fel şi tu, câtă vreme te îndrepţi în chip duhovnicesc spre cele de sus, nu vei fi prins lesne nici în curse, nici în vreo altă capcană. Diavolul este vânătorul care prinde păsările, punându-le curse cu clei. Deci aleargă mai sus decât cursele diavolului! Cel care se va înălţa pe culmi nu se va minuna de nimic din lucrurile lumeşti. **Ci aşa precum atunci când ne înălţăm pe culmea munţilor, şi zidurile, şi cetatea ni se par mici, şi oamenii care merg pe pământ ni se par ca furnicile,** la fel când urci pe culmea gândirii filosofiei creştineşti, nimic din cele pământeşti nu ar putea să-ţi pricinuiască uimire, ci toate ţi se vor părea mici, şi bogăţia, şi slava, şi puterea, şi cinstea, şi orice lucru asemănător acestora, când le priveşti pe cele cereşti. Şi astfel te arăţi precum fericitul Apostol Pavel, căruia chiar şi lucrurile cele mai strălucitoare ale acestei vieţi i se păreau mici foarte şi mai nefolositoare decât morţii. De aceea a şi strigat, zicând: „Lumea este răstignită pentru mine" (Galateni 6, 14). De aceea ne şi sfătuieşte, grăind: „Spre cele de

sus să aveți îndreptate cugetările voastre!" Ce înțelegi prin „cele de sus"? Spune-mi! Nu cumva locul unde este soarele şi luna? Nu! Oare locul unde se află Îngerii şi Arhanghelii şi Heruvimii şi Serafimii? Nu! zice. Dar unde este acel loc, fericite Pavele? **„Acolo unde este Hristos, aşezat de-a dreapta Tatălui".**

Raţiunea a fost dată oamenilor ca să evite păcatele

136. Aşa cum păsării nu-i folosesc deloc aripile când este prinsă de cursă, ci şi le mişcă în zadar ca să scape, la fel nici ție nu-ți este de niciun folos rațiunea, dacă eşti stăpânit în întregime de pofta vicleană, ci oricât te-ai strădui să te eliberezi, ai fost deja prins rob. **De aceea au aripi păsările, ca să scape de curse. De aceea le-a fost dată rațiunea oamenilor, ca să evite păcatele.** Deci ce iertare vom primi şi ce răspuns vom da, când suntem mult mai nemintoşi chiar decât animalele necuvântătoare? Pentru că atunci când pasărea este prinsă o dată în cursă şi scapă, iar căprioara, căzând în capcană, reuşeşte să scape din aceasta, cu greu vor mai fi prinse prin aceleaşi mijloace, pentru că pe fiecare din ele experiența o învață să se păzească. Noi însă, deşi am căzut de multe ori în aceleaşi păcate, picăm din nou în ele, şi nu urmăm nici atenția, nici prevederea animalelor necuvântătoare, noi, care am fost cinstiți cu rațiune. Aşadar, de câte ori nu am pătimit nenumărate rele pentru că am privit femeia cu pornire vicleană? Când am ajuns acasă, chinuiți timp

de multe zile de pofta aceasta, nu ne-am înțelepțit, ci de-abia ne-am vindecat rana de dinainte, şi iarăşi ne întoarcem şi suntem stăpâniți de aceleaşi lucruri. Mare cursă este frumusețea femeii pe care o privim cu gânduri viclene, pentru că nu trebuie să osândim lucrurile, ci pe noi înşine şi trândăvia noastră. Nici să nu spunem: să nu mai fie femei! ci să grăim: **să nu existe adultere!** Nici să grăim: să nu mai existe frumuseţe! ci să zicem: **să nu mai existe desfrânare!** Nici să spunem: să nu mai fie pântece, ci: **să nu mai existe îmbuibare! Pentru că nu pântecele este vinovat de îmbuibare, ci însăşi trândăvia noastră.** Să nu zicem că toate relele provin din mâncare şi băutură, pentru că nu provin din acestea, ci din **trândăvia şi lăcomia noastră.** Diavolul nu a mâncat, nici n-a băut, însă a căzut în păcat. **Sfântul Apostol Pavel a mâncat şi a băut, însă s-a înălțat la ceruri.**

Dumnezeu este adevăratul vindecător al sufletelor şi al trupurilor

137. Într-adevăr, medicul nu este vrednic de admirație atunci când îl duce pe bolnav în grădini şi în livezi, nici când îl poartă la băi şi la scăldători, nici când îi pune înainte masă bogată, ci este vrednic de cinste atunci când îi porunceşte să rămână flămând, să sufere de foame şi să se chinuiască de sete, când îl ţintuieşte la pat şi, într-un anume fel, îi preschimbă casa în temniță şi când îl lipseşte şi de această lumină văzută, acoperindu-i toate ferestrele dormitorului

cu diferite draperii, şi **când îi face intervenţie chirurgicală, şi când îi arde rănile, şi când îi oferă medicamente amare.** Spune-mi, cum de nu este lucru nebunesc ca pe medicul ce provoacă atâtea rele să-l numim vindecător, iar pe Dumnezeu, dacă vreodată pricinuieşte unele ca acestea, precum exilul sau moartea, să-L hulim şi să tăgăduim purtarea Sa de grijă faţă de univers? **Căci El Singur este Tămăduitorul torul adevărat al sufletelor şi al trupurilor noastre.**

Cei trei tineri în cuptorul de foc

A.

138. Iubiţii mei, aşa cum din tihnă a venit durerea, la fel trebuie să te aştepţi ca şi din suferinţă să vină odihna. Pentru că aşa cum nu este întotdeauna iarnă, nici întotdeauna vară, nici permanent valuri, nici mereu senin, nici în toată vremea noapte, nici în tot timpul zi, la fel nu este întotdeauna suferinţă, ci şi odihnă, dacă în timpul suferinţelor mulţumim necontenit lui Dumnezeu. Cei trei tineri: Sedrah, Misah şi Abednego, slujitorii Dumnezeului Celui Preaînalt, au fost aruncaţi în cuptorul cel de foc, însă nici atunci n-au uitat de datoria rugăciunii, nici n-au fost înspăimântaţi de foc, ci au înălţat acele rugăciuni sfinte cu mai multă râvnă decât cei care stau în cămara lor. De aceea focul li s-a făcut zid, flacăra s-a făcut veşmânt şi cuptorul izvor **şi în timp ce focul i-a primit legaţi, i-a trimis înapoi dezlegaţi.** Focul a primit trupuri stricăcioase şi le-a scos afară **ca şi cum ar fi fost**

nemuritoare. Şi cu toate că focul a cunoscut firea lor, a arătat însă respect faţă de evlavia lor. Tiranul, împăratul Nabucodonosor, le-a legat picioarele, iar picioarele legate au legat la rândul lor lucrarea focului. O, minune nemaiîntâlnită! Focul i-a dezlegat pe cei care erau legaţi şi tot el a fost legat de către cei legaţi. Pentru că evlavia acestor tineri a preschimbat firea lucrurilor, sau mai bine zis nu a preschimbat firea, ci s-a întâmplat ceea ce este cu mult mai uimitor, adică în timp ce firea focului a rămas neschimbată, s-a oprit lucrarea lui. **Pentru că n-au stins focul, ci aprins fiind, l-au făcut să nu ardă. Şi cel mai minunat şi mai uimitor este că aceasta nu s-a observat doar la trupurile sfinţilor, ci şi la veşmintele şi încălţările celor trei tineri.** Şi aşa cum s-a întâmplat cu Apostolii, ca veşmintele fericitului Pavel să alunge bolile şi demonii (Fapte 19, 12) şi umbra fericitului Petru să alunge moartea (Fapte 5, 16), la fel şi aici, încălţările celor trei tineri au stins puterea focului.

B.

139. Iubiţilor, nu ştiu cum să vă spun, pentru că minunea celor tineri este mai presus de orice povestire! Pentru că focul a ars şi n-a ars. Pentru că venind în atingere cu trupurile sfinţilor, n-a ars, iar când a trebuit să risipească legăturile acelora, atunci a ars. **Prin urmare, legăturile le-a ars, dar gleznele tinerilor nu le-a atins.** Ai văzut cât de aproape a fost focul, care nici nu s-a lăsat înşelat de mica distanţă, nici n-a îndrăznit să înainteze dincolo de legături? Tiranul, împăratul

Nabucodonosor, i-a legat, în timp ce focul i-a dezlegat, ca să afli şi despre asprimea barbarului, şi despre ascultarea stihiilor firii (focul) faţă de Dumnezeu. De ce i-a legat barbarul de vreme ce urma să-i arunce în foc? Pentru ca să fie mai mare impresia minunii, pentru ca ea să pară mai uimitoare, pentru ca să nu crezi că cele văzute se datorează înşelăciunii ochilor. Pentru că dacă nu era focul acela, legăturile nu ar fi putut fi înghiţite, şi lucrul cel mai de seamă, **focul nu i-ar fi răpit pe soldaţii ce şedeau în afara cuptorului (Daniel 3, 22).** Acum, focul şi-a arătat puterea asupra celor de afară şi ascultarea faţă de cei trei tineri care erau înăuntrul cuptorului. Tu, însă, ia seama în toate părţile, căci diavolul, prin aceleaşi mijloace cu care-i războieşte pe robii lui Dumnezeu, îşi pierde şi propria lui putere, şi nu din voinţa sa, ci aceasta este din nou lucrarea lui Dumnezeu Celui Înţelept şi Priceput, Care foloseşte armele şi meşteşugirile diavolului împotriva capului lui. Deci aceasta s-a întâmplat şi aici. Pentru că diavolul a insuflat atunci barbarului tiran să nu taie capul celor trei tineri, nici să-i arunce la fiare, nici să-i pedepsească în alt chip, ci să-i arunce în foc, ca să nu se salveze nici măcar trupurile acelor sfinţi, de vreme ce trupurile lor ar fi dispărut când ar fi ars, iar cenuşa acestora s-ar fi amestecat cu cenuşa lemnelor. Însă Dumnezeu S-a folosit de acest mijloc ca să distrugă necredinţa.

Despre faptul că fecioria este vrednică de admiraţie şi de multe cununi

140. Desigur că uneltirile diavolului nu se mişcă la fel faţă de amândouă stările oamenilor, ale celor căsătoriţi şi ale celor care au ales fecioria. Cred că pe cei căsătoriţi nu-i necăjeşte deoarece ştie că refugiul se găseşte aproape de ei. Căci dacă se întâmplă ca cineva să simtă vreun atac trupesc mai puternic, există putinţa să se refugieze degrabă la ţărm. De altfel, nici Sfântul Apostol Pavel nu-i lasă să plutească în larg, ci-i sfătuieşte şi îi îndeamnă să se întoarcă iarăşi la relaţia căsătoriei lor când sunt obosiţi. Fecioara, însă, este nevoită totdeauna să se lase biciuită de valurile mării şi să plutească în larg fără de ţărm, iar dacă se întâmplă să se ridice vremea rea, cea mai înfricoşătoare, corabia ei nici atunci nu are putinţa să ancoreze şi să se odihnească. Deci aşa cum piraţii mării, acolo unde există cetate sau port sau ţărm, nu se aruncă asupra celor care călătoresc, pentru că aceasta ar fi o primejdie zadarnică, însă dacă întâlnesc corabia în mijlocul mării, au îndrăzneală, pentru că lipsesc cei care pot sări în ajutor, şi se agită şi pun la cale tot ceea ce se poate şi nu se îndepărtează înainte de a scufunda corabia şi pe cei ce călătoresc, **la fel şi acest pirat înfricoşător, diavolul, aduce împotriva fecioarei vreme rea, cumplită şi vânt înfricoşător şi furtuni nesuferite şi pe toate le tulbură şi le dă cu susul în jos, ca să scufunde corabia cu forţa şi cu năvala lui.** Pentru că diavolul a auzit că fecioara nu are legături trupeşti şi deci este

silită să lupte neîncetat, să se războiască mereu cu duhurile vicleniei, până când poate într-adevăr să plutească spre țărmul liniștit. Pentru că fericitul Apostol Pavel, asemenea unui viteaz comandant, după ce a lăsat-o pe fecioară în afara zidurilor, n-a îngăduit să i se deschidă acesteia porțile, chiar dacă vrăjmașul se lupta împotriva ei cu o sălbăticie înfricoșătoare, chiar dacă dușmanul se arăta și mai înfricoșător din pricina acestei întâmplări, și aceasta pentru ca potrivnicul să nu aibă nicio posibilitate de a încheia armistițiu. Nu numai diavolul, ci și această aprindere a dorinței îi necăjește mult mai mult pe cei necăsătoriți, și desigur că acest lucru este limpede pentru fiecare.

Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit

A.

141. Așadar acolo, în Împărăția cerurilor, este odihna, locul de unde a plecat durerea, întristarea și suspinul, unde nu există osteneli, nici neliniște, nici teamă care să înfricoșeze și să zdruncine sufletul, ci doar frica de Dumnezeu, care este plină de desfătare. **Acolo toate sunt pace, bucurie, desfătare, plăcere, bunătate, blândețe, iubire.** Acolo nu există invidie, nici deochi, nici boală, nici moarte trupească, nici moartea sufletului, nu există întuneric, nici noapte. Acolo toate sunt zi, toate sunt lumină, toate sunt tihnă. Acolo nu există oboseală, nici îmbuibare, **ci întotdeauna vom dori cele bune.** Vreți să vă zugrăvesc și o imagine

despre starea de acolo? Nu este cu putință, însă pe cât îmi stă în puteri, mă voi strădui să v-o ofer. Să privim la cer atunci când niciun nor nu-l împiedică să-și descopere cununa lui. Apoi să privim la frumusețea pe care o admirăm atât de mult și să cugetăm că un asemenea tărâm vom avea și acolo, de bună seamă, însă nu ca acesta, ci cu mult mai frumos, pe cât se deosebește acoperișul de aur de cel de pământ. După aceea îi vom privi pe îngeri, pe arhangheli, mulțimile nenumărate ale puterilor netrupești, vom privi palatele lui Dumnezeu, tronul părintesc! Deci așa cum v-am spus, cuvântul nu poate să le descrie pe toate! Desigur că este nevoie de experiență și de cunoaștere prin experiență. Spuneți-mi, cum credeți că a fost Adam în Rai? **Acest fel de viețuire în Împărăția cerurilor este cu atât mai bun față de cel al vieții lui Adam pe pământ, pe cât este de departe cerul de pământ.**

B.

142. Să descriem însă și o altă imagine a Împărăției cerurilor. Dacă s-ar întâmpla ca cel care stăpânește acum să domnească peste întreaga lume și să nu fie necăjit nici de războaie, nici de griji, ci doar să fie cinstit, să viețuiască în desfătări și să aibă multe venituri, iar aurul să curgă de pretutindeni și să fie admirat de toți, ce dispoziție ar avea dacă ar vedea că au încetat războaiele care se dădeau în toate părțile pământului? **Ceva asemănător s-ar întâmpla și atunci.** Dar nu m-am apropiat încă de acea imagine, de aceea trebuie să căutăm alta. Te rog mult,

gândeşte-te că pruncul de împărat, care este încă în pântece, nu simte nimic. Dacă s-ar întâmpla, însă, ca atunci când iese din pântece să urce pe tronul împărătesc şi să primească toate demnităţile, nu pe rând şi încetul cu încetul, ci pe toate împreună şi deodată, la fel este şi starea aceea. **Sau gândeşte-te la un întemniţat, care după ce a pătimit acolo nenumărate rele, este pus direct pe tronul împărătesc.** Însă nici aşa nu m-am apropiat întocmai de imaginea de acolo. Pentru că aici pe pământ, oricâte bunătăţi ar dobândi cineva, chiar dacă este vorba despre împărăţie, simte dorinţă puternică în prima, în a doua zi, dar cu trecerea vremii, desigur că simte mai departe mulţumire, însă nu atât de mare, pentru că oricare ar fi ea, desfătarea se încheie mereu prin obişnuinţă. Acolo, însă, nu numai că nu se împuţinează, ci se şi înmulţeşte, căci gândeşte-te ce lucru mare este atunci când sufletul se mută acolo, ce minunat este să nu aştepte ca bunătăţile să se sfârşească, nici să se preschimbe, **ci să se înmulţească. Acolo viaţa nu se sfârşeşte, ci este izbăvită de orice primejdie, de orice tristeţe şi grijă, fiind plină de bucurie şi de nenumărate bunătăţi.**

C.

143. Însă nici în acest fel nu m-am apropiat de imagine. Aşadar, dacă mergând în tabără, unde vedem întinse corturile din pânză ale soldaţilor, suliţele, coifurile şi scuturile strălucitoare, rămânem uimiţi de spectacol şi dacă se întâmplă să-l vedem în mijloc pe împăratul mergând sau călărindu-şi armăsarul,

purtând arme aurite, socotim că le avem pe toate, **cum crezi că te vei simți când vei vedea corturile veșnice ale Sfinților, așezate în ceruri?** (pentru că Sfânta Scriptură spune: „Vă vor primi în corturile cele veșnice" - Luca 16, 9), când vei vedea pe fiecare dintre sfinți strălucind mai mult decât razele soarelui, nu cu luciri de aramă și fier, ci de acea slavă a cărei strălucire nu poate s-o vadă ochiul omenesc? Și desigur că acestea se referă la oameni! Ce-ar putea însă să spună cineva despre miile de Îngeri, Arhangheli, Heruvimi, Serafimi, Tronuri, Domnii, Începătorii, Stăpâniri, Puteri, a căror frumusețe **este fără asemănare și depășește orice închipuire?** Dar când voi înceta să urmăresc lucrurile cu neputință de făptuit? Pentru că așa cum spune Sfântul Apostol Pavel, **cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El (I Corinteni 2, 9).** Așadar, nimeni nu este mai netrebnic decât cei care nu dobândesc aceasta, nici mai fericit decât cei care o dobândesc. Fie ca și noi să fim dintre cei fericiți, ca să dobândim și bunătățile cele veșnice, cu voia Domnului nostru Iisus Hristos.

Avraame, Avraame, nu coborî mâna ta asupra lui Isaac

A.

144. Într-adevăr, când patriarhul Avraam a primit porunca să-l aducă jertfă pe fiul său, Isaac, gândește-te câte gânduri s-au răzvrătit înlăuntrul lui, dar

pe toate le-a supus. Şi toate gândurile s-au înfricoşat de el mai mult decât păzitorii de împărat şi pe toate doar cu privirea le-a liniştit şi niciun gând n-a îndrăznit să prindă grai, ci toate s-au supus şi au ascultat de el ca şi cum ar fi fost împăratul, deşi erau foarte tăioase şi nemiloase. Pentru că nu sunt atât de înfricoşătoare ascuţişurile suliţelor înălţate de mulţimea de soldaţi, pe **cât erau atunci acele gânduri înfricoşătoare.** Nu era mai înfricoşătoare decât suliţele legătura firii dintre tată şi fiu? De aceea şi putea să sfâşie sufletul lui Avraam mai mult decât orice vârf de lance ascuţit. Pentru că lancea n-ar fi putut să devină niciodată atât de ascuţită **ca acele gânduri înfricoşătoare, din ce în ce tot mai tăioase, care se înălţau înlăuntrul măruntaielor şi sfâşiau cugetul dreptului.** Pentru că în cazul suliţei este nevoie de timp, de hotărâre, de lovitură de moarte, de durere, şi numai atunci urmează sfârşitul, însă pentru Avraam nu era nevoie de niciuna dintre acestea. Atât de rapide şi de înfricoşătoare erau rănile! Dar deşi atunci s-au înarmat împotriva lui atâtea gânduri înfricoşătoare, ele au fost ţinute în mare linişte şi stăteau toate în ordine, mai mult împodobindu-l decât înfricoşându-l pe acesta. Deci ia seama la Avraam care ridică cuţitul şi pune-l alături de toţi împăraţii, auguştii, cezarii şi toţi câţi vei voi, şi nu vei mai avea nimic măreţ de spus despre aceia, nici nu vei putea să arăţi o astfel de figură atât de înaltă şi de vrednică de Împărăţia cerurilor. Şi atunci dreptul Avraam a primit răsplata, împotrivindu-se celei mai puternice tiranii. Pentru că nimic nu este mai tiranic decât firea, decât

iubirea dintre tată şi fiu, şi chiar dacă te referi la nenumăraţi ucigători de tirani, nu ne vei arăta unul la fel. **Deoarece atunci răsplata a fost a îngerului, şi nu a omului.**

B.

145. Aşadar, ia aminte! Firea a căzut sub armele ei împreună cu întreaga armată, iar Avraam şedea cu mâna înălţată, ţinând nu cununa, ci cuţitul - ca să-l junghie pe fiul său - mai strălucitor decât orice cunună, şi mulţimea îngerilor înălţa strigăte de bucurie, în timp ce Dumnezeu îl propovăduia din ceruri. Deoarece vieţuirea lui se găsea în ceruri, de acolo primea şi propovăduirea. Ce este mai strălucitor decât aceasta? Sau mai bine zis, ce-ar putea să se asemuiască acestei răsplăţi? Pentru că dacă în vechime, atunci când biruia un atlet, cel care vestea victoria olimpică nu era crainicul ce se afla jos, ci însuşi împăratul care se găsea în tribună, după ce învingătorul se urca acolo, oare nu i se părea înălţarea aceasta mai strălucitoare decât cununile, adunând privirile tuturor spectatorilor? Dar când împăratul nu este om, **ci Însuşi Dumnezeu, şi îl proclamă pe Avraam nu în teatrul acesta, ci în teatrul întregii lumi, în faţa mulţimii Îngerilor,** a Arhanghelilor strigând din înălţime cu glas strălucitor, unde l-am aşeza, spune-mi, pe acest sfânt? Şi dacă vrei, să ascultăm glasul însuşi. Deci care este acest glas? „Să nu-ţi ridici mâna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu şi pentru Mine n-ai cruţat nici pe singurul

tău fiu" (Facere 22, 12). Această răsplată este mai strălucitoare decât nenumăratele perle împărăteşti şi decât neasemuitele cununi. Pentru că la cel care poartă acea cunună, de multe ori venind moartea, o distruge, dar şi înainte de moarte există curse nenumărate prin care poate s-o piardă, în timp ce această diademă nimeni nu ar putea s-o ia de la cel care o poartă, nici după moarte, nici dintre rudenii, nici dintre străini. Şi ia aminte, te rog, şi la piatra cea mai cinstită a acestei diademe. Pentru că deşi piatra este cinstită, este totuşi supusă sfârşitului. Ce înseamnă însă **„pentru Mine"**? Adică nu este de admirat aceea că nu i-a fost milă să-l junghie pe fiul său, ci că aceasta a făcut-o de dragul lui Dumnezeu. **Ah, fericită dreaptă, care s-a învrednicit să ţină un astfel de cuţit!** Ah, minunat cuţit, care a fost folosit la o astfel de trebuinţă, care a slujit o astfel de lucrare, care a dat o astfel de pildă! Cum s-a umplut şi nu s-a umplut de sânge! Într-adevăr, nu ştiu ce să spun, atât de înfricoşătoare a fost taina!

C.

146. Barbarii n-au fost atât de înfricoşători în cetatea Ierusalimului, când s-au pornit de multe ori cu război împotriva ei, **precum gândurile acestea care l-au încolţit pe Avraam din toate părţile. Dar pe toate le-a biruit!** Vrei să-l vezi şi pe preot? Nu este departe de tine exemplul. Pentru că atunci când îl vezi pe Avraam ţinând focul şi cuţitul, stând în faţa jertfelnicului, de ce te îndoieşti de preoţia lui? Dacă însă vrei să vezi şi jertfa, priveşte că ea este îndoită. Adică

aduce copilul, pe Isaac, dar aduce şi oaia, **sau mai bine zis, înainte de acestea şi-a adus jertfă fiinţa lui.** Şi desigur că prin sângele oii a sfinţit dreapta lui, în timp ce prin junghierea copilului şi-a jertfit sufletul lui. Şi astfel a fost hirotonit preot, prin sângele unuia-născut fiului său şi prin jertfa mielului. Pentru că şi preoţii se sfinţeau prin sângele jertfelor pe care le aduceau lui Dumnezeu. Vrei să-l asculţi şi pe prooroc? „Avraam, părintele vostru, a fost bucuros ca să vadă ziua Mea; şi a văzut, şi s-a bucurat" (Ioan 8, 56). La fel şi tu, fă-te împărat şi preot şi prooroc prin baia pocăinţei! Fă-te împărat, aruncând jos toate faptele viclene şi pierzând păcatele! Din nou, arată-te preot, oferindu-te pe tine lui Dumnezeu, jertfindu-ţi trupul şi junghiindu-l! Pentru că scris este: „Dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El" (II Timotei 2, 11). De asemenea, fă-te prooroc, descoperind cele viitoare şi arătându-te insuflat de Dumnezeu, pecetluindu-te pe tine însuţi! Pentru că aşa cum soldaţilor li se pune pecete, la fel şi credincioşilor, Duhul cel Sfânt. Şi dacă dezertezi, te faci vădit tuturor. Iudeii aveau pecetea tăierii împrejur, **în timp ce noi avem arvuna Sfântului Duh.** Deci cunoscând acestea şi gândindu-ne bine la vrednicia noastră, să deprindem viaţa de mare preţ a harului lui Dumnezeu, ca să dobândim şi Împărăţia cea viitoare, pe care fie ca toţi să o primim, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

Pocăinţa ninivitenilor a silit iubirea de oameni a lui Dumnezeu să mintă

A.

147. Veniţi astăzi să tragem în larg corabia pocăinţei ninivitenilor. Căci pentru aceeaşi mulţime de oameni sunt necesare cuvinte diferite, dar medicamentele pocăinţei socotesc că sunt folositoare tuturor. **Deoarece nimeni nu este lipsit de păcat, este vădit că nu există vreun om care să nu aibă nevoie de pocăinţă.** Celor care au nevoie de pocăinţă le este de neapărată trebuinţă pilda ninivitenilor care s-au izbăvit, căci exemplul lor îi duce şi pe ei la aceeaşi tămăduire. Deci să-i privim pe ninivitenii care au vieţuit în păcat şi s-au făcut vestiţi pentru credinţa lor. Să-i privim pe ninivitenii care se asemănau fiarelor **şi au luat locul îngerilor.** Să-i vedem pe aceştia, care prin faptele lor duceau la distrugere cetatea, dar care prin chipul pocăinţei lor **au reconstruit cetatea.** Să-i vedem pe vrăjmaşii lui Dumnezeu, **care s-au făcut prietenii lui Dumnezeu,** şi pe cei care Îl aveau acuzator pe Stăpânul, **dar care după aceea L-au avut apărător.** Să-i privim pe osândiţii niniviteni, care după hotărârea Judecătorului de a lupta împotriva lor, anulează sentinţa aceea ca în răstimp de trei zile, cetatea Ninive să fie distrusă. **Să-L vedem pe Dumnezeu tăgăduindu-Şi hotărârea din iubire de oameni.**

B.

148. După ce împăratul cetății Ninive și-a scos însemnele stăpânirii, a luat locul preoților. A stat grăind și filosofând, învățându-i pe niniviteni[7]: „Sunt vădite, prietenii mei", spune regele, „relele care ne înconjoară! După ce am supus toată lumea, suntem dați pieirii ca niște vicleni din poruncă dumnezeiască, și în timp ce stăpânim peste toți oamenii, am fost osândiți la moarte ca cei mai nesăbuiți dintre toți, în chipul cel mai neîntâlnit. Și pentru că am fost găsiți mai netrebnici decât toți, toată viața noastră va deveni mit și poveste, pentru că slava de mai înainte nu șterge răutățile noastre. După ce am biruit în multe războaie, ninivitenilor, să ne luptăm acum mai cu vitejie pentru mântuirea noastră! Pentru că în vremurile vechi am făcut tot ceea ce ne-a stat în putere ca să devenim stăpânii altora, acum însă răsplata noastră va fi să nu pierim împreună cu femeile și copiii noștri. Pentru a înfrunta un război nemaiîntâlnit, să ne luptăm într-un chip negrăit, să aruncăm din arcurile noastre cântări către cer, să aruncăm, în loc de sulițe, psalmodii, în loc de praștii, să slobozim lui Dumnezeu rugăciuni. Să potolim mânia lui Dumnezeu cu lacrimi neîncetate, să sfărâmăm oștirea faptelor viclene, să ne stăpânim pornirile răutății, să ne războim cu armele virtuții. **Săgeata nu pătrunde platoșa dreptății, coiful**

[7] Cuvântul împăratului este cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur.

credinței nu poate fi ars de trăsnet. Dumnezeu nu rabdă să strivească coiful nădejdii, mânia cerească nu sfâșie veșmântul înțelepciunii. Amenințarea pieirii nu poate să sfărâme zidul mărturisirii, când vede căință serioasă, hotărârea distrugerii se risipește degrabă precum fumul. Frații mei, dacă ne luptăm cu astfel de arme, așa cum am dobândit pământul, la fel vom deveni și stăpânii cerului. Prindeți curaj, ninivitenilor, arătați-vă bărbați, căci împreună cu noi Se luptă Împăratul iubitor de oameni! El îi aruncă fără milă pe vrăjmașii Lui, însă când mânia Sa se preschimbă, devine binefăcătorul dușmanilor Lui."

C.

149. Ninivitenii au strigat din străfundurile inimii lor către Dumnezeu[8]: „Împărate, Doamne al vieții și al morții, noi suntem vrednici de hotărârea cu care ne-ai amenințat și de orice osândire, pentru că Te-am trecut cu vederea pe Tine, Dumnezeul Cel adevărat, și am dus o viață desfrânată! Tu, însă, arătând lărgimea milostivirii Tale, încetează bătaia împotriva noastră! Bunătatea Ta să biruiască dreptatea Ta, nerecunoștința noastră să fie iertată prin iubirea Ta de oameni! Dacă ai fi împlinit îndată osânda, pedepsele Tale ar fi fost duse degrabă la îndeplinire și ne-ai fi ucis, căci am fost străini și desfrânați. Acum însă, când

[8] Cuvintele ninivitenilor sunt cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur.

din pricina bunătății Tale ne-ai dat răgaz, **dacă ne-ai ucide în timp ce ne pocăim, n-ai omorî pe cei străini, ci pe ai Tăi. Când ne-am arătat necredincioşi, ne-ai păzit, iar acum, când am devenit credincioşi, ne omori? Când eram vicleni, ne-ai salvat, şi ne omori acum, când facem fapte bune?** Câtă vreme cetatea s-a închinat idolilor, ai mărit-o şi ai făcut-o împărăteasă, iar acum, când a devenit a Ta, o distrugi? Fără să Te cunoaştem, cu Tine am stăpânit lumea, şi acum, când ne închinăm Ție, ne vom pierde şi propria viață? Milostiveşte-te, Împărate, pentru numele Tău, şi nu stărui să-i osândeşti pe niniviteni, nu-i face pe oameni să fugă de evlavie, arătând-o nefolositoare! **Nu închide oamenilor uşa pocăinței, judecându-ne pe noi cu dreptate!** Dacă, având legiuitori şi dascăli, am fi ajuns la multă răutate, de bună seamă se cădea să ne ucizi, să nu ne dai iertare chiar dacă Te rugam, să ne pedepseşti cu pedeapsă mai aspră decât cea cu care ne-ai amenințat. Dacă însă fără să fim învățați, fără să fim instruiți, ne ducem viața în desfrânare şi necredință, **să nu osândeşti neştiința noastră, Împărate, cu atât de mare pierzare!** Doar un prooroc ne-ai trimis acum, pe Iona, şi nici pe acesta ca să ne învețe, **ci ca să ne aducă veşti rele - că în trei zile cetatea Ninive va fi distrusă - şi după ce am crezut, toți împreună Te cinstim, slujindu-Ți Ție.** Ne-ai dat puțin răgaz şi în acesta am arătat mare schimbare. Deşi ni s-a vestit pieirea, nu am pierdut încrederea noastră în iubirea Ta de oameni. În timp ce proorocul Iona ne-a vestit pieirea, noi ne-am pus nădejdile noastre în mila Ta.

Nu lepăda, Bunule, nădejdea noastră! Nu opri limbile care voiesc să laude bunătatea Ta! Nu-i ucide pe bărbații ce râvnesc să propovăduiască îndurarea Ta! Nu ne împiedica să devenim pentru toți ai noştri dascăli ai evlaviei. Fie-ți milă de dobitoacele care mugesc de foame! **Îndură-te de copiii fără de păcat care se sufocă de plâns! Îndură-te de pruncii nevinovați care mor de foame! Nu-i pierde pe cei nevinovați împreună cu cei vinovați! Milostiveşte-te de mamele care din pricina mâniei Tale nu-i alăptează pe copiii lor mult iubiți. Toți oamenii rabdă aceleaşi răutăți ca şi noi! Dacă nu ne primeşti pe noi, care ne pocăim, vei pierde nădejdile întregii lumi!**

Împăratul Constantin, cel lipsit de răutate

150. Se spune că fericitul împărat Constantin, când a fost lovit odinioară cu pietre în față şi mulți dintre curtenii săi îl îndemnau să-i pedepsească pe ocărâtori, spunându-i că tot chipul i-a fost rănit prin aruncarea cu pietre, **după ce şi-a pipăit fața cu mâna şi după ce a surâs în linişte, a grăit: „Nu văd nicio rană pe fruntea mea, ci capul şi toată fața îmi sunt sănătoase!"** Atunci aceia s-au îndepărtat ruşinându-se de sfatul lor. Şi cuvintele acestea ale împăratului şi le amintesc toți cu respect până astăzi şi de atâta vreme nu s-a veştejit însemnătatea lor şi nu s-a şters amintirea acestei filosofii. Cu cât este ea mai strălucitoare decât multe trofee! Şi Constantin a zidit multe cetăți şi a biruit mulți barbari, dar nimic din toate acestea nu

le păstrăm în minte. Cuvintele acestea ale lui, însă, îl fac vestit până astăzi şi cei care vor veni după noi şi cei care vor veni după aceştia le vor auzi cu toții. Şi nu doar acest lucru este vrednic de admirație, adică faptul că le vor auzi, ci şi că prin laude şi prin faima cea bună, şi aceştia care le spun, şi aceia care le vor auzi sunt asemenea. Şi dacă, pentru acele cuvinte, împăratul s-a bucurat de atâta slavă înaintea oamenilor, de câte cununi nu se va bucura el din partea lui Dumnezeu, Iubitorul de oameni?

Dumnezeul şi Creatorul nostru a aşezat firii noastre hotare

151. Nimic nu este mai scârbos decât femeia care se dedă la desfătări, nimic nu este mai ruşinos decât femeia care se lasă pe sine pradă beției! Ea îşi pierde strălucirea şi frumusețea chipului, **îşi tulbură liniştea şi blândețea ochilor, ca şi cum un nor ar acoperi razele de soare.** Acest lucru înseamnă robie şi lipsă de libertate şi este dovada oricărei josnicii. Cât de respingătoare este femeia care duhneşte a vin prefăcut şi drojdie, duhneşte a cărnuri putrezite, care are amețeală şi nu poate să se scoale, care este roşie la față mai mult decât trebuie, care este tot timpul mahmură şi cu ochii ei tulburi! Nu este la fel însă cea care se ține departe de desfătările materiale, care este modestă, plină de înțelepciune şi frumusețe. Pentru că starea sufletului dă multă frumusețe trupului. Deci să nu crezi că frumusețea vine din trăsăturile trupeşti.

la seama la o fată frumoasă şi guralivă, care spune cuvinte murdare, care bea şi iubeşte luxul, n-a ajuns ea mai urâtă decât oricare femeie schimonosită la chip? Dacă este însă ruşinoasă şi iubeşte tăcerea, dacă a învăţat să roşească de ruşine, dacă vorbele ei sunt măsurate şi îşi petrece vremea cu postirile, atunci şi frumuseţea ei este îndoită, înfăţişarea ei mai plăcută, plină de înţelepciune şi cuviinţă. Deci să cunoaştem bine însăşi alcătuirea noastră, încât să n-o încărcăm peste măsură, fără să vrem, cu nevoi prisositoare. De exemplu, dacă viaţa în desfrâu nu ar fi avut osteneli, nici neputinţe şi boli, atunci ea ar fi fost cu putinţă de răbdat, **în timp ce acum Dumnezeu ţi-a pus hotare firii, ca să nu le depăşeşti, chiar şi atunci când vrei.** Iubite, nu cauţi plăcerea? Pe aceasta o vei găsi în propria cumpătare. Nu pofteşti sănătatea? O vei găsi în stăpânirea de sine. Nu vrei lipsă de griji? Şi pe aceasta o vei găsi în stăpânirea de sine. Nu vrei putere trupească, libertate, bună-dispoziţie, linişte sufletească şi lumină duhovnicească, trezvie spirituală? **Toate aceste bunuri se găsesc în stăpânirea de sine, câtă vreme în viaţa desfrânată se găsesc cele potrivnice: lenea, neputinţa trupească, boala, lipsa libertăţii, cheltuiala.**

Legătura gheenei este foc nestins

152. Când va fi întuneric şi scrâşnirea dinţilor şi legăturile nedezlegate şi chinuirile nesfârşite şi foc nestins şi durere şi strâmtorare şi limbă care se

va chinui precum limba bogatului şi vom plânge cu suspine, dar nimeni nu va auzi, şi vom suspina şi ne vom tângui de dureri, dar nimeni nu ne va lua în seamă, ci vom căuta pretutindeni nădejde şi ajutor, şi de niciunde nu ne va veni mângâierea, unde să-i rânduim pe cei care se găsesc în acestea? **Ce este mai cumplit decât soarta acelor suflete? Ce lucru este mai netrebnic?** Deci dacă intrând într-o temniţă, îi aflăm pe unii într-o stare deznădăjduită, pe alţii legaţi cu lanţuri de fier şi pe alţii închişi în beciurile întunecate şi ne înfiorăm, simţim frică şi facem tot ceea ce ne stă în putere ca să nu ne găsim şi noi într-o astfel de stare şi durere, când vom fi legaţi şi duşi în aceste chinuri, cum vom fi, ce vom face? **Pentru că legătura gheenei nu este de fier, ci este din foc care nu se stinge niciodată.** Şi nu vor fi acolo semenii noştri care să ne însoţească şi cu care să grăim prieteneşte, ci îngeri înfricoşători şi nemiloşi, care se vor mânia pe noi pentru toate ocările pe care le-am pricinuit Stăpânului. Căci nimeni să nu nădăjduiască să se bucure de ceva bun, dacă el însuşi nu a săvârşit fapte bune şi dacă nu are mii de înaintaşi drepţi. Pentru că este scris: „Toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău" (II Corinteni 5, 10). Aşadar să ascultăm, vă rog, şi să devenim înţelepţi! Dacă ai înlăuntrul tău focul poftei viclene, **aminteşte-ţi de focul acelui iad, şi atunci focul acesta se va stinge şi va pieri.** Dacă vrei să scoţi din gura ta ceva din cele ce nu sunt îngăduite, **aminteşte-ţi de scrâşnirea dinţilor,** şi

frica îţi va fi oprelişte. Dacă vrei să răpeşti, ascultă-L pe Judecătorul Care spune: **„Legaţi-l de mâini şi de picioare, luaţi-l şi aruncaţi-l în întunericul cel mai dinafară,"** şi atunci vei alunga această poftă a ta. Dacă eşti împietrit şi nemilostiv, aminteşte-ţi de acele cinci fecioare care, pentru că au avut candelele stinse din pricina lipsei untdelemnului, **au fost îndepărtate de Mire, şi vei deveni repede iubitor de oameni.**

Despre cei care sunt stăpâniţi de iubirea de arginţi

153. Cei bogaţi nu se opresc din această poftă nesăbuită chiar dacă dobândesc întreaga lume. Iar cei săraci se grăbesc să-i ajungă pe aceia şi o turbare nevindecată, o mânie nestăvilită şi o neputinţă neîndreptată stăpâneşte sufletele tuturor. Iar această iubire de arginţi biruieşte orice altă iubire şi o alungă şi o scoate din suflet. Şi nici vorbă de prietenie, nici de rudenie. Dar de ce vorbesc despre prietenie şi despre rudenie? Unul ca acesta iubeşte bogăţia mai mult decât pe femeie şi pe copii. Toate sunt aruncate şi călcate în picioare, pentru că această doamnă, bogăţia, lipsită de omenie şi de ruşine, domneşte peste sufletele tuturor celor pe care-i stăpâneşte. Deoarece, ca o stăpână neomenoasă şi ca un tiran împietrit şi ca un barbar chinuitor şi ca o desfrânată de rând şi cheltuitoare, îi umple de ruşine şi îi chinuieşte şi îi osândeşte la nenumărate primejdii şi pedepse pe cei care au ales s-o slujească. Şi în timp ce este înfricoşătoare şi lipsită de

milă, sălbatică şi împietrită, cu chip de barbar, mai bine zis de fiară, **deşi este mai sălbatică decât lupul şi leul, le pare că este nobilă şi îmbietoare, mai dulce decât mierea celor care se lasă robiţi de ea.** Şi în fiecare zi ridică împotriva lor săbii şi arme şi sapă prăpăstii şi îi conduce în hăuri şi în ruine şi urzeşte nenumărate curse de pedepsire a lor şi pare că-i face pe aceştia vrednici de invidiat, atât pe cei peste care stăpâneşte, cât şi pe cei care doresc să fie stăpâniţi. **Şi precum porcul, care se întinează în băltoace şi se mulţumeşte şi se bucură de mizerie, şi precum cărăbuşii care se amestecă necontenit în gunoi,** la fel şi cei ce au fost stăpâniţi de iubirea de argint, sunt mai nefericiţi decât dobitoacele. Pentru că această scârbă este mai mare şi mai murdară decât bălegarul. Pentru că în timp ce îşi duc viaţa în această patimă, socotesc că primesc din aceasta multă plăcere. Aceasta nu se datorează firii lucrului, ci marii nerozii a sufletului bolnav. Aceasta este mai rea decât lipsa de raţiune a acelor dobitoace. Căci aşa cum pricina murdăriei lor nu sunt gunoiul şi mocirla, ci lipsa de raţiune a animalelor care au căzut în acestea, la fel să gândeşti şi despre aceşti oameni.

Bogaţii care mănâncă până crapă fac corabia să se scufunde

154. Dacă doriţi, să cercetăm mai întâi mesele bogaţilor şi ale săracilor şi să-i întrebăm pe cei ce prânzesc, care sunt cei care se bucură de plăcere curată şi

adevărată? Bogații, care-și petrec ziua întinși în pat **și înnoadă cinele de seară cu prânzurile de la amiază și mănâncă până la îmbuibare și își întărâtă simțurile, iar prin prisosul mâncării fac corabia să se scufunde și să se umple de apă și își îneacă sufletul în naufragiul trupului** și născocesc legături pentru picioare, mâini și limbă și își încing tot trupul cu legăturile beției și desfrânării, mai rele decât legăturile lanțurilor de fier, și nu au somn liniștitor și curat, nici nu sunt scăpați de visurile înfricoșătoare, fiind mai nefericiți decât nebunii, și aduc în sufletul lor demonul nerușinat și se fac de batjocura slujitorilor lor, mai ales prin tragedia și pretextul lacrimilor, pentru că nu pot să audă și să spună ceva, ci năvalnic se îndreaptă de la mese în pat? Sau săracii, care iau aminte și priveghează la nevoile pe măsură și rânduiesc măsura lucrurilor și plutesc liniștiți în viața lor și precum este condimentul cel mai bun la mâncăruri și băuturi, așa au și ei foamea și setea? Pentru că nimic nu aduce atâta plăcere și sănătate cât a se atinge cineva de masă când îi este foame și sete, cunoscând cât îi este necesar doar ca să se sature și să nu depășească limitele, nici să aducă în trupul lui mai mult decât poate să poarte.

Într-adevăr, există ceva și mai rău decât chinurile noastre

155. Dar ca să nu par că-i obosesc pe cei care mă ascultă, enumerând pe fiecare dintre cei care au suferit nenorociri de acest fel, mergi te rog la

supraveghetorul azilului de străini şi roagă-l să te îndrume spre locurile în care se găsesc cei ţintuiţi la pat, ca să priveşti rădăcina fiecărei patimi **şi să vezi în primul rând manifestările bolilor şi pricina oricărui fel de tristeţe.** Apoi mută-te în temniţă şi află toate câte se întâmplă acolo, apoi mergi către ferestrele băilor, unde sunt mulţi oameni dezbrăcaţi ţintuiţi la pat, folosind **în locul veşmintelor şi al caselor bălegar şi buruieni, asupriţi mereu de frig,** de boală şi foamete, rugându-i pe trecători doar cu privirea şi cu tremurul trupului **şi cu zgomotul clănţănirii dinţilor, neputând să scoată niciun sunet, nici mâinile să-şi întindă, deoarece au fost distruşi nespus de mult de atâtea suferinţe.** Să nu te opreşti însă doar la aceştia, ci mergi şi către aşezământul săracilor, care este afară din cetate, şi atunci te vei încredinţa deplin **că tristeţea care crezi că te chinuieşte acum este ţărm liniştit.** Într-adevăr, ce-am putea spune despre acei bărbaţi care pier puţin câte puţin de boala numită elefantiazis, de femeile pe care le mănâncă cancerul? Pentru că amândouă bolile acestea sunt îndelungate şi de netămăduit.

Păcatul este mai înfricoşător decât orice demon

156. Spune-mi, nu te ruşinezi şi nu roşeşti când judecătorul îl pedepseşte pe fiul tău şi îl face mai înţelept, ajungând ca fiul tău să fie îndreptat de lume, deşi de la începutul naşterii a vieţuit împreună cu tine atâta timp? Nu te ascunzi şi nu pieri de pe faţa

pământului? Şi spune-mi, îndrăzneşti, în general, să te numeşti încă tată, de vreme ce l-ai trădat în acest fel pe fiul tău şi nu i-ai oferit ajutorul necesar şi l-ai lăsat să fie stricat de orice răutate? Şi spune-mi, dacă-l vezi pe vreun ocnaş lovindu-l pe fiul tău, nu te mâhneşti şi nu te mânii, nu te arăţi nemulţumit şi nu năvăleşti mai sălbatic decât fiara asupra ocnaşului care l-a lovit? Dar văzându-l în fiecare zi **pe diavol că-l loveşte, pe demoni că-l conduc la păcate, stai şi nu te mânii, nici nu-l scapi pe copilul tău de fiara cea mai înfricoşătoare?** De asemenea, dacă fiul tău este stăpânit de demon, alergi la toţi sfinţii şi îi necăjeşti şi pe cei care se găsesc pe culmile munţilor, ca să-l scapi de nebunia aceasta, însă văzând că păcatul îl necăjeşte necontenit, care este mai înfricoşător decât orice demon, nu faci nimic?

Fericitul Apostol Pavel spune: vreau ca toţi oamenii să fie ca şi mine

157. Într-adevăr, spune-mi, ce este mai greu decât să meargă cineva pe funie întinsă ca şi cum s-ar găsi pe teren neted **şi păşind pe funie, să îşi pună şi să îşi scoată încălţările ca şi cum ar sta în pat?** Imaginea nu ni se pare înfricoşătoare şi nu ne temem şi ne înfiorăm doar când o privim? Spune-mi, din nou, ce este mai înfricoşător decât să pună cineva o prăjină de lemn pe fruntea lui şi după aceea să urce pe aceasta un copil şi să facă multe giumbuşlucuri, desfătându-i astfel pe spectatori? De asemenea, ce este

mai primejdios decât să se joace cineva cu săbiile şi să sară peste acestea? Şi ce este mai dureros, spune-mi, decât să străbată cineva fundul mării? Şi cineva ar putea să ne vorbească despre multe alte arte, dar dacă dorim să ştim, cea mai uşoară dintre toate este virtutea şi înălţarea la ceruri. Pentru că aici trebuie doar să vrei, şi toate celelalte vin de la sine într-un chip firesc. Într-adevăr, nu poate spune cineva: „Nu pot!", deoarece aceasta înseamnă osândirea Ziditorului. **Pentru că dacă ne-ar fi plăsmuit neputincioşi şi după aceea ne-ar fi poruncit să le împlinim pe cele cu neputinţă, aceasta ar fi o acuză împotriva Lui.** Prin urmare, zici: Cum nu pot mulţi dintre oameni să le împlinească? Deoarece nu vor! Şi de ce nu vor? Din pricina lenevirii lor. Căci dacă voiesc, neapărat ar putea. De aceea şi Sfântul Apostol Pavel spune: **„Eu voiesc ca toţi oamenii să fie cum sunt eu însumi" (I Corinteni 7, 7),** deoarece ştia că toţi pot să fie ca şi el. Pentru că n-ar fi spus aceasta dacă din punctul de vedere al firii era cu neputinţă. Vrei să devii virtuos? Pune doar începutul. Unul care vrea să devină căpitan de corabie nu spune doar „vreau" şi se mulţumeşte cu aceasta, **ci se apucă cu râvnă de treabă. Altul vrea să devină negustor şi nu spune doar „vreau", ci se dedă lucrării. Iarăşi, un altul vrea să călătorească şi nu spune doar „vreau", ci şi încearcă lucrarea aceasta. Prin urmare, în orice împrejurare, nu este de ajuns doar să vrei, ci trebuie să adaugi şi lucrarea. Voinţa trebuie să fie însoţită de fapte, trebuie să şi împlinească lucrul, trebuie ca omul să se şi ostenească.**

Binefacerea lui Dumnezeu faţă de vrăjmaşi se arată prin fapte

158. Nu vezi cât de mult este hulit Dumnezeu în fiecare zi? Cât este de ocărât de către necredincioşi şi de către credincioşi, şi prin cuvinte, şi prin fapte? Dar ce s-a întâmplat? Nu cumva s-a stins pentru aceasta soarele? A pierit luna? Cerul a aruncat potop de ploaie? Pământul s-a cutremurat, marea a secat? Au pierit izvoarele apelor? S-a răsculat văzduhul? Deloc, ci toate sunt cu desăvârşire contrare. Soarele răsare, ploaia cade pe pământ, aduce roade, **dăruieşte în fiecare an bucate celor care blestemă, celor nesăbuiţi, celor întinaţi, prigonitorilor, nu numai o zi, nici două, nici trei, ci întreaga viaţă.** Lui Dumnezeu urmează-I şi tu, arată-te zelos faţă de El, cât îţi îngăduie puterile omeneşti. Nu poţi să faci soarele să răsară? **Nu grăi cuvinte rele!** Nu poţi să dai ploaie? **Nu ocărî!** Nu poţi să-i hrăneşti pe alţii? **Nu te purta ca un om beat!** Aceste daruri sunt destule pentru tine. **Binefacerea lui Dumnezeu faţă de vrăjmaşi se arată prin fapte.** Tu săvârşeşte prin cuvinte binefacerea, roagă-te pentru vrăjmaşi. Aşa te vei asemăna Tatălui tău Cel din ceruri. De nenumărate ori am vorbit despre lucrurile acestea şi nu vom înceta să vorbim. Doar să se întâmple ceva mai mult! Noi nu ne-am moleşit, nici nu am obosit, noi nu deznădăjduim să vorbim. Doar voi să nu vă arătaţi necăjiţi ascultându-le. Se pare că cineva este stânjenit când nu împlineşte cele ce se spun. Pentru că cel care le lucrează neîncetat

vrea să le asculte fără să se necăjească, ci să se laude. Căci supărarea nu vine din nimic altceva decât din faptul că nu împlinim cele spuse. Din pricina aceasta ajunge vorbitorul sâcâitor. Spune-mi, dacă cineva face milostenie şi altcineva vorbeşte despre milostenie, cel dintâi nu numai că nu este deranjat să asculte, **ci se şi bucură când aude că se vorbeşte şi se propovăduieşte lucrarea lui.**

Suntem mireasmă bine-mirositoare

159. Aşadar, a se îngriji cineva atât de mult de lucruri de nimic şi a unelti şi a trăda mântuirea şi a dispreţui gheena şi a-L huli pe Dumnezeu şi a-L dispreţui pe Hristos Care flămânzeşte, cum nu este aceasta dovada celei mai rele nebunii? Ce-ar putea spune cineva despre luxul aromelor indiene, al parfumurilor arabe şi persane, uscate şi lichide, al miresmelor, care toate necesită mare cheltuială şi sunt fără folos? **Femeie, a ce parfum miroase trupul tău, cel plin de necurăţie? De ce consumi arome pentru mireasma trupului, şi te faci asemenea celui care aruncă mir în noroi sau umezeşte oala de noapte cu balsam?** Există, dacă vrei, parfum, există arome cu care ai putea să-ţi ungi sufletul, venite nu din Arabia, nici din Etiopia, nici din Persia, ci din cer, care se vând nu pe aur, **ci pe voinţa cea bună şi pe credinţa sinceră.** Acest parfum cumpără-l, a cărui mireasmă ar putea să umple lumea. Cu acest parfum s-au înmiresmat apostolii, căci spune Scriptura: „**Pentru că suntem lui**

Dumnezeu bună mireasmă a lui Hristos între cei ce se mântuiesc şi între cei ce pier. Unora, adică, mireasmă a morţii spre moarte, iar altora mireasmă a vieţii spre viaţă" (II Corinteni 2, 15-16). Ce înseamnă, prin urmare, aceasta? **Se spune că şi porcul se sufocă de bună mireasmă.** Nu numai trupul apostolilor, ci şi veşmintele lor erau îmbibate de parfum duhovnicesc. Atât de frumos miroseau veşmintele Sfântului Apostol Pavel, încât alungau demonii. Această bună mireasmă nu este oare mai desfătată şi mai folositoare decât orice frunză aromată, decât orice smirnă şi parfum? Pentru că dacă a alungat demonii, ce altceva nu ar putea să facă? Acest parfum să-l aflăm, şi pe acesta îl răspândeşte bucuria duhovnicească prin milostenie. Şi aşa cum cei de aici, care sunt plini de miresme, atrag atenţia tuturor, iar către cel care este plin de parfum, fie că se găseşte în baie, fie în biserică, fie în alt loc cu mulţi oameni, toţi se întorc şi se agaţă de dânsul, **la fel şi în lumea cealaltă, când intră sufletele ce răspândesc mireasmă duhovnicească, toţi se dau la o parte, făcându-le loc să treacă.** Şi acolo demonii şi toate relele nu îndrăznesc să se apropie, nici nu-l suferă, deoarece se înăbuşă.

Candela, când primeşte lumină, poate să aprindă zeci de mii de alte candele

160. Ascultă-L pe Hristos Care spune ucenicilor Săi: "Drept aceea, mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi

al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, şi iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin!" (Matei 28, 19-20). Acestea nu au fost spuse doar pentru ei, ci şi pentru noi. Faptul că n-au fost făgăduite doar acelora se face vădit din ceea ce a spus: „până la sfârşitul veacului". Deci le-a făgăduit şi celor ce merg pe urmele ucenicilor. Aşadar, ce spune către învățători? Fiecare dintre voi, dacă voieşte, poate să devină învățător, dacă nu altceva, cel puțin propriul învățător! Deci mai întâi învață-te pe tine! Dacă tu înveți toate câte ți s-au poruncit să le ții, în acest fel vei avea mulți ucenici. **Pentru că aşa cum candela, când a fost aprinsă, poate să aprindă alte zeci de mii de candele, iar dacă se stinge, nu va putea nici ea însăşi să dea lumină, nici să aprindă alte candele,** la fel şi în situația vieții curate, dacă lumina care este înlăuntrul nostru este strălucitoare, vom face mii de ucenici şi învățători, arătându-ne drept pildă. Pentru că n-ar putea folosi atât ascultătorilor cuvintele mele, cât viața mea! Deci să presupunem că există un bărbat iubit de Dumnezeu, care străluceşte prin virtutea lui, şi are femeie. Pentru că este cu putință să fie plăcut lui Dumnezeu şi având femeie, copii, slujitori şi prieteni. Acesta, spune-mi, nu ar putea să fie de folos tuturor mai mult decât mine? Pentru că pe mine mă vor asculta o dată sau de două ori pe lună sau niciodată. Şi cei care vor auzi, probabil că vor ține învățătura până în pragul Bisericii şi degrabă o vor uita, în timp ce privind mereu viața aceluia, se vor bucura de mari câştiguri. **Pentru că atunci când este**

ocărât şi nu răspunde ocării, oare nu a batjocorit şi nu a scrijelit el adânc ruşinea în sufletul ocărâtorului datorită blândeţii lui? Şi dacă acela nu mărturiseşte degrabă folosul, din pricina mâniei sau din timiditate sau din ruşine, totuşi o simte degrabă.

Sufletul nostru nu este din fire nici bun, nici rău

161. „Nu vă lăsaţi înşelaţi. Tovărăşiile rele strică obiceiurile bune" (I Corinteni 15, 33). Aşadar, graiurile bune ne sunt de folos şi chiar cele înfricoşătoare ne înţelepţesc. Pentru că sufletul este precum lumânarea, adică dacă porţi discuţii reci, l-ai împietrit şi l-ai făcut indiferent. Dacă porţi însă discuţii fierbinţi, l-ai înmuiat şi l-ai plăsmuit aşa cum ai voit şi i-ai pecetluit chip împărătesc. Deci să ne închidem urechile la discuţiile fără folos, căci paguba nu este mică şi de aici vin toate relele. Mai întâi să gândim, după aceea să vorbim şi apoi să lucrăm. De multe ori, oamenii înţelepţi au fost conduşi la fapte ruşinoase de cuvinte urâte. **Pentru că sufletul nostru nu este din fire nici bun, nici rău, ci devine rău sau bun din voinţa noastră.** Deci aşa cum pânza, când suflă vântul, îndreaptă corabia în direcţia voită, sau mai bine zis, aşa cum cârma conduce corabia, dacă vânturile sunt prielnice, la fel şi cugetul, dacă este condus de cuvintele bune, prielnice, va pluti fără primejdie. Dacă însă este invers, de multe ori cugetul se va şi scufunda. **Ceea ce sunt pentru corăbii vânturile, aceea sunt pentru suflete cuvintele.**

Porţi sufletul oriunde vrei şi-l preschimbi. De aceea, un scriitor sfânt, povăţuindu-ne, spune: „Tot cuvântul tău să fie despre legea Celui Preaînalt" (Înţelepciunea lui Isus Sirah 9, 15). De aceea vă rog, luând copiii de la doică, să nu-i obişnuim cu poveştile spuse de bătrâne, **ci de la vârsta cea crudă să-i învăţăm că există Judecată, să le insuflăm în cuget că există pedeapsă.** Dacă această frică prinde rădăcini în copii, aduce mari foloase. Pentru că sufletul care a învăţat de la vârsta cea crudă să se tulbure de această aşteptare, nu va lepăda lesne această frică, ci ca un animal ascultător de hamuri, având pus deasupra lui gândul gheenei şi mergând cu rânduială, va grăi şi va spune lucruri folositoare, având astfel cugetul statornic şi puternic să rabde orice şi **nici tinereţile, nici bogăţiile, nici moartea părinţilor, nici nimic altceva nu va putea să-l veteme.** Cu aceste cuvinte să-i întărim şi să ne întărim şi noi înşine, şi pe femeile noastre, şi pe robii noştri, şi pe copii, şi pe prieteni **şi, dacă este cu putinţă, chiar şi pe vrăjmaşii noştri.**

Niciun rău nu este asemenea trufiei

162. Oricâte fapte bune am face, răutatea nu le lasă să dăinuiască şi să nu se strice. Ele sunt ca o rădăcină pe care răutatea nu o lasă nezdruncinată, iar acest lucru se face vădit din pilda fariseului care a făcut atâtea fapte bune, dar ele nu i-au folosit la nimic, **pentru că nu a tăiat rădăcina trufiei şi a pierdut toate.** Din mândrie se naşte privirea de sus a săracilor, dorinţa

pentru bani, iubirea de stăpânire, dorul de slavă. Cel trufaş nu rabdă să-l jignească nici cei puternici, nici cei slabi. Şi cel care nu rabdă să fie jignit, nici pătimirile nu le rabdă. **Ia aminte că mândria este începutul păcatului!** Ca început al păcatului, mândria înseamnă să nu-L cunoşti pe Domnul. Şi este foarte adevărat, pentru că cel care-L cunoaşte pe Domnul aşa cum se cuvine, cel care ştie că este Fiul lui Dumnezeu, a ajuns la o asemenea măsură a smereniei, încât nu se mai trufeşte. Cel care nu cunoaşte aceste lucruri, acela se mândreşte. Şi mândria te duce la trufie. Spune-mi, te rog, toţi aceştia care războiesc Biserica, de unde pretind că-L cunosc pe Dumnezeu? Nu din trufie? Iată în ce prăpastie i-a împins trufia, pentru aceea că nu-L cunosc pe Domnul. **Aşadar, dacă Domnul stă împotriva celor mândri şi dă har celor smeriţi, niciun rău nu este la fel de mare ca mândria. Ea îl face pe om demon, trufaş, hulitor, sperjur, doritor de ucidere şi moarte.** Cel mândru vieţuieşte întotdeauna în tristeţe, mereu se mânie, pururi se nelinişteşte. Nu există nimic care să poată împlini patima lui. Şi chiar dacă l-ar vedea pe împărat plecându-se şi închinându-se înaintea lui, nu s-ar sătura, ci mai mult s-ar aprinde. Aşa cum iubitorii de argint, oricât ar primi, tot ar avea nevoie de multe, la fel şi trufaşii, de oricâtă cinstire s-ar bucura, doresc şi mai mult.

Tu dormi în pat, în timp ce săracul doarme în paie

163. Vrei să-ţi arăt şi un altfel de pat? La patul lui Iacov mă refer. Acesta avea pământul drept pat şi piatra drept pernă a capului său. De aceea a şi văzut piatra duhovnicească şi scara aceea pe care se urcau şi coborau îngerii (Facere, cap. 28). Asemenea paturi să născocim şi noi, ca să avem un astfel de vis. Dacă stăm însă întinşi în paturi de argint, nu numai că nu ne vom bucura de nicio plăcere, ci vom suferi şi de tristeţe. Pentru că dacă te gândeşti că în frigul cumplit, la miezul nopţii, în timp ce tu dormi în pat, **săracul stă în paie, în faţa porţilor băilor publice şi învelit în paie, tremură, este îngheţat de frig şi lihnit de foame, chiar dacă eşti de piatră mai mult decât toţi, ştiu bine că te vei osândi pe tine,** pentru că trăieşti în lux mai mare decât ai nevoie, în timp ce pe cel sărac nu-l laşi să se bucure nici de cele necesare. „Niciun soldat nu se încurcă cu treburile lumeşti". Eşti soldat duhovnicesc, şi un astfel de soldat nu doarme în pat de fildeş, ci pe pământul gol, nu se unge cu uleiuri, pentru că această grijă se potriveşte curtezanelor şi desfrânatelor, actorilor şi celor nepăsători, **în timp ce tu trebuie să răspândeşti nu parfumuri, ci virtute.**

Avraam a crezut în Dumnezeu şi credinţa i-a fost socotită mare virtute

164. De aceea, avem nevoie de mare trezvie, pentru că şi noi plutim pe marea întinsă şi largă, care este plină de multe fiare şi stânci şi ne pricinuieşte multe valuri, ridicând, pe vreme rea, suflare foarte puternică. Deci dacă vrem să călătorim în tihnă şi fără primejdii, trebuie să ne întindem pânzele, **adică dispoziţia noastră, şi aceasta ne este de ajuns.** Pentru că şi Avraam, când a tins spre dorul de Dumnezeu şi şi-a arătat întreaga dispoziţie, de ce altceva a mai avut nevoie? De nimic, **ci credinţa în Dumnezeu i-a fost socotită ca mare virtute (Facere 15, 6).** Credinţa este urmarea adevăratei doriri. L-a oferit pe fiul său şi, deşi nu l-a înjunghiat, a fost răsplătit ca şi cum l-ar fi înjunghiat şi în timp ce lucrarea nu s-a făptuit, i s-a dat plată. Prin urmare, pânzele noastre să fie curate şi noi, iar nu nefolositoare, „căci ce se învecheşte şi îmbătrâneşte, aproape este de pieire" (Evrei 8, 13). Pânzele să nu fie găurite, ca să păstreze lucrarea Duhului Sfânt, pentru că este scris: „Omul trupesc, care nu este născut din nou, nu primeşte cele pe care le învaţă Duhul Sfânt". **Într-adevăr, aşa cum plasele de păianjen nu rezistă la suflarea vântului, la fel nici sufletul lumesc, nici omul trupesc nu va putea să primească vreodată harul Duhului Sfânt.**

Domnul grăieşte: „Nu vă cunosc pe voi!"

165. „Nu vă cunosc", spune Domnul. Atunci cum îi pedepseşti pe cei pe care nu-i cunoşti? „Nu vă cunosc" am spus-o cu alt înţeles, adică vă lepăd, nu vă primesc. Deci, să nu se întâmple să auzim şi noi acest glas înfricoşat şi cutremurător! Dacă pe cei care au alungat demoni şi au profeţit, Dumnezeu i-a lepădat pentru că nu au avut viaţă potrivită cu cuvintele lor, cu cât mai mult pe noi? Şi cum, zici tu, este cu putinţă să-i lepede pe cei care au profeţit şi au făcut minuni şi au scos demoni? **Pentru că după aceea, ei s-au schimbat şi au devenit vicleni.** De aceea nu le-a folosit deloc virtutea de mai înainte. Deoarece nu trebuie ca doar începutul să fie strălucitor, ci şi sfârşitul. Pentru că, spune-mi, te rog, retorul nu se îngrijeşte să facă sfârşitul omiliei mai strălucitor, **încât să plece în aplauze?** Şi slujitorul cetăţii, când ajunge la sfârşitul slujirii lui, nu-şi arată **purtarea mai strălucitoare?** Atletul, dacă nu are finalul strălucitor şi nu biruieşte până la sfârşit, chiar dacă nu-i biruieşte pe toţi, ci este biruit de cel din urmă, **nu-i sunt nefolositoare toate biruinţele de mai înainte?** Cârmaciul, dacă după ce a străbătut tot largul mării, sfărâmă corabia lângă ţărm, **nu a pierdut toată osteneala trecută? Nu la fel şi medicul? Dacă îl izbăveşte pe bolnav de boală şi în momentul în care urmează să-l scape cu desăvârşire, atunci îl omoară, nu a stricat totul? La fel se întâmplă şi cu virtutea!** Cei care nu au adăugat începutului un final potrivit cu virtutea, s-au pierdut, s-au distrus. La fel sunt şi

cei care s-au arătat la începutul plecării strălucitori şi mândri, însă mai pe urmă s-au abătut şi s-au pierdut. **De aceea au fost lipsiţi şi de premiu şi nu au fost recunoscuţi nici de Domnul.**

Cel îndelung-răbdător nu este rănit de săgeţi

166. În acest fel este mintea când se înaripează, când scapă de grijile lumeşti, nimic nu o poate opri, urcă mai sus decât toate, **chiar şi decât săgeţile înroşite ale diavolului.** Diavolul nu este atât de dibaci încât să poată ajunge pe culmi şi ce face atunci? Desigur căşi aruncă săgeţile, pentru că este lipsit de ruşine, însă dă greş, iar săgeata se întoarce către diavol, în gol, şi nu numai în gol, **ci şi cade în capul lui. Pentru că săgeata trimisă de el trebuie neapărat să lovească ceva.** Deci aşa cum săgeata aruncată de oameni fie îl loveşte pe cel împotriva căruia este aruncată, fie pasărea, fie zidul, fie veşmântul, fie lemnul, fie străbate văzduhul, la fel şi arma diavolului trebuie oricum să lovească pe cineva, iar dacă nu reuşeşte să-l atingă pe cel împotriva căruia a fost îndreptată, **atunci neapărat îl loveşte pe diavolul care a slobozit-o.** Şi este cu putinţă să ne încredinţăm de aceasta din multe, căci atunci când nu suntem loviţi, neapărat acela primeşte lovitura. Să vă tâlcuiesc în continuare ceea ce vreau să spun. Diavolul a lucrat în chip viclean împotriva lui Iov şi nu l-a lovit, ci a fost lovit el însuşi. În acelaşi fel a lucrat împotriva Sfântului Apostol Pavel şi nu l-a rănit, ci s-a lovit

pe sine. Şi în tot locul putem să vedem că se întâmplă aceasta, dacă suntem cu luare-aminte. **Săgeată a diavolului este şi pofta cea rea. Săgeata lui este mai cu seamă mânia, focul, flacăra care răpeşte, care strică şi arde. Deci s-o stingem prin îndelungă-răbdare, prin aşteptare. Pentru că aşa cum fierul înroşit, când este cufundat în apă, îşi pierde tăria,** la fel şi mânia ce cade asupra celui îndelung-răbdător nu-l vatămă, ci mai mult îl foloseşte şi îl arată mult mai sigur pe el, **pentru că nimic nu se compară cu îndelunga-răbdare.** Cel îndelung-răbdător, niciodată nu se simte jignit, căci aşa cum lucrurile de diamant nu se zgârie, la fel nici sufletele îndelung-răbdătoare nu se vatămă, pentru că sunt mai presus decât săgeţile. Cel îndelung-răbdător se află la o înălţime atât de mare, încât nu este atins de săgeată. Astfel, când el se arată sălbatic, tu să zâmbeşti, şi să n-o faci ca să-l scoţi din sărite, ci să zâmbeşti în sufletul tău pentru el. Pentru că şi atunci când copiii ne lovesc din mânie, noi zâmbim ca şi cum ne-am apăra. Deci, spune-mi, dacă cineva te vede mâniindu-te împotriva copilului, nu ar râde de tine? La fel se întâmplă şi cu cei care se mânie. Cei care se mânie se împuţinează sufleteşte şi pentru că sunt mici la suflet, sunt şi nesăbuiţi: „Cel ce se mânie degrabă îşi dă pe faţă nebunia" (Pilde 14, 29).

Nu se numeşte înşelător cel care foloseşte înşelăciunea cu intenţii bune

167. Cineva a fost lovit odată de o febră mare, care creştea necontenit. Bolnavul acesta însă a refuzat medicamentele ce puteau să-i stingă fierbinţeala, **şi a dorit, dimpotrivă, să bea vin. Deci i-a rugat cu stăruinţă pe cei care intrau în dormitorul lui să-i îngăduie să-şi satisfacă această dorinţă pierzătoare. Şi dacă cineva i-ar fi făcut acest hatâr, nu numai că febra s-ar fi înteţit, ci nefericitul ar fi făcut şi apoplexie.** Şi în momentul acesta în care ştiinţa se găsea în impas şi era nefolositoare, a venit în ajutor puterea deosebită a înşelăciunii, aşa cum vei auzi imediat. Deci medicul a luat un vas de lut pe care abia îl scosese din cuptor, l-a scufundat în întregime în vin şi după aceea l-a scos gol şi l-a umplut cu apă. Apoi a poruncit ca ferestrele din dormitorul bolnavului să fie acoperite cu perdele, ca înşelăciunea să nu fie trădată de lumină şi i-a dat, chipurile, să bea vin din ulciorul cu apă. Bolnavul, înainte să-l ia în mâinile sale, a fost atras degrabă de miros şi nu a aşteptat să ia seama bine ce i-au dat. S-a lăsat convins de miros, a fost înşelat de întuneric şi, cum era silit de pofta lui puternică, a înghiţit lichidul, având temperatura ridicată, şi a scăpat de primejdia neîntârziată. Ai văzut ce câştig a venit din înşelăciune? Vicleniile medicilor sunt nenumărate. **Înşelător trebuie să se numească doar acela care foloseşte înşelăciunea ca să nedreptăţească, şi nu cel care o foloseşte cu intenţii bune.**

Săptămâna are o sută şaizeci şi opt de ore, şi tu nu dispui de nicio oră ca să mergi la Biserică?

168. Vai, vai! În timp ce Masa Tainică este pregătită, în timp ce Mielul lui Dumnezeu Se jertfeşte pentru tine şi preotul luptă pentru tine, în timp ce focul duhovnicesc se înalţă din Masa Preasfântă, în timp ce Heruvimii stau împrejur, în timp ce Serafimii zboară, în timp ce făpturile cu şase aripi îşi acoperă feţele şi toate Puterile netrupeşti împreună cu preotul mijlocesc pentru tine, în timp ce focul duhovnicesc se pogoară şi Sângele din preacurata coastă se varsă în Potir spre curăţirea ta, nu te temi, nici nu roşeşti de ruşine, arătându-te mincinos şi în acest ceas înfricoşător? **Dacă săptămâna are o sută şaizeci şi opt de ore, Dumnezeu a rânduit pentru Sine doar o singură oră, şi tu şi pe aceasta o cheltuieşti în lucruri lumeşti, în râsete şi în discuţii deşarte?** Cu ce îndrăzneală te apropii de Sfintele Taine? Cu ce conştiinţă întinată? Oare dacă ţineai bălegar în mâinile tale, ai fi îndrăznit să atingi poala veşmintelor împăratului pământesc? Cu niciun chip! Să nu priveşti că este pâine, nici să crezi că este vin. **Pentru că nu sunt scoase din trup precum celelalte mâncăruri, gura ta să stea departe de astfel de cuvinte şi să nu gândeşti acestea!** Şi aşa cum lumânarea care vine în atingere cu focul îşi păstrează forma, nici lungindu-se, nici lăţindu-se, la fel să crezi şi aici că tot aşa Tainele se amestecă cu fiinţa

trupului. De aceea, venind să vă împărtăşiţi, să nu credeţi că omul vă împărtăşeşte cu Trupul cel dumnezeiesc, ci **înşişi Serafimii va cumineca cu cleştele de foc pe care l-a văzut Isaia (Isaia, cap. 6).** Ca şi cum buzele noastre s-ar atinge de Coasta cea dumnezeiască şi preacurată, aşa să ne împărtăşim cu Sângele mântuitor! De aceea, fraţilor, să nu lipsim din biserici, iar când ne găsim aici, să nu ne dăm la bârfe, ci să stăm plini de frică şi cutremur, având ochii noştri îndreptaţi în jos şi sufletul nostru înălţat spre cele de sus, să suspinăm în tăcere şi să ne tânguim înlăuntrul inimii. Sau nu-i vedeţi pe cei care în faţa împăratului pământesc, celui văzut, stricăcios şi trecător, stau nemişcaţi, fără să vorbească, fără să se mişte, fără să-şi întoarcă încoace şi încolo privirea lor? Ia şi tu pildă şi te rog să stai în faţa lui Dumnezeu **aşa ca şi cum ai intra şi ai sta în faţa împăratului pământesc. Şi nu aşa, ci cu şi mai multă frică trebuie să stai în faţa Împăratului ceresc.**

Hristos a pironit pe Cruce zapisul păcatelor noastre

169. Am mărturisit puterea lui Hristos, ne-am lepădat de puterea tiranică a diavolului! Deci aceasta s-a făcut prin zapis, prin înţelegere, prin contractul înţelegerii. Fraţilor, luaţi aminte să nu ne găsim din nou sub puterea acelui scris. Hristos a venit o dată, ne-a găsit cu zapisul datoriilor protopărinţilor, pe care l-a semnat Adam. Protopărintele Adam a fost

începătorul datoriei, iar **noi am mărit şi mai mult datoria prin păcatele noastre.** Acolo stăpânea blestemul şi păcatul şi moartea şi osândirea Legii. Şi pe toate acestea le-a desfiinţat şi le-a iertat Hristos. Sfântul Apostol Pavel tună cu glas înalt, zicând: **„Ştergând zapisul ce era asupra noastră, care ne era potrivnic cu rânduielile lui, şi l-a luat din mijloc, pironindu-l pe Cruce" (Coloseni 2, 14).** Nu a zis că l-a şters, nu a zis că l-a scrijelit, ci că l-a pironit pe Cruce, astfel încât nici urmă să nu mai rămână din zapisul datoriei. **De aceea, nu l-a şters, ci l-a rupt, pentru că piroanele Crucii l-au sfâşiat şi l-au distrus, ca să fie un zapis nefolositor.** Şi Hristos nu a făcut aceasta în vreun colţ sau în vreun vârf de munte, ci l-a desfiinţat pe acesta în mijlocul lumii şi în văzul tuturor, ca să-l privească Îngerii, să-l privească Arhanghelii, să-l vadă Puterile cereşti, să-l vadă şi demonii vicleni, şi diavolul însuşi, care ne-a arătat vinovaţi de datoriile noastre către cămătari. Zapisul datoriei se rupe, ca ei să nu se mai ridice în continuare împotriva noastră.

Putem să îmblânzim patimile noastre

170. „Şi s-au stins în deşertăciune zilele lor şi anii lor degrabă" (Psalmul 77, 37). Cine dintre voi, ascultându-mă, s-a îndepărtat de teatre, cine a părăsit lăcomia? Cine a devenit mai râvnitor pentru milostenie? Aş vrea să aflu, nu din slavă deşartă, ci ca să devin mai zelos, văzând că rodul ostenelilor mele devine strălucitor. **Acum, însă, cum să-mi încep**

lucrarea văzând că se pornesc atâtea ploi ale învățăturii, iar semințele noastre rămân la fel și că lăstarele nu se înalță deloc? Prin urmare, vremea secerișului a venit, timpul celui care ține lopata. Mă tem însă ca nu cumva totul să fie pleavă. Mă tem ca nu cumva toți să fim aruncați în cuptor. Vara a trecut, a venit iarna, iar noi stăm, tineri și bătrâni, stăpâniți de patimile noastre. Să nu-mi spui că nu desfrânezi, pentru că ce folos ai dacă nu desfrânezi, dar ești iubitor de arginți? Rândunica, chiar dacă nu are prins în cursă tot corpul, ci doar piciorul, se pierde și aripile nu-i sunt deloc de folos, de vreme ce piciorul este prins. La fel și tu, nu ai fost prins de desfrânare, dar ești ținut de iubirea de arginți. Însă oricum ești prins, căci ceea ce contează nu este în ce chip ai fost prins, ci că ai fost prins. Să nu-mi spună tânărul: „Nu sunt iubitor de bani!", în timp ce el desfrânează. Și care este folosul? Pentru că nu este cu putință să se arate toate patimile la aceeași vârstă, căci ele au fost lăsate pe rând, **și aceasta tot din pricina iubirii de oameni a lui Dumnezeu, încât să nu devină nebiruite, să nu atace toate împreună și astfel să se arate mai înfricoșătoare lupta noastră împotriva lor.** Nu-i vedeți pe vizitii câtă atenție și nevoință și trudă depun, și cu mâncarea animalelor, și cu toate celelalte, încât să nu se întâmple să fie aruncați și târâți de trăsuri? Ia seama cât de însemnat lucru este priceperea, pentru că un bărbat curajos, de multe ori, nu ar putea niciun cal să-l înhame, în timp ce un tânăr, primind doi cai, îi conduce de multe ori lesne cu ajutorul meșteșugului și îi mână în direcția care trebuie.

Şi la indieni, se spune că fiara cea mai mare şi mai înfricoşătoare, elefantul, ascultă cu mult zel şi de un copil de cincisprezece ani. Din ce pricină v-am spus toate acestea? Pentru că dacă prin strădanie domolim elefanţi şi cai sălbatici, **cu mult mai mult putem să îmblânzim patimile ce se găsesc înlăuntrul nostru!**

Lucrurile lumeşti sunt spini

171. Şi aşa cum spinii, de oriunde ar fi apucaţi, îl înţeapă pe cel care îi apucă, la fel şi lucrurile lumeşti îl întristează pe cel care este absorbit de acestea şi se îngrijeşte cu stăruinţă de ele. Dar lucrurile duhovniceşti nu sunt în acest fel, ci se aseamănă cu mărgăritarul care, pe orice parte l-ai întoarce, îţi desfată ochii. De exemplu: cineva face milostenie şi nu se hrăneşte doar cu nădejdea bunurilor viitoare, ci simte mulţumire şi prin lucrurile de aici, având mereu curaj şi săvârşindu-le pe toate cu multă îndrăzneală. El a biruit pofta vicleană şi, înainte de Împărăţia cerurilor, a primit rodul deja de aici, lăudându-se şi minunându-se înainte de toate în cugetul lui. **În timp ce, dimpotrivă, păcatul este lucrul cel mai rău, mai nesuferit şi mai greu decât orice plumb.** Adică, cel care simte păcatul nu va putea nici cu puţin să-şi înalţe privirea lui, chiar dacă este foarte nesimţitor. Deoarece, ca şi în cazul rănilor şi al loviturilor ce scot puroi, dacă cineva nu opreşte mai înainte puroiul ce se scurge şi zgândăreşte rana, oricâte medicamente ar aşeza deasupra, toate sunt în zadar, pentru că rana răutăţii nu s-a

închis, la fel şi noi, dacă nu oprim mâna lăcomiei şi nu împiedicăm această mulţime a relelor, chiar dacă dăm milostenie, pe toate le facem în zadar. Pentru că ceea ce s-a vindecat prin milostenie s-a distrus şi s-a pierdut după ce a venit lăcomia. Şi s-a făcut mai rău decât înainte. **Deci să încetăm răpirea, şi numai după aceea să miluim!**

Nu eşti pedepsit doar ca om, ci şi ca fiu al lui Dumnezeu

172. Dacă unul din împăraţii lumeşti te-ar lua din sărăcia şi din zdrenţele tale şi te-ar face în chip nesperat fiul lui, nici nu te-ai mai gândi la coliba ta şi la sărăcia din ea. Cu toate acestea, deosebirea nu este mare, pentru că acum ai fost chemat la ceva şi mai măreţ. Şi Cel Care te cheamă este Stăpânul Îngerilor, iar bunurile oferite depăşesc orice gând şi orice cugetare. Pentru că Domnul nu te mută dintr-o parte a pământului în alta, precum împăratul, ci de pe pământ la cer, de la firea muritoare la cea nemuritoare şi la slava cea negrăită, **care doar atunci poate să pară frumoasă, când dobândim desfătarea ei.** Deci în timp ce urmează să te găseşti în astfel de bunătăţi, îmi vorbeşti despre bani şi ţii cu putere la închipuirile lumii şi nu crezi că toate pe care le vedem **sunt mai lipsite de preţ decât zdrenţele cerşetorului? Spune-mi, cum te vei face vrednic de o astfel de cinste şi ce răspuns vei putea să dai sau ce pedeapsă nu vei suferi când, după atâtea daruri, alergi la vechea vărsătură?**

Pentru că nu eşti pedepsit doar ca om, ci şi ca fiu al lui Dumnezeu, care a păcătuit, iar măsura cinstei se face pricină de mai mare pedeapsă. Pentru că nici noi nu-i pedepsim pe robii ce greşesc la fel ca pe fiii noştri, mai ales când fac aceeaşi greşeală şi mai cu seamă când se întâmplă să primească mari binefaceri de la noi. Adică dacă Adam, căruia i-a dat Raiul, a suferit după aceea atâtea lucruri înfricoşătoare, căzând din atâta cinste din pricina unei neascultări, noi, care am câştigat cerul şi am devenit împreună-moştenitori cu Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, **ce iertare vom dobândi, de vreme ce alergăm la şarpe după arătarea porumbelului?** Nu vom mai auzi acele lucruri spuse înainte: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce", sau „Lucrează pământul" (Facere 4, 12), ci vom auzi despre lucruri mult mai grele decât acestea: despre întunericul cel mai din afară, despre legături nedezlegate, viermele cel neadormit, scrâşnirea dinţilor, şi aceasta pe bună dreptate. **Pentru că cel care nu a devenit mai bun nici după o binefacere atât de mare va răbda după dreptate pedeapsa cea de pe urmă şi cea mai grea.**

Viaţa de aici este largul necuprins al mării, cu multe furtuni

173. Vă rog să ne îngrijim de toate acestea, ca să ne îndreptăm şi să pierdem patimile care apar la orice vârstă, să le preschimbăm în cele contrare lor.

Însă dacă în orice perioadă a vieții noastre ne abatem de la ostenelile virtuții și pătimim în toată vremea naufragii, **atunci când vom ajunge la țărm fără încărcăturile duhovnicești, vom suferi urmările cele mai grele. Pentru că viața de aici este largul întins al mărilor, și așa cum știm, în mare există întinderi diferite de ape,** fiecare cu capriciile ei. Astfel, Marea Egee este primejdioasă din pricina vânturilor, portul tirinic din pricina strâmtorii locului, Harivdis, care se găsește în părțile Libiei, prin mlaștinile ei, Propontida, care este în afara Pontului Euxin, prin năvala și învolburarea ei, și alte ape, fiecare cu trăsăturile ei. Asemenea este și propria noastră viață. Și primul larg al mării am putea să-l considerăm vârsta copilăriei, care arată multă nebunie din pricina lipsei de judecată, a nehotărârii și a nestatorniciei. După această vârstă vine largul apei tânărului adolescent, pe care plutesc vânturi puternice, ca și cele din Marea Egee, pentru că și pofta noastră crește. Deci când vânturile suflă mai cu putere, cârmaciul corăbiei este mai istovit și nu este nimeni să-l ajute, **iar el cugetă cât de mare se arată răutatea acelei vremi.** După aceasta urmează altă perioadă a vârstei, cea bărbătească, în care se ivește lipsa banilor. Atunci vine femeia și nunta și dobândirea copiilor, atunci apare iubirea de arginți și invidia. Prin urmare, de vreme ce în fiecare perioadă de vârstă trecem prin naufragii, **cum să ne mulțumim cu viața de aici? Cum vom scăpa de Judecata viitoare? Prin toate loviturile acestea, am făcut vasul sufletului mai neputincios, bărcile lui de salvare sunt sfărâmate, iar noi ne vom**

înfăţişa la ţărm aducând multe scânduri în locul încărcăturii duhovniceşti şi îi vom provoca diavolului râsete, iar nouă înşine tânguiri şi vom atrage asupra noastră pedepse nesuferite. Deci pentru ca să nu se întâmple toate acestea, după ce ne vom fi silit din toate părţile şi după ce vom fi stat împotriva tuturor patimilor, să alungăm pofta bogăţiei, ca să le dobândim pe cele viitoare.

Deşertăciunea femeilor

174. Gândeşte-te câte pântece înfometate au trecut prin această grădină, câte trupuri goale cu această înfăţişare satanică! **Gândeşte-te cât este mai de folos să hrăneşti sufletele înfometate decât să găureşti partea de jos a urechilor tale şi să agăţi hrana miilor de săraci (cerceii) în zadar şi fără rost. Oare bogăţia este o laudă? Oare a purta lucruri ţesute cu aur este o pricină de mărire? Chiar dacă cerceii pe care îi porţi ar veni din osteneală cinstită, iarăşi ar fi foarte mare osânda pe care o ai. Când vine însă din nedreptate, gândeşte-te că ea este cu mult mai mare. Deci iubeşti laudele şi slava? Atunci scoate-ţi acest veşmânt de râs, şi toţi te vor admira. Pentru că, spune-mi, cum vei putea să săruţi şi să ţii picioarele lui Hristos, fiind astfel împodobită? Acela îşi întoarce faţa de la un astfel de veşmânt. De aceea a primit să Se nască în casa tâmplarului, sau nici în acea casă, ci în colibă şi în iesle. Tu însă te împopoţonezi pe toate părţile, urmând femeilor de la teatru, şi porţi**

din prisos aceste veşminte vrednice de râs, de parcă ai merge la paradă. Tocmai de aceea pricinuieşti pieirea multora, când se închide biserica, în case, la mese, poţi fi auzită povestind cele mai multe lucruri de acest fel. Pentru că în loc să povesteşti cum profetul, apostolul şi evanghelistul au spus o învăţătură sau alta, tu vorbeşti despre luxul veşmintelor, despre mărimea pietrelor preţioase şi despre toată ruşinea celor care le poartă pe acestea.

Biserica este mai înaltă decât cerul

175. Să nu te îndepărtezi de Biserică, pentru că nimic nu este mai puternic decât Biserica! **Nădejdea ta este Biserica, mântuirea ta este Biserica, scăparea ta este Biserica. Ea este mai înaltă decât cerurile, mai întinsă decât pământul. Biserica niciodată nu îmbătrâneşte, ci rămâne întotdeauna tânără. De aceea şi Sfânta Scriptură, ca să arate temeinicia şi statornicia ei, o numeşte Munte. Ca să arate nestricăciunea ei, o numeşte Fecioară, ca să vădească bogăţia ei, o numeşte Împărăteasă, ca să arate rudenia ei cu Dumnezeu, o numeşte Fiică, ca să mărturisească marea ei rodnicie, o numeşte Cea Stearpă, care naşte şapte copii, ca să înfăţişeze nobleţea ei, foloseşte mii de nume.** Pentru că şi Domnul ei are multe nume, este numit: Părinte, Cale, Viaţă, Lumină, Stâncă, Izbăvire, Temelie, Uşă, Cel fără de păcat, Comoară, Domn şi Dumnezeu, Fiul Cel Unu-Născut, Chipul lui Dumnezeu. Nu era de ajuns un nume ca să înfăţişeze totul? Deloc! **Căci de**

aceea există nenumărate nume, ca să învățăm ceva despre Dumnezeu, chiar și puțin. Astfel, și Biserica are multe nume.

Câteva dintre multele nume ale lui Hristos

176. De ce Hristos a fost numit Cale? Pentru ca să afli că prin Acesta ne înălțăm la Tatăl. **De ce a fost numit Piatră?** Ca să afli folosul și statornicia credinței. **De ce a fost numit Temelie?** Ca să vezi că Acesta le ține pe toate. **De ce a fost numit Rădăcină?** Ca să cunoști că întru Acesta înflorim. **De ce Hristos a fost numit Păstor?** Deoarece El ne păstorește. **De ce a fost numit Oaie?** Pentru că de dragul nostru S-a jertfit și a devenit jertfă de ispășire. **De ce Hristos a fost numit Viață?** Deoarece ne-a înviat, câtă vreme noi eram morți. **De ce a fost numit Lumină?** Deoarece ne-a izbăvit de întuneric. **De ce Hristos a fost numit Braț?** Pentru că este deoființă cu Tatăl. **De ce Hristos a fost numit Cuvânt?** Pentru că S-a născut din Tatăl. Căci așa cum cuvântul meu se naște din sufletul meu, la fel și Fiul S-a născut din Tatăl. **De ce a fost numit Veșmânt?** Deoarece când m-am îmbrăcat, m-am înveșmântat cu El. **De ce a fost numit Masă?** Deoarece Îl mănânc, împărtășindu-mă cu Sfintele Taine. **De ce a fost numit Casă?** Pentru că am devenit biserica Lui. **De ce a fost numit Mire?** Deoarece m-a făcut mireasă a Lui. **De ce a fost numit Neprihănit?** Pentru că m-a luat fecioară. **De ce a fost numit Domnul?** Deoarece sunt roaba Lui.

Despre vremea postirii

177. Primăvara este plăcută corăbierilor, ca şi agricultorilor, dar nici primilor, nici celor din urmă nu le este atât de plăcută primăvara, cât le este de plăcut timpul postirii, **primăvara duhovnicească a sufletelor, liniştea adevărată a gândurilor** celor care vor să filosofeze. Agricultorilor le este plăcută primăvara pentru că atunci privesc pământul încununat cu flori, iar lăstarii plantelor se întind în toate părţile ca un veşmânt plin de felurite culori. Corăbierilor le este plăcută primăvara pentru că întinsul mării oferă siguranţă corăbiilor care plutesc, pentru că valurile se îmblânzesc, delfinii se joacă în multă linişte şi de multe ori se apropie chiar de marginile corăbiilor. Nouă însă ne este plăcută primăvara postirii, pentru că de obicei ea ne îmblânzeşte nu valurile apelor, **ci valurile poftelor necugetate** şi ne încununează nu cu cunună de flori, ci cu haruri duhovniceşti, pentru că spune Scriptura: **„Cununa harurilor a purtat capul tău" (Pilde 1, 9).** De obicei, venirea rândunicii nu alungă atât de lesne iarna pe cât **îndepărtează de cugetul nostru iarna patimilor această perioadă a postirii.** Nu mai există războiul sufletului împotriva trupului, roaba nu se mai răzvrăteşte împotriva stăpânei, ci această luptă s-a oprit deplin.

Privindu-L pe Hristos lihnit de foame, nu-L ajuţi?

178. Aşadar, spune-mi, de ce-i ocoleşti pe oameni prin piaţă? De ce te îndepărtezi de cei pe care-i întâlneşti şi îl alungi pe om, în timp ce şi tu eşti om? Ce îngâmfare, ce nesăbuinţă! **Nu cumva ai devenit lup sau leu, încât, intrând în cetate, să-i pui pe toţi pe fugă?** Sau mai bine zis, lupul nu-l alungă niciodată pe lup, nici leul pe leu, ci vieţuiesc împreună, respectând unirea lor firească, în timp ce tu, odată cu firea, ai şi multe alte porunci despre împăcare, smerenie şi frăţietate. Aşadar, de ce te faci mai sălbatic decât fiarele şi îi dispreţuieşti pe cei raţionali, oare pentru că eşti dobitoc? Domnul tău l-a înălţat pe om la ceruri, în timp ce tu nu-l suporţi nici măcar în piaţă? Dar ce vorbesc de cer? L-a aşezat pe Tronul împărătesc, şi tu îl alungi din cetate? Spune-mi, te rog, la ce-ţi foloseşte frâul de aur care-ţi împodobeşte calul? Şi ce îndreptăţire sau ce iertare vei primi când pe animalul care nu simte mărinimia darului îl împodobeşti mai mult decât este necesar (pentru că pentru animal, şi aurul, şi plumbul sunt totuna) **în timp ce pe Hristos, văzându-L lihnit de foame, nu-L ajuţi să se bucure nici de hrana necesară?** Pentru că pui frâu de aur animalului şi porţi veşminte şi încălţări şi cingătoare aurite şi îţi adaugi ţie atâtea răutăţi, împlinindu-ţi pofta nesăţioasă. Şi o hrăneşti pe cea mai cumplită dintre fiare, mă refer la iubirea de arginţi, şi **îi dezbraci pe orfani şi le asupreşti pe văduve şi te porţi faţă de toţi ca un**

duşman, ostenindu-te în zadar şi apucând pe o cale ce nu are deloc sfârşit bun.

„Mortul doarme, dar va învia"

179. Să nu cauţi la faţa mortului întins jos, pentru că aţâţi flacăra patimii, ci du-te cu gândul la cel din ceruri. Copilul tău nu este acesta care zace întins mort, **ci copilul tău a zburat şi a alergat pe culmile nemărginite.** Deci când vezi ochii copilului tău plecaţi, şi gura închisă, şi trupul nemişcat, să nu te gândeşti că această gură nu va mai vorbi niciodată, că acest ochi nu va mai privi, că aceste picioare nu vor mai merge, că toate au fost date pieirii. Să nu spui acestea, ci cele contrare acestora, că: „gura aceasta va rosti mai bine cuvintele, că ochii vor vedea mai mult, că picioarele se vor înălţa pe nori, că acest trup stricăcios va fi îmbrăcat în nemurire **şi îl voi primi pe fiul meu mai strălucitor".** Iarăşi, dacă te întristează acestea pe care le vezi - pe copilul tău mort - atunci spune către mort: **„Veşmânt este acesta, şi l-a scos ca să-l primească mult mai de preţ, casă este aceasta, şi s-a stricat ca să devină mai strălucitoare".** Deci aşa cum noi, atunci când urmează să dărâmăm casele, nu-i mai lăsăm să rămână înăuntru pe cei care locuiesc în ele, ca să scape de praf şi de zgomot, ci când le-am construit casă sigură, îi ducem înlăuntru în siguranţă, la fel lucrează şi Dumnezeu, căci dărâmând cortul putred al acestuia, l-a primit mai întâi lângă El, în casa părintească, astfel încât dărâmând-o şi zidind-o din nou, să i-o dea apoi

mai strălucitoare. Aşadar să nu spui că: „S-a pierdut şi nu mai este!", pentru că acestea sunt cuvintele necredinciosului. Deci să grăieşti: „Doarme şi va învia, a plecat şi va veni odată cu Împărăţia lui Dumnezeu". Cine spune acestea? Credinciosul care Îl are înlăuntrul lui pe Hristos. Căci Sfânta Scriptură zice: **„Pentru că de credem că Iisus a murit şi a înviat, tot aşa credem că Dumnezeu, pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce împreună cu El" (I Tesaloniceni 4, 14).** Deci dacă îl cauţi pe fiul tău, caută-l acolo unde se află Împăratul, unde se găseşte tabăra îngerilor, nu în mormânt, nici în pământ, pentru ca nu cumva tu să rămâi atras de pământ, în timp ce fiul tău s-a înălţat pe culmi.

Cel care a jurat, deja a murit

180. L-aţi ascultat astăzi pe proorocul Zaharia care ne-a vorbit despre jurăminte astfel: „Şi iarăşi am ridicat ochii şi am privit şi iată o seceră care se înălţa în zbor. Şi a grăit către mine, zicând: „Ce vezi tu?" Şi am zis: „Văd o seceră care zboară, lungă de douăzeci de coţi şi lată de zece". Şi el mi-a tâlcuit: „Acesta este blestemul care se răspândeşte peste faţa a tot pământul, căci orice fur va fi nimicit de aici şi orice om care jură strâmb va fi pierdut". „I-am dat drumul", zice Domnul Savaot, „şi se va duce în casa furului şi în casa celui care jură strâmb pe numele Meu şi va rămâne în ea şi va nimici lemnele şi pietrele ei" (Zaharia 5, 1-4). Ce înseamnă aceasta şi de ce aseamănă cu secera pedeapsa care urmează să vină asupra celor care jură, şi mai ales strâmb? Pentru ca să

afli iminența și greutatea pedepsei. Căci este posibil ca cineva să evite sabia care zboară, însă de secera ce cade ca o funie asupra gâtului, nimeni nu va putea să scape. **Deci când ea mai are și aripi, ce nădejde de scăpare există?** Din ce pricină distruge pietrele și lemnele celui care jură? Pentru ca pătimirea aceasta să li se facă celorlalți spre înțelepțire. Căci cel care jură strâmb, atunci când moare, va fi îngropat cu sila în pământ. Casa lui, după ce piere și se face pulbere, îi va sfătui pe toți trecătorii și pe cei care o vor privi să nu îndrăznească să facă la fel, ca să nu pătimească și ei acestea. Ea va fi un acuzator permanent al păcatului celui mort. Nu înțeapă tăișul săbiei atât cât o face firea jurământului, nu ucide într-atât sabia, cât rana jurământului. **Cel care a jurat strâmb, deși pare că trăiește, a murit deja, pentru că a primit hrană dătătoare de moarte.** Și precum cel care și-a pus în jurul gâtului funia ca să se spânzure, a murit înainte să iasă din cetate și să ajungă la prăpastie, iar cel care a ieșit de pe ușile judecății a murit mai înainte să-l vadă pe călău apropiindu-se, **la fel și cel care a jurat strâmb.** La acestea să cugetăm și să nu-i silim pe frații noștri să jure strâmb. Ce faci, omule? Te juri pe Sfânta Masă, acolo unde Se așează Hristos Cel jertfit? Îl osândești pe fratele tău în mijlocul Bisericii, și mai ales la moarte veșnică? Cumva Biserica a fost făcută ca să jurăm strâmb? Nu cumva Sfânta Masă este lăsată ca să jurăm? **Sfânta Masă este așezată ca să ne dezlegăm păcatele, și nu să le legăm!**

Patimile ne sfâşie sufletul

181. Pomenirea oamenilor virtuoşi şi istoria vieţii lor fără de păcat, citirea Sfintelor Scripturi, a Legii pe care a dat-o Dumnezeu, înseamnă oglindă duhovnicească. Dacă vrei să arunci doar o privire asupra chipurilor acelor sfinţi, îţi vei da seama de urâciunea caracterului tău. Deci să nu păstreze nimeni chipul fiarei! **Pentru că, spune-mi, cum este cu putinţă ca omul, atâta timp cât este fiară, atâta timp cât este rob, să poată trece prin porţile cerului şi să intre în casa Stăpânului său?** Dar de ce vorbesc despre fiară? Omul acesta este mai rău decât fiara! Pentru că fiarele, deşi sunt din fire sălbatice, de multe ori sunt îmblânzite dacă omul le învaţă cele bune. Ce vei răspunde tu, însă, care ai preschimbat firea lor sălbatică în blândeţe, iar blândeţea ta firească într-o ferocitate nefirească? **Tu, care îl îmblânzeşti pe leu şi îl faci supus, faci lumea ta sufletească mai sălbatică decât a leului?** Căci la fiară sunt două piedici: nu are raţiune şi este de nestăpânit. Tu însă, prin prisosinţa raţiunii pe care ţi-a dat-o Dumnezeu, biruieşti chiar şi firea! Deci dacă biruieşti chiar şi firea fiarelor, cum se întâmplă că atunci când este vorba despre tine, devii trădător nu numai al firii tale, **ci şi al frumuseţii tale sufleteşti?** Dacă te-am îndemnat să-l înţelepţeşti pe un alt om, socotesc că nu ţi-am dat o sarcină cu neputinţă de îndeplinit. Acum însă te îndemn să îmblânzeşti propria ta fiară, pe cea pe care o ai sub stăpânirea ta. Pentru că, în timp ce lupţi să înalţi fiarele sălbatice la propria ta fire, mai

înaltă decât a lor, te îndepărtezi de Tronul Împărăției și te apropii de sălbăticia fiarelor? Deci să crezi, te rog, că lumea ta sufletească este o fiară! De aceea, îngrijește-te de tine atâta cât se îngrijesc alții de leu, îmblânzește și înnobilează sufletul tău! Căci cugetul tău are dinți și gheare înfricoșătoare, și dacă nu-l îmblânzești, le va pierde pe toate. Pentru că nici leul, nici vipera nu au puterea să-ți sfâșie mădularele precum o au patimile tale, **care luptă neîncetat cu unghii de fier.** Acestea nu vatămă doar trupul, ci distrug și sănătatea sufletului, înghit, sfâșie, risipesc toată puterea lui și îl arată, în general, nefolositor. De vreme ce îi vine greu cuiva chiar și să respire când există paraziți în organismul lui, pentru că îi hrănește pe aceștia și el se pierde în zadar, cum am putea noi să odrăslim ceva bun dacă avem înlăuntrul nostru o viperă atât de mare, **mă refer la patimi**, care distrug tot sufletul? Care este medicamentul ce are puterea să omoare viermii și șerpii pe care îi avem înlăuntrul nostru? **Este Sfântul Sânge al lui Hristos, dacă îl primim cu vrednicie.**

Albina se trudește și se chinuiește

182. Să înveți de la albină iubirea de muncă și de frumos. Deoarece albina nu se ostenește și nu se chinuiește în fiecare zi atât pentru sine, cât pentru noi, acest lucru se potrivește și creștinului, care nu trebuie să se îngrijească doar pentru sine, ci și pentru alții. Deci așa cum albina zboară prin toate livezile ca să pregătească altora masă, la fel fă și tu, omule, și de

aduni bani, cheltuieşte-i pentru alţii, de ai harisma cuvântului, n-o îngropa în pământ, ci arat-o în mijlocul celor care au nevoie, de ai altă calitate, fă-te folositor prin aceasta celor care au nevoie de ostenelile tale. Nu vezi că de aceea este albina mai cinstită şi mai iubită decât celelalte vieţuitoare, nu pentru că se osteneşte, ci pentru că trudeşte pentru alţii? Şi păianjenul se trudeşte şi se chinuieşte, întinzându-şi pânzele sale fine în toate colţurile, pânze care sunt mai iscusite decât lucrarea oricărei femei, însă vieţuitoarea aceasta nu este preţuită, deoarece lucrarea ei nu ne foloseşte la nimic. Asemenea sunt şi cei care se trudesc şi se chinuiesc doar pentru ei înşişi.

Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut

183. Vrei să-ţi arăt şi la păsări lucruri tot atât de frumoase ca şi la florile pământului? Ia seama la păun, al cărui colorit întrece orice vopsea, şi la struţi, al căror puf are culoarea porfirei. Gândeşte-te la frumuseţea cerului, care deşi a trecut atâta vreme, nu a pierdut nimic, ci este strălucitor şi lucios ca şi cum ar fi fost astăzi zidit. Priveşte la puterea pământului, al cărui pântece nu s-a arătat neputincios ca să zămislească atâta vreme. Ia aminte încă şi la izvoarele ce ţâşnesc şi de când au fost create, n-au încetat să izvorască ziua şi noaptea. **Gândeşte-te la mare, care deşi primeşte înlăuntrul ei atâtea râuri, nu a depăşit**

marginile ei. Deci până când vă văicăriţi zadarnic, de vreme ce acestea nu se încheie niciodată? Ne este de folos ca pentru fiecare dintre cele ce s-au spus, să grăim: „Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut" (Psalmul 103, 25). Deci ce îndreptăţire vor aduce necredincioşii când le amintim de toate acestea, de imensitatea, de frumuseţea zidirii, de măreţia darului, de bogăţia tuturor?

Pronia lui Dumnezeu cârmuieşte lumea

184. Nu vezi că acest trup, când este îndepărtat de suflet, îndată se distruge şi se veştejeşte şi se pierde şi fiecare dintre elementele lui se întoarce la firea sa? La fel s-ar întâmpla şi cu lumea dacă ar părăsi-o puterea proniei lui Dumnezeu, care stăpâneşte toate. Pentru că dacă o corabie fără cârmaci nu poate să plutească şi se scufundă cu uşurinţă, cum ar fi fost cu putinţă să existe lumea atâta timp, fără s-o cârmuiască cineva? Şi ca să nu spun mai multe, socoteşte că lumea este o corabie care are drept punte pământul, drept pânze cerul, călători pe oameni, şi largul apei abisul cel mai de jos. **Deci cum nu a suferit niciun naufragiu în atâta perioadă de timp?** Lasă o corabie doar o singură zi fără cârmaci şi marinari, şi vei vedea că se scufundă degrabă. **Lumea aceasta însă nu a pătimit nimic, deşi există de mai mult de cinci mii de ani.** Şi de ce zic corabie? Cineva a ridicat o colibă mică în vie, iar după ce a adunat rodul, a lăsat-o pustie şi coliba nu s-a păstrat mai mult de două zile, ci s-a stricat şi

a căzut degrabă. Prin urmare, dacă o colibă nu a putut să rămână în locul ei fără cel care se îngrijeşte de ea, atunci spune-mi, cum este cu putinţă ca o creaţie atât de mare, atât de frumoasă, atât de minunată, **legile nopţii şi ale zilei şi schimbările ceasurilor şi calea felurită a firii pe uscat, pe mare, în văzduh şi în cer,** şi la plante, şi la vieţuitoarele care sunt în apă, care merg, care se târăsc, şi cel mai important dintre acestea, neamul omenesc, să rămână atâta vreme fără să cadă, fără ca cineva să se îngrijească de ele?

Moartea este călătorie vremelnică, prelungirea somnului obişnuit

185. „Fraţilor, nu fiţi copii la minte! Fiţi copii când e vorba de răutate. La minte însă, fiţi desăvârşiţi" (I Corinteni 14, 20). **Pentru că atunci când ne temem de moarte şi nu ne temem de păcat, avem frică copilărească.** Copiii mici se tem de măşti, nu se tem însă de foc. Dacă se întâmplă să fie ţinuţi lângă candela aprinsă, întind fără teamă mâna spre candelă şi spre flacără. De măşti se tem, însă de lucrul cu adevărat înfricoşător nu se tem. La fel facem şi noi, ne temem de moarte, care se aseamănă cu o mască neînsemnată, însă de păcat nu ne temem, cel care este un lucru înfricoşător şi care înghite ca focul conştiinţa noastră. Şi aceasta se întâmplă nu din pricina firii lucrurilor, ci din propria noastră neluare aminte, pentru că dacă ne gândim la ce este moartea, niciodată nu ne vom înfricoşa. Deci ce este moartea? Este ca şi cum ţi-ai scoate

veşmântul. Pentru că sufletul poartă trupul ca pe un veşmânt, iar peste puţin timp şi pe acesta îl vom scoate prin moarte, ca să-l îmbrăcăm din nou, mai strălucitor. **Deci ce este moartea? Călătorie vremelnică, prelungirea somnului obişnuit. Prin urmare, dacă te temi de moarte, să te temi şi de somn.** Dacă te temi pentru cei care mor, să te temi şi pentru cei care mănâncă şi pentru cei care beau. Pentru că aşa cum acesta este lucru firesc, la fel şi acela. Să nu te întristeze lucrurile fireşti, ci să te întristeze cele care vin din voia cea rea, nici să te jeluieşti pentru cel care a murit, **ci să-l tângui pe cel care vieţuieşte în păcate.** Vrei să-ţi mai spun şi o altă pricină pentru care ne temem de moarte? **Pentru că nu vieţuim cu evlavie şi nu avem conştiinţa curată.** Pentru că dacă existau acestea, nimic nu ne-ar mai fi înfricoşat: nici moartea, nici foamea, nici pierderea banilor, nimic din toate acestea.

Dacă avem evlavie, Dumnezeu ni le va dărui pe toate

186. Şi tu, dacă ai câştigat bunăvoinţa lui Dumnezeu, chiar de cazi în cuptor, să nu deznădăjduieşti! Aşa cum, dacă Dumnezeu Se mânie pe tine, chiar dacă te găseşti în Rai, să nu ai îndrăzneală! Pentru că şi Adam era în Rai, dar pentru că L-a mâniat pe Dumnezeu, nu s-a folosit cu nimic de Rai. Cei trei tineri se găseau în cuptorul cel de foc, şi pentru că erau virtuoşi, cuptorul nu i-a vătămat cu nimic. **Adam**

a fost în Rai, dar pentru că s-a arătat trândav, a fost biruit de diavol. Iov a şezut pe bălegar, dar pentru că a fost înţelept, a biruit. Cât de mare este diferenţa între Rai şi bălegar? Însă la nimic n-a folosit frumuseţea locului celui care a locuit în el, **deoarece s-a trădat pe sine,** aşa cum pe Iov nu l-a vătămat cu nimic urâţenia locului, pe cel păzit de virtute din toate părţile. Deci şi noi, iubiţilor, să ne păzim sufletele noastre, pentru că, şi dacă vine paguba banilor sau moartea, virtutea însă nimeni nu va putea să ne-o ia, ci vom fi mai fericiţi decât toţi oamenii. Acest lucru ni l-a spus şi Hristos: „Fiţi dar înţelepţi ca şerpii" (Matei 10, 16). **Pentru că aşa cum şarpele nu se îngrijeşte atât de corp, ci cât să-şi salveze capul,** la fel nici tu, dacă se arată nevoia, să nu eziţi să-ţi jertfeşti şi banii, şi trupul, şi viaţa de aici, şi toate câte le ai, ca să-ţi păstrezi evlavia. Pentru că dacă pleci de aici având evlavie, Dumnezeu ţi le va dărui pe toate cu mai mare strălucire şi trupul tău îl va învia din nou cu slavă mai mare, iar în locul banilor îţi va da bunătăţile **care nu pot fi înfăţişate în cuvinte.**

Lupta este împotriva începătoriilor viclene, împotriva puterilor diavolului

187. Deci să nu deznădăjduim pentru mântuirea noastră, ci să ne rugăm, să implorăm, să trimitem solie Împăratului ceresc cu multe lacrimi, să avem şi postirea ca aliat în această solire bună, postirea pe care acum o începem. Prin urmare, când trece iarna şi vine vara, corăbierul trage corabia în larg, soldatul

își curăță armele și își pregătește calul pentru război, agricultorul își ascute secera, drumețul își face curaj și începe îndelungata călătorie, atletul se pregătește pentru concurs și își scoate veșmintele. La fel și noi, deoarece postirea este vară duhovnicească, să ne curățim armele, precum soldații, să ne ascuțim secerile, precum agricultorii, și precum căpitanii de corăbii, să punem cugetele drepte împotriva valurilor poftelor nesăbuite, și asemenea drumeților, să începem călătoria spre cer și ca atleții, să intrăm în luptele din arenă. **Căci creștinul este și agricultor, și cârmaci, și soldat, și atlet, și călător.** De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: **„Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri" (Efeseni 6, 12).** Ai văzut atletul? Ai văzut ostașul? Dacă ești atlet, trebuie să intri în luptă antrenat, dacă ești soldat, trebuie să stai în poziție de luptă bine înarmat.

Cel care viețuiește cu frică de Dumnezeu este cu neputință să păcătuiască

188. Ce este mai rău decât gheena iadului? Însă nimic nu este mai folositor decât frica de iad, pentru că frica gheenei ne aduce cununa Împărăției lui Dumnezeu. Unde este frică, **nu există deloc invidie;** unde este frică **nu te necăjește iubirea de bani;** unde există frică, **mânia s-a stins, pofta vicleană a**

fost biruită, orice patimă iraţională a fost alungată. Şi aşa cum de casa soldatului care este mereu înarmat, nici tâlharul, nici răufăcătorul, niciunul dintre cei care fac astfel de răutăţi, nu va îndrăzni să se apropie, la fel şi atunci **când frica stăpâneşte sufletele noastre, niciuna dintre patimile răzvrătite nu va intra lesne înlăuntrul nostru,** ci toate dau bir cu fugiţii şi se îndepărtează, alungate de pretutindeni de puterea fricii. Şi nu doar acesta este binele pe care-l câştigăm din frică, ci şi altul cu mult mai mare decât acesta. Pentru că frica nu îndepărtează doar patimile noastre viclene, ci aduce şi orice virtute în sufletele noastre cu mare uşurinţă. Acolo unde este frică, există şi râvna pentru milostenie, şi fierbinţeală pentru rugăciune, şi lacrimi fierbinţi şi necontenite, şi suspine pline de cucernicie. Pentru că nimic nu distruge atât păcatele şi nu contribuie la înmulţirea şi la înflorirea virtuţii, cât frica de toată vremea. De aceea, cel care nu vieţuieşte cu frică este neputincios să împlinească faptele virtuţii. **Întocmai şi cel care vieţuieşte cu frică este neputincios să păcătuiască.** Fraţilor iubiţi, să nu ne întristăm, nici să deznădăjduim din pricina suferinţei de aici, ci dimpotrivă, să ne minunăm de iscusinţa înţelepciunii lui Dumnezeu.

Dreptul Iosif, deşi gol, pare mai strălucitor

189. Toţi îl privim pe Dreptul Iosif cel împresurat şi silit, sfătuind-o pe desfrânata mârşavă şi josnică toate cele necesare pentru mântuirea ei,

mustrându-i neruşinarea, stingându-i cuptorul patimii, străduindu-se s-o salveze **din furtuna înfricoşătoare şi s-o conducă la ţărmuri liniştite.** După aceea, însă, deoarece talazul mării a lovit peste măsură şi corabia s-a umplut cu apă, în timp ce acea femeie neruşinată şi nefericită a eşuat, îl vedem pe Iosif scăpând din valuri **şi alergând la piatra neclintită a înţelepciunii.** Şi lăsându-şi hainele în mâinile ei **şi rămânând gol, pare mai minunat decât cei care poartă porfire împărăteşti** şi ca un biruitor, şi ca un încununat plin de strălucire, îşi arată trofeul înţelepciunii. Şi nu ne oprim aici, ci înaintând, îl vedem pe Dreptul Iosif dus la închisoare legat, murdar, umilit acolo pentru multă vreme. Şi îl admirăm din nou, îl fericim, ne arătăm uimirea, îl lăudăm. Şi dacă este cineva înţelept, având-ul în minte pe Iosif, devine şi mai înţelept. Iar dacă este desfrânat, prin povestirea aceasta se schimbă mai degrabă, îndreptându-se spre înţelepciune, şi prin istorisirea aceasta devine mai bun.

Omul lipsit de ispite este încă nepregătit

190. Aşa cum tăbăcarii, luând pieile, mai întâi le înmoaie, ca apoi să le argăsească, le întind, le lovesc şi le aşează pe ziduri şi pietre şi după ce, prin alte nenumărate lucrări, **le fac potrivite ca să primească vopseaua şi numai astfel adaugă culoarea preţioasă;** şi aşa cum bijutierii aruncă aurul în cuptor şi îl lasă în vâltoarea focului, **ca să-l facă mai curat; şi precum**

antrenorii îi antrenează în arenă pe elevii lor cu multe osteneli, năvălind asupra lor cu mai multă putere decât vrăjmaşii şi fiind bine instruiţi, se luptă cu trupurile învăţătorilor, folosindu-şi toată ştiinţa lor, ca să fie pregătiţi în lupte şi antrenaţi pentru loviturile vrăjmaşilor, iar apoi îi nimicesc lesne pe aceştia, la fel face şi Dumnezeu în viaţa de aici. Deci voind să arate sufletul pregătit pentru virtute, îl „argăseşte", îl aruncă în cuptor şi îl predă încercării ispitelor, ca să-i întărească pe cei nepăsători şi risipiţi, ca începătorii să devină mai încercaţi, iar toţi cei neînfrânţi de cursele demonilor şi ale diavolului să devină vrednici a primi bunătăţile viitoare. Căci se spune: **„Omul neispitit este nepregătit", iar Sfântul Apostol Pavel întăreşte: „Suferinţa aduce răbdare, şi răbdarea încercare" (Romani 5, 3-4).**

Slobozirea femeii cananeence

191. Şi de ce nu spui: „Miluieşte-o pe fiica mea!", ci zici: „Miluieşte-mă!"? „Ea nu suferă patima, nu ştie ce suferă, fiica mea nu înţelege suferinţa, are drept scut al suferinţei lipsa durerii, sau mai bine zis nesimţirea. Ci pe mine, cananeanca, miluieşte-mă, pe mine care văd relele în fiecare zi. Am în casa mea un teatru al suferinţei. Unde să mă duc? În pustie, dar nu îndrăznesc s-o las singură! Nu cumva în casă? **Dar îl găsesc pe vrăjmaş înlăuntru, valurile la ţărm,** văd teatrul suferinţei. Cum s-o numesc pe fiica mea? Moartă? Însă se mişcă! Oare vie? Dar nu ştie ce face!

Nu ştiu ce nume să găsesc care să exprime patima ei. Miluieşte-mă! Dacă fata mea ar fi murit, n-aş pătimi în acest fel. Aş da trupul ei pământului şi, cu vremea, tristețea ar trece, s-ar îndepărta. Acum însă am un mort care mă sileşte să-l privesc neîncetat, care îmi zgândăreşte rana şi îmi sporeşte suferința. Cum să văd ochii ei dându-se peste cap, mâinile încolăcindu-se, părul despletindu-se, spuma ieşindu-i mereu din gură, **pe călăul ce se află înlăuntru nearătându-se, pe cel nearătat biciuind, în timp ce biciuirile sunt vădite? Miluieşte-mă!** Furtuna este înfricoşătoare, cumplită este şi patima, şi frica. Nu pot să mă apropii de fata mea, nici măcar s-o țin! Patima mă împinge, dar frica mă face s-o resping. Miluieşte-mă!" Cugetă la credința femeii! **N-a mers la magi, n-a chemat vrăjitori, n-a purtat talismane, n-a plătit femei care să-i facă farmece, pe cele ce îi atrag pe demoni şi măresc rana.** Ci a lăsat atelierul diavolului şi a venit la Mântuitorul sufletelor noastre, zicându-I: „Miluieşte-mă! Fiica mea este rău chinuită de un demon". Cunoaşteți acest lucru cei care sunteți părinți, ajutați-mi cuvântul cele care sunteți mame! Nu pot să descriu furtuna pe care a suferit-o femeia. „Miluieşte-mă! Fiica mea este rău chinuită de un demon!" **Ai văzut credința femeii? Ai văzut răbdarea ei? Ai văzut curajul ei? Ai văzut tăria ei?**

Diavolul ne atacă la vremea rugăciunii

192. Mulți intră în biserică, înalță nenumărate stihuri de rugăciune, iar după aceea ies şi nu ştiu ce au spus. Buzele se mişcă, în timp ce urechile nu aud. Tu nu auzi rugăciunea ta **şi vrei ca Dumnezeu să-ți asculte rugăciunea?** Am îngenunchiat, zici, dar mintea mea a zburat afară! Trupul meu era în biserică, iar sufletul afară. Gura rostea rugăciunea, **iar mintea număra dobânzile, se gândea la contracte, schimburi, ogoare, moşii, petreceri cu prietenii.** Căci diavolul, deoarece este viclean şi ştie că în vremea rugăciunii câştigăm lucruri mari, atunci atacă. De multe ori ne odihnim întinşi în pat şi nu ne gândim la nimic. Acum am venit să ne rugăm şi ne vin gânduri nenumărate, ca să plecăm goi. Deci, iubitule, ştiind că aceste lucruri se întâmplă la rugăciune, urmează femeii cananeence! Tu, bărbatul, urmeaz-o pe femeia cea de alt neam, neputincioasă, umilită şi disprețuită! Nu ai fiică chinuită de demon? **Ai în schimb sufletul care păcătuieşte!** Spune şi tu: „Miluieşte-mă, sufletul meu este rău chinuit de demoni". **Pentru că păcatul este un mare demon.** Cel care este chinuit de demoni este nenorocit, dar cel care păcătuieşte este urât, acela găseşte iertare, dar acesta nu are îndreptățire. „Miluieşte-mă" este un cuvânt mic **care a aflat adâncul nepătruns al iubirii de oameni. Pentru că unde există milă se află toate bunătățile.**

Sfântul Apostol Matei, cel care s-a făcut din vameş evanghelist

193. Învăţătorii noştri s-au făcut vestiţi mai întâi prin păcatul lor, dar după aceea, prin dreptatea lor, vameşul şi hulitorul au devenit roadele cele mai frumoase ale sfinţeniei. Pentru că ce este vameşul? Un răpitor al legii, un siluitor obraznic, o nedreptate care are drept apărător legea. **Vameşul este mai rău decât tâlharul.** Ce înseamnă vama? Silnicia pe care legea o pune înainte ca apărare, ea,care are drept medic un călău. Înţelegeţi ceea ce v-am spus? Legile sunt medici, care după aceea devin şi călăi, pentru că nu vindecă rana, ci o măresc. Ce înseamnă vama? **Păcat lipsit de ruşine, răpire fără pricină, lucru mai rău decât tâlhăria.** Cel puţin tâlharul se ruşinează când fură, în timp ce vameşul vorbeşte cu îndrăzneală atunci când răpeşte. **Şi vameşul acesta s-a făcut îndată evanghelist.** Cum şi în ce fel? Sfânta Scriptură ne spune: „Şi plecând Iisus de acolo, a văzut un om care şedea la vamă, cu numele Matei, şi i-a zis acestuia: vino după Mine! Şi sculându-se, a mers după El" (Matei 9, 9). Câtă putere are cuvântul acesta! Cârligul undiţei a intrat înlăuntrul vameşului şi l-a arătat aur, pe el care era tină. Cârligul a pătruns înlăuntrul lui „şi degrabă s-a sculat şi l-a urmat". **Era în străfundurile răutăţii şi l-a înălţat pe culmea virtuţii.**

Şi pentru femei există premiu

194. În întrecerile pentru credinţă, stadionul este al tuturor şi întrecerile de obşte. Iar femeile se luptă la fel şi nu sunt date afară de la întrecere, ci sunt rânduite şi încununate şi proclamate biruitoare, primesc trofee şi premii şi cununi pentru bărbăţia lor, dobândesc premii strălucitoare şi biruinţe neîntrerupte, una după alta. Când vezi o femeie tânără cu trup neprihănit petrecându-şi nopţile în priveghere, zilele în postire, omorându-şi pofta pântecelui, dispreţuind pofta pentru bani, omorându-şi trupul, răstignindu-şi trupul, socotindu-le neînsemnate pe cele de aici, călcând pe pământ ca şi cum ar atinge bolta cerului, nesocotind puterea, dispreţuind slava, întorcându-şi faţa de la laude, purtând veşminte netăbăcite, din păr de animale în locul celor fine şi uşoare, purtând la gât clopoţei[9], întinzându-se în cenuşă, folosind pământul drept pat, necăutând nimic mai mult, închisă într-o cameră mică, grăind cu proorocii, petrecându-şi viaţa cercetând cele despre moarte, **arătându-se moartă înainte de moartea ei, uscându-se de foame şi de somn şi de sete, dispreţuind alaiul vieţii de aici mai mult decât frunzele putrede, spune-mi, pe aceasta o vei numi femeie? Sau nu o vei trece în rândul bărbaţilor şi nu o vei rândui în oştile îngerilor, pentru**

[9] Clopoţelul, un cerc de fier care era pus la gâtul oamenilor şi al animalelor.

că arată o atât de mare filosofie, mai presus de firea femeiască? Şi cine se va împotrivi acestora? Nu este nimeni.

Nu a existat nicio suferinţă dintre cele omeneşti, care să nu-l fi lovit pe fericitul Iov

195. Atât de mulţi oameni vieţuiau în lume pe vremea Dreptului Iov, şi doar împotriva lui s-a luptat diavolul şi a pus în mişcare toate cursele lui. **Dar nu a putut să provoace naufragiul, ci a făcut şi încărcătura mai grea, şi marfa mai multă. Pentru că astfel este virtutea: când o loveşti, devine mai puternică, iar când îi întinzi curse, se face mai sigură.** Exact acest lucru s-a întâmplat şi fericitului Iov, care, deşi era lovit de pretutindeni, stătea mai sigur şi cu toate că a primit nenumărate săgeţi, nu s-a lăsat biruit, ci a golit tolba diavolului, în timp ce el nici nu a căzut, nici nu a fost biruit, ci ca un cârmaci chibzuit, nici nu a scufundat corabia când marea era învolburată şi valurile se ridicau la înălţime, n-a scufundat-o, nici nu s-a arătat nepăsător, când era senină. Ci în amândouă situaţiile şi-a păstrat puterea la fel, astfel încât nici bogăţia nu l-a făcut mândru, nici sărăcia nu l-a umilit. Prin urmare, nici când lucrurile mergeau bine, nu a fost delăsător şi trândav, nici când aproape toată casa i-a fost dărâmată şi s-a întâmplat întreaga nenorocire, nu s-a tulburat şi nu şi-a pierdut curajul. Pentru că Dreptul Iov a mânuit amândouă armele, luptătorul credinţei, biruitorul lumii a primit trofeul pentru

amândouă, şi pentru bogăţie, şi pentru sărăcie, şi în timp ce demonul acela a folosit orice fel de război, el s-a războit în toate şi a biruit în toate. Şi precum ostaşul viteaz care ştie să lupte noaptea, lângă ziduri, pe mare, să poarte război pe uscat, să arunce săgeata, să folosească lancea, să fie mai presus decât vrăjmaşii săi la aruncarea praştiei, la lupta cu sabia şi în orice fel de luptă, şi să biruiască mereu, **la fel şi viteazul Iov a răbdat cu multă bărbăţie orice încercare care-i venea din sărăcie, din foamete, din durere, din pierderea copiilor, de la prieteni, de la vrăjmaşi, de la femeia lui, de la slugile lui. Pentru că n-a fost suferinţă dintre cele omeneşti care să nu lovească trupul lui.** Dar a trecut peste toate cursele şi s-a ridicat mai înalt din mrejele diavolului. Şi lucrul cel mai minunat este că toate relele veneau împotriva lui şi toate împreună într-o măsură copleşitoare.

De ce nu vii la biserică?

196. Aşadar spune, din ce pricină te îndepărtezi? De ce nu arăţi atâta grijă pentru sufletul tău câtă grijă ai pentru trupul tău? De ce eşti dispus să cheltuieşti totul, iar dacă trebuie, să împrumuţi şi bani, atunci când trupul tău se găseşte în stare rea, şi cu mare râvnă îţi dai trupul medicilor, să te opereze, să-ţi ardă rana, să facă cu acesta ce vor? Însă când sufletul tău are răni primite de la viermi, nu vii la biserică să asculţi cuvântul ce curăţeşte putrejunea sufletului, deşi nu trebuie să cheltui nici bani, nici

nu suferi atât de mult, ci te laşi pe tine însuţi într-o pierzare totală? Şi cum vor fi socotite aceste lucruri vrednice de iertare? Şi dacă am porunci ca lacomul, răpitorul, desfrânatul, adulterul să nu intre în biserică şi i-am îndepărta şi i-am alunga pe toţi păcătoşii, nici atunci n-ar avea îndreptăţire, pentru că trebuiau să se curețe şi să vină. **Acum, însă, nici aceasta n-o spun, ci fie că desfrânezi, fie că săvârşeşti adulter, fie că răpeşti, fie că eşti lacom, vino la biserică pentru a învăța să nu mai faci astfel de lucruri.** Pe toți îi trag şi îi îmbii şi în tot locul am întins plasele cuvântului, dorind să-i pescuiesc aici nu doar pe cei sănătoşi, ci şi pe cei bolnavi. Aceste lucruri le spun în fiecare zi. Vino şi vindecă-te împreună cu mine, pentru că şi eu, cel ce vindec, am nevoie de medicamente, de vreme ce sunt om **şi sunt supus aceloraşi patimi ca şi tine.**

Cinsteşte sufletul tău aşa cum se cuvine

197. „Fiule, întru smerenie măreşte sufletul tău şi îi dă lui cinste după vrednicia lui." (Înțelepciunea lui Isus Sirah 10, 31). Ce înseamnă: „după vrednicia lui?" Dacă cineva este răpitor, zice, să nu te faci şi tu răpitor. Dacă cineva te-a ocărât, tu să nu-l ocărăşti! Spune-mi, te rog, dacă un sărac a luat din curtea ta glod, care era aruncat, oare pentru acest lucru vei ridica judecătorul împotriva lui? Cu siguranță că nu. De ce? Ca să nu te faci de ruşine pe tine însuți, ca să nu te judece toți. Acest lucru se întâmplă şi acum. Pentru că bogatul este sărac şi cu cât creşte bogăția lui, cu atât mai lipit pământului

se face în sărăcia cea adevărată. Aurul este tină aruncată în curtea ta, şi nu în casa ta, **pentru că sălaşul tău este cerul.** Deci dacă pentru aur vei chema judecătorul, nu vor râde de tine cetăţenii cerului? Nu te vor alunga din patria lor pe tine, care eşti atât de mârşav, atât de nemernic, care pentru puţină tină preferi să te cerţi? Pentru că dacă lumea ar fi fost a ta şi după aceea cineva ţi-ar fi luat-o, trebuia să ţi-o întoarcă. Nu ştii că dacă socoteşti de zece ori lumea, şi de o sută de ori, şi de mii de ori mai mult, **nu este nimic faţă de partea cea mai mică a bunătăţilor cereşti?** Deci cel care se minunează de bunurile pământeşti le-a dispreţuit pe cele cereşti. Să tăiem chiar şi mai târziu funiile şi chingile, **pentru că funiile şi capcanele sunt lucruri pământeşti.** Până când vom căuta la cele de jos? Până când vom pune curse unul altuia, **precum fiarele şi precum peştii?** Sau mai bine zis, fiarele nu se mănâncă între ele, ci atacă pe cele care sunt din altă specie. De exemplu, **ursul nu omoară lesne un alt urs, nici şarpele nu omoară un alt şarpe, arătând respect faţă de cel care este din aceeaşi specie cu el.** Tu, însă, pe cel de aceeaşi fire cu tine şi cu care ai multe în comun: rudenia, raţiunea, cunoaşterea lui Dumnezeu, puterea firii şi multe altele, pe cel de un sânge şi de aceeaşi fire cu tine, îl ucizi şi îl înconjuri cu mii de rele. Căci ce importanţă are că nu asmuţi sabia şi nu-ţi arunci mâna dreaptă în gâtul lui? Faci rele cu mult mai mari decât acestea, îl înconjuri cu nenumărate tristeţi! Pentru că dacă-l ucideai, îl scăpai de griji, acum însă îl înconjuri cu foame şi cu robie, cu lipsuri şi cu multe alte păcate.

Frumuseţea trupească şi frumuseţea sufletească

198. „Ascultă, fiică, şi vezi şi uită poporul tău şi casa părintelui tău şi va dori împăratul frumuseţea ta" (Psalmul 44, 12). Iudeul se referă aici la frumuseţea senzuală, la frumuseţea trupească, nu la frumuseţea duhovnicească. Ia aminte ca să aflăm ce este frumuseţea trupească şi ce este frumuseţea duhovnicească! Există suflet, există şi trup, două entităţi. Există şi frumuseţea trupului, şi frumuseţea sufletului. Ce este frumuseţea trupului? **Sprânceană întinsă, ochi zâmbitor, obraz roşu, buze porfirii, gât drept, păr ondulat, degete lungi, corp drept, culoare albă aprinsă.** Ia seama acum şi află cugetările filosofice. Această frumuseţe a chipului, a ochilor, a părului, a frunţii este din fire sau din voinţă? Este vădit faptul că vine din fire. Pentru că urâţenia, chiar dacă este împodobită de nenumărate ori, nu poate să devină frumuseţe în trup, de vreme ce lucrările firii sunt neschimbătoare, fixe, statornice. Prin urmare, frumuseţea este întotdeauna frumuseţe, chiar dacă nu este împodobită. Deci ai văzut frumuseţea trupească? Să venim acum la suflet, roaba să vină la stăpână. La suflet să alergăm! Deci ce este frumuseţea sufletului? **Înţelepciunea, îngăduinţa, milostenia, dreptatea, zdrobirea cugetului.** Acestea sunt frumuseţile sufletului. Prin urmare,

acestea nu aparțin firii, ci voinței[10] şi cel care nu le are poate să le primească, în timp ce acela care le are, dacă se arată nepăsător, le pierde. Pentru că aşa cum am spus despre trup, că urâțenia nu poate să devină frumusețe, la fel şi pentru suflet spun contrariul, că sufletul urât poate să devină frumos. Pentru că ce era mai urât decât sufletul Sfântului Apostol Pavel, pe când era hulitor şi batjocoritor? Şi ce era mai frumos decât acesta, când zicea: **„Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit, credința am păzit" (II Timotei 4, 7)? Ce era mai urât decât sufletul tâlharului? Şi ce a fost mai frumos decât acesta, când a auzit cuvintele: „Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în Rai" (Luca 23, 43)?** Şi ce era mai urât decât vameşul, atunci când fura? Şi ce a fost mai frumos decât cuvintele: **„Vino după Mine!" (Matei 9, 9), iar vameşul s-a ridicat şi a devenit apostol?**

Cunosc foarte bine viclenia diavolului

199. Agricultorul, când vede că pământul cultivat întoarce înzecit sămânța aruncată, şi că holdele sunt pline de rod, nu încetează să se intereseze zilnic şi să-şi arate îngrijirea necesară şi să ia aminte în chip bun, şi ziua, şi noaptea, ca nu cumva să-i piardă ceva ostenelile. Deci în acelaşi chip şi eu, deoarece văd că pământul acesta este plin de lăstare duhovniceşti şi că sămânța

[10] Voința liberă sau liberul arbitru.

duhovnicească este purtată în cugetele voastre, mă bucur şi sunt mulţumit şi mă lupt şi mai mult, **pentru că ştiu viclenia diavolului, care duşmăneşte şi pune curse mântuirii noastre.** Adică aşa cum piraţii mării, când văd că o corabie este plină cu încărcătură bogată şi că transportă bogăţie fabuloasă, atunci mai mult decât oricând îşi pregătesc cursa lor, încât să cufunde întreaga încărcătură şi să-i lase goi şi părăsiţi pe cei ce călătoresc, în acelaşi fel şi diavolul, când vede că există bogăţie duhovnicească şi râvnă fierbinte şi cuget veghetor, **muşcă şi scrâşneşte din dinţi, şi ca un pirat foloseşte mii de curse, încât să afle o mică intrare şi să ne arate goi şi pustii şi să distrugă în întregime comoara noastră duhovnicească.**

Chinurile primilor creştini au fost înfricoşătoare

200. Mare război i-a cuprins pe credincioşii creştini, când propovăduiau învăţăturile, război înfricoşător şi neaşteptat! Căci, într-adevăr, toate cetăţile şi popoarele s-au ridicat împotriva lor de pretutindeni, toţi tiranii le-au întins curse, împăraţii s-au pregătit de război, armele s-au mişcat, săbiile s-au ascuţit, taberele s-au pregătit şi s-au născocit tot felul de chinuri şi pedepse. **Astfel, s-au întâmplat răpiri şi confiscarea averilor, întemniţări şi moarte în fiecare zi, nedreptăţi, foc şi fier şi fiare şi lemn şi roată şi prăpăstii şi râpe şi toate câte le-au gândit, păgânii le-au folosit pentru torturarea credincioşilor.** Şi nici acestea n-au

oprit războiul, pentru că lupta împotriva credincioșilor nu era purtată doar de vrăjmași, ci firea însăși se răzvrătea împotriva lor. Pentru că părinții se războiau cu copiii lor, fiicele le urau pe mamele lor, prietenii își întorceau fețele de la prietenii lor și războiul acesta pătrundea, încetul cu încetul, între rude și în case, încât mare tulburare domnea atunci în lume. **Și precum o corabie, când se ridică valurile și se ciocnesc norii și se slobod tunetele și fulgerele și de pretutindeni o înconjoară întunericul, când marea se învolburează și fiarele năvălesc și pirații atacă și călătorii înșiși se răzvrătesc și primejdia nu poate să dispară decât dacă mâna lui Dumnezeu cea puternică și mare îndepărtează tulburarea mării și, oprind furtuna, aduce liniște celor ce călătoresc**, întocmai s-a întâmplat și atunci, la începutul propovăduirii. **Pentru că nu numai din afară lovea vijelia, ci și cei dinlăuntrul Bisericii, creștinii, se învrăjbeau de multe ori între ei. Cine spune aceasta? Însuși Sfântul Apostol Pavel, care mărturisește: „Din afară lupte, dinăuntru temeri" (II Corinteni 7, 5).**

Crucea este voia lui Dumnezeu-Tatăl

201. Ai văzut că diavolul, cu armele cu care a biruit, a și fost biruit? Diavolul l-a biruit pe Adam prin pomul cunoașterii binelui și răului, iar Hristos l-a doborât pe acesta prin lemnul Crucii. Și acel lemn l-a dus în iad, în timp ce acest lemn i-a adus înapoi din iad pe cei care fuseseră duși acolo. Și

iarăşi, acel pom a ascuns goliciunea robului, în timp ce acest lemn L-a arătat gol în fața tuturor pe Biruitor. **Prin moartea la care am fost supuşi am devenit nemuritori. Acestea sunt izbânzile crucii. Ai aflat biruința? Ai aflat răsplata biruinței? Învață acum cum s-a întâmplat izbânda aceasta fără osteneala noastră. N-am mânjit armele cu sânge, nu ne-am aşezat în poziție de luptă, n-am primit noi rănile, n-am văzut noi războiul, însă am câştigat biruința. Pentru că lupta a fost a Domnului, iar cununa a noastră.** Deoarece victoria este a noastră, să cântăm astăzi toți împreună, asemenea soldaților, cântarea de biruință şi să grăim, preaslăvindu-L pe Domnul nostru: „Moartea a fost înghițită de biruință. (...) Unde îți este, moarte, boldul tău? (I Corinteni 15, 55). **Acestea le-a dobândit pentru noi Crucea, care este trofeul biruinței împotriva demonilor, sabie împotriva păcatului. Crucea este sulița cu care Hristos l-a împuns pe şarpe, Crucea este voia lui Dumnezeu-Tatăl, Crucea este slava Fiului Său Cel Unul-Născut, Crucea este bucuria Duhului, frumusețea îngerilor, siguranța Bisericii, lauda fericitului Apostol Pavel, zidul sfinților, lumina lumii.** Hristos a aprins Crucea întocmai ca pe o făclie, a aşezat-o pe culmi şi a risipit tot întunericul dens al pământului. **Şi aşa cum făclia are lumina înălțată pe culme, la fel şi Crucea Îl are pe Soarele dreptății înălțat pe culmea ei, trimițându-şi de acolo strălucirea.** Lumea s-a înfricoşat, pământul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat când L-au văzut pe Hristos pironit pe Cruce. Dar deşi pietrele s-au despicat, nesimțirea

iudeilor n-a încetat. **De ce s-a despicat catapeteasma templului? Pentru că templul nu a putut să-L vadă pe Domnul răstignit. Şi pentru că urmează ca în seara aceasta (seara Vinerii Celei Mari) să-L vedem şi noi pe Hristos pironit pe Cruce, junghiat şi jertfit ca o oaie, vă rog să ne apropiem cu cutremur şi cu mare respect şi evlavie!** Gândeşte-te, în final, ce este acesta care se varsă? **Este Sânge, Sângele care a şters zapisul păcatelor noastre (Coloseni 2, 14), Sânge care a curăţit sufletul tău, care ţi-a spălat întinăciunea, care a luat biruinţă asupra începătoriilor şi stăpâniilor întunericului.** Pentru că Sfântul Apostol Pavel spune: „Dezbrăcând de putere începătoriile şi stăpâniile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin Cruce" (Coloseni 2, 15). Multe, zice, sunt simbolurile pe care le aduce trofeul biruinţei. Laurii sunt atârnaţi deasupra, pe Cruce. Şi întocmai cum un împărat viteaz, care a câştigat o biruinţă înfricoşătoare în război, aşează platoşele, coifurile şi armele tiranului şi ale soldaţilor înfrânţi în văzul tuturor, la fel şi Hristos, după ce l-a biruit pe diavol în războiul dintre ei, a atârnat toate armele diavolului, precum moartea şi blestemul, sus pe Cruce, întocmai ca pe un trofeu, pentru ca toţi să privească Crucea: puterile de sus care se găsesc în ceruri, oamenii de jos care se găsesc pe pământ şi înseşi duhurile viclene care au fost biruite. Dacă ne-am bucurat de un dar atât de mare, acum să ne arătăm pe noi înşine vrednici de bunurile care ne-au fost date, ca să dobândim şi Împărăţia cerurilor, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

Să mâncăm şi să bem, căci mâine vor muri

202. „Să mâncăm şi să bem, că mâine vom muri" (Isaia 22, 13), spuneau mulţi iudei din vremea proorocilor. Dar a le grăi pe acestea iudeii, „al căror dumnezeu era pântecele şi a căror laudă era neruşinarea lor", nu este deloc de mirare. Însă noi, cei de astăzi, care nu prin cuvinte, ci prin faptele noastre propovăduim acelaşi lucru, după ce-am primit harul, de câtă osândă nu suntem vrednici! **Pentru că, într-adevăr, sunt unii ce cred că de aceea au venit în viaţa aceasta, ca trăind în desfătări, să-şi umple pântecele până crapă, să-şi lăţească trupurile şi astfel să plece din viaţa aceasta pregătind masă bogată viermilor din trupurile lor.** Şi măcar să fi fost doar acest rău, că risipesc fără rost şi folos bunurile de aici! Pentru că atunci când bunurile prezente, care ne-au fost date de Dumnezeu pentru hrana sufletului, le cheltuim în desfrânare şi în ocară şi în nepăsarea cea mai rea, oricum vom da seama, iar ceea ce s-a spus despre cel cu cinci talanţi, cu doi talanţi şi cu un talant este posibil să fie spus şi despre bani, şi despre toate celelalte. Deci aşa cum am zis, chiar dacă am fi venit în viaţă fără niciun scop, nici atunci nu ar fi fost fără responsabilitate o astfel de viaţă, însă acum, în afară de aceasta, va fi şi o altă pedeapsă. Pentru că cel care vieţuieşte în dezmierdări, care se îndeletniceşte cu beţia, hrăneşte profitorii şi linguşitorii şi crapă de multă mâncare şi vin, este silit să păcătuiască de multe ori şi

fără voia lui. Deci aşa cum o corabie, când primeşte o încărcătură mai mare decât poate să ducă, se îngreunează din pricina mărimii încărcăturii şi se scufundă, la fel şi sufletul, şi firea trupului nostru, când primeşte mai multă hrană decât cea pe care poate s-o mistuie, se îmbuibă şi, neputând să ţină greutatea adăugată, se scufundă în largul mării pierzaniei, trăgându-i la pieire şi pe cârmaci, şi pe marinari, şi pe călători, şi încărcătura cu toate acestea. Prin urmare, aşa cum corăbiilor care se găsesc în această situaţie nu le este de folos nici liniştea mării, nici mulţimea marinarilor, nici iscusinţa cârmaciului, nici vremea bună, nici calitatea corăbiei, nici nimic altceva nu foloseşte vasului care înfruntă vremea rea, la fel se întâmplă şi cu cei care duc o viaţă în desfrâu. Nici mulţimea gândurilor, nici învăţătura şi îndemnul, nici poveţele şi sfaturile, nici nimic altceva, nici frica de cele viitoare, nici ruşinea, nici judecata celor care se găsesc de faţă, nimic nu poate să salveze sufletul care se poartă aşa, **ci lipsa de măsură le întrece pe toate şi atunci îl scufundă pe cel care suferă de boală îmbuibării pântecelui fie că vrea, fie că nu vrea, provocându-i un naufragiu înfricoşător, din care nu este lesne să-l salveze cineva.**

Împărăţia Lui nu are sfârşit

203. „Stătut-a Împărăteasa de-a dreapta Ta" (Psalmul 44, 11). Împărăteasa? Cea pătimitoare şi săracă (Biserica), cum a devenit împărăteasă? Şi unde s-a înălţat? Împărăteasa aceasta s-a înălţat la ceruri.

Cum? Pentru că Împăratul S-a făcut rob. Nu era, dar S-a făcut. Deci află, iubitule, cele despre dumnezeire şi cercetează cu chibzuinţă lucrurile iconomiei dumnezeieşti! **Învaţă cine a fost Hristos şi cine S-a făcut pentru tine, omule, şi nu confunda lucrurile, nici realitatea iubirii de oameni să nu o faci pricină de hulă. A fost înalt, nu după loc, ci după fire. A fost neîntinat, fiinţa Lui veşnică a fost nestricăcioasă, firea Lui de neînţeles, nevăzută, necuprinsă, a existat dintotdeauna, a existat în acelaşi fel, i-a depăşit pe Îngeri, S-a arătat mai presus decât Puterile cereşti, a biruit gândul nostru, a biruit cugetarea noastră, fiindu-ne cu neputinţă să-L vedem, ci doar să credem în El. Îngerii au privit şi s-au cutremurat, Heruvimii şi-au întins aripile lor, toate erau pline de frică. A aruncat o privire spre pământ şi l-a făcut să se cutremure, a ameninţat marea şi a uscat-o. A făcut râul să curgă în pustiu, a pus hotare munţilor, şi măsuri văilor. Cum să grăiesc? Cum să le înfăţişez? Măreţia Lui nu are sfârşit, înţelepciunea Lui este nemărginită, judecăţile Lui sunt de nepătruns şi căile Lui necercetate!** Deci atât de înalt şi atât de mare era Acesta, dacă poate spune cineva aşa! Ce să fac? Om sunt şi omeneşte grăiesc. Limba mea este din pământ, îmi cer iertare de la Domnul! Pentru că nu folosesc cuvintele acestea din nesăbuinţă, ci din neputinţa limbii noastre. Milostiveşte-te spre mine, Doamne, pentru că nu grăiesc cuvintele acestea din nesăbuinţă, ci pentru că altele nu am!

Virtutea rămâne nerobită

204. Aşa cum Dumnezeu a făcut lumina şi întunericul, iar lumina este socotită de mulţi plăcută, în timp ce întunericul neplăcut, şi osândesc noaptea că este rea, la fel se întâmplă şi cu lucrurile. **Dar nici noaptea nu trebuie s-o osândim, nici întunericul, nici robia şi nici sclavia, în general. Pentru că, spune-mi, ce rău poartă întunericul? Nu înseamnă odihnă de osteneli? Nu înseamnă împuţinarea grijilor? Nu este izbăvire de tristeţe? Nu este adăugare de puteri? Şi dacă nu ar fi fost noaptea şi întunericul, cum ne-am fi bucurat de lumină? Nu s-ar fi pierdut şi nu s-ar fi stricat acest vieţuitor, omul?** Deci aşa cum celor fără de minte întunericul li se pare un lucru rău, însă nu este, ci ne ajută la venirea zilei şi îi face mai potriviţi pentru lucrare pe cei care se odihnesc în timpul nopţii, la fel nici robia nu este rea, despre care Proorocul grăia şi striga: „Aceasta care aduce pacea şi provoacă relele!" Deci este mult mai folositoare celor care o folosesc aşa cum se cuvine. Îi face înţelepţi şi îngăduitori, tăindu-le trufia. Într-adevăr, virtutea este nerobită şi nimeni nu poate s-o înfrângă, nici robia, nici sclavia, nici sărăcia, nici boala, nici realitatea cea mai chinuitoare dintre toate, care este moartea. Şi dau mărturie toţi cei care le-au răbdat pe acestea toate şi care în mijlocul lor s-au umplut mai mult de slavă. **Adică în ce chip l-a vătămat pe Iosif robia? (pentru că nimic nu mă împiedică să-l aduc pe acest bărbat în mijlocul atenţiei!). Cu ce l-a vătămat temniţa? Cu**

ce l-au păgubit lanțurile? Cu ce l-a vătămat ocara? Cu ce l-a păgubit dușmănia? Cu ce l-a stricat viețuirea în țară străină? Cu ce l-a vătămat pe Iov pierderea vitelor și a turmelor de oi, moartea înainte de vreme și violentă a copiilor săi, rănirea trupului, rănile viermilor, durerea nesuferită, faptul că a locuit în gunoaie, cursa femeii lui, certurile prietenilor săi, jignirile robilor săi? Cu ce l-a vătămat pe săracul Lazăr faptul că ședea în fața curții și câinii îi lingeau rănile, cu ce l-a vătămat foamea necontenită și trufia bogatului și rănile și boala nesuferită și absența oamenilor care să-l ajute și înfumurarea ajutoarelor lui? Și cu ce l-au vătămat pe fericitul Apostol Pavel desele întemnițări, prigonirile, moartea, scufundarea corăbiilor și celelalte încercări pe care nimeni nu le poate descrie prin cuvinte și nu le poate număra? După ce ne-am gândit la toate acestea, să evităm răutatea, să urmărim virtutea și să ne rugăm să nu cădem în ispită. Și dacă uneori cădem, să nu deznădăjduim, nici să ne mâniem, pentru că acestea sunt armele virtuții pentru cei care le folosesc așa cum se cuvine. Și am putea astfel să ne deosebim în toate, dacă suntem chibzuiți, și să ne desfătăm de bunătățile cele veșnice cu ajutorul Domnului nostru.

A doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos

205. Fraților, consimt că iadul este nesuferit și foarte nesuferit. Însă căderea din Împărăția cerurilor

este încă mai nesuferită. Pentru că, spune-mi, te rog, dacă un împărat sau fiul împăratului, întorcându-se biruitor din multe războaie, cu multe onoruri şi având întreaga oştire cu el, intră într-o mare cetate cu trăsura împărătească, cu trofeele, cu mulţi soldaţi care poartă toţi veşminte aurite, cu scutierii săi, care ţin toţi scuturi aurite, şi toată cetatea este împodobită şi toţi cârmuitorii sunt împreună cu el şi îl urmează toţi oamenii, de asemenea şi prizonierii, şi cei de alt neam, şi supuşii, satrapii, consulii, tiranii, cârmuitorii, şi dacă în continuare, în toată acea strălucire, îi primeşte şi îi salută pe cetăţenii pe care-i întâlneşte şi se apropie şi le dă mâna şi le îngăduie orice îndrăzneală sau şi vorbeşte cu toţi, ca şi cum ar fi prietenii lui, şi le spune că a făcut acea călătorie de dragul lor şi pe unii dintre cetăţeni îi duce în palatele sale, iar pe cei rămaşi îi îndepărtează, spune-mi cu ce pedeapsă echivalează aceasta, deşi aceştia nu sunt pedepsiţi? Deci dacă este atât de amar să cadă cineva din slava aceasta în faţa omului, cu atât mai dureros va fi aceasta în faţa lui Dumnezeu, **când toate Puterile cereşti se găsesc împreună cu Împăratul, când demonii sunt prizonieri şi îşi pleacă feţele la pământ şi diavolul însuşi este dus legat ca orice putere potrivnică, când toate Puterile cerurilor se găsesc acolo, când Împăratul vine pe nori!** Credeţi-mă că din pricina acestei dureri mari care stăpâneşte sufletul meu, legat de aceasta, nici nu pot să-mi închei omilia! Să ne închipuim de câtă slavă ne lipsim, de vreme ce este cu putinţă să nu fim lipsiţi de ea! Pentru că înfricoşător este lucrul

acesta, adică în timp ce putem să nu pătimim, noi să pătimim acestea. **Aşadar, când pe unii îi va primi şi îi va conduce la Tatăl din ceruri, pe alţii îi va lăsa şi după ce îi vor lua în primire câţiva îngeri, îi vor trage fără voia lor în gheena focului, cu lacrimi în ochi şi cu capul plecat, după ce mai înainte îi va arăta în faţa întregii lumi! Cât de mare crezi că e durerea aceasta?**

În rugăciunile noastre să cerem ceea ce este folositor pentru suflet

206. Într-adevăr, există unii oameni care sunt flecari şi spun lucruri prosteşti, care cer astfel de lucruri nesăbuite şi altele asemănătoare de la Dumnezeul tuturor, însă despre bunurile adevărate nu scot niciun cuvânt. **Şi desigur că pe medic nu-l învaţă bolnavii cum să folosească ei, ci aceştia primesc doar cele pe care le oferă doctorul, chiar dacă metoda vindecării este anevoioasă. De asemenea, căpitanului corăbiei nu-i poruncesc călătorii cum să ţină cârma şi să îndrepte vasul, ci ei stau pe punte şi au încredere în priceperea lui nu numai când sunt conduşi de vânturi prielnice, ci şi când se găsesc în primejdia cea din urmă.** Şi doar pe Dumnezeu, Care ştie cel mai bine să ne dea ceea ce ne este de folos, nu-L rabdă cei fără de minte, plecându-şi sufletul lor, ci Îi cer drept lucruri folositoare pe cele care sunt josnice, **făcând precum bolnavul care-l roagă pe doctor să-i dea nu cele care-l scapă de boală, ci cele care-i hrănesc trupul, maica bolii. Şi desigur că medicul nu ascultă rugămintea bolnavului, ci chiar**

dacă vede că-i curg lacrimile şi că se tânguie, urmează învăţătura ştiinţei lui, nelăsându-se înduplecat de lacrimile lui. Şi nesupunerea aceasta n-o numim neomenie, ci iubire de oameni. Pentru că atunci când îl ascultă pe bolnav şi îi dă toate câte îi provoacă mulţumire, se poartă cu acesta precum vrăjmaşii lui. Când stă însă împotriva bolnavului şi se împotriveşte poftei lui, se poartă cu milostivire şi iubire de oameni. La fel şi Dumnezeu, Tămăduitorul sufletelor noastre, nu vrea să dea celor ce cer toate câte le vor aduce vătămarea. **Desigur că nici părinţii iubitori nu primesc să dea săbii sau cărbuni aprinşi copiilor mici care le cer de la ei, pentru că ştiu bine că un astfel de dar este vătămător pentru copii.**

Din pricina păcatelor apar tristeţi, războaie, boli şi pătimiri

207. Pricina tuturor relelor sunt păcatele. Din cauza păcatelor apar tristeţile, tulburările, din cauza păcatelor se ivesc războaiele, bolile şi toate acele pătimiri greu de vindecat care vin peste noi. Deci aşa cum medicii buni nu cercetează suferinţele care apar, ci caută să afle cauza ce provoacă suferinţele, la fel şi Mântuitorul, voind să arate că pricina tuturor relelor ce se întâmplă oamenilor este păcatul, spune celui cu trupul slăbănog: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău" (Ioan 5, 14). Deci păcatul a fost pricina bolii

de mai-nainte, el a fost cauza vătămării, păcatul a fost pricina tristeții, el se face pricina întregii suferințe. Tristețea a fost dată din pricina păcatului, iar prin tristețe se şterge păcatul. Te rog, adună-ți toată atenția: Dumnezeu, amenințând-o pe Eva şi adăugând pedeapsa din pricina călcării poruncii, a grăit către femeie: „În dureri vei naşte fii" (Facere 3, 16) şi a arătat că durerea este rodul păcatului. Dar cât de mărinimos este Dumnezeu! Ceea ce i-a dat ca pedeapsă a preschimbat în mântuire. Păcatul a născut durerea, durerea a şters păcatul. Şi întocmai cum viermele care se naşte din lemn, mănâncă lemnul, la fel şi tristețea care a născut păcatul, a şters păcatul prin pocăință. De aceea şi Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte" (II Corinteni 7, 10). Tristețea este bună pentru cei care se pocăiesc sincer, cei care păcătuiesc au nevoie de tânguire pentru că au păcătuit, căci se spune: „**Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia" (Matei 5, 4). Plângi pentru păcat, ca să nu te tânguieşti pentru pedeapsă, împacă-te cu Judecătorul înainte să mergi la judecată.**

Baia naşterii din nou

208. Dacă baia aceasta iartă toate păcatele noastre, din ce pricină, zici tu, nu este numită „baia iertării păcatelor", nici „baia curățirii", ci „baia naşterii din nou"? Pentru că nu iartă doar păcatele noastre, nici

nu ne curăță doar greşealele, **ci face aceasta ca şi cum ne-am născut din cer.** Şi într-adevăr, puterea care ne creează şi ne zideşte este cerească, plăsmuindu-ne nu din pământ, ci dintr-un alt element, din firea apelor. **Pentru că nu doar spală vasul din nou, ci îl topeşte şi îl remodelează în întregime.** Vasele curățite, chiar dacă sunt spălate cu mare atenție, poartă urmele şi rămăşițele întinării, în timp ce acelea care sunt aruncate în cuptor şi se topesc prin foc, alungă orice murdărie şi slobozesc aceeaşi strălucire cu cele noi, care au ieşit din cuptor. Dacă cineva ia o statuie de aur care din pricina timpului, a fumului, a prafului şi a ruginii s-a umplut de necurăție şi o aruncă în cuptor, o scoate mai curată şi mai strălucitoare. La fel şi firea noastră, pierzându-şi frumusețea pe care a primit-o dintru început de la Dumnezeu, fiind întunecată de zgura păcatului şi afumată de ceața greşealelor noastre, a fost luată de Acesta şi aruncată de la început în cuptorul unde, în locul focului, a pus apele şi harul Duhului Sfânt şi în felul acesta ne-a creat iarăşi şi ne-a înnoit. Şi ne scoate de acolo în continuare cu mare strălucire şi deopotrivă în lumină cu razele soarelui, stricându-l astfel pe omul cel vechi şi plăsmuind altul nou, şi mai strălucitor decât înainte.

Dumnezeu ne-a dat ochi îndoiţi, ai trupului şi ai credinţei

209. Vrei să afli numele Miresei? Se numeşte credință şi este sfântă, pentru că spune Scriptura:

„Pavel, apostol al lui Iisus Hristos (...) sfinților care sunt în Efes și credincioșilor întru Hristos Iisus" (Efeseni 1, 1). Deci auzind numele Miresei, mi-am amintit de vechea mea datorie. Într-adevăr, am făgăduit să vă spun de ce ne numim credincioși. **Așadar, din ce motiv ne numim credincioși? Nouă, credincioșilor, ne-au fost încredințate lucruri pe care ochii trupului nostru nu pot să le vadă. Atât sunt de mari și de înfricoșătoare, întrecând firea noastră!** Pentru că nici gândul nu poate să le afle pe acestea, nici cuvântul omenesc să le tâlcuiască, ci doar învățătura credinței le cunoaște bine. De aceea, Dumnezeu ne-a dat ochi îndoiți, ochii trupului și ochii credinței. Când pătrunzi în Taina Sfântă a Botezului, ochii trupului privesc apa, în timp ce ochii credinței Îl privesc pe Sfântul Duh. Și ochii trupești privesc trupul botezându-se, în timp ce ochii credinței îl văd pe omul cel vechi îngropându-se. Ochii trupului privesc trupul care se spală, în timp ce ochii credinței privesc sufletul care se curățește. Ochii trupului privesc trupul care se ridică din ape, în timp ce ochii credinței îl privesc pe omul cel nou plin de toată strălucirea, înălțându-se prin această curățire sfântă. Și aceia îl privesc pe preot punându-și mâna dreaptă deasupra capului și atingându-l pe acesta, iar aceștia Îl privesc pe Marele Arhiereu întinzându-și dreapta Sa nevăzută și atingându-i capul. Pentru că atunci nu este om cel care botează, ci Însuși Fiul lui Dumnezeu Cel Unul-Născut. Și preotul, botezând, nu spune: „Eu te botez", ci: **„Se botează robul lui Dumnezeu(N) în numele Tatălui și al Fiului și al**

Sfântului Duh", ca să se arate că nu preotul este cel care botează, ci Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh, al Căror Nume Îl cheamă.

Şi dacă păzim, şi dacă încălcăm jurământul, tot vom fi osândiţi

210. Iubitule, jurământul este lucru înfricoşător şi vătămător, medicament ieftin, otravă înfricoşătoare, rană ascunsă, tăietură nevăzută, arteră înfundată, care conduce otrava în suflet. Jurământul este săgeata satanică, suliţă înroşită în foc, sabie cu două tăişuri, fier ascuţit, păcat neiertat, fărădelege, greşeală care nu are răspuns de apărare, prăpastie adâncă, râpă abruptă, cursă puternică, plasă întinsă, legătură care nu poate fi dezlegată, laţ fără scăpare. Oare sunt de ajuns acestea ca să credeţi că jurământul este lucrul cel mai înfricoşător şi mai cutremurător dintre toate păcatele? Credeţi-mă, vă rog! Dacă însă cineva nu crede, vă arăt acum şi mărturia. Adică atunci când nu călcăm celelalte porunci, scăpăm de pedeapsă, în timp ce fie ţinând, fie încălcând jurământul, suntem osândiţi. Poate n-aţi înţeles ceea ce v-am spus şi trebuie să vă spun mai clar. **De multe ori, cineva a jurat să facă o fărădelege şi a căzut într-un laţ fără ieşire. Căci trebuie fie să ţină jurământul şi să facă fărădelegea, fie să nu ţină jurământul şi să cadă în păcatul sperjurului. Şi astfel, îl paşte din amândouă părţile prăpastie adâncă şi din amândouă părţile moartea este de neocolit, fie că ţine porunca, fie că nu o ţine. Oare există**

ceva mai mârşav decât acest păcat, şi când jurământul este ținut, şi când nu este ținut?

Nimeni nu poate să-l veteme pe cel care nu se nedreptăţeşte pe sine

211. Aşa cum pânzele de păianjen se strică de la sine fără ca nimeni să le veteme, în timp ce diamantul, chiar şi când este lovit, rămâne nesfărâmat, la fel şi cei care nu se nedreptățesc pe ei înşişi, chiar dacă sunt atacați de mii de oameni, devin mai puternici. Cei care se trădează pe ei înşişi, chiar dacă nu sunt necăjiți de cineva, cad singuri, se risipesc şi se pierd. Asemenea s-a pierdut şi Iuda, nu numai când nu-l chinuia nicio ispită, ci şi când se bucura de multă bunătate. Vrei să-ți arăt că acest lucru este valabil şi pentru popoare întregi? **De câtă purtare de grijă nu s-a bucurat poporul evreu? N-a fost folosită întreaga zidire văzută spre a-i sluji pe iudei? Pentru că şi fără să meargă în piață primeau ceea ce aveau nevoie, şi fără să dea bani. Nici fântâni nu săpau, nici plugul nu-l țineau, nici pământul nu-l săpau, nici semințe nu aruncau, nu aveau nevoie nici de ploi, nici de vânturi, nici de anotimpurile anului, nici de razele soarelui, nici de mersul lunii, nici de văzduhul firii, de nimic din toate acestea. Nu secerau, nici nu adunau rodul, nici n-aveau nevoie de vânt, ca să separe grâul de paie, nici nu mergeau la moară, nici nu construiau cuptor, nu aduceau în casă lemne şi**

foc, n-aveau nevoie de meşteşugul facerii de pâine, nici nu mânuiau târnăcopul, nici nu ascuţeau secera, nu aveau nevoie nici de altă artă, grăiesc despre arta ţeserii, a zidirii de case şi facerii de încălţări, ci toate se împlineau pentru ei prin Cuvântul lui Dumnezeu. Şi aveau masa întinsă fără sudori şi osteneli. Astfel era mana proaspătă şi fragedă pe care o primeau fără nicio greutate, fără chin şi fără osteneală. Şi veşmintele, şi încălţările, şi înseşi trupurile lor uitaseră de neputinţa lor, pentru că în toată această perioadă îndelungată, nici veşmintele, nici încălţările nu s-au stricat, nici picioarele nu s-au împietrit din pricina atâtor călătorii. Nu-şi mai aduceau aminte nici de doctor, nici de medicamente, nici de alte îngrijiri vindecătoare. Într-atât lipsea dintre ei orice boală. „Şi i-a scos pe ei cu argint şi cu aur şi nu era în seminţiile lor bolnav" (Psalmul 104, 36). Deci când au lăsat lumea aceasta şi s-au mutat în cealaltă lume mai bună, aşa mâncau, aşa beau şi nici razele soarelui, când era arşiţă, nu le ardea capetele, pentru că un nor împiedica arşiţa, un nor care se mişca deasupra lor şi se făcea acoperiş mişcător pentru toată acea mulţime. Dar nici în timpul nopţii nu aveau nevoie de făclie care să le lumineze în întuneric, căci aveau drept izvor nestins de lumină stâlpul luminos de foc, care le acoperea două nevoi: îi şi ilumina, le şi arăta calea. Căci stâlpul nu era doar luminos, ci şi îndruma în pustiu mai bine decât orice călăuză acea mulţime nenumărată. Şi au mers nu numai pe uscat, ci şi pe mare, ca şi cum ar fi fost pe uscat, dispreţuind

legile firii. Au străbătut acel larg sălbatic al mării ca şi cum ar fi păşit pe piatră tare şi pe pământ sigur. Şi în vreme ce elementul acela, apa, care i-a ţinut pe ei neudaţi, era ca pământul împietrit şi precum câmpiile netede şi sălbatice, însă când i-a primit pe vrăjmaşii lor, a lucrat precum marea şi în timp ce iudeilor li s-a făcut car, potrivnicilor li s-a făcut mormânt. I-a aruncat cu uşurinţă, i-a înecat cu mare sălbăticie. Revărsarea nestăvilită a apelor a arătat ordinea şi ascultarea oamenilor raţionali şi foarte înţelepţi, încât marea s-a făcut pe de o parte ocrotitor, pe de altă parte călău şi în aceeaşi zi le-a arătat împreună pe toate cele contrare. Şi ce să mai spunem despre pietrele care au izvorât puhoaie de ape? Şi ce să mai grăim despre norii de păsări, care cu mulţimea lor au acoperit întregul pământ? Şi ce să spunem despre minunile care s-au întâmplat în Egipt? Şi ce să spunem despre lucrurile uimitoare întâmplate în pustiu? Şi ce să mărturisim despre trofeele şi biruinţele care s-au dobândit fără vărsare de sânge? **Pentru că evreii i-au biruit pe vrăjmaşii lor ca şi cum ar fi dansat, şi nu ca şi cum s-ar fi războit. Şi pe stăpânitori i-au biruit fără arme, pe cei care s-au luptat împotriva lor după plecarea lor din Egipt i-au biruit cu trâmbiţe şi cântări. Şi era mai mult dans decât război cele întâmplate, mai mult iniţiere în taină decât lupte.** Pentru că toate aceste lucruri atât de mari s-au întâmplat nu doar ca evreii să primească cele de care aveau nevoie, ci şi ca să păstreze cu mai mare scumpătate învăţătura cunoştinţei de Dumnezeu, pe care Moise le-a dat-o lor.

Şi din tot locul se auzeau glasuri care-L mărturiseau pe Dumnezeu. **Căci şi marea a strigat, preschimbată când în uscat, când făcându-se din nou mare. Şi apele Nilului au slobozit acelaşi glas, preschimbându-se în sânge. Şi broaştele, şi acel roi al lăcustelor, şi întorsătura lucrurilor, şi moartea, grăiau acestea întregului popor. Şi minunile din pustiu: mana, stâlpul de foc, norul, prepeliţele şi toate celelalte care s-au întâmplat, iudeii le păstrau în fiecare zi în amintirea lor, le purtau în cugetul lor ca pe o carte cu litere neşterse.** Însă după atâta purtare de grijă a lui Dumnezeu faţă de ei, după acele binefaceri negrăite, după mulţimea minunilor, după ocrotirea neînchipuită, după învăţătura necurmată, după biruinţele strălucitoare, după trofeele uimitoare, s-au închinat viţelului de aur şi au slujit capului de bou şi au vrut să-i socotească dumnezei, deşi aveau proaspăt în amintirea lor binefacerile Domnului din Egipt.

Vremea în care se va arăta Înfricoşătoarea Judecată

212. **Tu înfrumuseţezi obiectul fără suflare, aşa, la întâmplare şi fără niciun rost! Pentru că este piatră lipsită de simţire, chiar dacă îl înfăşori cu mii de talanţi de aur, în timp ce pe săracul care simte şi se topeşte de foame nu-l faci să se bucure nici de hrana cea de toate zilele!** Deci când se va arăta Înfricoşătoarea Judecată şi râurile de foc şi ni se va cere răspuns pentru cele ce am făcut, ce vei spune despre o

astfel de prostie, despre o astfel de nerozie, despre inima împietrită şi despre neomenie? Care este pretextul care te mulţumeşte? **Pentru că în toate celelalte există un scop şi o raţiune a lucrurilor. Dacă îi ceri socoteală, agricultorul îţi va spune din ce pricină a înjugat boii, a făcut şanţuri şi a tras cu plugul, neguţătorul îţi va dovedi de ce a trimis corabia pe mare, de ce a plătit lucrători şi a cheltuit bani, şi zidarul, şi cizmarul, şi arămarul, şi brutarul, şi oricine dintre cei care se ocupă cu un meşteşug, îţi vor spune motivul şi pricina lucrului pe care-l fac. Deci tu, care cheltuieşti bani ca să-ţi faci pat de argint, care îţi înhami calul cu frâie de aur, care aureşti piatra, care faci la fel şi cu pieile, dacă ţi se va cere socoteală şi răspuns, ce pricină vei pune înainte? În ce mod? Vei spune că în patul de argint somnul este mai dulce?** Fireşte că nu vei avea ce mărturie să dai, dar dacă trebuie să spui ceva care să uimească, aceea va fi că somnul este mai dezgustător. Doar grija şi agonia sunt mai mari. Oare aşa se face clădirea mai statornică, atunci când este îmbrăcată cu aur? Nu, nici aceasta!

Pronia lui Dumnezeu

213. „Împărăţia Ta este împărăţia tuturor veacurilor" (Psalmul 144, 13). **Deci aşa cum tronul este simbolul împărăţiei, la fel şi toiagul este simbolul şi al împărăţiei, şi al puterii judecătoreşti. De aceea şi spune: „Toiagul Împărăţiei Tale va fi toiagul dreptăţii".** Să asculte nebunii şi nesăbuiţii şi cei mai răi

decât aceştia. Şi cine sunt ei? Cei care judecă pronia lui Dumnezeu şi zic: de ce un lucru sau altul s-a întâmplat aşa? **Deci cum nu este lipsit de raţiune cel care, şezând în preajma tâmplarului şi văzându-l că sparge lemnele şi le taie cu fierăstrăul, nu caută motivul, nici responsabilităţile, şi văzându-l pe medic că taie şi arde trupul, că-l izolează pe bolnav în dormitor şi-l chinuieşte cu foamea, nu se preocupă de câte se întâmplă, nici de cei aflaţi acolo, nici de bolnavi, şi văzându-l pe cârmaci că întinde funia, că coboară pânzele şi iarăşi le înalţă şi scufundă laturile corăbiei în apă, nu se arată curios şi nu se bagă în treburile acestor lucrători, ci tace şi stă liniştit, deşi cu siguranţă că şi aceştia fac greşeli în meseria lor, însă este preocupat să afle şi să cerceteze cu de-amănuntul înţelepciunea negrăită, iubirea de oameni, grija nemărginită a lui Dumnezeu? Şi trăsăturile acestea nu sunt ale nebuniei?**

Spune-mi, ce osteneală ţi se cere ca să-l ierţi pe cel care te-a întristat?

214. Cine dintre voi n-a arătat lenevie la rugăciune? Cine nu a deznădăjduit? Cine n-a arătat slavă deşartă? Cine nu l-a vorbit de rău pe fratele lui şi n-a avut poftă vicleană? Cine n-a aruncat priviri desfrânate, nu şi-a amintit cu patimă de vrăjmaşul său şi n-a făcut să i se umfle în piept inima lui? Deci dacă acum, când ne găsim adunaţi în biserică într-o perioadă mică de timp, ne-am făcut vinovaţi de atâtea greşeli, ce se

va întâmpla când vom ieşi de aici? **Dacă înlăuntrul ţărmului nostru au lovit atâtea valuri, însă când vom intra în largul apelor suferinţelor, mă refer la viaţă, la grijile publice şi la cele familiale, vom putea oare să ne recunoaştem pe noi înşine?** Dar pentru izbăvirea de atât de multe şi mari păcate, Dumnezeu ne-a dat o cale scurtă şi uşoară, care nu aduce nicio osteneală. **Ce osteneală ţi se cere ca să-l ierţi pe cel care te-a întristat? Nu este nevoie să treci largul mării, nici să faci o călătorie îndelungată, nici să străbaţi culmile munţilor, să cheltuieşti bani sau să-ţi chinuieşti trupul. Este de ajuns să vrei, şi toate păcatele sunt şterse.** Dacă însă nu numai că nu-l ierţi, ci te şi rogi lui Dumnezeu împotriva vrăjmaşului tău, ce nădejde de mântuire ai? Când la ceasul în care încerci să-L înduplеci şi să-L rogi, tu Îl superi? Deşi atunci înfăţişezi privirea rugătorului, tu scoţi un glas de fiară. Şi cum nu vei întoarce împotriva ta săgeţile celui rău? Deci dacă atunci când este necesară mila, nici nu laşi mânia, ci mai mult o ţii, deşi ştii că ridici sabia asupra ta, cum vei reuşi să devii iubitor de oameni şi să alungi otrava acestei răutăţi?

Calea ce duce spre viaţă este plină de greutăţi

A.

215. Nu-i vedeţi pe temniceri că de multe ori, când s-au lăsat pradă somnului pentru puţină vreme, nu s-au folosit deloc de multa lor atenţie? Pentru că în

acea mică perioadă de timp s-a distrus totul, de vreme ce le-au dat hoților mare prilej să fure. Căci aşa cum noi nu-i privim pe hoți în felul în care ne pândesc ei, la fel şi diavolul, mai mult decât toți, ia seama la noi şi stă la pândă şi scrâşneşte din dinți. Deci să nu ne lăsăm pradă somnului, să nu spunem despre unul sau altul că nu sunt în stare de aşa ceva, pentru că de multe ori ne-au furat cei de la care nu ne aşteptam. Aşa se întâmplă şi cu răutatea. De unde nu ne aşteptăm, de acolo ne vine pieirea. Să ne îngrijim cu atenție de toate, să nu ne îmbătăm şi nu vom adormi, să nu viețuim în dezmierdări şi nu ne va răpi somnul. Să nu poftim peste măsură cele dinafară şi vom fi cu luare-aminte. Să fim atenți în tot locul şi precum atunci când mergem pe frânghia întinsă, nu este cu putință să fim nepăsători câtuşi de puțin, pentru că puținul acela provoacă un mare rău şi odată alunecând cineva, cade degrabă şi moare, la fel nici aici nu putem fi nepăsători. Mergem pe calea cea strâmtă, care este înconjurată de amândouă părțile de prăpăstii şi pe care nu putem să ținem picioarele unul lângă altul. Vezi cât de mare atenție trebuie să avem? Nu priveşti la cei care merg pe astfel de căi cum nu-şi stăpânesc doar picioarele, ci şi ochii? Căci dacă el se hotărăşte să privească în cealaltă parte a prăpastiei, chiar dacă piciorul lui stă pe piatră, din pricina adâncimii prăpăstiei, ochiul suferă o tulburare şi tot corpul a fost aruncat în prăpastie. Prin urmare, toată ființa ta trebuie să ia seama la mers. De aceea şi Sfânta Scriptură spune: „Nu te abate nici la dreapta, nici la stânga" (Pilde 4, 27).

B.

216. Abisul răutății este mare, multe sunt prăpăstiile. Adânc este întunericul de acolo, de jos. Să luăm aminte la calea cea strâmtă, să pășim cu frică și cu cutremur! Nimeni, când merge pe această cale strâmtă, nu cade pradă râsului, nici nu se grăbește spre beție, ci pășește pe acest drum cu atenție și ajunare. Nimeni, când pășește pe o astfel de cale, nu poartă cu el ceva de prisos, pentru că doar atunci când este încins ușor poate străbate calea cea strâmtă. Nimeni nu leagă picioarele lui, ci le lasă ușoare. Noi, legându-ne, din nefericire, cu nenumărate griji și purtând cu noi nenumăratele poveri ale vieții acesteia, râzând și predându-ne patimilor, cum ne așteptăm să mergem pe calea cea dreaptă? N-am spus că este doar strâmtă, ci și minunată. **„Ce cale strâmtă!" Adică peste măsură de strâmtă. Și pentru aceasta suntem de vină și noi prin cele pe care le admirăm mult. Și „îngustă este calea care duce la viață", ne spune Hristos (Matei 7, 14). Și bine a zis Hristos despre cale că este îngustă. Căci de vreme ce suntem datori să dăm socoteală pentru faptele, gândurile, cuvintele noastre și pentru toate, este într-adevăr îngustă. Noi însă o facem mai îngustă, întinzându-ne și lărgindu-ne și lungind picioarele noastre. Desigur, calea cea strâmtă este grea pentru fiecare, însă mai mult pentru cel gras, pentru că cel care se subțiază pe sine nu va simți strâmtorarea locului.** Deci cel care a trecut prin strâmtorări nu va deznădăjdui în suferințe. **Așadar, prin comoditate, să nu se aștepte cineva să vadă cerul,**

pentru că este cu neputință. Prin dezmierdări, să nu nădăjduiască cineva să meargă pe calea cea strâmtă, pentru că acest lucru nu este posibil. Nimeni să nu aibă nădejdi de la viață când merge pe calea cea largă. **Aşadar, când vezi pe cineva că se bucură de mese bogate, de băi şi de alte plăceri, să nu te nefericeşti pe tine că nu iei parte la acestea, ci tânguie-l pe acela, pentru că merge pe calea pierzării.** Este posibil ca mulți dintre ei să râdă de cele spuse de noi. Eu însă pe aceştia îi plâng şi îi tângui mai vârtos pentru că nu ştiu de care lucruri trebuie să râdă. Căci râd de cele pentru care trebuie, în cele din urmă, să se tânguie. Deci pe toate le confundă şi le răstoarnă şi creează dezordine. Pentru acestea îi tângui eu!

Cuvântul este mai tăios decât sabia

217. Mă adresez celor care nu sunt de față ca şi cum ar fi de față, tulburat de mare tristețe, pentru că nici de frica pentru cele viitoare, nici prin experiența celor de aici nu devin mai buni. **Ci răpitori şi lacomi, precum viermii în gunoaie, sunt închişi şi îngropați adânc în aceste multe griji şi nici măcar o dată pe săptămână nu se îngrijesc să vină aici în Biserică şi să cunoască cel puțin acest lucru, adică starea în care se află. Pentru că aşa cum cei care sunt stăpâniți de nebunie nu pot să-şi dea seama ei înşişi în ce stare se găsesc, ci au nevoie de medici ca să-i scape de nebunie, la fel şi cei care sunt stăpâniți de turbarea**

înfricoşătoare pentru bani au nevoie de alţi învăţători, ca să afle cel puţin că au turbare. De aceea le cer şi îi rog şi îi implor în mod special să vină să ne întâlnim şi să primească medicamentele prin cuvânt. Nu am sabie ascuţită, dar am cuvânt mai ascuţit decât sabia. Nu am foc, nici medicament chinuitor, ci am cuvinte mai fierbinţi decât focul, care aduc vindecarea fără durere.

Cel Care ne întăreşte pe noi este Dumnezeu

218. „Cele ce ochiul n-a văzut, şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El" (I Corinteni 2, 9). Îmi dai, zici, bunurile pe care nu le ştiu? Da, Eu îţi dau arvuna, iubeşte-Mă aici pe pământ! De ce nu-mi dai aici zestrea? Ţi-o dau când vei veni la Tatăl Meu, în curţile împărăteşti. Eu, Hristos, am venit la tine, oare tu ai venit la Mine? Am venit nu ca să rămâi aici, ci ca să te iau şi ca să te înalţ. Să nu-Mi ceri aici zestrea, căci le vei primi pe toate prin credinţă, prin nădejde. Şi nu-mi dai nimic aici, zice. Primeşte arvuna, ca să Mă crezi pe viitor! Primeşte darurile înainte de nuntă! Primeşte darurile logodnei! De aceea şi Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci vă râvnesc pe voi cu râvna lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit unui singur bărbat, ca să vă înfăţişez lui Hristos fecioară neprihănită" (II Corinteni 11, 2). Dumnezeu ne-a dat ca unei logodnice bunurile de aici. Arvuna şi logodna

sunt bunurile de aici, zestrea toată rămâne acolo. Căci Eu îți zic: aici îmbătrânești, acolo nu îmbătrânești, aici mori, acolo nu mori. Aici te întristezi, acolo nu te întristezi, aici sunt sărăcia și boala și cursele, acolo nimic din toate acestea. Aici este întuneric și lumină, acolo doar lumină. Aici cursă, acolo libertate. Aici boală, acolo sănătate. Aici viață care se sfârșește, acolo viață fără sfârșit, aici păcatul, acolo dreptatea, iar greșeala în niciun loc, aici invidia, acolo nimic asemănător. Dă-mi, spune, aceste lucruri! Așteaptă, ca să se mântuiască și semenii tăi. Așteaptă! „Cel Care ne întărește pe noi este Dumnezeu, Care ne-a dat arvuna". Ce arvună? Duhul cel Sfânt, darul Duhului.

Cele pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la mintea omului nu s-au suit

219. Sfântul Apostol Pavel spune: „Iar Cel Ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu" (II Corinteni 1, 21). Voi toți știți că arvuna este o mică parte a întregului. Ascultă în ce chip. **Cineva merge să cumpere o casă de mare preț și spune: dă-mi arvună, ca să am încredere. Cineva se duce să-și ia femeie, face înțelegerea despre zestre și lucruri și spune: dă-mi arvună! Ia seama, și la târgul de sclavi este arvună, și în toate schimburile care se fac există arvună.** Deoarece Hristos a făcut o înțelegere cu noi - pentru că urma să mă ia de mireasă -, îmi scrie și zestrea, nu în bani, ci cu sânge. Îmi lasă în scris această dotă ca răsplată

a bunurilor „pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la mintea omului nu s-au suit" (I Corinteni 2, 9). **Deci a trecut în zestre nemurirea, cântarea împreună cu îngerii, izbăvirea de moarte, eliberarea de păcat, moştenirea Împărăţiei cereşti - mare este bogăţia -, dreptatea, sfinţenia, izbăvirea de bunurile de aici, aflarea bunurilor viitoare. Zestrea a fost mare pentru mine.** Ia aminte bine, priveşte ce faci. A venit să ia desfrânata - mă refer la firea noastră; şi spun aşa pentru că era necurată -, ca să afli marea iubire a Mirelui. A venit, m-a luat, îmi scrie dota. Zice: îţi dau bogăţia mea. Cum? **Ai pierdut, zice, Raiul? Primeşte-l! Ai pierdut, zice, frumuseţea ta? Primeşte-o, ia-le pe toate acestea!** Dar zestrea mea nu mi s-a dat aici pe pământ. Ia seama, ea este făgăduită de aici şi trecută în scris. Mi-a scris în dotă despre Învierea trupurilor, despre nestricăciune, iar acestea sunt două lucruri diferite, pentru că nestricăciunea nu urmează neapărat învierii de pe pământ, căci mulţi au înviat, dar au murit din nou, precum Lazăr şi trupurile sfinţilor. Hristos însă nu este aşa, ci ne-a scris în dotă Învierea, nemurirea, intrarea în ceata îngerilor, întâlnirea cu Fiul lui Dumnezeu pe norii cerului şi „aşa pururea vom fi cu Domnul" (I Tesaloniceni 4, 17).

Înţelepciunea zidirii, a sprâncenelor şi a genelor noastre

220. Şi de ce, spune-mi, vorbesc despre pupila ochiului şi despre puterea lui de a vedea? Dacă cercetezi, pleoapele sunt socotite mai prejos decât toate mădularele, dar şi în acestea vei vedea marea înţelepciune a Creatorului. **Pentru că aşa cum spicele de grâu au boabele învelite în coji subţiri de pai drept scuturi, care împiedică păsările şi nu le îngăduie să stea deasupra rodului şi să spargă paiul, la fel şi ochii pun înainte firele de păr ale genelor şi îndepărtează din ochi praful, diferitele necurăţii şi toate câte vin din afară, nelăsându-le să necăjească pleoapele.** Şi în sprâncene poţi să vezi altă înţelepciune, nu mai mică decât cea la care ne-am referit. Căci cine nu se miră de locul lor? **Pentru că nici nu ies în afară mai mult decât trebuie, încât să aducă întuneric în ochi, nici nu sunt băgate înăuntru mai mult decât se cuvine, ci ca partea cea din afară a acoperişului casei, astfel au ieşit în afara ochilor, primind sudoarea ce coboară de pe frunte şi nelăsând-o să provoace vreo supărare ochilor. De aceea sprâncenele sunt alcătuite din fire dese de păr, încât prin desime să ţină picăturile ce vin de sus şi să acopere cu mare folos ochii şi să ofere multă frumuseţe chipurilor. Şi nu admirăm doar aceasta, ci şi altceva de mai mică însemnătate. De aceea, spune-mi, din ce pricină firele de păr de pe cap cresc şi se taie, iar părul sprâncenelor nu creşte? Pentru că aceasta nu s-a făcut la întâmplare şi fără**

motiv, ci pentru că firele s-ar fi îndreptat în jos, iar când ar fi crescut, ar fi împiedicat ochii.

Avem comoara aceasta în vase de lut

221. Fericitul Iov spune: „M-ai făcut din pământ" (Iov 10, 9). Şi fericitul Apostol Pavel grăieşte: „Şi avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu, şi nu de la noi" (II Corinteni 4, 7). Deci vezi bine puterea lutului! **Pentru că nu se arde cu foc, ci cu Duhul Sfânt. Şi cum se învârtoşează lutul? „De la iudei, de cinci ori am luat patruzeci de lovituri de bici fără una. De trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte şi o zi am petrecut în largul mării" (II Corinteni 11, 24-25). A rămas în mare şi vasul nu s-a sfărâmat. A naufragiat şi comoara nu s-a pierdut. Corabia s-a scufundat, dar încărcătura a plutit. „Avem comoară". Ce fel de comoară? Darul Sfântului Duh, dreptatea, sfinţenia, izbăvirea.** Şi cum lucrează? Spune-mi! „Enea, în numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă" (Fapte 3, 6). „Te vindecă Iisus Hristos." „Duh viclean, ţie îţi spun, pleacă din acesta!" Ai văzut comoară mai strălucitoare decât comorile împărăteşti? **Pune deasupra morţilor nenumărate cununi împărăteşti şi nu învie nimeni, însă un cuvânt ieşit din gura Apostolului Pavel a readus acum firea înviată şi a aşezat-o în vechea ei rânduială. „Având însă comoara aceasta!"** Vai! Vai! Comoară

care nu numai că nu este păzită, dar care şi păzeşte casa în care a fost aşezată. Ai înţeles ce-am spus? **Hristos a aşezat comoara nu în vas de piatră, ci în vas de tină. Dacă comoara este mare, de ce vasul este subţire? Dar tocmai pentru aceasta este vasul fragil, deoarece comoara este mare, deoarece nu comoara este păzită de vas, ci ea păzeşte vasul.**

Tribunalul înfricoşător al Judecăţii noastre

222. **Aşa cum mama puilor de rândunică zboară în jurul mâinilor vânătorului şi în acest fel îşi arată durerea ei când vine şi află cuibul gol, căci puii ei sunt luaţi şi nu poate să-i scape din mâinile celor care i-au prins,** la fel şi acele femei ai căror copii au fost răpiţi şi închişi înlăuntrul tribunalului ca într-o plasă şi ca într-o cursă şi nu puteau să se apropie şi să-i elibereze. Deci venind lângă porţile cetăţii, se tânguiau încercând să ajungă la cei care-i prinseseră şi arătându-şi astfel marea lor tristeţe. **Deci acestea văzându-le, mi-a venit în minte acel tribunal înfricoşător al judecăţii şi am zis în sinea mea: dacă acum, când oamenii sunt judecaţi, nici mama, nici fratele, nici tatăl şi nimeni altul n-a putut să-i scape pe cei osândiţi, deşi nu sunt vinovaţi pentru toate câte s-au întâmplat, atunci însă cine ne va ajuta în faţă Tribunalului înfricoşător al lui Hristos, când vom fi judecaţi?** Cine va îndrăzni să scoată glas, cine îi va scăpa pe aceia care vor fi duşi la acele chinuri nesuferite?

Femeia ta este însuşi trupul tău, desfrânata este sabie cu două tăişuri

223. **Precum vânătorii care îşi întind cursele şi încearcă să prindă animale sălbatice ca să le ucidă, la fel şi desfrânatele, după ce îşi întind peste tot aripile fărădelegii, prin ochi, prin mişcări şi cuvinte, şi îi acoperă cu acestea pe ibovnicii lor şi îi leagă, mai pe urmă nu-i lasă să se depărteze până când nu le beau sângele, iar după aceea vin şi îşi bat joc de prostia lor şi îi fac de râsul lumii.** Pentru că amantul nici de compătimire nu este vrednic, ci de bătaie de joc şi de râs, de vreme ce s-a arătat mai nesăbuit şi decât femeia desfrânată. De aceea înţeleptul din nou ne îndeamnă şi spune: „Bea apă din puţul tău şi din pârâiaşele ce curg din izvorul tău! Să nu se risipească izvoarele tale pe uliţă, nici pâraiele tale prin pieţe. Să fie numai pentru tine singur, iar nu pentru străinii care sunt cu tine! Binecuvântat să fie izvorul tău şi să te mângâi cu femeia ta din tinereţe. Cerboaică preaiubită şi gazelă plină de farmec să-ţi fie ea; dragostea de ea să te îmbete totdeauna şi iubirea ei să te desfăteze" (Pilde 5, 15-19). Şi spune acestea despre femeia care vieţuieşte după lege cu tine. **De ce, nefericitule, ai părăsit ajutorul tău şi alergi spre desfrânata, ce îţi întinde curse? De ce-ţi întorci faţa de la tovarăşa ta de viaţă şi slujeşti desfrânata care-ţi distruge viaţa? Femeia ta este mădularul şi trupul tău, desfrânata este sabie ascuţită cu două tăişuri.** De aceea, iubiţii mei, fugiţi de desfrânare, de relele pe care le

pricinuieşte în viaţa de aici şi de pedepsele pe care le aduce în viaţa viitoare. Probabil socotiţi că m-am abătut de la subiectul nostru, însă acestea nu sunt în afara subiectului.

Luptele Sfântului Apostol Pavel în toate părţile lumii

224. Aşa cum este orice scânteie de foc, care nu s-a stins după ce a căzut în largul mării şi au venit asupra ei multe valuri şi au cufundat-o, ci din nou s-a arătat mai strălucitoare, la fel şi Apostolul Pavel s-a înălţat mai strălucitor, biruind răutatea, deşi uneori a fost îngropat de primejdii, iar alteori a fugit de ele. Deci aceasta este biruinţa strălucitoare, aceasta este biruinţa Bisericii, în acest fel este lovit diavolul atunci când noi suferim în încercări. Pentru că dacă noi pătimim strâmtorări, el este biruit şi suferă mult. Aceasta s-a întâmplat şi cu Sfântul Apostol Pavel şi cu cât mai mult diavolul a adus primejdiile, cu atât mai mult a fost înfrânt. Pentru că diavolul nu a ticluit doar un fel de ispite, ci multe şi felurite. Adică unii au fost cuprinşi de osteneală, alţii de strâmtorare, unii de frică, alţii de durere, unii de grijă, alţii de ruşine, unii de toate împreună, şi pe toate le-au biruit. **Şi aşa cum un soldat în război are întreaga lume împotriva lui şi în timp ce este înconjurat de oştile vrăjmaşilor, nu păţeşte nimic rău, la fel şi Sfântul Apostol Pavel, singur între barbari, arătându-se în tot pământul şi în toată marea, a rămas neînfrânt. Şi aşa cum scânteia,**

când cade peste trestie şi iarbă uscată, preschimbă în firea ei cele arse, la fel şi fericitul Pavel, venind ca un şuvoi peste toate, a răsturnat piedicile. Şi asemenea atletului care se luptă, care aleargă şi împarte lovituri, sau asemenea soldatului înarmat, care se războieşte pe zid, pedestru sau pe mare, la fel s-a purtat şi Sfântul Pavel în orice luptă şi a aprins focul şi era de neatins pentru toţi, cu un trup cuprinzând lumea, cu o limbă preschimbându-i pe toţi. Nici multele trâmbiţe ce au căzut cu năvală asupra zidurilor Ierihonului şi le-au prăbuşit nu au avut atâta putere cât glasul fericitului Pavel, care a sunat şi a sfărâmat meterezele diavoleşti şi i-a adus la el pe vrăjmaşii credinţei. Şi a adunat mulţime de robi, i-a înarmat, i-a făcut propria sa armată şi printr-înşii a biruit.

Cel care lucrează virtutea se găseşte pe pământ vârtos

225. Atât de mare lucru este virtutea, veşnic şi de nebiruit, încât nu urmează neorânduielilor vieţii de aici. Ea zboară mai presus de cursele răutăţii şi observă toate lucrurile omeneşti ca o iscoadă de undeva, din înălţime, şi nu simte niciun lucru dintre cele trecătoare care provoacă tristeţe celorlalţi oameni. **Şi asemenea cuiva care se găseşte pe o stâncă înaltă şi râde de valuri atunci când vede că ele se ciocnesc de stâncă, risipindu-se degrabă în spume, la fel şi cel care lucrează virtutea, aflându-se pe teren sigur, nu pătimeşte nimic neplăcut din tulburarea lucrurilor, ci se**

găseşte în pace, bucurându-se de liniştea gândurilor sale şi înţelegând că lucrurile vieţii de aici nu diferă deloc de apele râurilor care aleargă cu repeziciune şi năvală. Pentru că aşa cum vedem valurile mării, ba învolburându-se la mare înălţime, ba dispărând, în acelaşi fel îi vedem şi pe cei care neglijează virtutea şi lucrează răutatea, fiind când plini de trufie şi cu o părere înaltă despre ei înşişi, impresionaţi de lucrurile vieţii de aici, când umiliţi şi ajunşi la sărăcia cea de pe urmă.

Viaţa în desfrâu îi face pe oameni mai răi decât porcii

226. „Iată care au fost fărădelegile Sodomei, sora ta, şi ale fiicelor ei: mândria, îmbuibarea şi trândăvia; iar mâinile săracului şi ale celui nevoiaş nu le-au sprijinit" (Iezechiel 16, 49). Aceasta a dus la pierzare mulţimea atâtor oameni şi i-a predat gheenei. Pentru că ce rău nu pricinuieşte viaţa în desfrâu? **Îi face pe oameni porci şi mai răi decât porcii! Pentru că porcul se tăvăleşte în bălegar şi se hrăneşte cu mizerii, în timp ce omul şade şi mănâncă la masa care este mai murdară decât cea a porcului, înţelegând prin aceasta iubirile în fărădelege şi împreunările nefireşti. Omul care desfrânează astfel nu se deosebeşte cu nimic de cel demonizat, pentru că în acelaşi chip săvârşeşte lucrurile ruşinii şi lucrează ca un ieşit din minţi.** Dacă pe cel demonizat îl miluim, pe cel desfrânat însă îl ocolim şi îl urâm. Şi de ce se întâmplă în

final toate acestea? Pentru că voința lui îl arată ca pe un nebun, iar gura şi ochii şi nasul şi toate, în general, le preface în canal de scurgere a mizeriilor. **Dacă vrei să vezi şi lumea lăuntrică a omului desfrânat, vei vedea că sufletul lui se află în mijlocul îngheţului şi al vremii celei rele, împietrit şi pe moarte, neputând cu nimic să folosească corăbiei lui din pricina vremii cumplite care-l împresoară peste măsură.**

Cel care face fapte rele urăşte lumina

227. Aşa cum nu este cu putință să te bucuri cum se cuvine de razele soarelui dacă nu deschizi bine ochii, la fel nu este cu putință să iei parte la această strălucire preabogată dacă nu deschizi bine ochiul sufletului şi nu-l faci să privească cu agerime în tot locul. Când se întâmplă aceasta? Atunci când curățim sufletul de toate patimile. **Pentru că păcatul este întuneric, şi nu orice fel, ci întuneric adânc.** Acest lucru este vădit din faptul că lucrează fără conştiință şi fără atenție, pentru că „Oricine face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină" (Ioan 3, 20) şi „Cele ce se fac întru ascuns de ei, ruşine este a le şi grăi" (Efeseni 5, 12). **Deci aşa cum în întuneric, nici pe prieten, nici pe vrăjmaş nu-l cunoaşte cineva, ci ignoră toate firile lucrurilor, la fel se întâmplă şi cu păcatul.** De altfel, cel care devine lacom nu-l distinge pe prieten de vrăjmaş, bârfitorul îşi vede prietenul cel mai bun ca pe un duşman, cel viclean se face vrăjmaş deopotrivă față de toți oamenii şi, în general, oricine

săvârşeşte păcatul nu se deosebeşte deloc de cei care se îmbată şi de cei nebuni, pentru că nu cunoaşte firea lucrurilor. **Şi aşa cum în timpul nopţii, pe toate le vedem în acelaşi fel, şi lemnul, şi plumbul, şi fierul, şi argintul, şi aurul, şi pietrele preţioase, pentru că nu există lumină ca să le distingem, la fel şi cel care are viaţă întinată nu cunoaşte harisma înţelepciunii, nici frumuseţea răbdării. Pentru că în întuneric, aşa cum am spus mai înainte, nici pietrele preţioase nu-şi arată frumuseţea, şi nu din pricina firii lor, ci din cauza ignoranţei celor care le privesc.**

Acolo unde calcă picioarele sfinţilor nu se va întâmpla niciun lucru neplăcut

228. Aşadar, şi acum să-i avem pe sfinţi lângă noi! **Şi nu se va întâmpla să fie furtună sau, dacă se va întâmpla aceasta, va veni degrabă vremea frumoasă şi senină şi izbăvirea de primejdii.** Văduva aceea din Sarepta Sidonului îl avea ca prieten pe Sfântul Ilie, care a îndepărtat moartea copilului, iar ea l-a primit din nou pe fiul ei viu (III Regi 17, 17). Acolo unde calcă picioarele sfinţilor nu se poate întâmpla nimic trist sau, chiar dacă se întâmplă, este spre încercare şi spre preamărirea lui Dumnezeu. **Obişnuieşte-te ca astfel de picioare să calce podeaua casei tale, şi demonul nu va îndrăzni să vină acolo. Şi este firesc, ca în locul plin de bună-mireasmă să nu încapă putoarea. La fel, unde există mir sfânt, el dăruieşte desfătare celor care se găsesc acolo, umple sufletul de bucurie**

şi îl înalţă, iar diavolul se sufocă. Şi unde există spini, acolo există şi fiare, iar unde există iubire de străini, nu apar spinii. Pentru că după ce îşi face apariţia milostenia, ea distruge spinii cu mai mare uşurinţă decât orice seceră, cu mai mare năvală decât focul. Să nu te înfricoşezi, să nu te temi de urmele sfinţilor, aşa cum vulpile se tem de urmele leilor, pentru că Sfânta Scriptură spune: „Cel nelegiuit fuge fără ca nimeni să-l urmărească, iar dreptul stă ca un pui de leu fără grijă" (Pilde 28, 1). **Să-i conducem pe aceşti lei în casa noastră, şi toate fiarele vor fi puse pe fugă, nu din pricina înălţării glasului lor, ci pur şi simplu prin cuvântarea acestora, pentru că nu poate răgetul leului să pună pe fugă fiarele atât de mult pe cât poate rugăciunea sfântului să alunge pe demoni.**

Sufletele se vatămă şi de cel mai mic lucru

229. Dacă cineva îi laudă pe oameni, aceştia se umflă de trufie, şi dacă-i osândeşte cineva, cad în deznădejde. **Şi aşa cum trupurile neputincioase se vatămă de cel mai mic lucru, la fel sunt şi sufletele pironite în lucrurile trecătoare şi de puţin preţ.** Pentru că pe astfel de oameni îi pierde nu numai sărăcia, ci şi bogăţia, nu doar tristeţea, ci şi bucuria şi bunurile, chiar mai mult decât întristările. Pentru că sărăcia îl sileşte pe om să se păstreze şi înţelept, în timp ce bogăţia îl duce de multe ori la răul cel mai cumplit. **Şi aşa cum cei care au fierbinţeală sunt nemulţumiţi**

de toate, la fel şi cei care au sufletul desfrânat sunt răniţi de pretutindeni. Aşadar, după ce le-am cunoscut pe acestea, să nu ocolim sărăcia şi să nu admirăm bogăţia, ci să întărim sufletul, încât să fie capabil să se împotrivească tuturor acestora. **Pentru că şi atunci când cineva zideşte casă, nu nădăjduieşte că nu o să cadă asupra ei ploaie, nici soare, pentru că aceasta este cu neputinţă, ci o pregăteşte ca să fie capabilă să le înfrunte pe toate. Şi cel care construieşte corabie nu face aceasta ca să nu vină asupra ei valuri, nici nu plănuieşte, nici nu face ceva ca să alunge tulburarea mării, pentru că şi aceasta este cu neputinţă, ci voieşte ca pereţii şi corabia toată să fie rezistentă la orice primejdie. Şi cel care se îngrijeşte de trupul său nu are în vedere să nu vină asupra lui strâmtorările, ci ca trupul să le rabde pe toate acestea cu uşurinţă.** Deci la fel să facem şi cu sufletul nostru şi să nu cugetăm cum să scăpăm de sărăcie, nici cum să devenim bogaţi, ci cum să ne păzim sufletul nostru de fiecare dintre ele. Şi în cele din urmă să facem ca el să se folosească şi de bogăţie, şi de sărăcie.

Nu există nimic mai vrednic de scârbă decât sufletul care blestemă

230. Iosif, când a fost vândut de fraţii săi şi a devenit rob şi a locuit în temniţă, nu a grăit niciun cuvânt rău împotriva celor ce l-au întristat. Dar ce zice? „Eu sunt furat din pământul Evreilor" (Facere 40, 15), fără să spună de cine a fost furat. Pentru că a simţit

rușine pentru relele fraților mai mult decât ei, care le-au săvârșit pe acestea. La fel trebuie să ne purtăm și noi, îndurerându-ne pentru cei care ne vatămă mai mult decât ei înșiși. **Pentru că rana se mută asupra acelora. Căci așa cum cei care calcă pe cuie și se mândresc sunt vrednici de milă și de tânguire din pricina acestei nebunii, la fel și cei care îi nedreptățesc pe cei care nu le fac niciun rău, deoarece produc răni în sufletele lor, sunt vrednici de multe dureri și tânguiri, iar nu de blesteme.** Pentru că nu există nimic mai scârbos decât sufletul care blestemă, nici mai necurat decât limba aceea care sfâșie cu astfel de cuvinte. **Ești om, deci să nu covârșești otrava aspidei, ești om, nu deveni fiară! De aceea a fost făcută gura ta, nu ca să muști, ci ca să vindeci rănile altora.** Amintește-ți ce sfat ți-a dat Dumnezeu: să ierți, ca să primești iertarea păcatelor. Tu însă și pe Mine Mă rogi să iau parte la răsturnarea poruncilor Mele **și îl muști pe fratele tău și îți înroșești cu sânge limba ta, așa cum fac nebunii, înfigându-și dinții în propriile mădulare. Cum crezi că nu-l mulțumești pe diavol și nu-l faci să râdă când aude o astfel de rugăciune? Cât Îl mânii pe Dumnezeu, Care-Și întoarce fața de la tine, și cât Îl faci să te urască atunci când Îl rogi în acest fel?** Ce-ar putea fi mai înfricoșător decât aceasta? Pentru că dacă cel care are vrăjmași nu trebuie să se apropie de Sfintele Taine, cel care nu numai că are, ci se și roagă împotriva lor, cum nu trebuie îndepărtat și din curțile bisericilor? Deci gândindu-ne la cele spuse mai sus și cunoscând pricina Jertfei, aceea că S-a jertfit

pentru vrăjmaşi, să nu avem niciun duşman, dar şi dacă avem, să ne rugăm pentru el, încât şi noi, după ce vom fi primit iertarea păcatelor noastre, să stăm cu îndrăzneală înaintea Judecăţii lui Hristos!

Dumnezeu a creat cerul ca să te minunezi şi să te pleci înaintea Lui

231. Să revenim la mădularele trupului nostru. **Pentru că dacă nu luăm aminte, vom afla că ele sunt pricina pieirii noastre nu din firea lor, ci din propria noastră nepăsare. Gândeşte-te, te rog, că ochiul ţi-a fost dat ca să-L preamăreşti pe Stăpânul, privind zidirea. Dar dacă nu foloseşti bine ochiul, el se face pricină de desfrânare (Matei 5, 28). Limba ţi-a fost dată ca să-L preamăreşti şi să-L lauzi pe Creator, dar dacă nu iei aminte, limba ta se face pricină de blestem (Iacov 3, 5). Mâinile ţi-au fost date ca să le înalţi când te rogi, dar dacă nu eşti chibzuit, le întinzi spre răpire. Picioarele ţi-au fost date ca să alergi spre fapte bune, dar dacă te arăţi nepăsător, picioarele te vor îndruma la fapte rele. Vezi că pe omul slab îl vatămă toate?** Vezi că pe paralitic, chiar medicamentele mântuitoare îl duc la moarte, şi nu firea medicamentelor, ci neputinţa aceluia? Dumnezeu a creat cerul ca să te minunezi de lucrare şi să te închini Stăpânului. Dar unii oameni, părăsindu-L pe Ziditor, s-au închinat cerului însuşi. Şi toate acestea au venit din nepăsarea şi din nesăbuinţa lor.

Oamenii bogaţi au tot timpul nevoie de doctor şi de medicamente

232. Dacă nu crezi cuvântului meu, ia seama bine la trupurile amândurora, al bogatului şi al săracului, ca şi la sufletul fiecăruia. Trupurile săracilor, ale celor obişnuiţi cu lipsa, sunt mai robuste, iar sentimentele lor mai puternice, ei împlinindu-şi lucrarea lor cu multă uşurinţă. Trupurile bogaţilor sunt molatice, mai moi decât ceara şi asaltate de mulţime de boli. **Pentru că îi cuprinde şi guta,** şi tremurul în chip nejustificat, şi bătrâneţea mai înainte de vreme, şi durerea de cap, şi varicele, şi tulburările de stomac, şi lipsa poftei de mâncare şi au tot timpul nevoie de medici, de medicamente şi de îngrijire zilnică. Deci, spune-mi, acestea sunt trăsăturile plăcerii? Şi care dintre cei ce cunosc aceste lucruri ne va spune ce este plăcerea? Pentru că plăcerea există doar atunci când este precedată de poftă, iar apoi urmează desfătarea. Dacă există însă desfătare, pofta nu mai apare, şi atunci plăcerea pleacă şi se pierde. De aceea şi bolnavii, deşi au în faţa lor mâncăruri ispititoare, se simt ca naufragiaţii şi par nefericiţi, căci le lipseşte pofta de mâncare, aceea care face plăcerea mai dulce. Pentru că nici mâncărurile prin ele însele, nici băuturile, ci pofta celor care mănâncă are putere şi naşte dorinţa şi aduce mulţumire. De aceea, un bărbat înţelept, care ştia foarte bine cele legate de plăcere şi ştia să filosofeze despre acestea, spunea: „Sătulul calcă mierea în picioare, iar flămândului tot ce este amar i se pare

dulce" (Pilde 27, 7), arătând că plăcerea constă nu în felul mesei, ci în dispoziția oamenilor care mănâncă.

Să ajungem la Domnul prin mărturisirea păcatelor noastre

233. Mulți oameni se vor căi acolo, în gheenă, dar după moarte nimeni nu va putea să se spovedească, ca să fie iertat. De aceea, se spune: „Să ajungem la Domnul prin mărturisirea păcatelor noastre" (Psalmul 94, 2), adică să simțim prezența Lui. Pentru că dacă o vom face aici, ea are putere, dar dacă o vom face dincolo, ea nu are niciun folos. **Spune-mi, dacă cineva ne-ar aşeza pentru puțină vreme într-un cuptor încins, n-am face tot ce ne stă în putință să scăpăm, chiar dacă ar trebui să dăm şi bani sau să devenim robi? Câți oameni loviți de boli înfricoşătoare nu ar prefera să dea totul ca să scape de acestea, tocmai pentru că există posibilitatea alegerii?** Deci dacă aici o boală de scurtă durată ne chinuieşte atât de mult, ce vom face acolo, în gheenă, unde pocăința nu ne va folosi la nimic? **Acum suntem plini de atâtea rele şi nu simțim, ne muşcăm unul pe altul, ne mâncăm, nedreptățind şi osândind, şi ne sfâşiem unul pe altul, pentru că ne supără măririle celorlalți.**

Să ne vărsăm sângele de dragul lui Iisus Hristos!

234. Nu provoca ispitele atunci când evlavia ta înaintează bine. Spune-mi, de ce atragi primejdii care nu au niciun câştig? Spun acestea pentru că vreau să ţineţi Legea lui Hristos, Care porunceşte să ne rugăm a nu cădea în ispită şi să-L urmăm purtând Crucea. Pentru că aceste lucruri nu sunt potrivnice, ci strâns legate între ele. **Deci tu să te pregăteşti ca un soldat viteaz, să fii mereu înarmat, chibzuit, priveghetor, aşteptând întotdeauna vrăjmaşul. Să nu provoci însă războaie, pentru că aceasta nu este trăsătura soldatului, ci a răzvrătitului. Dacă te cheamă însă trâmbiţa evlaviei, înrolează-te degrabă, arată dispreţ faţă de viaţă, avântă-te cu multă râvnă în lupte, străpunge şirul vrăjmaşilor, loveşte faţa diavolului, primeşte răsplată!** Dar dacă evlavia nu este deloc vătămată, dacă nu se războieşte nimeni cu dogmele noastre, adică cu cele care se potrivesc sufletului, dacă nu te sileşte nimeni să faci ceva din cele care nu sunt pe placul lui Dumnezeu, să nu faci osteneală de prisos. **Viaţa creştinului trebuie să fie plină de sângiuiri, dar desigur nu de sângiuiri străine, ci el trebuie să fie pregătit să-şi verse sângele său. Deci să ne vărsăm sângele de dragul lui Hristos, atunci când trebuie, cu aceeaşi râvnă cu care am vărsa apa, pentru că în realitate sângele este apă care circulă în trup, şi să ne lepădăm de trupul nostru cu aceeaşi uşurinţă cu care ne-am dezbrăca de veşmânt.**

Păcatul nu cunoaşte milostivire şi compătimire

235. Cei care au luat robi, după legea războiului, de multe ori arată milostivire faţă de cei robiţi. Şi chiar dacă le poruncesc să care apă, să taie lemne, să pască caii, nu-i vatămă deloc sufleteşte, în timp ce acela care a fost luat în robie de păcat primeşte robie lipsită de milostivire şi aspră, care-l duce la cele mai josnice fapte. Pentru că tirania păcatului nu cunoaşte milostivire, nici compătimire. Deci ascultă cum nu s-a milostivit, după ce l-a luat rob, pe netrebnicul şi nenorocitul de Iuda, ci l-a făcut hulitor de cele sfinte şi trădător, iar după ce a săvârşit păcatul, l-a dus în faţa Sinedriului iudeilor şi i-a dat pe faţă greşeala lui. Şi nici aşa nu l-a lăsat să se folosească de câştigul pocăinţei, ci păcatul l-a îndepărtat de pocăinţă şi l-a dus la spânzurătoare. **Aşadar, să ştiţi că păcatul este un tiran înfricoşător care dă porunci rele şi îi ruşinează pe cei care fac ascultare de el.** De aceea vă rog să fugim cu mare atenţie şi râvnă de stăpânirea lui, să-l războim şi niciodată să nu ne împrietenim cu el, iar după ce ne-am slobozit de păcat, să rămânem liberi. **Pentru că dacă robii, după ce au scăpat de barbari, au simţit mângâiere, mult mai mult trebuie să ne bucurăm noi şi să săltăm de bucurie că am fost eliberaţi de păcat, trebuie să păstrăm această bucurie nemuritoare şi să n-o pierdem, nici să ne încurcăm din nou cu păcatul, săvârşind aceleaşi rele.**

Diavolul se străduieşte să ne golească de virtuţi

236. Aşa cum piraţii ce călătoresc pe mare nu atacă corăbiile când le văd ieşind din port - căci ce folos ar avea să scufunde vasul gol? - ci numai când se întorc şi sunt pline de încărcătură, atunci pun în mişcare orice vicleşug, la fel şi acel diavol viclean, când vede că am adunat multe: postire, rugăciuni, milostenie, înţelepciune şi toate celelalte virtuţi, când vede corabia noastră plină cu pietrele preţioase ale evlaviei, atunci o atacă, săpând din toate părţile după comoară, încât să scufunde corabia lângă ţărm, şi să ne trimită goi la liman. De aceea şi Proorocul îi îndeamnă pe toţi, zicând: „Nu te pierde la sfârşit!" Adică, după această cădere este greu să ne ridicăm din nou. Pentru că cel care ajunge în adâncul răutăţii le dispreţuieşte pe toate. Desigur că pe cel ce cade la început, cu toţii îl iertăm din pricina lipsei lui de experienţă, în timp ce acela ce cade după o cale lungă nu va primi lesne iertare sau îndreptăţire, pentru că în situaţia aceasta căderea apare ca urmare a trândăviei.

Dacă semenul nostru ne vorbeşte de rău, să-i arătăm îngăduinţă

237. Te-a vorbit de rău? Laudă-l! Te-a ocărât? Măreşte-ţi laudele! A gândit ceva rău împotriva ta? Fă-i binefaceri, răsplăteşte-l cu cele contrare şi dacă

de bună seamă te îngrijeşti de mântuirea lui şi nu vrei să-ţi satisfaci patima răzbunându-te. Vrei să afli cele pe care le-a pătimit Dumnezeu? **Jertfelnicele Lui au fost dărâmate, proorocii Lui au fost ucişi, dar pe toate le-a răbdat. N-ar fi putut să arunce trăsnet din cer? Iar după ce i-a trimis pe Prooroci şi ei au fost ucişi, L-a trimis şi pe Fiul Său. Când iudeii arătau mai multă necredinţă, atunci El le-a arătat mai multe binefaceri.** Şi tu, dacă-l vezi pe aproapele tău că-ţi arată asprime, atunci fii mai îngăduitor. Pentru că această nebunie are nevoie de mai multă mângâiere. Cu cât te vorbeşte de rău, cu atât este nevoie de mai multă îngăduinţă. **La fel ca atunci când apare o febră înfricoşătoare şi este nevoie s-o faci să scadă, tot astfel trebuie să lucrezi şi cu cel care se mânie. Fiara, când devine prea sălbatică, toţi se feresc de ea. La fel se întâmplă şi cu cel turbat de mânie. Să nu crezi că aceasta este o cinste! Adică cinstim fiara şi pe nebuni când îi evităm?** Deloc! Aceasta este necinste şi scârbă, sau mai bine zis nu este necinste şi scârbă, ci milă şi iubire de oameni. **Nu-i vezi pe corăbieri că atunci când suflă vântul puternic, ei coboară pânzele ca să nu se scufunde corabia? Nu vezi că atunci când caii prind viteză şi îl trag pe călăreţ, acesta renunţă şi lasă frâul, ca ei să încetinească şi el să nu-şi piardă degrabă controlul asupra lor? Aceasta fă şi tu! Mânia este foc, este flacără arzătoare ce are nevoie de material care să întreţină văpaia. Deci nu oferi hrană focului, şi îndată ai stins răutatea!** Mânia nu are putere de la sine dacă nu există un altul care să-i ofere hrană.

Nu ai nicio îndreptățire pentru tine! Cel mânios este stăpânit de mânie şi nu ştie ce face. Tu, însă, ce iertare vei avea dacă văzându-l pe acesta cazi în aceleaşi lucruri şi nu te înțelepțeşti? **Dacă cineva, aflându-se la un ospăț, vede un bețiv rostind cuvinte urâte înaintea ferestrelor, iar după aceea, îmbătându-se, cade şi el în acelaşi păcat, nu este mult mai de neiertat decât acela?**

În Biserică trebuie să fie bună rânduială

238. Acest lucru îl pătimim şi noi, care ne exprimăm prin cuvinte frumoase şi fraze bine alcătuite şi armonioase cu scopul de a fi mulțumiți, şi nu de a ne folosi. Căci urmărim să fim admirați, şi nu să învățăm, să aducem desfătare, şi nu să înduplecăm, să fim aplaudați şi să plecăm după ce primim laudă, şi nu să îndreptăm obiceiurile. Credeți-mă că nici eu nu sunt altfel atunci când, grăind, primesc aplauze. Pentru că pătimesc ceva omenesc în acel moment - de ce să nu recunosc adevărul? - , mă bucur şi sunt mulțumit, **însă după ce mă întorc la casa mea, mă gândesc că nu le-am fost deloc de folos celor care m-au aplaudat, şi dacă trebuia să-i folosesc cu ceva, din pricina aplauzelor şi laudelor l-am pierdut şi sufăr mult şi suspin şi lăcrimez deoarece le-am spus pe toate în zadar. Astfel este starea mea lăuntrică şi zic în sinea mea: „Care este folosul sudorilor mele, de vreme ce ascultătorii nu voiesc să se folosească din cuvintele mele?"** Şi de multe ori m-am gândit să dau poruncă

să se interzică aplauzele, ca să vă îngăduie să ascultați în liniște și cu bună-rânduială. Deci iertați-mă, vă rog, și credeți-mă că drept este ca din acest moment să dăm această poruncă: să nu i se îngăduie niciunuia din ascultători să bată din palme când vorbește cineva, iar dacă dorește să se minuneze, s-o facă în tăcere. **Nimic nu se potrivește atât de mult în biserică, cât buna rânduială.** Acestea vă rog și vă implor pe toți să le aveți în vedere. Și desigur că nici eu nu voi înceta să caut tot felul de chipuri prin care aș putea să folosesc sufletele voastre. **Intră în atelierul de pictură și vei vedea că acolo este mare liniște. Deci și aici trebuie să se întâmple același lucru. Căci și aici pictăm prin culorile virtuții icoane împărătești, iar nu una de rând. De ce faceți aceasta? Iarăși aplaudați?** Știu că nu este ușor, iar aceasta nu se întâmplă din fire, ci din cauza obișnuinței mari, că nu v-ați deprins să îndreptați obiceiul. **Deci la noi tăblița este limba, iar artistul este Duhul Sfânt. Spune-mi, te rog, la Sfintele Taine există vreun zgomot, vreo tulburare? Când ne botezăm, când săvârșim toate celelalte Taine, nu domnește pretutindeni liniștea și tăcerea? Această frumusețe își are rădăcina în ceruri.**

Sufletul care este stăpânit de mânie nu poate primi cuvânt duhovnicesc

239. Să construim pentru noi înșine corăbii, adică râvnă, zel, rugăciuni, ca să străbatem largul mării în liniște, pentru că această apă dăruiește

viață. Căci așa cum, dacă cineva are gură de foc, la fel și fericitul Pavel știe să închidă gurile. Așa cum, dacă cineva are cuțit, la fel și Apostolul devine tăios. Și ca să înțeleagă cineva cuvintele acestea ale Sfântului Apostol Pavel, are nevoie de viață curată. De aceea și spune: „căci voi, care de multă vreme s-ar fi cuvenit să fiți învățători, aveți iarăși trebuință ca cineva să vă învețe cele dintâi începuturi ale cuvintelor lui Dumnezeu și ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare" (Evrei 5, 12). **Căci există o slăbiciune a simțirii. Așa cum un stomac bolnav nu poate să primească mâncăruri sănătoase și greu de digerat, la fel și sufletul care este stăpânit de mândrie și tulburare, care este molâu și neputincios de a se stăpâni, nu ar putea să primească cuvântul duhovnicesc.** Așadar, cunoscându-le pe toate acestea, să arătăm sufletul nostru sănătos, să devenim râvnitori Sfântului Apostol Pavel și să urmăm sufletul lui viteaz și neclintit, încât, pășind pe urmele tuturor celor săvârșite de el, **să putem pluti în largul vieții de aici, să ajungem la limanul neînviforat și să dobândim bunătățile făgăduite celor care duc o viață vrednică de Hristos.**

Viermii care distrug sufletul împrăștie multă putoare

240. Sfântul Apostol Pavel scrie în Epistola către evrei că atunci când cineva încălca Legea lui Moise, era ucis fără milă, prin mărturia a doi sau trei oameni. Cât de rea credeți că va fi, la Judecată, pedeapsa

celui care L-a dispreţuit pe Fiul lui Dumnezeu? Şi este foarte firesc să fie aşa, **pentru că ţi-am robit toate patimile prin Botez, spune Domnul. Ce s-a întâmplat de te-ai îndoit de un dar atât de mare şi ai devenit altul în locul celui botezat? Am omorât şi am îngropat păcatele tale de mai înainte ca pe nişte viermi. De ce ai născut altele? Pentru că păcatele tale sunt mai rele şi decât viermii ce distrug trupul, în timp ce acelea pierd sufletul şi împrăştie mai multă putoare.** Noi însă nu simţim putoarea şi de aceea nu ne îngrijim s-o curăţim. **Pentru că nici beţivul nu ştie cât de greu şi de neplăcut este mirosul drojdiei vinului, ci doar acela care nu este beţiv îşi dă bine seama. La fel se întâmplă şi cu păcatele.** Cel care vieţuieşte cu înfrânare, cu scumpătate, cunoaşte bălegarul şi întinăciunea aceea, în timp ce acela care s-a dat pe sine răutăţii este paralizat de beţie şi nu ştie nici faptul că este bolnav. Şi lucrul acesta este cel mai înfricoşător dintre răutăţi. Căci el nu-i lasă pe cei căzuţi să vadă adâncimea pieirii lor, **ci în timp ce se găsesc în bălegar, cred că se bucură de parfum. De aceea nu pot să scape, ci în timp ce sunt plini de viermi, se laudă ca şi cum ar fi împodobiţi cu pietre preţioase.**

Firea ispitelor nu este pricina căderilor morale

241. Aşadar, să nu ne arătăm nemulţumiţi de relele de faţă, pentru că dacă ai păcate, ele se şterg şi se ard cu uşurinţă prin suferinţă. Dacă ai virtute, prin

suferință devii strălucitor și puternic! Căci dacă priveghezi necontenit și ești chibzuit, vei fi mai presus de orice vătămare. Căci nu firea ispitelor este pricina căderilor morale, ci nepăsarea celor care sunt ispitiți. Dacă vrei să viețuiești în tihnă și mulțumire, nu urmări aceasta, ci umple-ți sufletul de răbdare și de tărie. Pentru că dacă nu le ai pe acesta, ispita nu numai că te va mustra, dar și tihna mai mult te va pierde. Că pricina pentru care pierdem mântuirea sufletului nostru este nepăsarea, și nu atacul răutăților, ascultă ce spune Hristos: **„De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le împlinește, asemăna-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stâncă. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă. Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le împlinește, asemăna-se-va bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip. Și a căzut ploaia și au venit râurile mari și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea, și a căzut. Și căderea ei a fost mare" (Matei 7, 24-27).** Deci să nu credeți că pildele acestea au fost spuse pentru case, ci este vorba de sufletul ce arată prin fapte că ascultă cuvântul dumnezeiesc sau îl respinge.

Când pofta desfrânată stăpânește sufletul

242. Asupra cărui păcat ne vom opri mai întâi? La oricare dintre ele vei vedea următoarele: **așa cum tâlharii și răzvrătiții, când vor să fure ceva prețios, o**

fac după ce se stinge lumina, la fel lucrează şi mintea desfrânată în cei păcătoşi, pentru că, înlăuntrul nostru, raţiunea este o făclie ce luminează neîncetat. Şi dacă duhul vicleniei suflă cu multă putere şi stinge acea flacără, degrabă se va întuneca şi sufletul şi-l vor prinde îndată şi-i vor răpi toate bunurile. Adică aceasta se face atunci când pofta desfrânată stăpâneşte sufletul, după ce mai înainte a cuprins partea înaintevestitoare a cugetării, aşa cum norul şi pâcla cuprind ochii trupului şi nu-l lasă să vadă nimic mai departe, nici prăpastia, nici iadul, nici frica, ci după ce acel tiran îl ia în stăpânire, îl răpune cu uşurinţă în continuare prin păcat. **Şi ca un zid înălţat necontenit înaintea ochilor, nu lasă razele dreptăţii să pătrundă în cuget, pentru că gândurile necurate ale poftei îl înconjoară din toate părţile ca un zid.** Şi atunci femeia desfrânată se arată şi stă înaintea ochilor lui, înaintea cugetului lui, înaintea gândurilor lui. **Şi aşa cum orbii, deşi se găsesc în plină zi, sub întinderea cerului, nu sesizează lumina, pentru că ochii lor sunt închişi, la fel şi aceştia, chiar dacă din toate părţile răsună predicile mântuitoare, însă pentru că mai înainte sufletul lor a fost cuprins de patima aceasta, îşi astupă cu desăvârşire auzul înaintea tuturor cuvintelor de acest fel.** Cei care au dobândit o astfel de experienţă o cunosc bine. Fie ca noi să n-o cunoaştem din această experienţă. Şi nu doar păcatul singur face aceasta, ci orice dorinţă necuviincioasă.

Precum o picătură de apă ce cade în vană, aşa sunt toate neamurile înaintea lui Dumnezeu

243. Toţi avem nevoie de milostivirea lui Dumnezeu, căci scris este: „Milostivirea Domnului se arată faţă de orice om". Însă dacă aceştia au nevoie de milostivirea lui Dumnezeu, ce-ar putea să spună cineva despre ceilalţi oameni? **Pentru că, spune-mi, de ce soarele răsare fără deosebire şi asupra celor vicleni, şi asupra celor buni? Şi ce s-ar fi întâmplat dacă într-un singur an s-ar fi oprit ploaia? Nu ar fi pierit cu toţii? Şi ce ar fi fost dacă ploua fără măsură? Şi dacă ar fi plouat foc? Şi dacă ar fi pierit muştele? Deci de ce spun acestea? Dacă s-ar fi făcut întuneric, atunci n-ar fi pierit toţi? Dacă s-ar fi cutremurat pământul, nu ar fi fost cu toţii pierduţi? Acum este prilejul cel mai potrivit ca să spunem: „Ce este omul, că-ţi aminteşti de el?" (Psalmul 8, 4). Dacă s-ar fi cutremurat pământul, toţi ar fi devenit un mormânt. „Iată, neamurile sunt ca o picătură de apă pe marginea unei găleţi, ca un fir de pulbere într-un cântar. Iată insulele care cântăresc cât un fir de praf" (Isaia 40, 15). Aşa cum nouă ne este uşor să mişcăm limba cântarului, la fel de uşor îi este lui Dumnezeu să distrugă toate şi să le zidească din nou.** Deci Cel Care are atâta stăpânire asupra noastră şi ne vede că păcătuim în fiecare zi, însă fără ca să ne pedepsească, nu ne păstrează în viaţă prin milostivirea Lui? Pentru că şi animalele

există datorită milostivirii Lui: „Pentru că pe oameni şi pe animale le ţii în viaţă, Doamne!".

Sufletul este vas şi stup

244. Niciodată nu ar fi cu putinţă ca albinele să rămână într-un stup necurat. De aceea negustorii de miere stropesc cu uleiuri, cu miresme, cu vinuri aromate şi cu altele, lăzile de stupi în care urmează să intre şi să rămână puietul albinelor după ce ies din vechii stupi, ca să nu se îndepărteze din cauza mirosului neplăcut. Tot astfel se întâmplă şi cu Duhul Sfânt. Sufletul nostru este vas şi stup care trebuie să primească roiul harismelor duhovniceşti. Deci dacă există în suflet mânie, amărăciune, fiere, roiul se îndepărtează. De aceea, Prisăcarul fericit şi înţelept curăţă cu desăvârşire vasele noastre fără să aibă nici cuţit, nici un alt instrument de fier, şi ne cheamă în acest roi duhovnicesc. Şi adunând roiul acesta, îl curăţă desăvârşit cu rugăciuni şi lupte şi cu toate celelalte lucruri asemănătoare. Deci ia seama cum curăţă deplin inima noastră, cum îndepărtează minciuna, cum înlătură mânia. El arată apoi cum ar fi cu putinţă să fie smulsă din rădăcină buruiana răului, dacă n-am fi mâhniţi în cuget. Adică aşa cum se întâmplă de obicei cu fierea noastră atunci când activitatea ei creşte peste măsură şi arderile ei, vasul care a purtat-o mai înainte nu mai poate s-o ţină pe aceasta în anumite hotare, ci ca şi cum ar fi distrusă de un foc puternic din pricina lucrării prea mari, ea se sparge şi pierde tot trupul.

Epitimia să fie pe măsura păcatelor

245. Ce să spună preotul? Dacă te porți cu prea multă blândețe față de bolnavul ce are nevoie de asprime şi nu faci tăietura adâncă la cel care are nevoie, vei curăți doar o parte a rănii şi vei lăsa cealaltă parte. Şi iarăşi, dacă lucrezi pe deplin operația cerută, fără ezitare, bolnavul îşi pierde adesea curajul prin multele suferințe şi aruncă departe toate obiectele şi medicamentul şi bandajul, striveşte jugul, rupe legătura şi se aruncă năvalnic în volbura visului. Şi ştiu pe mulți care au fost aruncați în cea mai mare fărădelege, pentru că li s-a dat pedeapsă pe măsura păcatelor lor. Epitimia nu trebuie să fie pe măsura mărimii păcatului, ci trebuie să se aibă în vedere şi dispoziția păcătoşilor. Şi aceasta este necesară pentru ca preotul să nu facă cumva tăietura prea mare, în timp ce retează partea vătămată, şi să nu pricinuiască mai mare cădere, vrând să-l îndrepteze pe cel căzut.

Beţia înseamnă amestecarea nebuniilor fireşti

246. Ceea ce v-am spus în multe rânduri, aceea vă voi spune şi acum. Adică, aşa cum, dacă mănâncă cineva atunci când este nevoie, şi o face cu măsură, are mare folos şi spre sănătatea trupului, şi spre desăvârşirea sufletului, la fel, dar în mod contrar, necumpătarea în mâncare îl vatămă pe om şi trupeşte, şi

sufletește. Pentru că multa mâncare și beție înțepenește puterea trupului și vatămă sănătatea sufletului. De aceea, să fugim de necumpătare și să nu arătăm nepăsare pentru mântuirea sufletelor noastre, ci știind că aceasta este pricina tuturor relelor, s-o smulgem din rădăcina ei adâncă. **Deoarece din viața desfrânată țâșnesc ca dintr-un izvor tot felul de păcate, precum este și beția. Ceea ce sunt lemnele pentru foc, aceasta este viața desfrânată și beția pentru alunecarea în păcat. Și așa cum acolo, mulțimea vreascurilor uscate aprinde mai mult focul și înalță mai mult flacăra, la fel și aici, viața desfrânată crește focul păcatelor, predându-ne pe noi înșine vieții luxoase și beției.** Și știu, desigur, că la îndemnul meu și pentru că sunteți înțelepți, nu veți îngădui să depășiți hotarele nevoii. Însă acum, cu acest prilej, vă sfătuiesc să evitați nu doar această beție, ci și pe cea care se naște în lipsa vinului. Deci care este beția aceasta ce nu este pricinuită de vin? Este mare și diferită, pentru că într-adevăr, și mânia produce beție, și slava deșartă, și mândria și fiecare dintre patimile netrebnice care se nasc înlăuntrul nostru, pricinuind în noi, oarecum, un fel de beție și de îmbuibare ce ne întunecă mintea. **Pentru că nimic altceva nu este beția decât ieșirea din limitele firești, rătăcirea gândurilor și pierderea cumpătării.**

Domnul îţi cere frumuseţea lăuntrică a sufletului tău

247. Ce faci, femeie? Nu cumva prin sulimanuri şi prin vopsele poţi să adaugi ceva la frumuseţea trupească sau să schimbi urâţenia trupului? Nu vei adăuga nimic la frumuseţea trupului, ci vei pierde şi frumuseţea sufletului! Pentru că această năstruşnicie nu este altceva decât mărturia nesăbuinţei lăuntrice. Astfel, prin acestea îţi aduni mult foc, aţâţând poftele tinerilor şi atrăgând privirile desfrânaţilor, pricinuind multe adultere şi adunându-ţi osândă asupra capului tău pentru alunecarea acelora. **Spune-mi, te rog, din ce pricină, venind la biserică, te împodobeşti aşa? Nu cumva această frumuseţe o doreşte Domnul când vii să te închini şi să-ţi mărturiseşti păcatele tale? El caută frumuseţea lăuntrică, împlinirea faptelor bune, milostenia, înţelepciunea, cucernicia, credinţa adevărată.** Tu însă, femeie, dispreţuind toate acestea, începi chiar şi în biserică să-i sminteşti pe mulţi dintre cei care erau indiferenţi faţă de tine. **Şi câte trăsnete nu se cuvin acestor femei? Spune-mi, vii la ţărm şi-ţi pricinuieşti naufragiu, vii la doctor să-ţi vindeci rănile şi pleci făcându-ţi rănile mai mari? Dar ce iertare vei avea atunci?** Deci dacă înainte unele femei erau atât de nepăsătoare pentru mântuirea lor, cel puţin acum să se încredinţeze că trebuie să scape de pieirea aceasta, pentru că dacă Fericitul Pavel a interzis veşmintele scumpe, cu atât mai mult fardurile si vopselele.

Perechea rugăciunii şi a milosteniei

248. Vă rog să ne îngrijim să păstrăm la înălţime această frumuseţe lăuntrică şi să aflăm care sunt cele care au puterea să păstreze strălucirea acestei frumuseţi. Deci care sunt acestea? Înainte de toate, rugăciunea neîntreruptă, mulţumirea pentru bunurile primite şi rugăciunea ca ele să fie păstrate. **Pentru că aceasta este mântuirea noastră, medicamentul sufletelor noastre, doctorul patimilor ce se nasc în sufletul nostru. Rugăciunea este zid credincioşilor, rugăciunea este armă nebiruită, rugăciunea este curăţitoarea sufletelor noastre, rugăciunea este izbăvitoarea sufletelor noastre, rugăciunea este pricina a mii de bunătăţi. Pentru că ea nu este nimic altceva decât convorbirea cu Dumnezeu şi dialogul cu Domnul tuturor.** Deci cine ar putea să fie mai fericit decât cel care se învredniceşte a vorbi neîncetat cu Domnul? Înainte de toate, rugăciunea poate să ne păzească necontenit şi, împreună cu aceasta, prisosul nostru de bani **prefăcut în milostenie reprezintă încununarea bunătăţilor noastre şi mântuirea sufletelor noastre. Această pereche a rugăciunii şi a milosteniei poate să ne dăruiască miile de bunătăţi din cer, poate să stingă focul păcatelor din sufletele noastre şi să ne aducă mare mângâiere.** Sutaşul Corneliu, după ce a dobândit această pereche a virtuţilor, a înălţat rugăciunile lui către cer. De aceea a şi auzit de la înger: **„Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu" (Fapte 10, 4).**

Când intri să te rogi, dă mai întâi milostenie

249. Să ascultăm de cuvintele Sfântului Apostol Pavel care spune să avem punga săracilor în casă, în locul în care ne rugăm, şi înainte de a înălţa rugăciunea, să dăm mai întâi milostenie. **Şi aşa cum n-ai voie să te rogi fără ca mai înainte să-ţi speli mâinile, la fel, să nu ai voie să te rogi fără ca mai înainte să faci milostenie. Pentru că a te odihni prin milostenie nu este lucru mai mic decât a atârna în apropierea patului tău Evanghelia.** Pentru că dacă atârni Evanghelia fără să săvârşeşti nimic, nu te vei folosi deloc, **în timp ce dacă ai această pungă, ai armă împotriva diavolului, dai aripi rugăciunii şi faci casa ta sfântă, adunând înlăuntru mâncăruri pe care să le oferi prin săraci Împăratului. În apropierea pungii săracilor să fie şi patul care va fi izbăvit de orice închipuire satanică în timpul nopţii. Dar să nu pui acolo nimic care să vină din nedreptate.** Despre milostenie este vorba. Milostenia nu poate să lăstărească niciodată din neomenie. Vreţi să vorbesc şi de motivele pentru care trebuie să daţi, încât să faceţi mai uşor această ofrandă? **Meşteşugarii, precum cizmarul, tăbăcarul, fierarul sau orice alt lucrător, când vinde ceva din munca lui, să dea pârga avuţiilor sale în cinstea lui Dumnezeu, să pună o mică parte în pungă şi să-I dea lui Dumnezeu zeciuială.**

Ai fost chemat în Împărăţia lui Dumnezeu

250. Deoarece ne-am bucurat de o binefacere atât de mare, trebuie să ne amintim mereu de ea şi să ne gândim întotdeauna la darurile lui Dumnezeu şi să înţelegem de câte am fost izbăviţi şi câte am dobândit. Şi astfel vom deveni recunoscători şi se va înmulţi iubirea noastră pentru El. **Ce spui, omule? Ai fost chemat în Împărăţie, în Împărăţia Fiului lui Dumnezeu, şi tu caşti, te scarpini şi te arăţi nepăsător? Deci dacă ar trebui să suferi în fiecare zi nenumărate morţi, nu le-ai răbda pe toate? Aşadar, pentru ca să dobândeşti putere, faci orice, însă când urmează să te faci părtaş Împărăţiei Fiului lui Dumnezeu, nu te lupţi împotriva miilor de săbii, nu te arunci în foc?** Desigur că este un lucru rău că îţi iubeşti trupul tău şi deşi urmează să mori, tu te tânguieşti şi te îngrijeşti de cele de aici. Deci ce înseamnă toate acestea? Şi de ce socoteşti moartea lucru înfricoşător? Pricina tuturor acestora sunt desfătările şi tihna, **pentru că cel care duce o viaţă chinuitoare ar prefera să dobândească aripi şi să scape din viaţa aceasta. Acum însă pătimim la fel ca puii de pasăre abia ieşiţi din ou, care, pentru că sunt slabi, vor mereu să rămână în cuibul lor. Şi cu cât rămân mai multă vreme, cu atât devin mai neputincioşi.**

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Cuprins

DOUĂ SUTE CINCIZECI DE PARABOLE

La oameni, bunul cel mai mare este unul singur: smerenia inimii şi amintirea zilei morţii, vremea în care vom ieşi goi din această mare a vieţii şi vom vedea însoţindu-ne înfierările faptelor.

Prin urmare, să străbatem largul mării acestei vieţi curaţi de întinăciune şi să dobândim drept martor al faptelor bune zidirea. Să dezlegăm nodul cel slab care ne ţine legaţi de cele prezente, să îndepărtăm inima noastră de dezmierdarea cea trecătoare, să alungăm grija de multe care ne duce la pieire, să nu ne legăm sufletul cu legături pământeşti, să dispreţuim slava care vine de la cele trecătoare de aici, **să dispreţuim floarea lucrurilor deşarte, care este ca şi vopseaua care lesne îşi pierde culoarea,** să străbatem viaţa ca şi cum ne-am îndrepta spre ceruri pe aripile rugăciunii. Noi, cei care păşim pe calea vieţii, să urmărim răsplata chemării celei de sus a lui Hristos.

